

AJUNTAMENT DE
SANTA EULÀRIA DES RIU

**pla municipal
de drogues i
altres addiccions
comportamentals**
Santa Eulària des Riu

I Pla municipal de drogues i d'altres addiccions
comportamentals de Santa Eulària des Riu.

2025/2029

ÍNDEX

ÍNDEX	2
1. DIAGNÒSTIC	8
1.1. INTRODUCCIÓ	8
1.2. METODOLOGIA	11
1.3. MARC CONCEPTUAL I TEÒRIC	14
1.3.1. Marc conceptual	14
1.3.2. Marc teòric	15
1.5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES I ECONÒMIQUES	22
1.5.1. Dades sociodemogràfiques	22
1.5.2. Dades econòmiques	30
1.6. DADES SOBRE CONSUM DE DROGUES I ALTRES ADDICCIONS COMPORTAMENTALS	37
1.6.1. Consum de drogues	37
1.6.2. Altres addiccions comportamentals	60
1.7. REVISIÓ DOCUMENTAL	79
1.7.1. Recursos humans i materials	79
1.7.2. Actuacions de prevenció	80
1.7.3. Intervencions policials	89
1.8. ENTREVISTES	90
1.9. CONCLUSIONS	100
1.9.1. Resum	100
1.9.2. Anàlisi DAFO	105

2. ÍNDEX DE FIGURES

Les figures incloses a continuació corresponen exclusivament a la fase de diagnòstic del Pla.

Figura 1. Fases de la metodologia	11
Figura 2. Model ecològic o sociocultural.	17
Figura 3. Evolució de la població a Santa Eulària des Riu.....	22
Figura 4. Índex d'evolució comparada de la població (2010=100).....	23
Figura 5. Evolució comparada de la població per sexe a Santa Eulària des Riu.	23
Figura 6. Distribució de la població entre les diferents parròquies. 2022.....	24
Figura 7. Piràmide de població de Santa Eulària des Riu comparada amb la de les Illes Balears. 2022.	25
Figura 8. Pes de cada grup d'edat al saldo migratori. 2021.....	26
Figura 9. Distribució de la població en funció de la zona de naixement. 2022.	27
Figura 10. Piràmide de població de Santa Eulària en funció del lloc de naixement. 2021.	28
Figura 11. Distribució dels nascuts fora d'Espanya per regions. 2022.	29
Figura 12. Grau d'estudis completats entre la població de més de 16 anys. 2011.	30
Figura 13. Percentatge de persones aturades sobre la població de 16 a 64 anys.....	31
Figura 14. Atur registrat a Santa Eulària per sexe i edat (en relació amb el seu grup). 2022.	32
Figura 15. Atur segons sector de la darrera ocupació. 2022.	32
Figura 16. Persones afiliades per sector d'activitat. 2022.	33
Figura 17. Evolució renda bruta mitjana disponible per família.	35
Figura 18. Distribució de la renda segons font. 2024.....	36
Figura 19. Valor mitjà dels bens immobles urbans d'ús residencial. 2024.....	36

Figura 20. Edat mitjana d'inici de consum de les diferents substàncies a les Illes Balears. 2024.	43
Figura 21. Prevalença de consum de les diferents substàncies per gènere. Illes Balears. 2024.	44
Figura 22. Prevalença de consum de les diferents substàncies per gran grup d'edat. Illes Balears. 2024.	45
Figura 23. Nombre de substàncies que es consumeixen per edat. Illes Balears. 2024.	46
Figura 24. Consumeixes les següents substàncies?	49
Figura 25. On consumeixen les principals substàncies els joves?	51
Figura 26. Fumen tabac els teus familiars o amics?	51
Figura 27. Beuen els teus familiars o amics?	52
Figura 28. Fumen cànnabis els teus familiars o amics?	52
Figura 29. Quantes vegades t'has emborratxat en els darrers 12 mesos?	53
Figura 30. Quant saps sobre drogues?	54
Figura 31. Com obtens informació sobre drogues?	55
Figura 32. Quant diries que es consumeixen les següents drogues a Santa Eulària des Riu?	56
Figura 33. Creus que és perillós el consum de les següents drogues?	57
Figura 34. Creus que és difícil accedir a les següents substàncies a Santa Eulària des Riu?	59
Figura 35. Prevalença de joc d'atzar en línia i/o presencial en els últims 12 mesos en la població de 15-64 anys, segons sexe (%). Espanya, 2018-2024.	61
Figura 36. Prevalença de joc d'atzar en els últims 12 mesos en la població de 15-64 anys (%), segons modalitat de joc (en línia o presencial). Espanya, 2015-2024.	62
Figura 37. Prevalença d'un possible ús problemàtic d'internet entre la població de 15 a 64 anys, segons sexe (%). Espanya, 2015-2024.	62
Figura 38. Prevalença d'usuaris d'internet amb risc elevat de tenir un possible ús problemàtic d'internet (puntuació CIUS ≥ 28) entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons sexe (%). Espanya 2014-2023.	63

Figura 39. Prevalença de possible trastorn per ús de videojocs (DSM-5 ≥ 5) entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons edat i sexe (%). Espanya, 2019-2023.	63
Figura 40. Prevalença de consum de pornografia alguna vegada en la vida, en els últims 12 mesos i en els últims 30 dies en la població de 15-64 anys per sexe (%). Espanya, 2024.	64
Figura 41. Prevalença de l'ús de pornografia entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons edat i sexe (%). Espanya, 2023.	64
Figura 42. Has jugat a jocs d'apostes en els darrers 12 mesos?	71
Figura 43. Entre setmana, quantes hores dediques cada dia a...?	73
Figura 44. Els caps de setmana, quantes hores dediques cada dia a...?	74
Figura 45. Per quin motiu utilitzes les pantalles?	75
Figura 46. Creus que l'ús de les pantalles t'ha suposat cap problema?	76
Figura 47. Amb quina freqüència veus pornografia?	77
Figura 48. Creus que a la pornografia es troben escenes que atempten contra la integritat de les persones i que això pot tenir conseqüències negatives sobre les relacions sexuals dels joves?	78
Figura 49. Evolució total del nombre de casos detectats al Servei d'Orientació Familiar (SOF).	87
Figura 50. Evolució del nombre de casos detectats al Servei d'Orientació Familiar (SOF), per edat.	87

3. ÍNDEX DE TAULES

Les taules incloses a continuació corresponen exclusivament a la fase de diagnòstic del Pla.

Taula 1. Percentatge comparat d'homes i dones. 2022.....	24
Taula 2. Índexs comparats relacionats amb l'estructura per edat de la població. 2022.	25
Taula 3. Substàncies amb més prevalença de consum a Espanya. 2023 i 2024.	41
Taula 4. Substàncies amb més prevalença de consum a les Illes Balears. 2023 i 2024.	42
Taula 5. Substàncies amb més prevalença de consum a l'illa d'Eivissa entre els joves .	47
Taula 6. Edat mitjana d'inici al consum de substàncies a Santa Eulària des Riu.....	50
Taula 7. Recursos humans de Serveis Socials.	79
Taula 8. Distribució del pressupost de Serveis Socials.....	79
Taula 9. Opinió dels entrevistats respecte de la situació a Santa Eulària des Riu pel que fa a les drogues.	90
Taula 10. Opinió sobre l'accés a les substàncies a Santa Eulària des Riu.....	92
Taula 11. Opinió sobre altres addiccions comportamentals.....	93
Taula 12. Opinió sobre els canvis després de la pandèmia.....	94
Taula 13. Accions que duu a terme l'Ajuntament.....	95
Taula 14. Opinió sobre accions que podria realitzar l'Ajuntament.....	96
Taula 15. Opinió sobre els perfils més susceptibles de tenir comportaments additius.....	77
Taula 16. Anàlisi DAFO.....	105

4. PLA D'ACCIÓ	107
4.1. INTRODUCCIÓ	107
4.2. METODOLOGIA	109
4.3. MISSIÓ, VISIÓ I PRINCIPIS I VALORS DEL PLA	110
4.3.1. Missió	110
4.3.2. Visió	110
4.3.3. Principis i valors	111
4.4. OBJECTIUS GENERALS I ESTRUCTURA DEL PLA	113
4.4.1. Objectius generals	113
4.4.2. Estructura	114
4.4.3. Objectius específics	116
4.5. PROPOSTA D'ACTUACIONS	117
4.5.1. Llistat d'actuacions	117
4.5.2. Actuacions	121
4.5.3. Resum actuacions	168
4.6. AVALUACIÓ DEL PLA	175
5. BIBLIOGRAFIA	183
5. ANNEXOS	186
Annex 1: Perfil demogràfic dels joves que han respost l'enquesta	186
Annex 2: Entrevistes	190

1. DIAGNÒSTIC

1.1. INTRODUCCIÓ

Santa Eulària des Riu és un municipi situat a la part oriental de l'illa d'Eivissa. El seu territori disposa de 153,48 km², el segon en extensió de l'illa. Representa un 26,85% del territori insular. La seva costa té una extensió de 46,2 km. A més, el terme municipal conté l'únic riu de les Illes Balears.

Limita al nord amb el terme de Sant Joan de Labritja, a l'est i el sud-est amb la mar, al nord-oest amb Sant Antoni de Portmany i al sud-oest amb Eivissa. El municipi es compon de 5 parròquies: Santa Eulària des Riu (la Vila), Sant Carles, Santa Gertrudis, Jesús i Puig d'en Valls.

El 30 de març de 2022 l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu comunicà a l'equip de Gest Ambiental l'acceptació de l'oferta, mitjançant la qual, la darrera es comprometia a elaborar el Pla Municipal de Drogues i Addiccions Comportamentals del municipi, sent acceptada aquesta proposta.

En un món globalitzat, la producció, la comercialització i el consum de drogues legals i il·legals han transcendit els límits d'un consum cultural "tradicional" per passar a formar part de les dinàmiques que regeixen la societat de consum i del lliure mercat. A més, les tecnologies de la informació i la comunicació (les xarxes socials, els mitjans digitals) han facilitat l'accés a les drogues, així com als jocs d'apostes i d'entreteniment en totes les seves formes, i aquest darrer s'ha convertit en un dels sectors de negoci de més creixement dels últims anys.

Els experts alerten d'un important creixement de les addiccions a la nostra societat, tant a conductes, anomenades addiccions comportamentals, com a substàncies. És un fet quantificat i que ja es considera característic de l'època en què vivim. La sobreexposició a les noves tecnologies, fenomen creixent, pot generar addiccions, i tot i que de moment afecten una part petita de la població, aquesta és cada cop més important.

L'augment del benestar de les darreres dècades en la nostra societat té algunes contrapartides, una d'elles és el fet de no potenciar gaire la capacitat d'afrontar i superar les adversitats, el que anomenem resiliència, ja que, per sort, no ens fa la mateixa falta que els feia als nostres avantpassats, que havien de sobreviure a guerres, postguerres i a la manca de recursos de tota mena. S'hi afegiria el fet que a les societats benestants hi ha una tendència a la sobreprotecció en l'educació dels fills, que disminueix la seva

tolerància a la frustració. Els experts apunten aquestes circumstàncies com a possibles explicacions de l'important augment de tota mena d'addiccions.

En l'àmbit de la gestió municipal es considera necessari elaborar un Pla que contribueixi a l'assoliment d'una societat més crítica i lliure que sigui capaç de gestionar millor la relació amb les drogues i els altres comportaments susceptibles de generar addiccions. Un pla que sigui innovador i també que incideixi en els factors estructurals i els eixos de desigualtat social i doni compliment a l'ODS 3 Salut i benestar en el municipi de Santa Eulària des Riu.

L'abordatge del consum de drogues i les addiccions comportamentals és un repte permanent que necessita una constant adaptació de les polítiques i les línies d'actuació amb l'objectiu d'oferir a la persona el servei que més s'adeqüi a les seves necessitats i situació des d'una perspectiva integral i centrada en la persona.

Cal promoure actuacions preventives que regulin la disponibilitat i l'accés a les substàncies, al joc d'entreteniment i a les apostes en línia; cal sensibilitzar i fer conscients, especialment els joves i els adolescents, dels riscos de determinades pràctiques de consum: consums episòdics intensius (intoxicacions), policonsum (alcohol, cànnabis, estimulants, etc.), ús de fàrmacs sense prescripció mèdica (hipnòtics, derivats opiacis, etc.), consum de noves substàncies psicoactives (NPS), usos d'eines digitals i consum de pornografia.

La present diagnosi fou inicialment elaborada l'any 2022, en el marc de la redacció del Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu. Cal assenyalar que la redacció i aprovació del Pla Municipal es va posposar amb l'objectiu de garantir la seva alineació i coherència amb el Pla Integral d'Addiccions de les Illes Balears 2025-2032. L'aprovació en aquell moment hauria suposat la necessitat d'una revisió i modificació a molt curt termini, la qual cosa es va considerar ineficient des del punt de vista tècnic i operatiu. No obstant això, les actuacions contemplades en el Pla s'han vingut desenvolupant de manera progressiva, incorporant ja els criteris i les directrius establertes en l'esmentat Pla Integral Autòmic. Amb motiu de l'aprovació definitiva, la diagnosi ha estat revisada i actualitzada, especialment pel que fa a les dades sociodemogràfiques i estadístiques, així com a l'alineació amb les noves directrius. Aquesta actualització ha permès mantenir la vigència i rellevància de la diagnosi sense haver de replicar totes les fases metodològiques inicials.

L'objectiu d'aquest document és presentar aquesta Diagnosi. S'estructura en els següents apartats. En primer lloc, la present introducció. En segon lloc, s'explica la metodologia emprada en el document. Aquesta metodologia es complementa amb l'explicació del

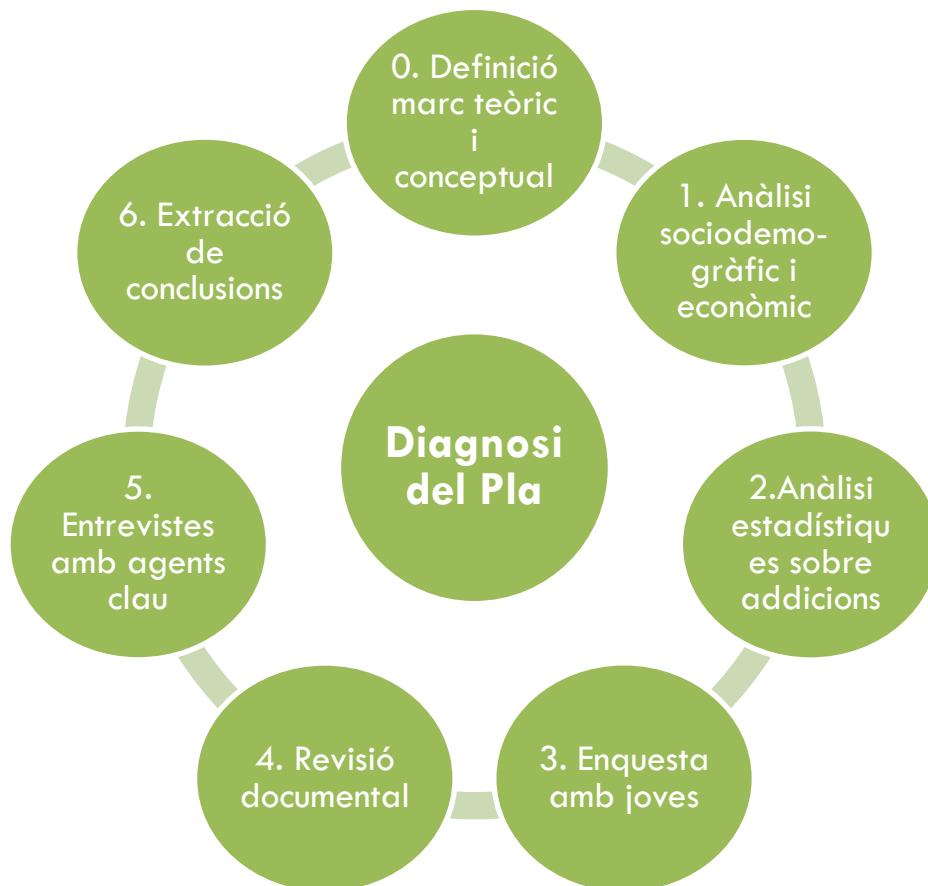

marc conceptual i teòric que s'explicita a l'apartat tres. El quart apartat es dedica al marc legal, per entendre les competències de les quals disposa l'Ajuntament. En cinquè lloc, es realitza una contextualització de la realitat sociodemogràfica i econòmica de Santa Eulària des Riu. El sisè apartat es dedicarà a analitzar les dades sobre consum de substàncies i d'altres addiccions comportamentals, a nivell estatal, com autonòmic i insular. També s'inclourà en aquest apartat l'anàlisi derivada de l'enquesta que s'ha fet amb joves del municipi. En setè lloc, s'avalua la documentació facilitada per l'Ajuntament, de cara a comprendre les actuacions passades que ha realitzat el consistori respecte de l'objecte d'estudi. En vuitè lloc, el contingut més important de les entrevistes exploratòries dutes a terme amb tècnics municipals i figures de referència al municipi. Tancarà la diagnosi un apartat de conclusions que condensarà les principals idees extretes. Al final del document es podran trobar els annexos.

1.2. METODOLOGIA

La present Diagnosi és un document d'anàlisi sobre la realitat de Santa Eulària des Riu pel que fa a les drogues i altres addiccions comportamentals. Amb l'objectiu d'identificar els elements o trets més característics que conformen aquesta realitat, s'ha desenvolupat una metodologia en diverses fases. Aquestes fases es poden veure a la figura 1.

Figura 1. Fases de la metodologia

Font: Elaboració pròpia.

El punt 0 no és estrictament una fase. És una feina prèvia a començar a caminar. Definir quines seran les eines conceptuals i teòriques amb les quals encarar la redacció de la Diagnosi i el posterior Pla. Tot això acompanyat de l'acotament del marc jurídic al respecte.

L'elaboració d'un perfil sociodemogràfic i econòmic de Santa Eulària des Riu ha estat la primera passa pròpiament dita d'aquesta metodologia. És necessari emmarcar la

temàtica en el seu context, explorant el territori i la realitat en la qual es proposa la intervenció. Per dur-ho a terme s'han explotat les dades disponibles a IBESTAT considerades adients a tal propòsit. Aquesta informació ha estat actualitzada per tal d'assegurar que el Pla parteix de dades vigents i contextualitzades, i reflecteix els possibles canvis demogràfics i socials experimentats fins al 2025.

En segon lloc, destacar que la següent fase ha estat la realització d'una anàlisi al voltant de les estadístiques existents sobre consum de drogues i altres addiccions comportamentals. Les fonts utilitzades són diverses, en funció del col·lectiu que inclouen i el seu àmbit territorial. Es presenten dades europees, estatals, autonòmiques i insulars. Aquest apartat també s'ha actualitzat, i s'ha enriquit amb la incorporació de les novetats recollides al nou Pla de Drogues i Addiccions Comportamentals de les Illes Balears, permetent una major alineació amb les línies d'acció supramunicipals. L'objectiu d'aquesta anàlisi és situar Santa Eulària des Riu dins el context immediat pel que fa al consum de substàncies i altres formes d'addicció.

Una vegada aclarit aquest context, l'enquesta realitzada amb joves del municipi permet apropar-se a la realitat local. Aquesta enquesta fou dissenyada per part de l'equip tècnic de Gest Ambiental i aprovada pels tècnics municipals. El seu públic objectiu foren joves d'11 a 18 anys matriculats als centres d'educació secundària del municipi, i es va difondre a través dels mateixos centres mitjançant un codi QR que donava accés a un formulari online. L'enquesta recollí 100 respostes, aportant informació rellevant sobre els hàbits i percepcions dels joves envers el consum de drogues i altres addiccions. Destacar que el perfil demogràfic dels 100 joves que han respost l'enquesta es pot trobar a l'Annex 1.

Aquesta enquesta no ha estat replicada en aquesta actualització, considerant que la informació recollida continua essent vàlida i representativa, atès que no ha transcorregut un període significatiu que justifiqui canvis de tendència rellevants. Aquesta decisió metodològica s'ha pres amb criteris tècnics, prioritzant l'actualització d'aquells aspectes del document susceptibles d'haver quedat desfasats.

Una vegada clar el context sociodemogràfic i els grans trets pel que fa a les addiccions, la quarta fase ha implicat revisar la documentació proporcionada per l'Ajuntament sobre la temàtica, coneixent amb exactitud el que s'ha estat fent fins al moment des del consistori. El posterior Pla no es crearà al buit, sinó que haurà de recollir i ampliar totes aquelles accions dutes a terme fins ara. L'objectiu és dotar d'una coherència i una estructura a totes aquestes accions. Per aquest motiu, la revisió documental resulta vital.

En cinquè lloc, la metodologia es centra en la realització d'una sèrie d'entrevistes amb agents clau del municipi, principalment tècnics municipals. En la mateixa línia que l'enquesta, les entrevistes realitzades el 2022 a 11 professionals municipals de diversos àmbits (educació, salut, serveis socials, joventut, seguretat, etc.) han estat mantingudes en aquesta versió. La informació obtinguda es considera encara actual i útil per entendre les dinàmiques estructurals i operatives del municipi, i no s'ha identificat cap canvi en l'estructura institucional o les polítiques públiques que en comprometin la vigència.

Per últim, la sisena i darrera fase de la Diagnosi ha servit per extreure conclusions de tota la informació exposada al llarg del document. És a dir, per encaixar les peces del trencaclosques i assentar les bases sobre les quals es desenvoluparan les actuacions del Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu. La matriu DAFO inclosa a aquesta darrera passa condensa aquesta idea.

1.3. MARC CONCEPTUAL I TEÒRIC

Íntimament lligat a la metodologia, resulta fonamental conèixer el marc conceptual i teòric amb el qual es treballa al Pla.

1.3.1. Marc conceptual

En primer lloc s'ha de definir què s'entén per prevenció en l'àmbit de les addiccions. És el conjunt d'activitats dirigides a evitar l'aparició de riscos per a la seguretat i la salut dels individus i les seves comunitats. Aquesta prevenció es refereix tant a evitar l'inici al consum com a evitar riscos futurs en aquells que ja s'han iniciat. És a dir, a disminuir les prevalences de consum.

La prevenció pot ser:

-Universal: es dirigeix a tota la població i es desenvolupa principalment en marc escolar, de les famílies i de l'oci. Potencia els factors de protecció fomentant les actituds i hàbits saludables.

-Selectiva: es dirigeix a grups de risc o subgrups de risc o subgrups de la població general que estan sotmesos a factors de risc associats al consum de drogues (ex: fills de pares consumidors, famílies disfuncionals...).

-Indicada: dirigida a persones que ja han iniciat el consum i presenten signes inicials de problemes greus associats al consum de substàncies i problemes de conducta.

-Determinada: dirigida als grups de consumidors amb diagnòstic de drogodependència i altres trastorns de salut relacionats.

Les estratègies de promoció de la salut des de la prevenció tenen per objectiu mantenir les persones sanes i segures i ajudar-les a fer-ho mitjançant la incorporació i empoderament de l'individu i l'enfortiment de la seva comunitat. Les activitats de prevenció, tradicionalment, s'han centrat en els factors de risc i en la potenciació de factors de protecció modificables que poden causar o mitigar aquests problemes.

Els factors de risc són mesures de comportament o de funcionament psicosocial (actituds, creences i personalitat) que es troben associades a un augment del risc d'emprar substàncies i que inclouen factors contextuais (com la legislació i normativa vigent), així com individuals i interpersonals (com per exemple, l'històric familiar amb les drogues). Les situacions a nivell micro (relacions socials i interpersonals) i el context a nivell macro (factores comunitaris i institucionals) també poden posar en risc protegir als individus d'involucrar-se en conductes de risc. Les estratègies de promoció de la salut han d'actuar,

segons aquesta perspectiva, sobre aquests factors de risc perquè esdevinguin factors de protecció.

No obstant, la perspectiva dels factors de risc assumeix que els col·lectius sota aquestes condicions sucumbeixen, quan no sempre és així. Així doncs, el que fa és que condueix a la identificació, l'etiquetatge i l'estigmatització d'aquests col·lectius, com adolescents i joves. No en va, l'abús de substàncies és una de les condicions de salut més estigmatitzades segons l'OMS i l'Observatori de les Drogues i les Toxicomanies (OEDT, 2018).

Altres perspectives es centren en analitzar la resistència, la potenciació o la resiliència com a factors clau a l'hora d'esbrinar per què col·lectius envoltats de situacions de risc es desenvolupen positivament malgrat les circumstàncies adverses. Per això és clau analitzar els àmbits de desenvolupament dels factors de risc i protecció, com són els estils de consum, de vida i de diversió, la família i els estils parentals, les amistats, l'escola i la influència educativa, el municipi i el barri, etc.

El model de promoció de la resiliència es centra en 6 grups d'actius, 3 d'interns i 3 d'externs, claus en l'evitació de problemes. Els tres factors protectors (actiu extern) són les relacions de cura, les expectatives altes i la participació significativa de cada un en relació amb l'lar, escola i comunitat. Els tres factors de resiliència (actiu intern) són la competència social, l'autonomia i la identitat, derivats de tenir les necessitats bàsiques cobertes.

Resulta important conceptualitzar i planificar la prevenció a partir de criteris pragmàtics, intentant aconseguir objectius realistes, com que cada vegada menys persones s'interessin per les drogues, retardar l'edat d'inici o que la major part dels consumidors no passin del consum experimental.

1.3.2. *Marc teòric*

Més enllà de tots aquests conceptes, és necessari explicar les principals teories, que tot i haver-se desenvolupat en altres camps, s'utilitzen en l'àmbit de prevenció de les conductes addictives. Per teoria s'entén conjunts de conceptes interrelacionats que s'empren per a descriure, explicar i predir com es relacionen diversos factors que condicionen el comportament humà.

El primer és el model de competències. Es basa en la teoria de l'aprenentatge social, i en un model pedagògic i educacional basat en la transmissió de coneixements i aprenentatges centrats a desenvolupar les habilitats i les competències (per a relacionar-se amb l'entorn, afrontar dificultats, resistir la pressió social i de grup, facilitar la presa de

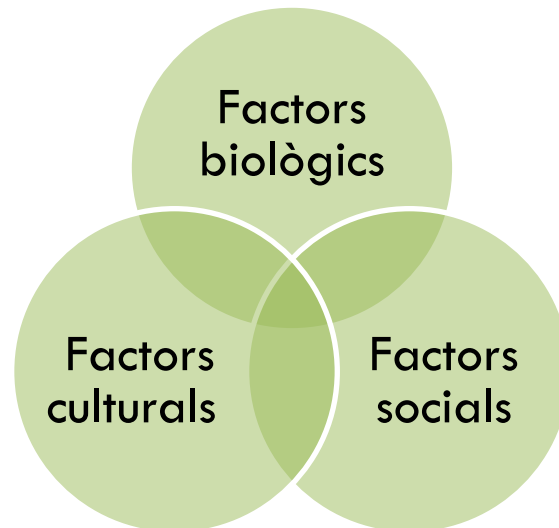

decisions lliure, etc.) que facilitin fer front al problema de les addiccions. Les intervencions que segueixen aquest model posen en mans de les persones que integren el col·lectiu d'infants, adolescents o joves recursos (en forma de competències i habilitats) perquè actuïn i decideixin saludablement i de forma autònoma, una vegada finalitzada la intervenció. Així doncs, és un model d'intervenció basat en l'individu.

El model biopsicosocial proposa que el consum de substàncies sorgeix com el resultat de la interacció de tres variables o factors: i) substància consumida (naturalesa i efectes, freqüència, vies d'administració, etc.); ii) subjecte consumidor (personalitat, autoestima, autocontrol, interessos, necessitats, etc.); i, iii) situació social del consum (factors contextuals com medi sociocultural, comunitari i familiar; variables sociodemogràfiques, relacions interpersonals o creences i valors). Aquests factors poden actuar aïlladament en circumstàncies específiques o en combinació amb els altres elements implicats. Per aquest model la clau està en la interacció social dels individus amb el propi entorn social, posant l'èmfasi en la socialització primària. D'aquesta forma, s'insisteix en la importància de les mesures psicològiques, educatives i sociocomunitàries enfront de les específicament sanitàries i/o legals. Per exemple, accions orientades al foment del recolzament i cohesió familiar, a garantir unes condicions bàsiques de vida i desenvolupament o la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació, el treball i l'aprenentatge professional, així com a promoure eines perquè els individus puguin controlar els processos d'influència social (autocontrol, assertivitat, habilitats de confrontació...).

El model ecològic o sociocultural, a la figura 2, planteja un marc conceptual més ampli, en el qual la conducta humana és el resultat de la interacció entre factors biològics, socials i culturals, i reconeix fins a un cert punt l'existència d'una base biològica que justifica amb el reconeixement d'una certa susceptibilitat individual a la drogodependència mitjançant els conceptes de "sensibilització" i "tolerància". Però la base del model radica en la part social i cultural, assenyalant la influència de l'entorn sobre la conducta de l'individu, de forma que les normes i regles establertes per la societat condicionen i, en alguns casos, poden determinar el consum de drogues i altres addiccions. De forma que si no canvien les estructures socials i culturals que afavoreixen aquest consum, no s'obtiniran canvis reals en la prevenció i l'abús del consum de substàncies. Des d'aquest model, les intervencions han d'anar dirigides prioritàriament al conjunt de la societat, globalment considerada, fent èmfasi en la redefinició de l'ús de les drogues. Ja sigui mitjançant intervencions educacionals, mesures legislatives i de control social per provocar el canvi cultural i la modificació de les normes socials que recolzen o regulen el consum de determinades substàncies.

Figura 2. Model ecològic o sociocultural.

Font: Elaboració pròpia.

En darrer lloc, el model comunitari posa l'èmfasi en l'atenció centrada en la persona i en la comunitat que l'envolta; de forma que es considera que el benestar individual i comunitari està condicionat per un ampli ventall de determinants de la salut que van molt més enllà dels aspectes biològics. Aquests determinants engloben les circumstàncies individuals i familiars, els estils de vida, l'ambient social, el medi físic i els serveis públics.

Els quatre models són complementaris i recullen en bona mesura les bases teòriques sobre les quals se sustenten la majoria de programes de prevenció que s'apliquen a dia d'avui. Al cap i a la fi, no hi ha un lloc específic per la prevenció, sinó que els diferents espais de socialització formen un mosaic amb múltiples peces que és precís encaixar en una perspectiva integradora capaç d'integrar al conjunt de la societat civil.

Per últim, remarcar que metodològicament resulta imprescindible incorporar la perspectiva de gènere en aquesta diagnosi. Històricament, les intervencions en matèria d'addiccions han tendit a una visió androcèntrica, obviant les diferències de gènere en els patrons de consum, l'accés als serveis, els factors de risc i les conseqüències socials. Per això, també en aquest sentit la present diagnosi pren com a referència el Pla Integral d'Addiccions de les Illes Balears 2025-2032, que estableix de manera clara la incorporació transversal de la perspectiva de gènere a les estratègies de prevenció,

tractament i reinserció, promovent una atenció equitativa i adaptada a les necessitats específiques de cada col·lectiu.

1.4. MARC NORMATIU

Conèixer el marc normatiu entorn del fenomen de les drogues i altres addiccions comportamentals és clau per saber quins són els límits d'actuació del consistori. Dins d'aquest marc es poden incloure dos tipus de text. D'una banda, els textos amb valor normatiu. És a dir, legislació en vigor procedent dels diferents nivells territorials que integren l'ordenament jurídic. Aquesta legislació s'analitzarà de forma breu. D'altra banda, resulta també destacable la influència d'altres textos com plans, recomanacions, declaracions, etc. Tot i no tenir el mateix valor normatiu, tenen una influència important en les polítiques públiques sobre la matèria i s'han de tenir en compte.

A nivell internacional, destacar entre els tractats signats per Espanya la Convenció Única de Nova York sobre Estupefaents (1961), el Conveni de Viena sobre Substàncies Psicotròpiques (1971) i la Convenció de les Nacions Unides contra el Tràfic Il·lícit d'Estupefaents i Substàncies Psicotròpiques (1988).

També és imprescindible conèixer el marc europeu en el qual Espanya, com a membre comunitari, està insert. L'Estratègia de la UE en matèria de Lluita contra la Droga 2021-2025 proporciona el marc polític general i les prioritats d'actuació de la Unió Europea pels pròxims anys. L'Estratègia té per finalitat protegir i millorar el benestar de la societat i de les persones, salvaguardar i promoure la salut pública, oferir un nivell elevat de seguretat i benestar per a la població en general i estendre l'alfabetització sanitària. Adopta un plantejament empíricament contrastat, integrat, equilibrat i multidisciplinari del fenomen de la droga a escala nacional, internacional i de la UE. També incorpora una perspectiva d'igualtat de gènere i d'equitat sanitària. L'Estratègia en matèria de drogues se centra en tres àmbits polítics principals:

- La reducció de l'oferta de droga.
- La reducció de la demanda de droga.
- Abordar els perjudicis relacionats amb les drogues.

Així mateix, aborda tres temes transversals en suport dels àmbits d'actuació:

- Cooperació internacional.
- Recerca, innovació i prospectiva.
- Coordinació, governança i aplicació.

A nivell estatal la legislació ve marcada, en primer lloc, per la Constitució Espanyola, que al seu article 43 assenyala el dret a la protecció de la salut, establint que pertany als poders públics organitzar i tutelar la salut pública mitjançant mesures preventives, prestacions i serveis necessaris. Assenyala, a més, que els poders públics fomentaran l'educació sanitària, l'educació física i de l'esport, i facilitaran, igualment, l'adequada utilització de l'oci. Diverses lleis a nivell estatal són destacables en relació amb la temàtica del Pla, com la Llei Orgànica 3/1986, de 14 d'abril, de Mesures Especials en Matèria de Salut Pública, la Llei 14/1986, de 25 d'abril, General de Sanitat o la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana.

D'igual forma que s'ha vist a nivell comunitari, l'Estratègia Nacional sobre Addiccions 2017-2024 fixa el marc orientatiu sobre el qual desplegar les polítiques públiques d'addiccions a Espanya. Va ser desenvolupada per la Delegació del Govern pel Pla Nacional de Drogues. El document pretén ser una eina de coordinació per tots aquells involucrats en implementar una política de drogues. Les dues principals metes de l'Estratègia són les següents:

- a) "Arribar" a una societat més saludable e informada mitjançant la reducció de la demanda de drogues i de la prevalença de les addiccions en general.
- b) "Tenir" una societat més segura a través de la reducció de l'oferta de drogues i el control d'aquelles activitats que puguin dur a situacions d'addicció.

Aquestes metes es recolzen, així mateix en un total de 6 àrees d'actuació transversals. Són les següents:

- a) La coordinació
- b) La gestió del coneixement (sistemes d'informació, investigació i formació)
- c) La legislació
- d) La cooperació internacional
- e) La comunicació i difusió
- f) L'avaluació i la qualitat

Degut que el període d'execució de l'Estratègia és llarg, el seu desenvolupament es concreta en dos Plans d'Acció sobre Addiccions. El segon, que tancarà el cicle, ha entrat en vigor l'any 2017 fins a l'any 2024. Els seus objectius generals, metes i àrees d'actuació estan completament en línia amb l'Estratègia.

En l'àmbit autonòmic, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears fixa en el seu títol II les competències legals exclusives de la Comunitat, entre les quals s'inclouen les d'acció i benestar social, desenvolupament comunitari i integració, sanitat; jocs i apostes i

protecció i tutela dels menors. És a dir, les matèries que afecten el present Pla de Drogues i Altres Addiccions Comportamentals.

La Llei 4/2005, de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears, constitueix un element fonamental del marc normatiu. Especialment el seu títol III, en el qual s'estableixen les diferents competències de cada un dels nivells administratius de les Illes Balears. L'article 45 estableix que les competències dels municipis són les següents:

- a) Participar en la planificació i en la coordinació de les actuacions en matèria de drogues que es duen a terme en el municipi.
- b) Desenvolupar les polítiques específiques de prevenció en matèria de drogodependències, fonamentalment en l'àmbit familiar i comunitari.
- c) Procurar la integració social dels consumidors de drogues i desenvolupar els plans de formació professional i d'ocupació d'aquest col·lectiu.
- d) Vetllar, en el marc de les seves competències, pel compliment de les diferents mesures de control que estableix la present Llei i la legislació estatal.
- e) Són competències dels municipis de més de 20.000 habitants:
 - Elaborar, aprovar i executar els plans municipals d'actuacions sobre drogodependències, en coordinació i de conformitat amb els criteris establerts pel Pla d'actuacions sobre drogodependències de les Illes Balears.
 - Procurar la formació i el reciclatge en matèria de drogues i altres addiccions del personal al servei de la pròpia Administració municipal i fer costat a les associacions i entitats que duguin a terme, en el municipi, els programes i les actuacions que preveu el Pla autonòmic de drogues de les Illes Balears.
 - Promocionar la participació social en aquesta matèria en el seu àmbit territorial.

El municipi de Santa Eulària des Riu té més de 20.000 habitants i, per tant, també és de la seva competència els elements inclosos a la lletra e). De fet, el present Pla troba la seva habilitació legal en aquest punt.

Per acabar, destacar que es troba en vigència el Pla Integral d'Addiccions de les Illes Balears 2025-2032. El Pla posa el focus principalment entre el jovent i els menors d'edat, amb mesura de control i promoció de la intervenció precoç. Es preveu l'abordatge de tot tipus d'addiccions, no tan sols per ús de substàncies (alcohol, tabac i altres drogues), sinó també conductes addictives relacionades amb les pantalles i les apostes d'atzar, entre d'altres.

Es fonamenta en tres pilars: prevenció, tractament i reinserció social. L'objectiu és la prevenció de les conductes addictives enfront una, cada vegada major, normalització generalitzada dels consums, l'ús de pantalles i dels jocs d'atzar. Es pretén combatre promovent alternatives saludables, formant, informant i sensibilitzant sobre les addiccions, Al mateix temps, es vol millorar la informació dels recursos disponibles, facilitant l'accés als dispositius existents de deshabitació.

Per a desenvolupar aquests objectius, el pla compta amb 4 línies estratègiques (reducció de l'oferta, reducció de la demanda, promoció de la inserció social i l'empoderament individual i, la gestió i la comunicació), amb 12 objectius específics dins les mateixes i 35 actuacions que responen a aquest objectius.

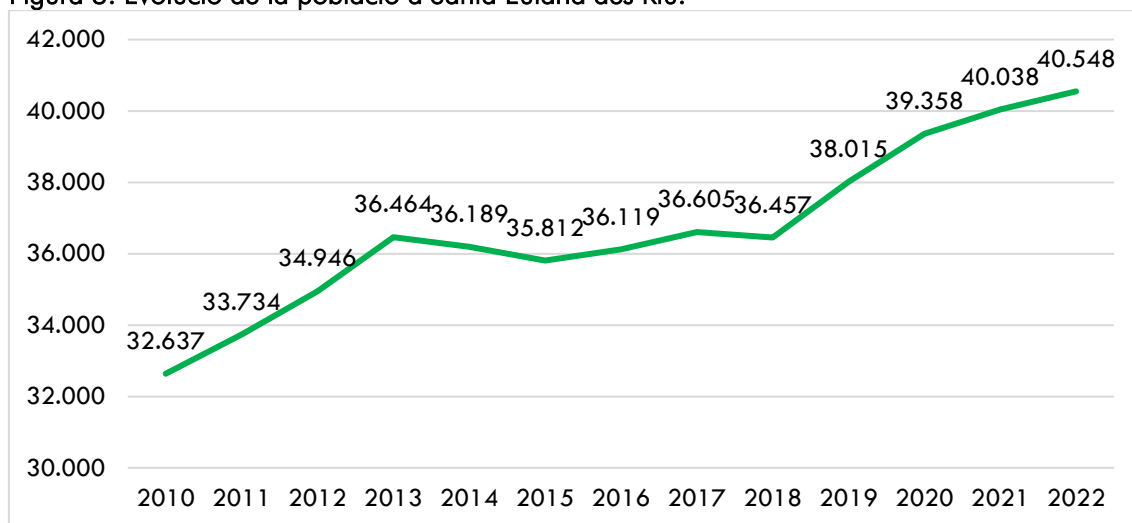
1.5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES I ECONÒMIQUES

Aquest apartat té per objectiu recollir totes les dades sociodemogràfiques d'interès per conèixer millor la realitat de Santa Eulària des Riu. Es dividiran en dos grans grups. En primer lloc, les dades relatives a la població i les seves característiques. En segon lloc, les dades relatives al mercat de treball i als sectors econòmics del municipi.

1.5.1. Dades sociodemogràfiques

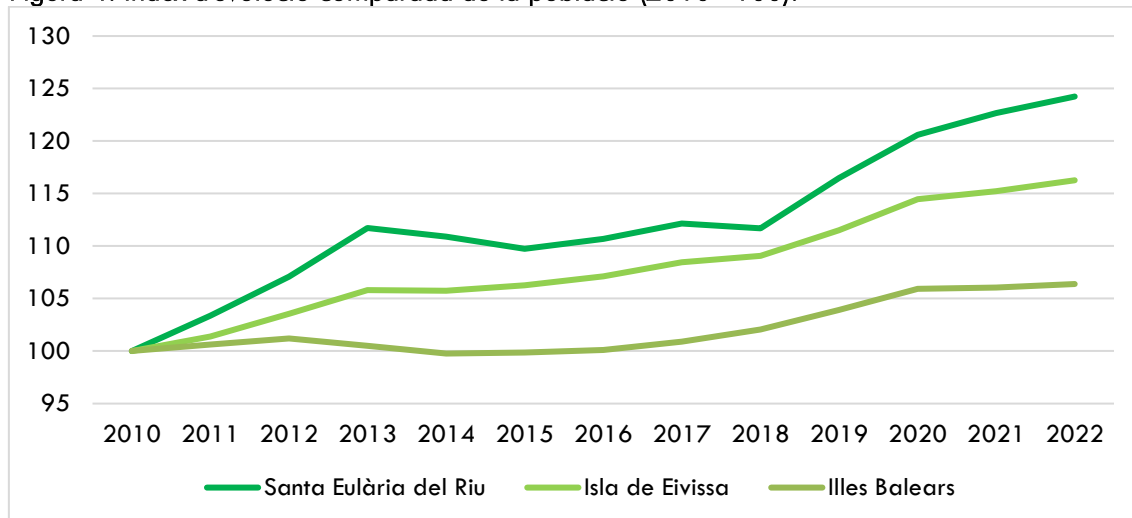
A la figura 3 es pot començar veient les dades de l'evolució de la població empadronada a Santa Eulària des Riu. Com s'observa, la tendència és clarament creixent. Entre 2010 i 2022 la seva població ha crescut en 7.900 persones, més d'un 24%. Si es compara amb el seu context, com es veu a la figura 4, es constata que el creixement de la població és un fenomen que no només està succeint al municipi. Tot i així, el seu ritme de creixement poblacional està sent superior que al conjunt de l'illa d'Eivissa i de les Illes Balears.

Figura 3. Evolució de la població a Santa Eulària des Riu.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

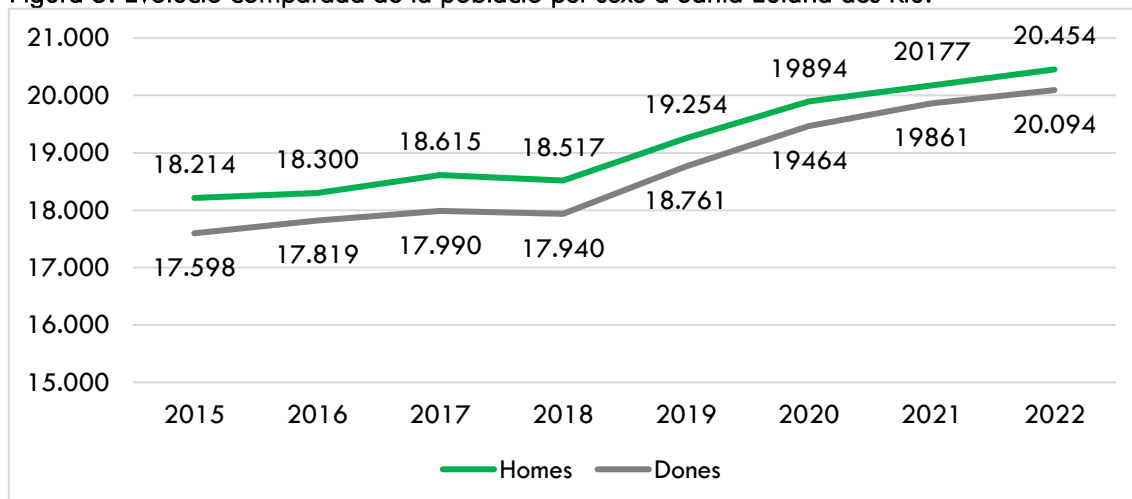
Figura 4. Índex d'evolució comparada de la població (2010=100).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

En relació amb l'evolució per sexe, a la figura 5, s'ha de destacar que les diferències en favor dels homes l'any 2015 s'han anat escurçant als darrers anys, estant molt pròximes les xifres d'homes i dones.

Figura 5. Evolució comparada de la població per sexe a Santa Eulària des Riu.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Realitzant una anàlisi comparada, a la taula 1, la proporció de dones i homes de Santa Eulària des Riu es troba a mig camí entre la d'Eivissa i la de les Illes Balears.

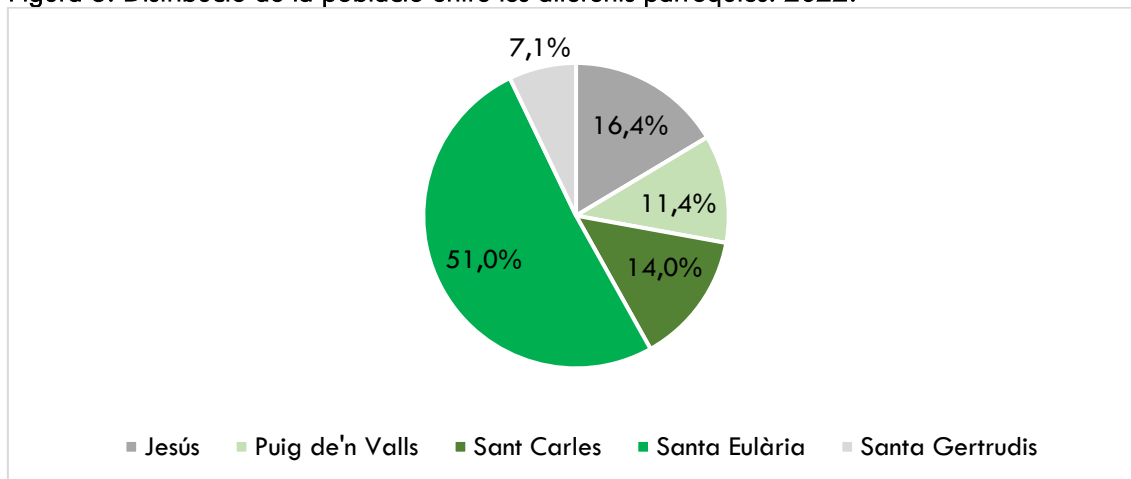
Taula 1. Percentatge comparat d'homes i dones. 2022.

	Homes	Dones
Santa Eulària des Riu	50,4%	49,6%
Eivissa	50,9%	49,1%
Illes Balears	49,8%	50,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

També resulta d'interès veure la distribució de la població entre les 5 parròquies del municipi (Gràfic 4). La meitat de la població, un 51%, es concentra a Santa Eulària des Riu. Tres parròquies disposen de poblacions més similars, mentre que Santa Gertrudis és la més petita.

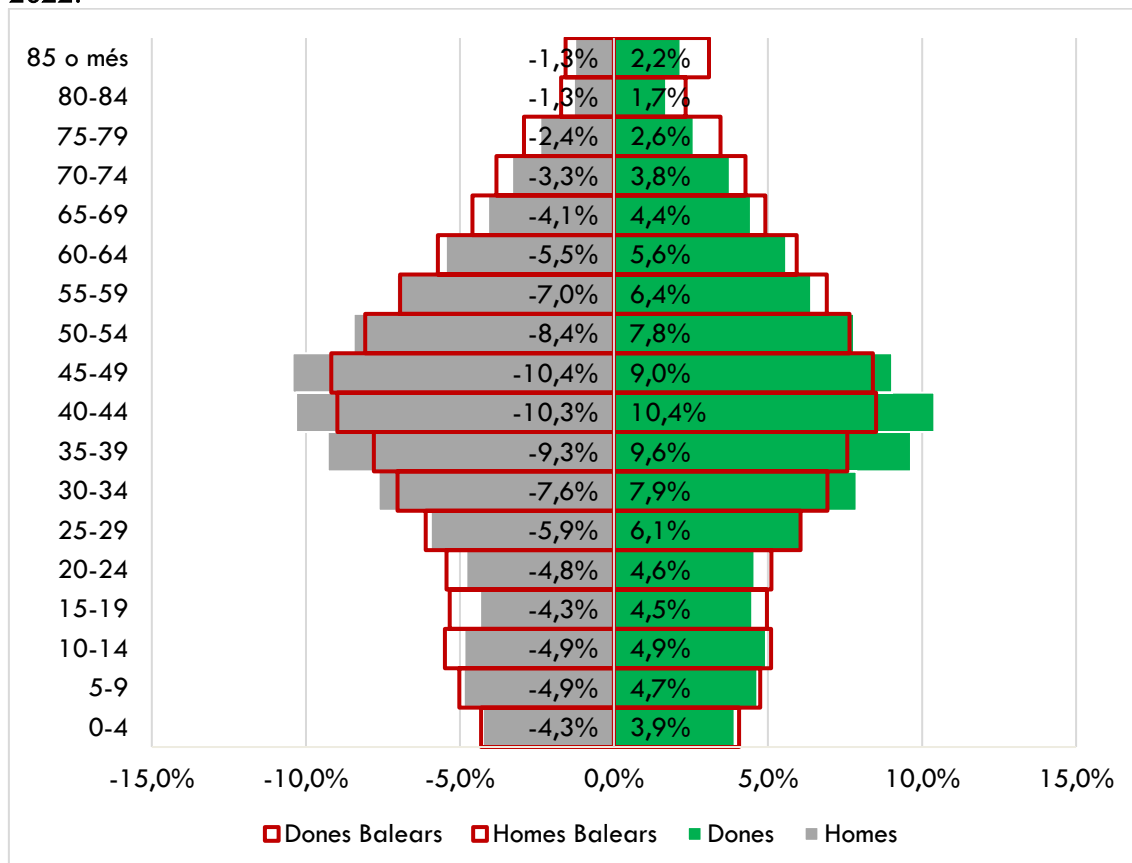
Figura 6. Distribució de la població entre les diferents parròquies. 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

A continuació es presenta, a la figura 7, la piràmide de població de Santa Eulària des Riu. La distribució al municipi està marcada amb les barres grises i verdes. El gràfic inclou també una comparació amb l'estructura per edats de les Illes Balears. El que s'ha fet és agafar les proporcions que representa cada grup d'edat al conjunt de les Illes i aplicar-ho a la població de Santa Eulària.

Figura 7. Piràmide de població de Santa Eulària des Riu comparada amb la de les Illes Balears. 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

De la comparació es pot extreure la conclusió que Santa Eulària des Riu, en comparació amb les Illes Balears, concentra més la seva població en els grups d'edat intermedis. És a dir, entre els 30 i els 49 anys, amb més intensitat entre les dones. En canvi, Santa Eulària disposa proporcionalment de menys gent en edat de jubilació (amb més de 65) i en edat infantil i jove (fins als 24).

Aquesta informació visual es pot complementar amb xifres, com es mostra a la taula 2. A les Illes Balears hi ha més gent jove i gran que a Santa Eulària i Eivissa.

Taula 2. Índexs comparats relacionats amb l'estructura per edat de la població. 2022.

	Índex de joventut	Índex d'envelliment
Santa Eulària	18,2%	13,5%
Eivissa	18,2%	13,2%
Illes Balears	19,5%	16,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Aquesta estructura poblacional està molt marcada pels fluxos migratoris que afecten el municipi. A la figura 8 es pot observar el pes que cada grup d'edat ha tingut al saldo migratori, positiu a tots els grups. Es constata que el gruix de creixement de la població degut als fluxos migratoris s'està produint en els grups d'edat intermedis, entre els 20 i 49 anys.

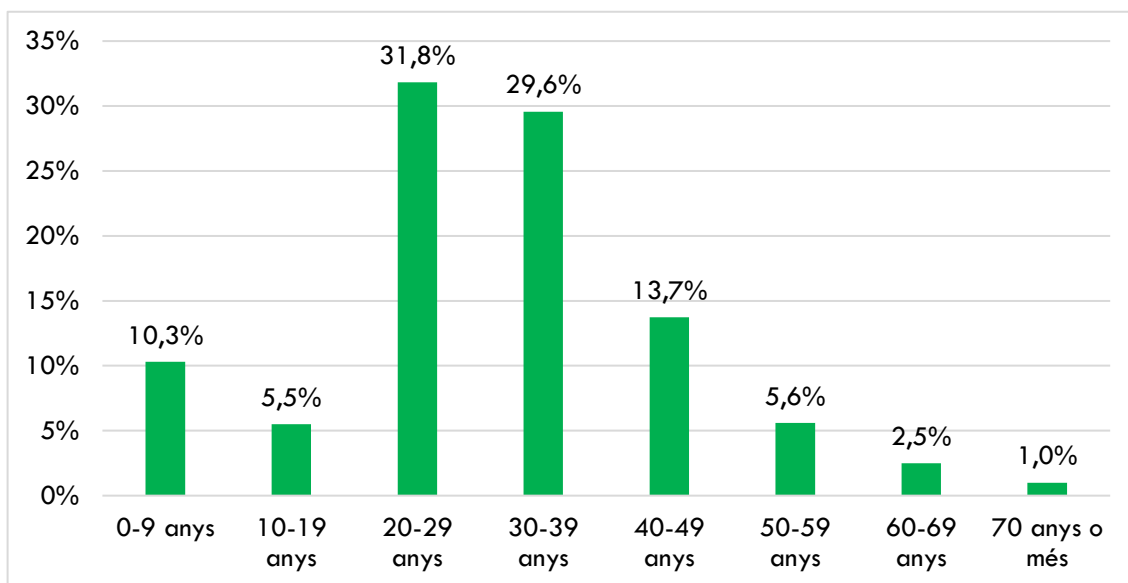
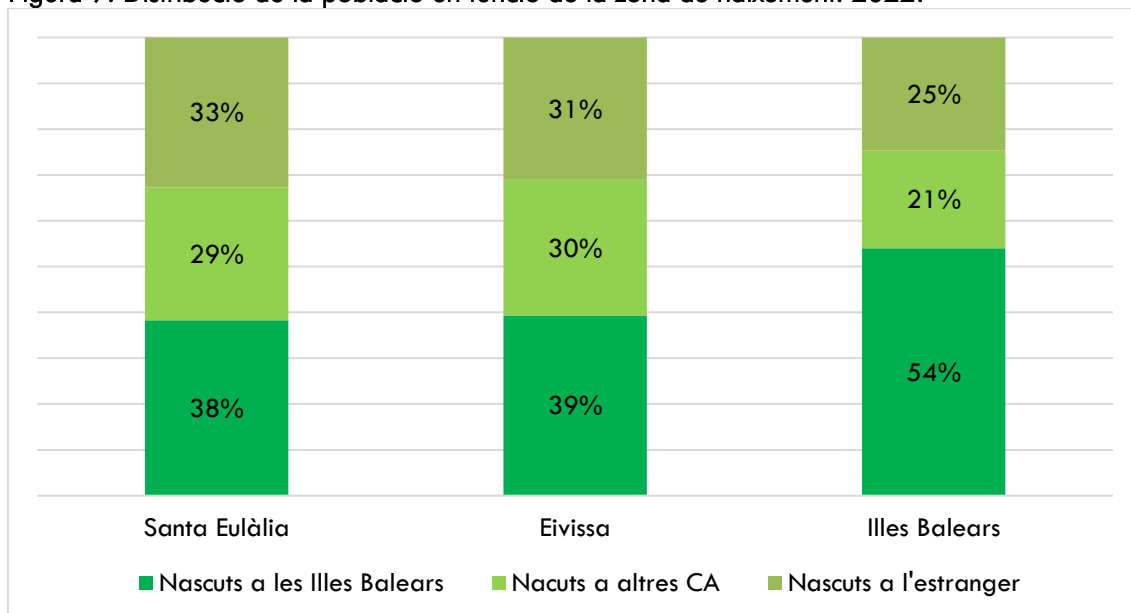

Figura 8. Pes de cada grup d'edat al saldo migratori. 2021.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Al a la figura 9 les dades tornen a mostrar aquesta forta tendència del municipi durant les darreres dècades de rebre persones vingudes de fora. Fins a un 62% dels empadronats han nascut a una altra comunitat autònoma o a l'estranger, en comparació amb el 38% de les Illes Balears.

Figura 9. Distribució de la població en funció de la zona de naixement. 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Pel que fa a la distribució d'aquestes dades en funció del grup d'edat, veiem a la figura 10 la piràmide de població que, de nou, constata el que s'ha vist fins ara.

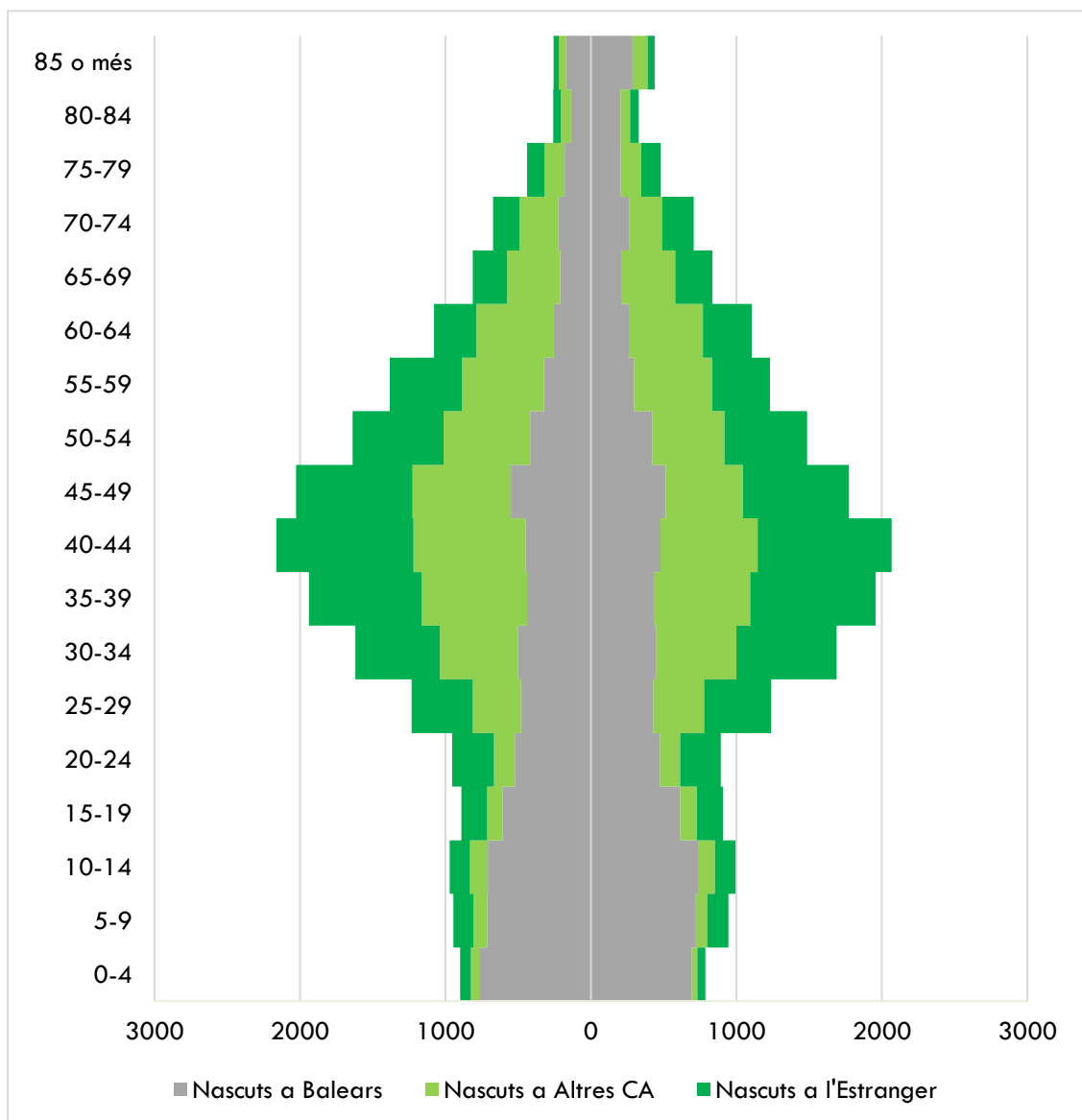

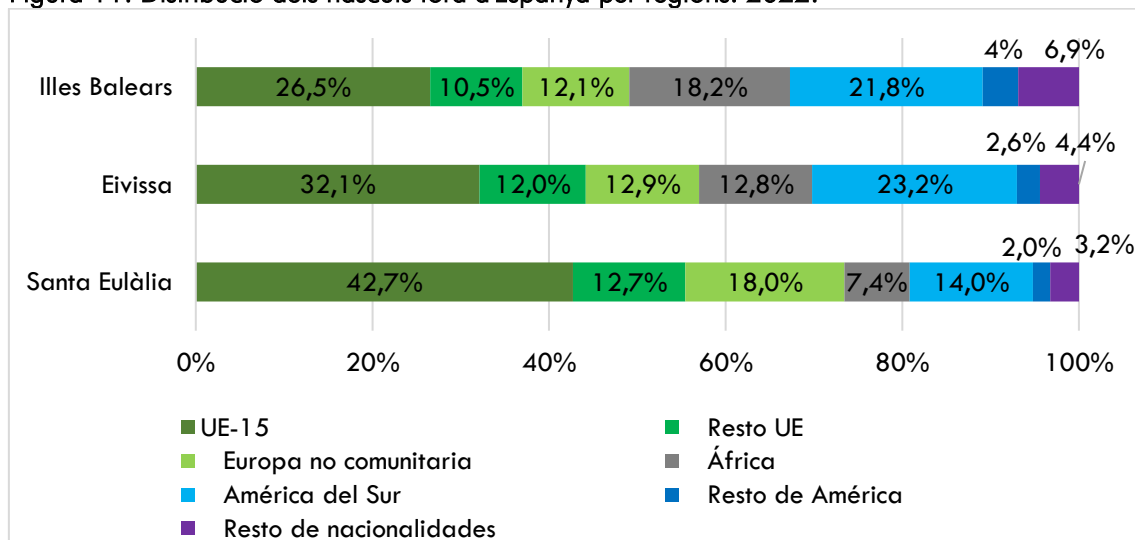
Figura 10. Piràmide de població de Santa Eulària en funció del lloc de naixement. 2021.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

La piràmide mostra que fins als 25 anys predomina els empadronats nascuts a les Balears, per a partir d'allà obtenir més presència la població nascuda a una altra Comunitat Autònoma o a l'estranger. A la franja d'edat compresa entre els 40 i 44 tan sols un 21,9% ha nascut a Balears, per un 34% de nascuts a altres Comunitats i un 44,1% nascuts a l'estranger. Això demostra l'important grau d'arrelament de les persones vingudes de fora de Balears, que han tingut els seus fills a les Illes.

Per últim, en relació amb les migracions, resulta interessant constatar la regió de procedència dels nascuts fora d'Espanya, comparant la realitat de Santa Eulària des Riu amb l'illa d'Eivissa i la resta de les Illes Balears.

Figura 11. Distribució dels nascuts fora d'Espanya per regions. 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

A la figura 11 veiem que a Santa Eulària des Riu, comparativament, la presència de nascuts a països de la UE-15 i a la Resta d'Europa és molt més important que al conjunt d'Eivissa i Balears. També destaca la reduïda importància comparativa dels nascuts a Àfrica i Amèrica Llatina.

Pel que fa al nivell d'estudis de les persones que resideix habitualment a Santa Eulària des Riu, no existeixen dades recents. A l'espera que a final d'any surti el nou cens, les dades disponibles són les del Cens del 2011. Aquestes dades es presenten a la figura 12. S'han d'analitzar amb cura, ja que la realitat del municipi ha canviat molt als darrers 10 anys.

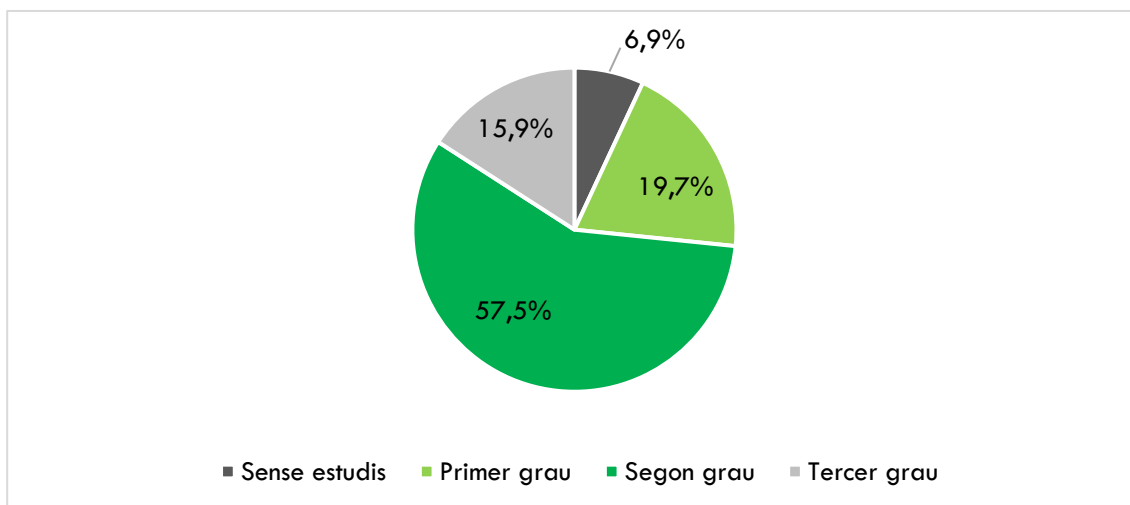

Figura 12. Grau d'estudis completats entre la població de més de 16 anys. 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Una gran majoria de la població major de 16 anys, fins a un 57,5%, disposava el 2011 d'estudis completats de segon grau. És a dir, l'equivalent actual d'ESO, Batxillerat o Cicles Formatius. Un 19,7% disposava d'estudis primaris, un 15,9% d'estudis universitaris i un 6,9% no disposava d'estudis.

1.5.2. Dades econòmiques

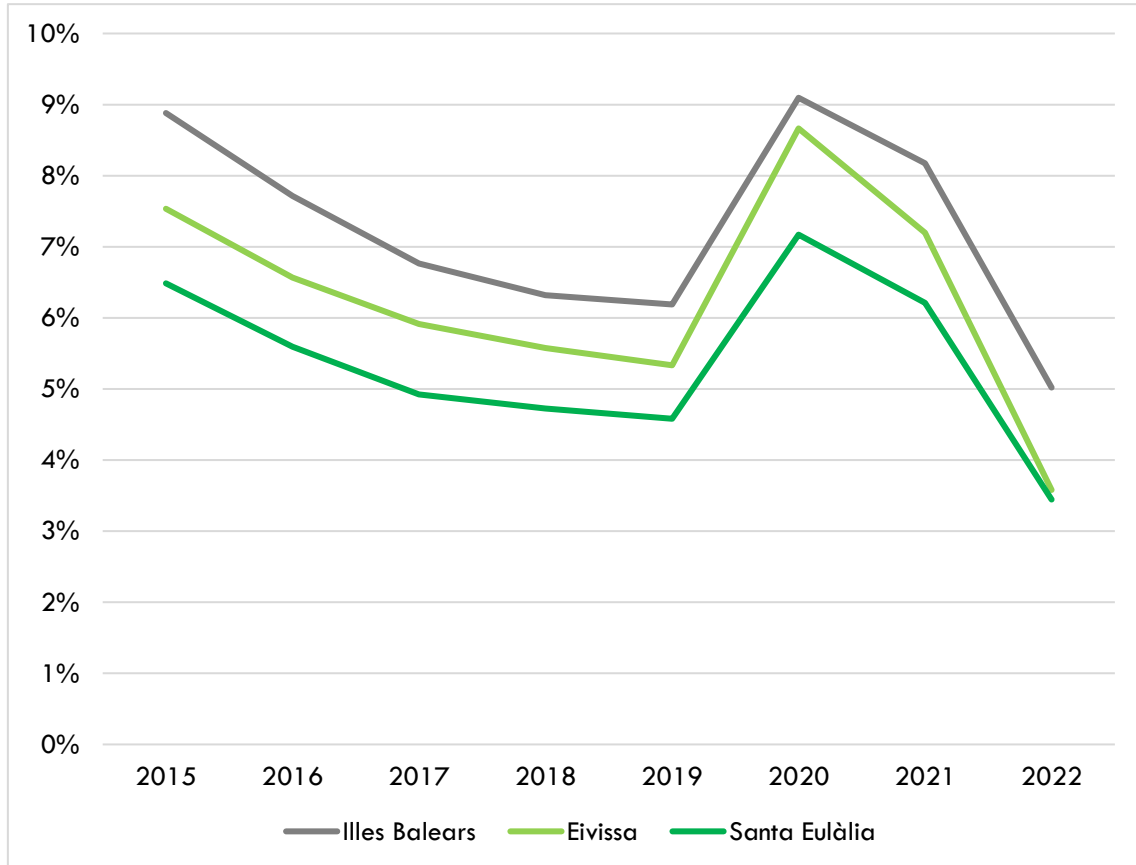
Una vegada completat l'anàlisi més purament demogràfica és moment d'analitzar breument diverses variables econòmiques, per tal d'acabar de completar el perfil del municipi a nivell estadístic.

En primer lloc, s'analitzen les dades relatives al mercat de treball. És un camp on les dades estan fragmentades, ja que es disposa d'informació del SOIB, de l'Enquesta de Població Activa i de la Seguretat Social.

Així, no es pot calcular la taxa d'atur. Només es pot utilitzar el nombre absolut d'aturats cada mes. Segons dades de l'IBESTAT, al 2022 Santa Eulària des Riu, va registrar de mitjana 1.004 persones aturades mensualment. Per tal de poder comparar aquestes xifres amb el seu entorn, la figura 13 mostra l'evolució d'aquestes mitjanes també per l'illa d'Eivissa i les Balears. Per tal que sigui una mesura comparable, s'ha realitzat una proporció respecte de la població de 16 a 64 anys. Com es veu a la figura 13, els aturats mitjans representen un percentatge menor respecte aquest grup poblacional esmentat en comparació amb el seu entorn, tot i que l'any 2022 quasi ha empatat amb la mitjana eivissenca.

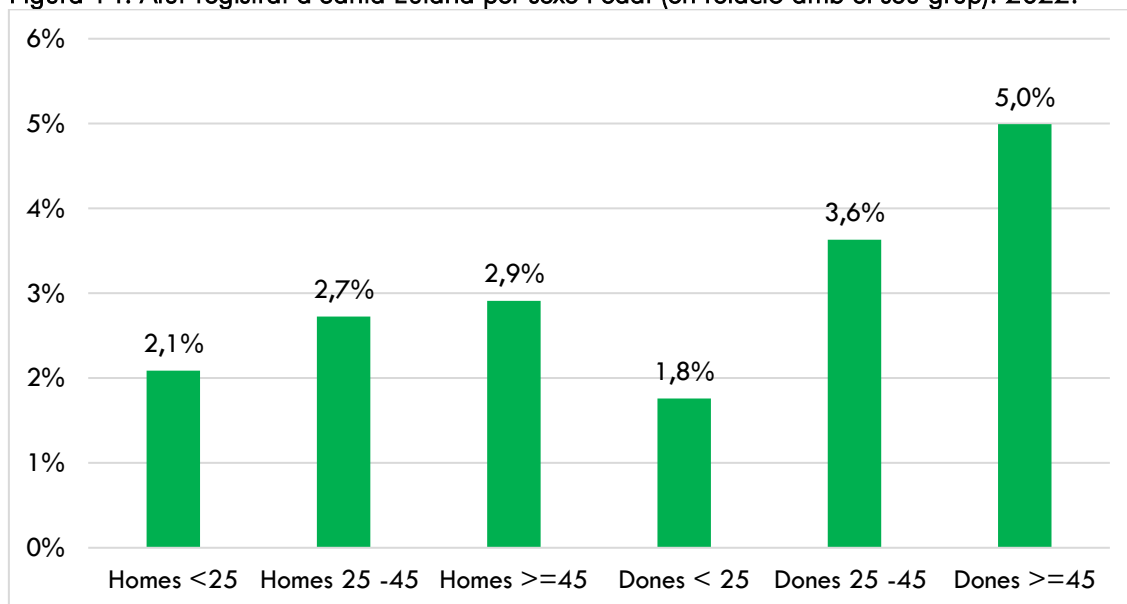
Figura 13. Percentatge de persones aturades sobre la població de 16 a 64 anys.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT

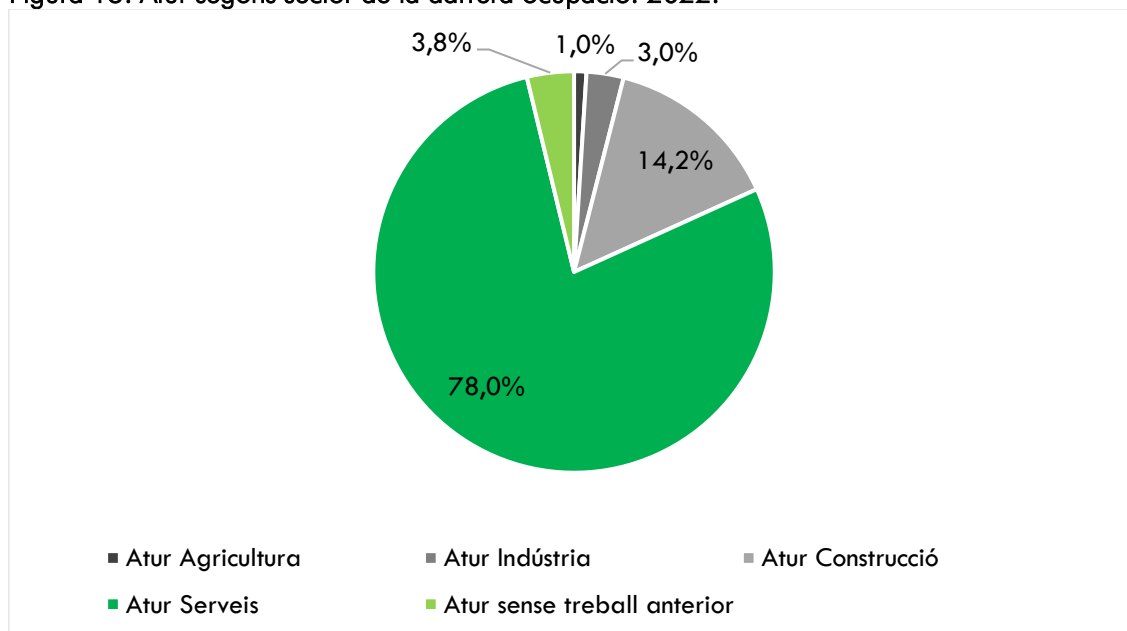
Respecte al perfil d'aquests aturats, el SEPE ens ofereix estadístiques desglossades. Es presenten les dades mitjanes de l'any 2022 a les figures 14 i 15.

Figura 14. Atur registrat a Santa Eulària per sexe i edat (en relació amb el seu grup). 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SEPE.

Figura 15. Atur segons sector de la darrera ocupació. 2022.

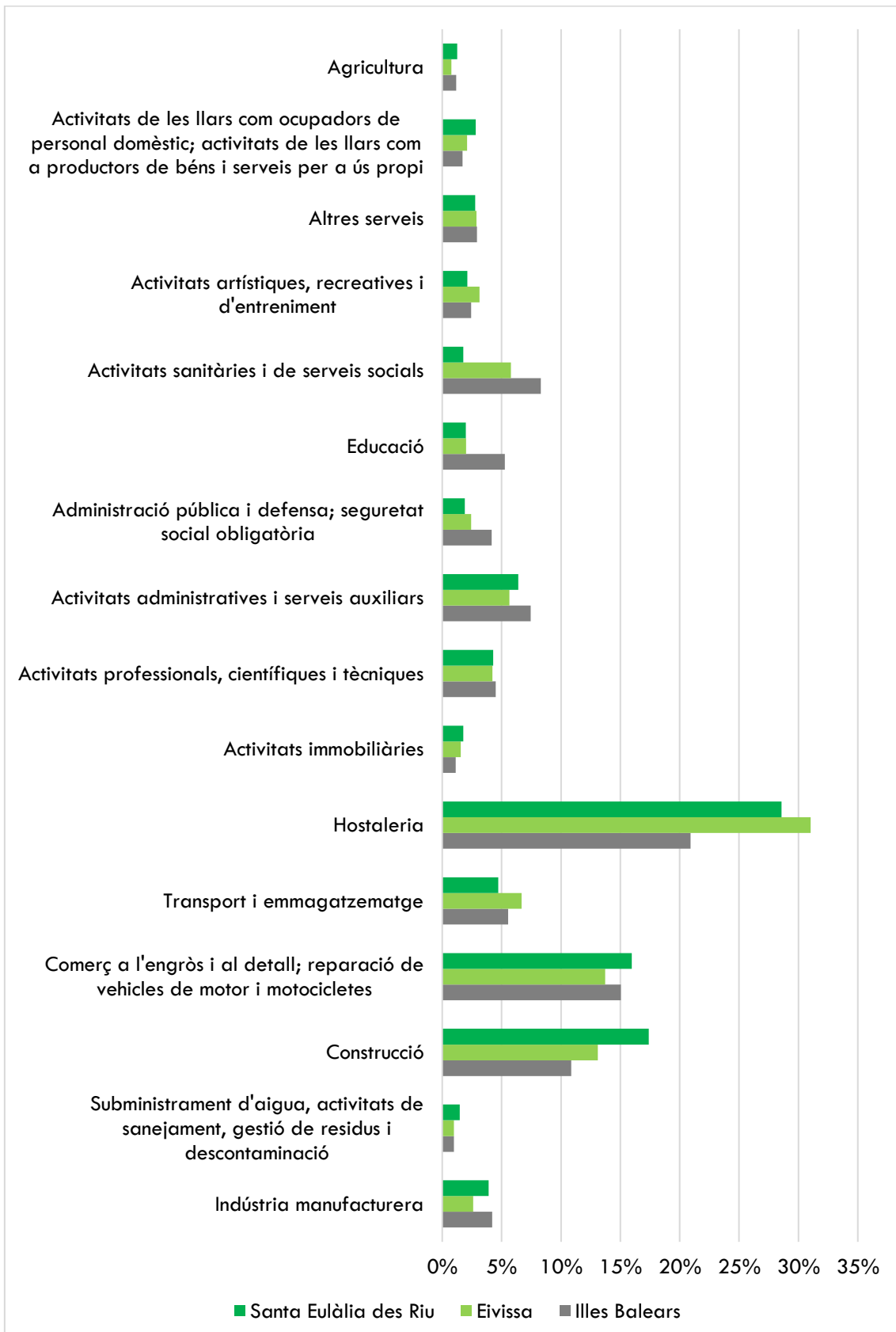
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SEPE.

En primer lloc, destacar que l'atur a Santa Eulària des Riu està feminitzat, ja que les seves xifres d'atur són més altes, especialment a partir de les que tenen més de 25 anys. També resulta important remarcar que l'atur registrat afecta menys als i les joves.

Respecte a l'atur segons la darrera ocupació, una gran majoria havia treballat anteriorment al sector serveis. És evident que aquest sector és el principal motor de l'economia del municipi, molt enfocada al món del turisme. Per aprofundir aquesta anàlisi es presenten a la figura 16 els afiliats per sector d'activitat de forma comparada. Les categories estan més desglossades, amb la qual cosa ens proporciona més informació.

Figura 16. Persones afiliades per sector d'activitat. 2022.

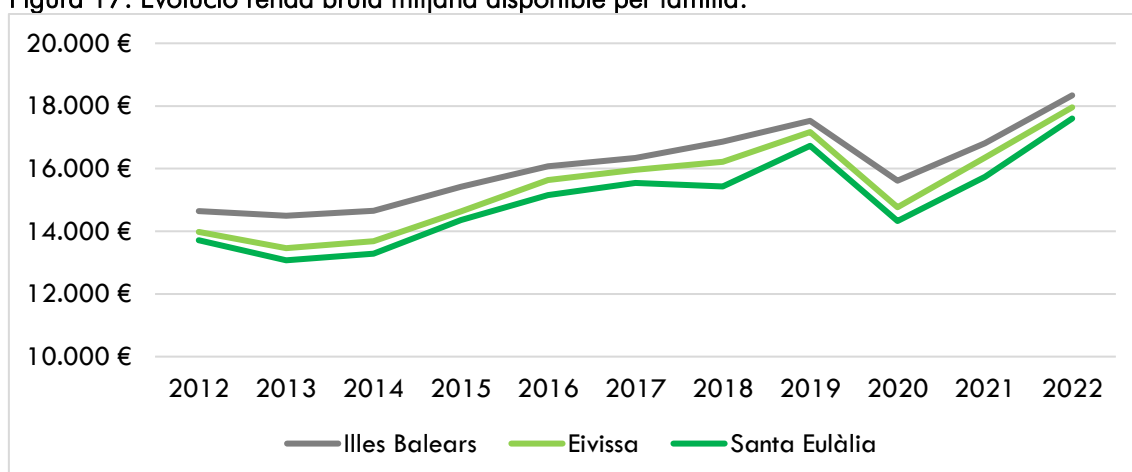

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Santa Eulària des Riu comparteix amb la resta de l'illa d'Eivissa la importància de l'hostaleria i la construcció, els dos sectors més crucials pel municipi. Comparativament, el pes de la construcció és especialment important. El municipi es situa en la línia del seu entorn pel que fa a la rellevància d'altres sectors com el comerç a l'engròs i al detall i reparació de vehicles de motor. Destaquen, pel motiu contrari, els pocs afiliats en activitats sanitàries, serveis socials i educació.

En relació amb la renda bruta mitjana disponible per família, podem veure a la figura 17 que les dades de Santa Eulària des Riu es situen lleugerament per davall de d'Eivissa i del conjunt de les Illes Balears. Si bé és cert, les diferències es van reduir el darrer any amb dades disponibles.

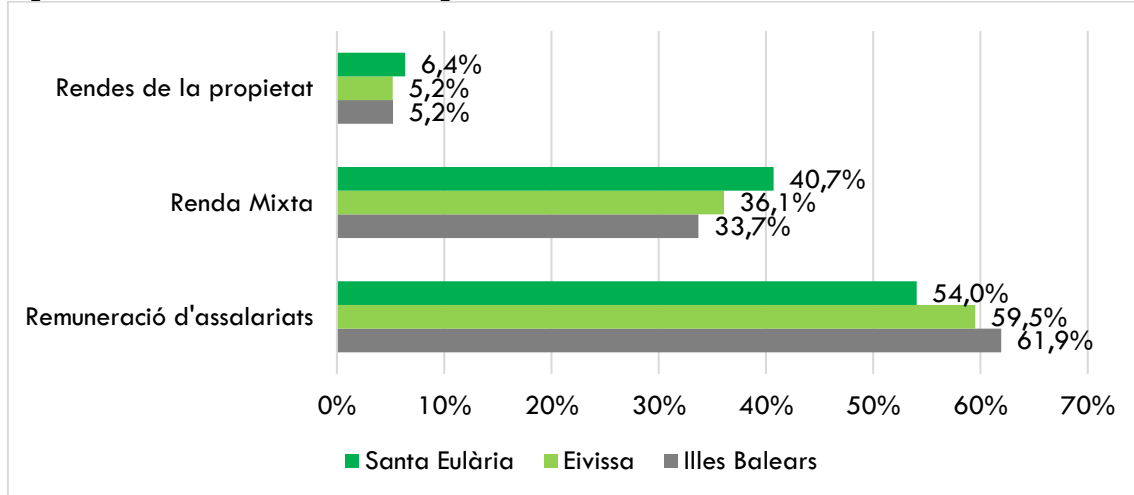
Figura 17. Evolució renda bruta mitjana disponible per família.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

També resulta interessant explorar la distribució de la renda per càpita segons la seva font. Ho permet veure la figura 18. Comparativament, la remuneració dels assalariats és una font menys destacable a Santa Eulària des Riu que a Eivissa i a les Illes Balears. En canvi, la renda mixta és important. Aquestes dades denoten una major importància dels autònoms al municipi. Les rendes de la propietat són lleugerament superiors a Santa Eulària des Riu.

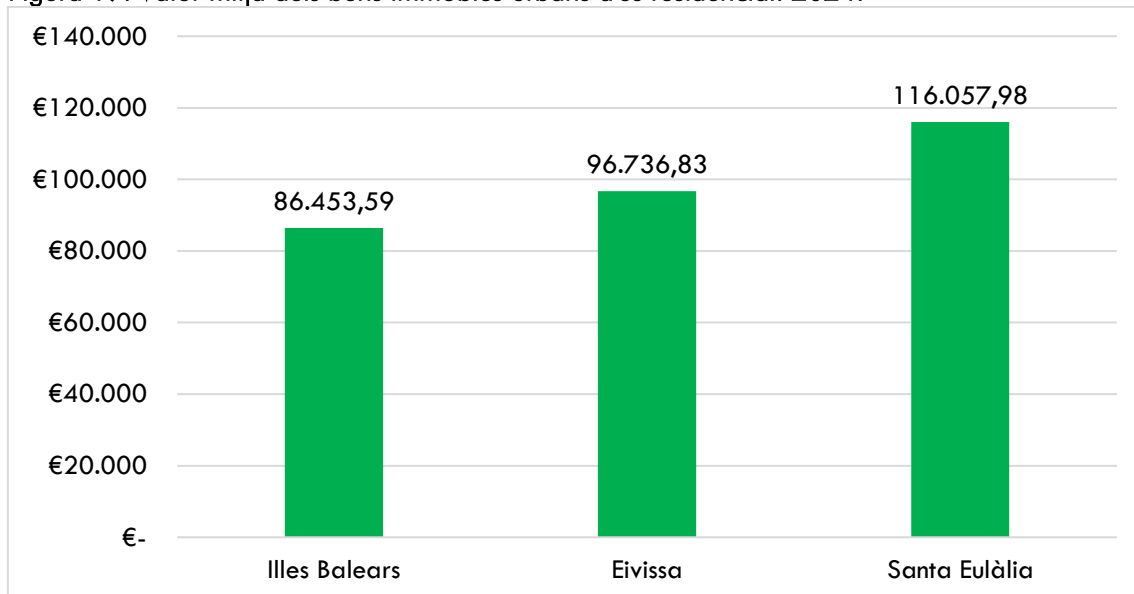
Figura 18. Distribució de la renda segons font. 2024.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Per últim, pel que fa a l'habitatge, veiem a la figura 19 que les dades del cadastre relatives al valor mitjà de béns immobles urbans residencials constaten el seu elevat preu. Uns 30.000 euros més elevat que la mitjana autonòmica i 20.000 euros més que la insular, amb una mitjana de 116.057,98 euros.

Figura 19. Valor mitjà dels bens immobles urbans d'ús residencial. 2024.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT

1.6. DADES SOBRE CONSUM DE DROGUES I ALTRES ADDICCIONS COMPORTAMENTALS

Constitueix un punt clau de la present diagnosi analitzar la informació i dades disponibles en relació amb, per una banda, el consum de drogues i, per altra, la resta d'addiccions comportamentals. Cada un d'aquests grans grups formarà un subapartat d'anàlisi. Es treballen diferents fonts. Publicacions realitzades a nivell europeu, estatal, autonòmic i insular. Majoritàriament d'organismes públics, però també d'entitats com a Projecte Home, CEPCA o el PADIB. També s'inclouen en aquest apartat les dades obtingudes a partir de l'enquesta duta a terme amb joves del municipi l'any 2022.

Cada un dels grans apartats estarà organitzat de la següent manera: es presentarà la informació disponible des de l'àmbit territorial més general al més concret, és a dir, del nivell europeu al nivell insular, fins al municipi. A la vegada, dins cada apartat es presentarà primer la informació disponible respecte el conjunt de la població, per després introduir les dades relatives a la població jove. Així, s'aprofundirà sobre possibles patrons i les seves especificats territorials i generacionals.

1.6.1. Consum de drogues

1.6.1.1. Dades a nivell europeu

Pel que fa a nivell europeu sobre drogues trobem l'*Informe Europeu sobre Drogues, tendències i novetat*¹. L'Informe Europeu sobre Drogues 2024, elaborat per l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies (EMCDDA), presenta un panorama actualitzat de la situació del consum, el trànsit i els danys relacionats amb les drogues a Europa fins a finals de 2023. El document assenyala les tendències visibles durant el període analitzat, a la vegada que remarca que els factors que determinaran el problema de les drogues en un futur són externs. És a dir, factors com la globalització, l'impacte del canvi climàtic, les migracions humanes, etc. Les principals i més rellevants conclusions que es poden extreure de l'informe són les següents:

- Alta disponibilitat i varietat de drogues: El mercat europeu ofereix una àmplia gamma de substàncies, moltes d'alta puresa o potència, incloent-hi mesclades i sintètiques ingressades recentment.
- Cànnabis: Continua sent la droga il·lícita més consumida, amb un consum anual entorn al 8% dels adults (gairebé 23 milions) i un augment fins al 15% entre

¹ Es pot accedir a totes les fonts de dades citades a través de la bibliografia inclosa al final del present informe.

persones de 15 a 34 anys; la seva potència (THC) s'ha duplicat durant l'última dècada, aconseguint fins a un 23 %.

- Cocaïna: Segona substància il·lícita més estesa, amb uns 4–4,6 milions de consumidors adults anuals. S'ha detectat un increment en disponibilitat i consum, amb confiscacions que van aconseguir 419 tones en 2023, la qual cosa representa un augment del 30 % respecte a 2022; Espanya, Bèlgica i Països Baixos són els principals punts d'entrada.
- Estimulants sintètics i MDMA: Creixent presència d'amfetamines, metamfetamines i catinones sintètiques, juntament amb MDMA en contextos d'oci, amb disponibilitat en augment i desafiaments en salut pública.
- Opioides i nous psicoactius: L'heroïna continua sent l'opioide més usat, però s'identifiquen noves amenaces com els nitazens (opioides sintètics molt més potents que el fentanil) responsables de sobredosi en països com Estònia, Letònia i Irlanda.
- Noves substàncies psicoactives (NPS): El Sistema d'Alerta Primerenca de la UE ha registrat nombrosos nous cannabinoides sintètics, catinones, opioides i nitazens, amb un total d'almenys 178 catinones vigilades en 2024.
- Consum intravenós i salut: Encara que ha disminuït en els últims anys, continua generant un alt nivell de danys. Les infeccions relacionades (VIH, hepatitis B i C) continuen sent problemàtiques, i les morts induïdes per drogues continuen sent una preocupació central.
- Tractament i reducció de danys: El document inclou anàlisi sobre tractaments amb agonistes opioides, cobertura terapèutica, programes de naloxona i espais de consum supervisat com a estratègies clau de disminució de riscos.

Cal dir que a partir del 2 de juliol de 2024, l'EMCDDA es transforma en l'Agència Europea de Drogues (EUDA), gràcies a una nova legislació europea que li atorga poders reforçats per fer front a problemes actuals i futurs relacionats amb les drogues. Aquest canvi reflecteix la necessitat d'una resposta institucional més potent davant un mercat de drogues que s'ha tornat més complex, global i dinàmic.

Els nous poders inclouen:

- Un sistema europeu d'alerta precoç més robust sobre noves substàncies.
- Una xarxa de laboratoris forenses i toxicològics per monitorar drogues i riscos sanitaris.
- Millora de la cooperació amb estats membres i tercers països.
- Suport tècnic i científic a polítiques públiques basades en evidència.

En aquest context, l'Informe Europeu sobre Drogues 2024 destaca una sèrie de tendències preocupants:

- Alta disponibilitat de drogues clàssiques com la cocaïna, l'heroïna i el cànnabis.
- Increment d'opioides sintètics nous i extremadament potents, com les nitazenes, que representen un risc elevat de sobredosi.
- L'ús de polisubstàncies (combinació d'estimulants, sedants, alcohol i medicaments) s'estén i augmenta la complexitat del tractament i la prevenció.
- En total, s'han detectat més de 950 noves substàncies psicoactives (NPS) a Europa, i només el 2023 se n'hi van identificar 26 de noves.

El document també alerta sobre:

- Reptes emergents vinculats a la venda de drogues en línia i a través de les xarxes socials.
- L'impacte de la producció il·legal dins de la UE i la utilització de noves rutes logístiques.
- La necessitat urgent d'estratègies de reducció de danys i prevenció adaptades a un entorn més imprevisible.

Amb aquest nou mandat, la EUDA vol situar-se com un actor clau en la resposta europea coordinada davant els reptes presents i futurs en matèria de drogues, assegurant que les polítiques públiques es fonamentin en dades sòlides, actualitzades i comparables.

1.6.1.2. Dades a nivell estatal

Una vegada més clares les principals tendències europees i la inserció d'Espanya en aquest context, es poden analitzar les dades estatals amb més profunditat. Les dues principals fonts d'informació són les enquestes EDADES i ESTUDES. Les últimes dades de les enquestes EDADES 2024 i ESTUDES 2023, elaborades per l'Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions (OEDA), mostren una evolució en el patró de consum de substàncies a Espanya, amb tendències divergents segons l'edat, el sexe i el tipus de substància.

Consum en població general, de 15 a 64 anys:

- El consum d'alcohol continua sent el més estès (76,5 % en l'últim any), tot i una lleugera davallada respecte a enquestes anteriors. Un 10,5 % reconeix consumir-lo diàriament.

- El tabac es manté com la segona substància més consumida, amb un 36,8 % que l'ha utilitzat l'últim any. El consum diari (25,8 %) ha assolit mínims històrics.
- El cànnabis és la substància il·legal més estesa (12,6 % l'ha consumit en l'últim any), especialment entre joves de 15 a 34 anys.
- Els hipnosedants amb o sense prescripció tenen una prevalença del 12 %, més elevada en dones i persones majors de 35 anys.
- El consum de cocaïna es manté estable (2,5 %), concentrat principalment en homes joves.
- Destaquen també les begudes energètiques, amb un consum del 16,5 % en l'últim mes, especialment entre adults joves.

Consum entre la població adolescent, de 14 a 18 anys:

- L'alcohol i el cànnabis continuen sent les substàncies més consumides. Un 73,6 % ha consumit alcohol alguna vegada, i un 22 % ha consumit cànnabis l'últim any.
- El consum de tabac entre joves ha caigut fins al 7,5 % de consum diari.
- Les begudes energètiques tenen una alta prevalença: un 48 % dels estudiants n'ha consumit el darrer mes, i un 19,5 % les ha combinat amb alcohol.
- El consum de cocaïna i altres substàncies estimulants es manté en nivells baixos però preocupants: un 2,3 % ha consumit cocaïna en l'últim any.

Diferències de gènere:

- Els homes presenten taxes de consum més elevades de substàncies il·legals (cànnabis, cocaïna), mentre que les dones tenen una major prevalença en el consum de psicofàrmacs com hipnosedants.
- En l'àmbit juvenil, les noies superen lleugerament els nois en consum d'alcohol i hipnosedants, mentre que els nois consumeixen més cànnabis i cocaïna.

Aquestes dades reforcen la necessitat de continuar aplicant estratègies de prevenció selectiva i indicativa, posant especial atenció en els col·lectius més vulnerables, com adolescents, dones i població amb trastorns de salut mental.

A la taula 3 podem veure un resum de les substàncies amb més prevalença de consum a Espanya.

Taula 3. Substàncies amb més prevalença de consum a Espanya. 2023 i 2024.

SUBSTÀNCIA	Prevalença total (15-64 anys)	15-34 anys	≥35 anys	Joves 14-18 anys	Diferències per gènere
Alcohol	76,5% (63,5% darrer mes, 10,5% diari)	Prevalença alta	Lleugera davallada ≥55	73,6 % (71,2 % nois i 76,1 % noies)	Homes > Dones (81,7 % > 71,2 %)
Tabac	36,8% (25,8% consum diari)	Més freqüent entre 15-34	Menys freqüent ≥35	7,5 % consum diari en els últims 30 dies	Homes > Dones
Cànnabis	12,6%	Més freqüent entre 15-34	Molt baix ≥35	~22 % últims 12 mesos i ~15 % últim mes	Nois > Noies (sobretot dels 15 als 24 anys)
Hipnosedant (amb/sense recepta)	12%	Més freqüent	Més freqüent ≥35	7-8% han provat alguna vegada	Dones > Homes
Cocaïna	2,5%	Més freqüent entre els 15 i els 34	Molt baix ≥35	2,3 % últims 12 mesos; 1 % últims 30 dies	Homes > Dones
Begudes energètiques	16,5% (ús darrer mes)	Més habitual en joves	Escàs entre adults grans	48 % consum darrer mes; 19,5 % barrejades amb alcohol	Lleugerament més en nois

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta EDADES 2024 i ESTUDES 2023.

1.6.1.3. Dades a nivell autonòmic

Les dades autonòmiques de les Illes Balears, provinents de les enquestes EDADES 2024 i ESTUDES 2023, permeten observar patrons diferenciats en el consum de substàncies en funció del sexe i l'edat. El consum d'alcohol i tabac es manté alt i força equiparable entre menors i majors de 34 anys. La mitjana d'edat d'inici del consum d'alcohol és de 16,4 anys, reflectint una entrada primerenca en les substàncies legals.

El consum de cànnabis destaca entre els joves (15-34 anys), amb una prevalença que duplica la dels majors de 35 anys, i es veu afavorit per la facilitat percebuda d'accés (63,2% afirma que és fàcil o molt fàcil aconseguir-ne en menys de 24 hores). El consum

de hipnosedants, amb o sense recepta, i analgèsics opioides és especialment alt entre les dones i els majors de 34 anys.

També destaca l'ús de begudes energètiques, molt estès entre adolescents i adults joves, amb una combinació freqüent amb alcohol. El policonsum (combinació de substàncies legals i il·legals) és un fenomen rellevant, incrementant el risc de dependències i problemes de salut.

Podem veure aquesta informació a la taula 4.

Taula 4. Substàncies amb més prevalença de consum a les Illes Balears. 2023 i 2024.

SUBSTÀNCIA	Població 15-64 anys (EDADES 2024)	Joves 14-18 anys (ESTUDES 2023)	Diferències per gènere	Comentaris addicionals
Alcohol	75,1% (63,2% darrer mes, 9,8% diari)	73,6%	Homes > Dones (79,8% vs 70.5%)	Inici mitjà: 16,4 anys. Alta percepció social de normalitat
Tabac	35,2% (24,7% consum diari)	7,5% (diari últims 30 dies)	Homes > Dones	Presència estable, però baixada en adolescents
Cànnabis	13,8% (últim any)	~22% (últim any), ~15% (últim mes)	Homes > Dones (sobretot 15-24 anys)	Facilitat d'accés, normalització en joves
Hipnosedants	13,5% (amb o sense recepta)	7-8% ho han provat alguna vegada	Dones > Homes	Prevalença elevada ≥35 anys
Cocaïna	2,7% (últim any); 1,1% (últim mes)	2,3% (últim any)	Homes > Dones	Principalment entre joves de 15-34 anys
Begudes energètiques	17,4% (ús últim mes)	48% (últim mes); 19,5% amb alcohol	Homes > Dones (lleugerament)	Consum alt en joves i adolescents

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta EDADES 2024 i ESTUDES 2023.

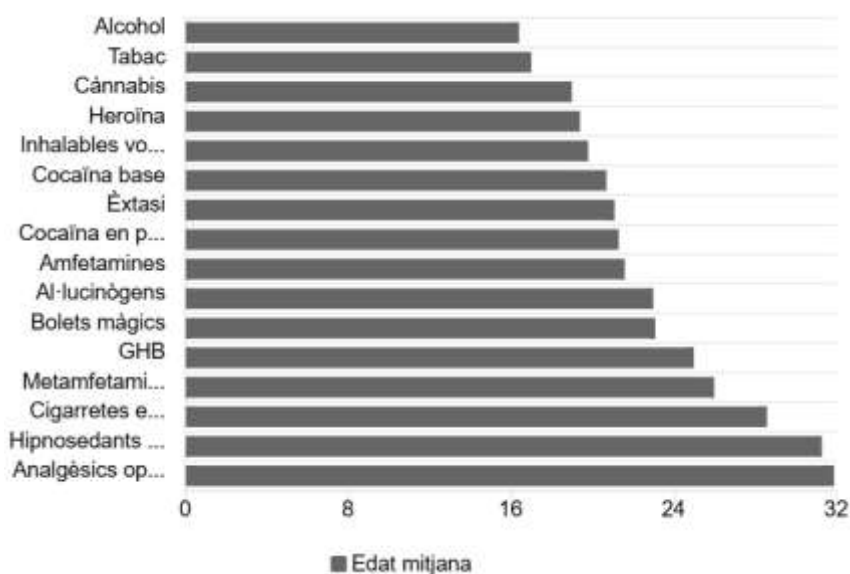
Anàlisi de les dades de consum de drogues i ús d'internet a les Illes Balears (EDADES 2024)

L'informe EDADES 2024 ofereix una radiografia preocupant, però reveladora, del consum de substàncies i l'ús d'internet a les Illes Balears, centrant-se en la població de 15 a 64 anys. Els resultats mostren diferències marcades segons sexe i edat, i apunten a tendències que reclamen una resposta social i institucional decidida.

Consum de substàncies: inici precoç i patrons diferenciats

Com podem veure a la figura 20, l'edat mitjana d'inici del consum d'alcohol se situa als 16,4 anys, un indicador que evidencia una entrada primerenca en el consum de substàncies legals. Aquesta dada pren rellevància si s'analitza conjuntament amb la prevalença del consum: l'alcohol i el tabac mantenen una presència elevada, amb valors similars entre menors i majors de 34 anys.

Figura 20. Edat mitjana d'inici de consum de les diferents substàncies a les Illes Balears. 2024.

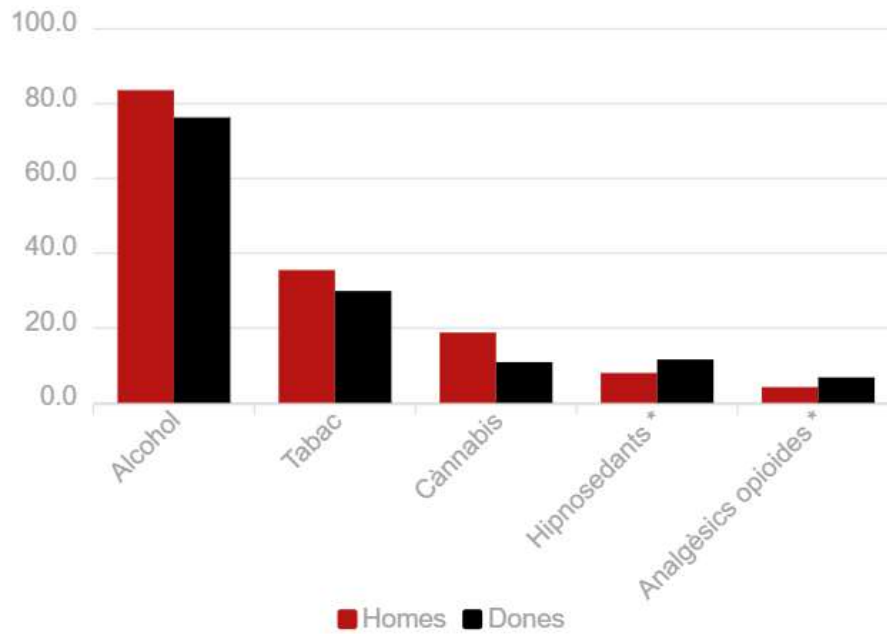
Font: EDADES 2024.

En canvi, substàncies com els hipnosedants i els analgèsics opioides mostren un consum significativament més elevat entre els majors de 34 anys. El cas dels hipnosedants és especialment destacable, ja que el consum quasi es duplica en aquest grup d'edat i presenta una prevalença més alta entre les dones.

Per contra, el cànnabis és la droga il·legal més estesa entre els joves de 15 a 34 anys, amb una prevalença que duplica la dels adults. Aquest fet es veu afavorit per la facilitat percebuda per obtenir-lo (63,2% considera que és fàcil o molt fàcil aconseguir-ne en 24 hores), i situa

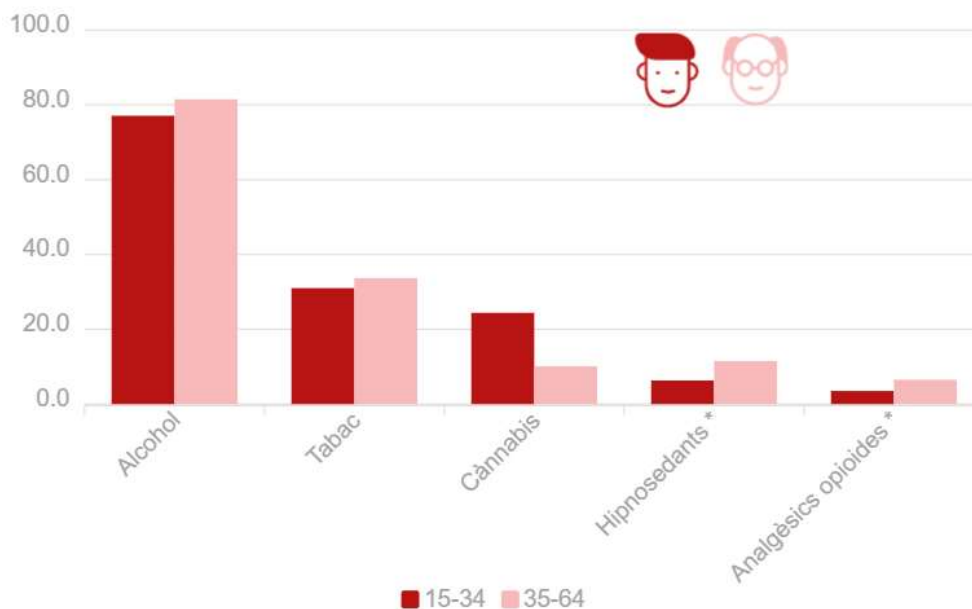
aquesta substància com una de les principals preocupacions. Podem veure la prevalença de consum per gènere i per edat a les figures 21 i 22, respectivament.

Figura 21. Prevalença de consum de les diferents substàncies per gènere. Illes Balears. 2024.

Font: EDADES 2024.

Figura 22. Prevalença de consum de les diferents substàncies per gran grup d'edat. Illes Balears. 2024.

Font: EDADES 2024.

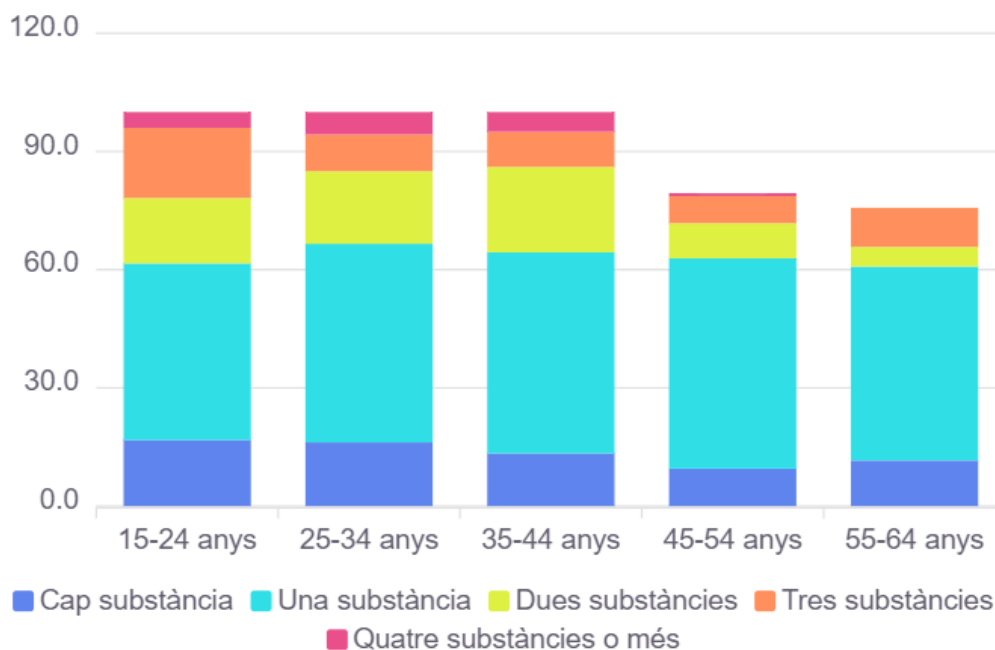
Policonsum i percepció del risc: contrastos i contradiccions

L'informe posa també l'accent en el fenomen del policonsum, que combina substàncies legals i il·legals, incrementant el risc de problemes de salut i dependències. A la figura 23 podem veure els patrons de policonsum per edat.

D'altra banda, la percepció del risc varia segons la substància i el tipus de consum. Tot i que el 98% considera perillós consumir una capsa de tabac al dia, només el 50% veu problemàtic prendre alcohol diàriament. Aquesta percepció augmenta lleugerament quan es tracta de consums més intensos (5-6 copes el cap de setmana, valorat com a problemàtic pel 60,5%).

Crida l'atenció que les dones mostren una major consciència dels riscos associats al consum d'alcohol i cànnabis, tant esporàdic com habitual.

Figura 23. Nombre de substàncies que es consumeixen per edat. Illes Balears. 2024.

Font: EDADES 2024.

Mesures preventives i actituds socials

Pel que fa a les mesures per fer front al problema de les drogues, la societat balear mostra una clara preferència per les accions educatives i de sensibilització. Les campanyes publicitàries (94,2%) i l'educació als centres (90,5%) són les iniciatives més valorades. Per contra, la legalització de les drogues en general (53,8%) i del cànnabis (46,8%) tenen una acceptació més baixa.

Ús i abús d'internet: una nova font de risc

L'ús d'internet amb finalitats lúdiques és pràcticament universal (98,4%), però també comporta riscos emergents. El 4,1% de la població presenta un possible ús compulsiu, percentatge que ha augmentat des del 2,8% observat el 2022. El problema afecta especialment els joves de 15 a 34 anys, entre els quals la prevalença arriba al 8,8%, mentre que entre els majors és només de l'1,6%.

Tot i que no s'observen diferències significatives per sexe, aquest ús desmesurat d'internet és un fenomen creixent que s'ha de considerar amb la mateixa serietat que altres addiccions més tradicionals.

Les dades EDADES 2024 mostren estabilitat en el consum d'alcohol i tabac, però un augment en el consum de cànnabis i addiccions comportamentals. El consum problemàtic de substàncies manté una forta associació amb trastorns de salut mental, especialment entre joves. Aquestes dades reforcen la necessitat de programes educatius, campanyes de sensibilització i accions preventives dirigides a la població més jove.

1.6.1.4. Dades a nivell insular

En relació amb el consum de drogues a nivell insular, resulta interessant analitzar el darrer estudi elaborat pel CEPCA al 2022, titula "Adolescents d'Eivissa: ni ho tenen clar ni ho tenen fàcil". És un estudi elaborat amb una metodologia pròpia, amb la qual cosa, les xifres obtingudes no es poden comparar amb altres fonts estadístiques la base metodològica de les quals és el Pla Nacional de Drogues.

A la taula 5 es pot veure el percentatge de joves que han tastat alguna vegada cada una de les principals substàncies consumides, així com les prevalències de 30 dies entre els que han afirmat haver provat la substància. És a dir, aquest darrer percentatge no és sobre el conjunt d'enquestats. Observem que l'alcohol, el tabac i el cànnabis (les substàncies més comunes) han experimentat una tendència a la baixa entre els adolescents eivissencs. En canvi, preocupa el creixement en l'ús recreatiu de medicaments amb recepta i l'inici precoç amb vapejadors. A més, substàncies com els hipnosedants, l'èxtasi i la cocaïna també estan presents, encara que en percentatges menors.

Taula 5. Substàncies amb més prevalença de consum a l'illa d'Eivissa entre els joves

Substància/Comportament	Prevalença actual (Eivissa/Balears)
Alcohol	↓ 4% (12-18 anys, Eivissa)
Tabac	↓ 8% (12-18 anys, Eivissa)
Cànnabis	↓ 8% a Eivissa/ 31,4% alguna vegada (Balears)
Medicaments(ús recreatiu)	↑ 2%(més del 4%)
Hipnosedants	19,6 % alguna vegada(Balears)
Cocaïna/ Èxtasi	≈ 1% cocaïna/ 0,9 % èxtasi (Balears)
Vapejadors	17% inicien amb vapejadors (< 11 anys en alguns casos)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'estudi del CEPCA 2022 i ESTUDES 2023.

L'últim estudi del Centre d'Estudis i Prevenció de Conductes Addictives (CEPCA) d'Eivissa, revela doncs, que entre joves de 12 a 18 anys a l'illa, el consum de tabac i cànnabis ha disminuït un 8 %, i el d'alcohol un 4 % en comparació amb l'any 2018. En canvi, hi ha una tendència preocupant a l'alça en l'ús recreatiu de medicaments amb recepta, que ha augmentat un 2 %, arribant a representar més del 4 % dels adolescents estudiats . L'enquesta, la primera realitzada després de la pandèmia, va comptar amb 2.634 alumnes procedents de 18 centres educatius d'Eivissa (ESO, Batxillerat, FP i Grau Mitjà). Aquests estudiants, de diverses situacions socials i ambdós sexes, van assenyalar que sovint accedeixen primer a drogues "legals" com el tabac i l'alcohol per "curiositat", i que la percepció del risc de l'alcohol ha caigut un 10 % respecte al 2018.

A més, es destaca que alguns adolescents de només 12 anys ja han consumit alcohol, que l'edat mitjana de la primera borratxera és als 14 anys, i que els que s'emborratxen ho fan, de mitjana, quatre dies al mes, tenint en compte que actualment les dones consumeixen més alcohol i tabac que els homes .

Resulta també interessant, en clau d'analitzar la influència dels grups d'iguals, veure l'ús de drogues entre grups d'amics. Un 44% de joves varen respondre que la majoria o tots els seus amics i amigues han begut alcohol. Un 35,9% en el cas de les borratxeres, 21,1% respecte haver fumats tabac i finalment 16,5% en el cas de la marihuana.

Impacte social qualitatiu

- **Salut mental:** L'augment dels casos de patologia dual evidencia la necessitat d'enfocaments terapèutics integrats. El 62% dels pacients atesos per Salut Eivissa presenten trastorns mentals greus associats al consum, cosa que incrementa la complexitat i durada dels tractaments.
- **Entorn familiar:** Tant des de Projecte Home com des del CEPCA es destaca la tensió familiar com a detonant o conseqüència directa de les addiccions. Famílies desestructurades i la manca d'habilitats parentals apareixen en múltiples casos.
- **Àmbit educatiu:** El consum precoç d'alcohol i tabac (amb edats d'inici al voltant dels 13-14 anys) condiciona l'absentisme escolar, l'afebliment del rendiment acadèmic i la desconexió educativa.
- **Desigualtat social:** El consum problemàtic es concentra entre joves en entorns vulnerables amb accés limitat a recursos culturals i comunitaris. Els serveis socials municipals detecten que l'exclusió residencial i les dificultats laborals postractament dificulten la rehabilitació.

- **Addiccions comportamentals:** Es reporta un increment constant dels casos d'ús problemàtic de videojocs, pornografia i apostes online, especialment en nois adolescents. Es constata la vinculació amb problemes d'autoestima, dificultats d'habilitats socials i aïllament.

1.6.1.5. Dades a Santa Eulària des Riu

Arribats en aquest punt, els resultats provinents de l'enquesta permeten comparar a Santa Eulària des Riu amb el seu entorn immediat pel que fa al consum de substàncies.

L'enquesta va ser realitzada l'any 2022 i va comptar amb la participació d'un total de 100 joves, dels quals 50 es van identificar com a homes, 48 com a dones i 2 com a persones d'altres identitats de gènere.

Les primeres dades es poden analitzar a la figura 24.

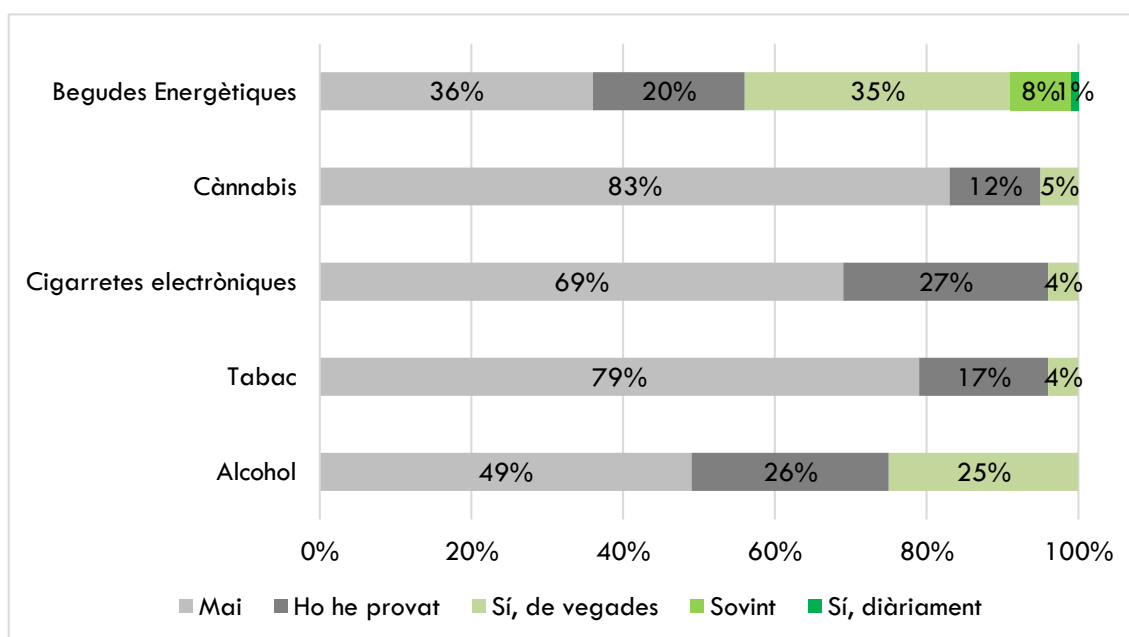

Figura 24. Consumeixes les següents substàncies?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Les dades mostren un consum d'alcohol inferior al seu entorn immediat. Només un 25% el pren de vegades, tot i que el 51% l'ha provat. També resulta destacable que un 10% dels enquestats ha experimentat amb les cigarettes electròniques, però no amb el tabac. D'altra banda, remarcar que és superior la xifra de consumidors ocasionals de cànnabis als de tabac i cigarettes electròniques. Per últim, sobresurt l'alt consum de begudes energètiques. Les dades obtingudes a l'enquesta també mostren que el consum d'altres

drogues és més residual. Un 3% ha provat l'òxid nítrós², un 2% l'MDMA i 1% la cocaïna i els al·lucinògens. A la taula 6 es poden observar les edats mitjanes d'inici en el consum de les diferents substàncies.

Taula 6. Edat mitjana d'inici al consum de substàncies a Santa Eulària des Riu.

Tabac	Alcohol	Cànnabis	Cocaïna	MDMA	Al·lucinògens	Òxid Nítrós
14,38	13,67	14,71	15,00	15,50	15,00	14,33

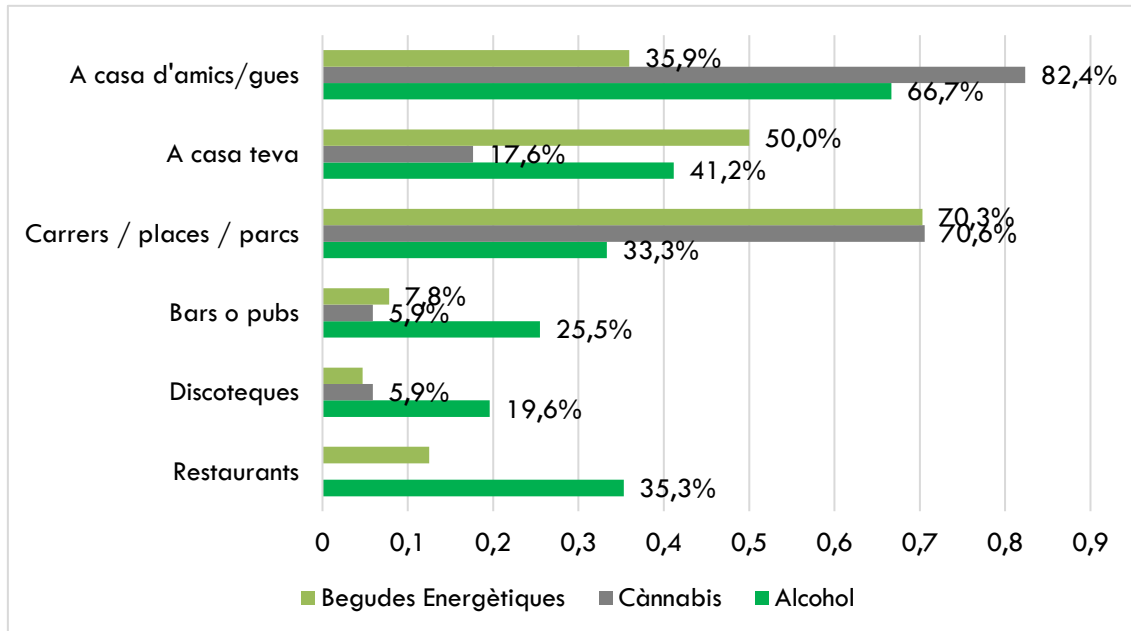
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta.

La taula 6 constata que l'edat mitjana d'inici més baixa és l'alcohol, que es situa per davall dels 14 anys. És a dir, per sota del seu entorn immediat. Sorprenentment, l'edat mitjana de l'òxid nítrós és lleugerament inferior a la del tabac, ambdues entre els 14 i els 15 anys, on s'inclou també el cànnabis. Per últim, la resta de substàncies es situen als 15 anys (i mig en el cas de l'MDMA). Aquestes xifres són lleugerament millors que el seu entorn immediat insular.

Les xifres exposades s'han de complementar amb altres de l'enquesta, especialment les que giren al voltant del consum d'alcohol, tabac, cànnabis i begudes energètiques. En primer lloc, a la figura 25 es mostra on consumeixen alcohol, cànnabis i begudes energètiques els joves. Els percentatges per cada una de les opcions, tenint en compte que podien triar més d'una, s'han calculat respecte els joves que han contestat haver tastat la substància.

² Aquest pes superior de l'òxid nítrós en comparació amb altres drogues considerades dures ha estat també detectat a través de les entrevistes, on s'ha posat en relleu la creixent popularitat d'aquesta substància.

Figura 25. On consumeixen les principals substàncies els joves?

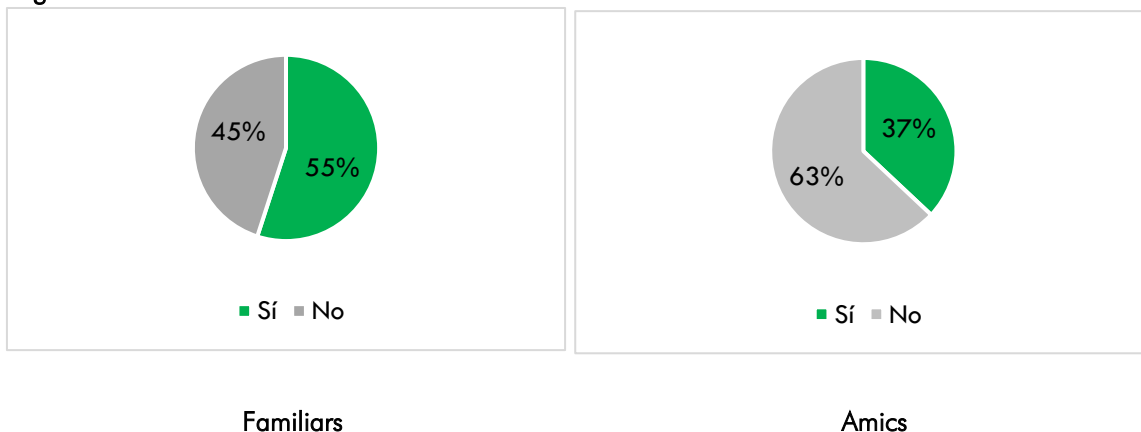

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Per l'alcohol, la proporció més gran del consum es fa a les cases, tot i que els joves també el consumeixen de forma important a carrers, places i parcs, bars o pubs i discoteques. El cànnabis es consumeix sobretot a casa d'amics/amigues, així com a espais públics. Per últim, amb les begudes energètiques destaca especialment el seu consum a espais públics, així com a cases.

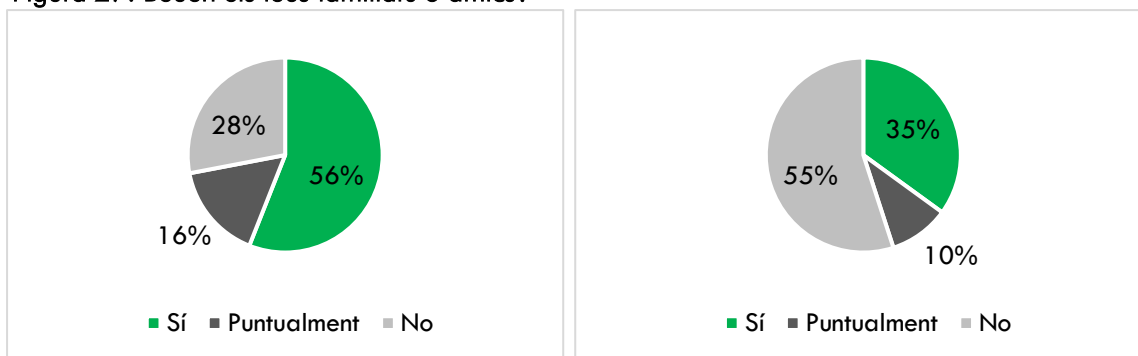
També resulta interessant, per tenir en compte la influència dels grups pròxims, el consum que els joves veuen en els seus familiars i amics. Es pot analitzar a les figures 26, 27 i 28.

Figura 26. Fumen tabac els teus familiars o amics?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Figura 27. Beuen els teus familiars o amics?

Familiars

Amics

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Figura 28. Fumen cànnabis els teus familiars o amics?

Familiars

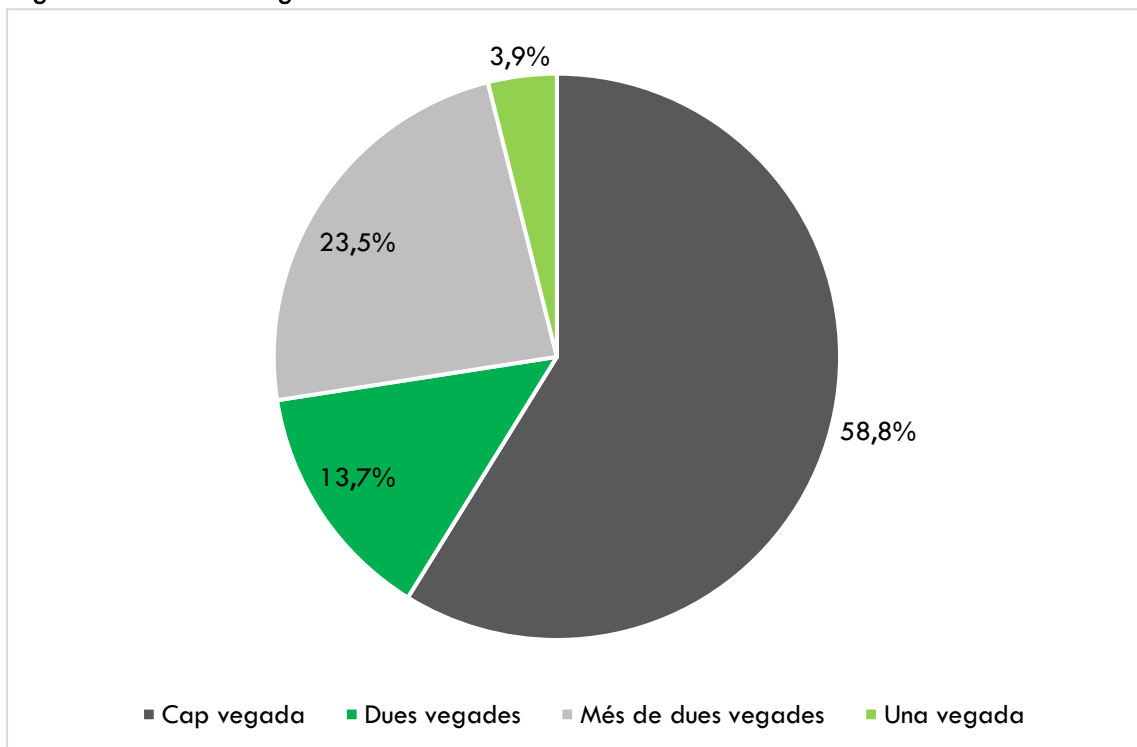
Amics

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Els gràfics permeten veure com és freqüent el consum d'alcohol i tabac en els cercles més pròxims dels joves, especialment en relació amb els familiars. Les xifres són molts semblants per ambdues substàncies. En el cas del cànnabis, els cercles familiars que fumen són molt reduïts. És l'únic cas on la influència dels cercles d'amics és més gran.

Per últim respecte a substàncies específiques, la figura 29 permet veure la quantitat de vegades que els joves enquestats s'han emborratxat en els darrers 12 mesos, d'entre els adolescents que han provat l'alcohol:

Figura 29. Quantes vegades t'has emborratxat en els darrers 12 mesos?

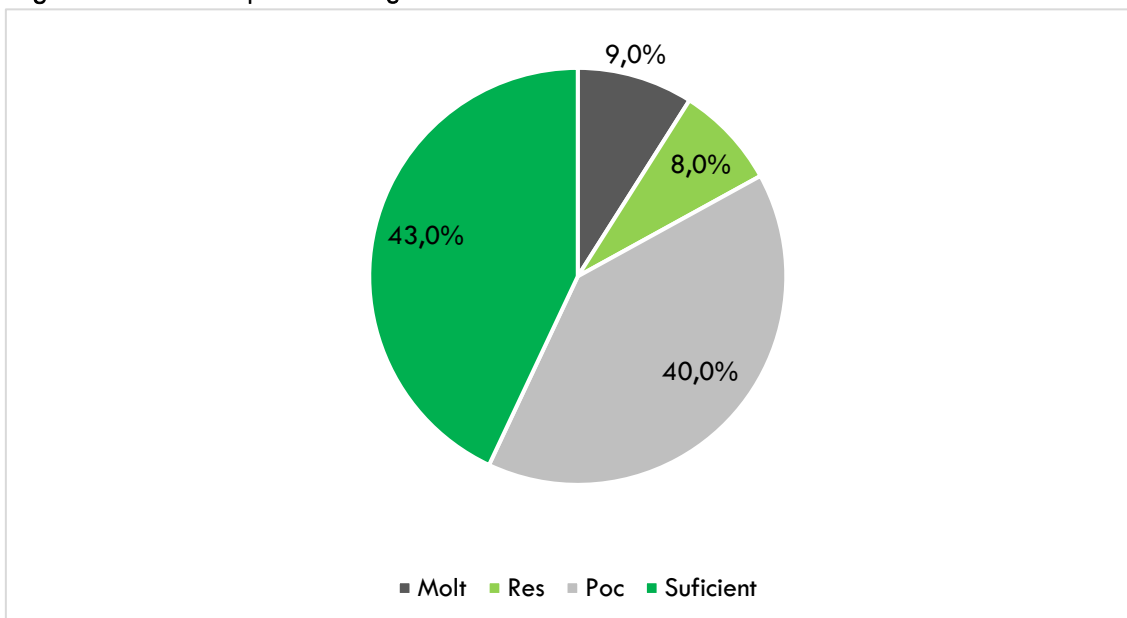

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Les dades mostren com més del 40% dels que han consumit alcohol alguna vegada s'havien emborratxat al darrer any. Destacar especialment que gairebé un 25% s'havia emborratxat més de dues vegades, amb la qual cosa, el consum intensiu d'alcohol o *binge drinking* és una pràctica habitual en ells. La literatura existent mostra amb evidència abundant les conseqüències nocives d'aquest tipus de consum d'alcohol entre els joves, que pot derivar en altres conductes de risc.

Totes aquestes dades ens proporcionen la fotografia més àmplia de la situació al municipi pel que fa al consum de substàncies, però és necessari completar-ho amb altra informació que proporciona l'enquesta. En concret, totes aquelles dades relatives al seu coneixement que proporciona l'enquesta. En concret, totes aquelles dades relatives al seu coneixement sobre drogues i la seva percepció respecte de les mateixes. Començant amb la pregunta de quant saben sobre drogues, el 48% dels enquestats han respost saber poc o res sobre elles. Només el 9% ha declarat saber-ne molt, mentre que el 43% ha respost saber-ne el suficient.

Figura 30. Quant saps sobre drogues?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

A efectes del Pla, resulta molt interessant també observar d'on treuen els joves el que saben sobre les drogues. El Gràfic 28 permet veure-ho. La resposta més freqüent ha estat internet (46%), seguit d'amics/amigues (43%) i familiars (41%). Tan sols 37 dels 100 enquestats declara obtenir informació sobre drogues a partir de xerrades o cursos sobre el tema, la qual cosa és un aspecte a tenir en compte a la Diagnosi.

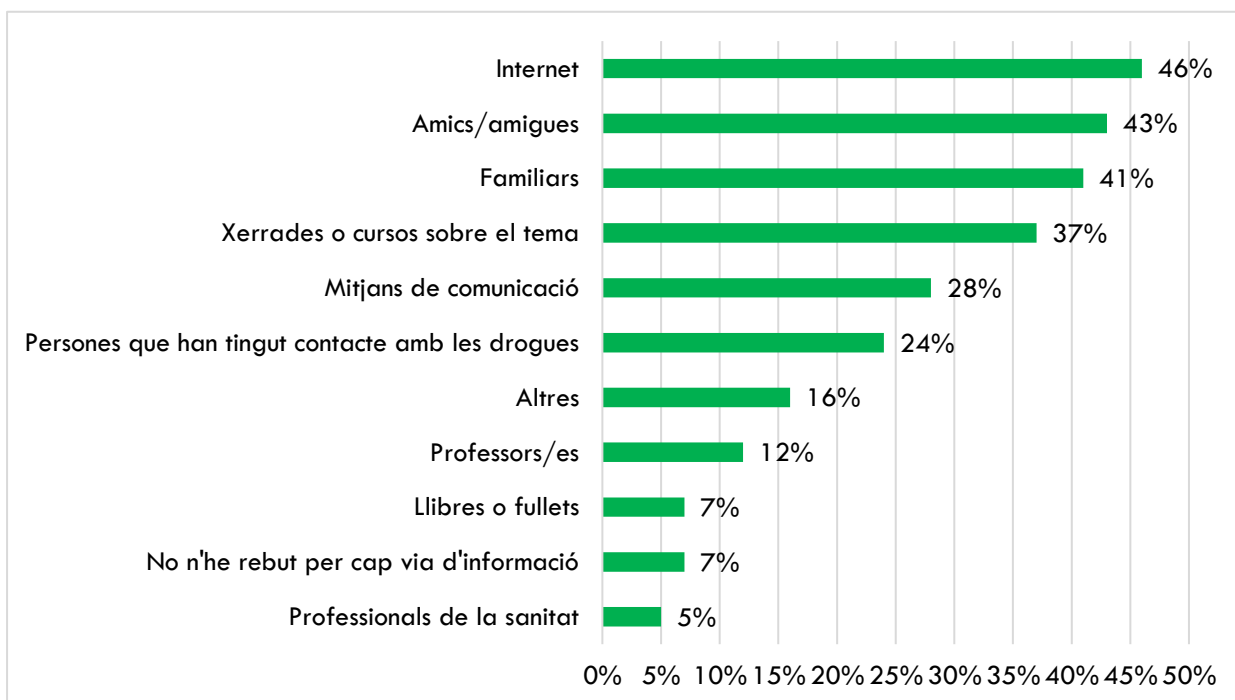
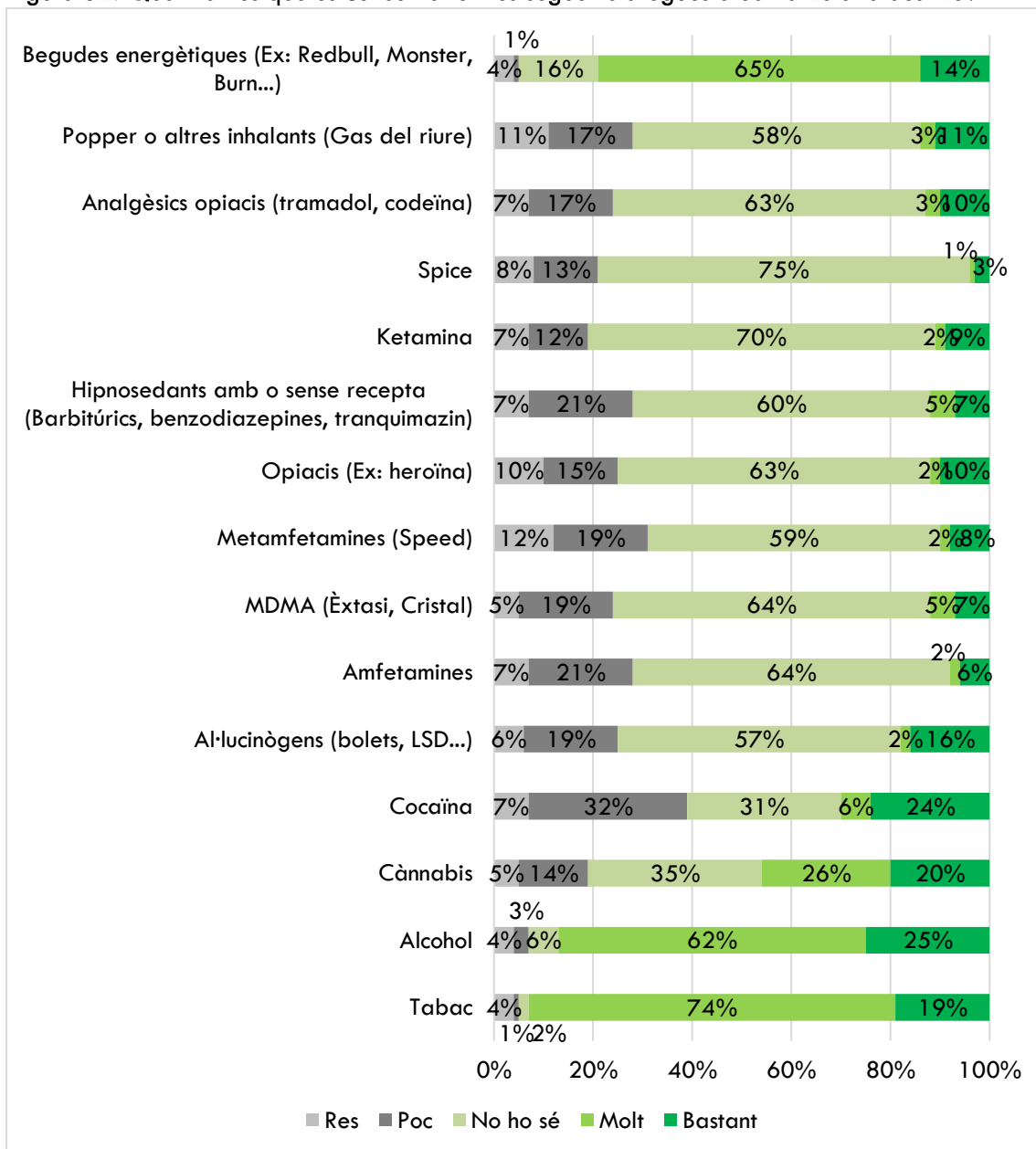

Figura 31. Com obtens informació sobre drogues?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Respecte a l'opinió dels joves sobre quant consideren que es consumeixen les diferents drogues, la figura 32 permet veure les dades. Els joves tenen la percepció que el consum d'alcohol i tabac és molt destacable. Més del 90% consideren que es consumeixen bastant o molt. Respecte de les altres substàncies, destaca la percepció que tenen sobre el consum de begudes energètiques. Gairebé un 80% considera que es consumeixen bastant o molt. Amb el cànnabis, aquesta xifra s'aproxima al 50%. Amb la resta de substàncies el desconeixement dels joves és més gran, tal com mostra la importància de la resposta "no ho sé". Sobresurten la cocaïna i els al·lucinògens, amb un 30% i un 18% de joves que consideren que es consumeixen bastant o molt.

Figura 32. Quant diries que es consumeixen les següents drogues a Santa Eulària des Riu?

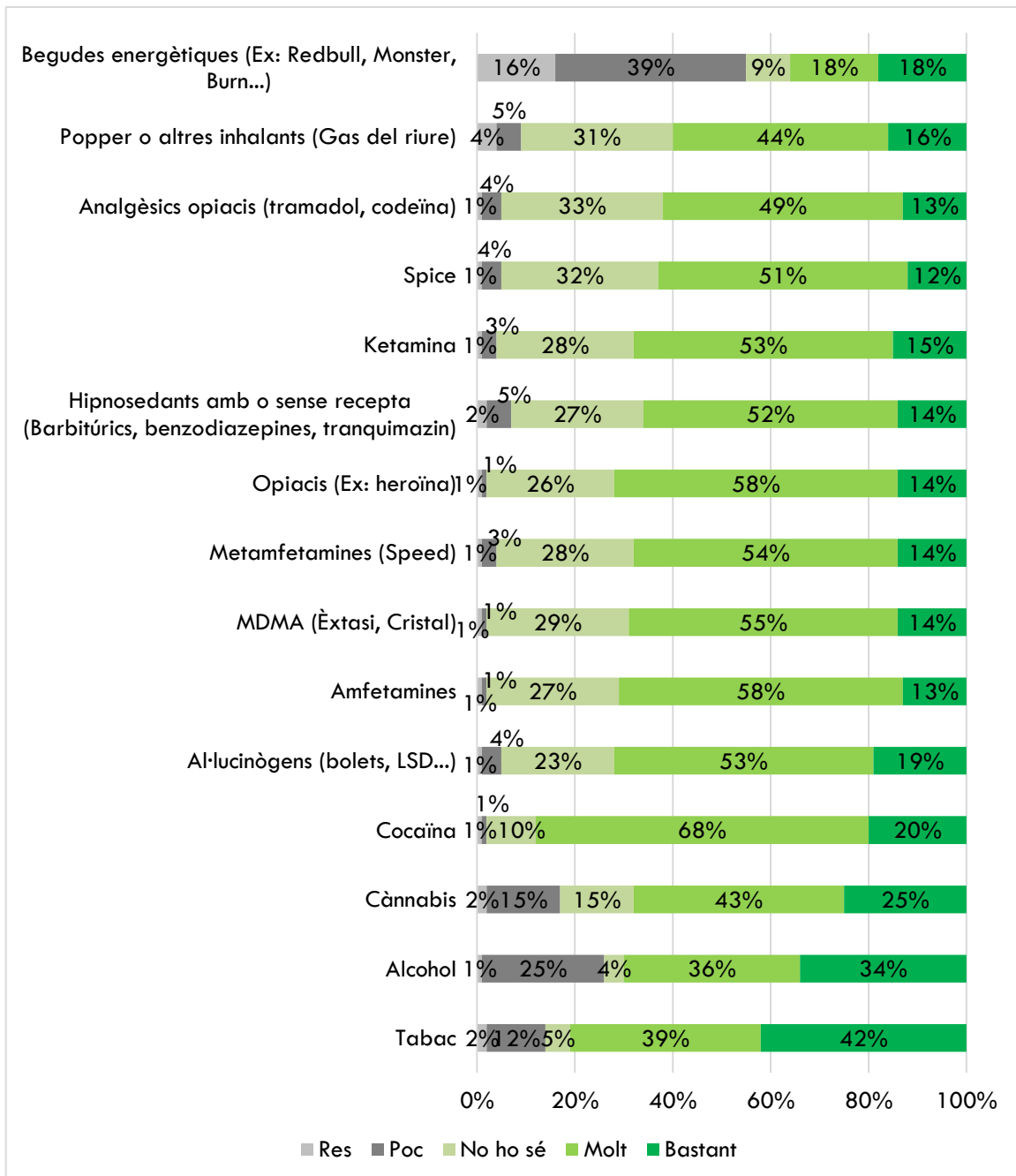

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla.

Respecte a la seva percepció sobre la perillositat del consum de les diferents substàncies, a la figura 33, el patró que s'observa és clar. En primer lloc, no existeix la percepció generalitzada que el consum de begudes energètiques sigui perillós. En segon lloc, substàncies més comunes com l'alcohol, el tabac o el cànnabis, tot i que majoritàriament es consideren com a bastant o molt perilloses, ho fan en menor mesura que altres

substàncies. Sorpren especialment que consideren el tabac com més perillós que el cànnabis. La seva percepció sobre la perillositat d'altres substàncies és extremadament alta.

Figura 33. Creus que és perillós el consum de les següents drogues?

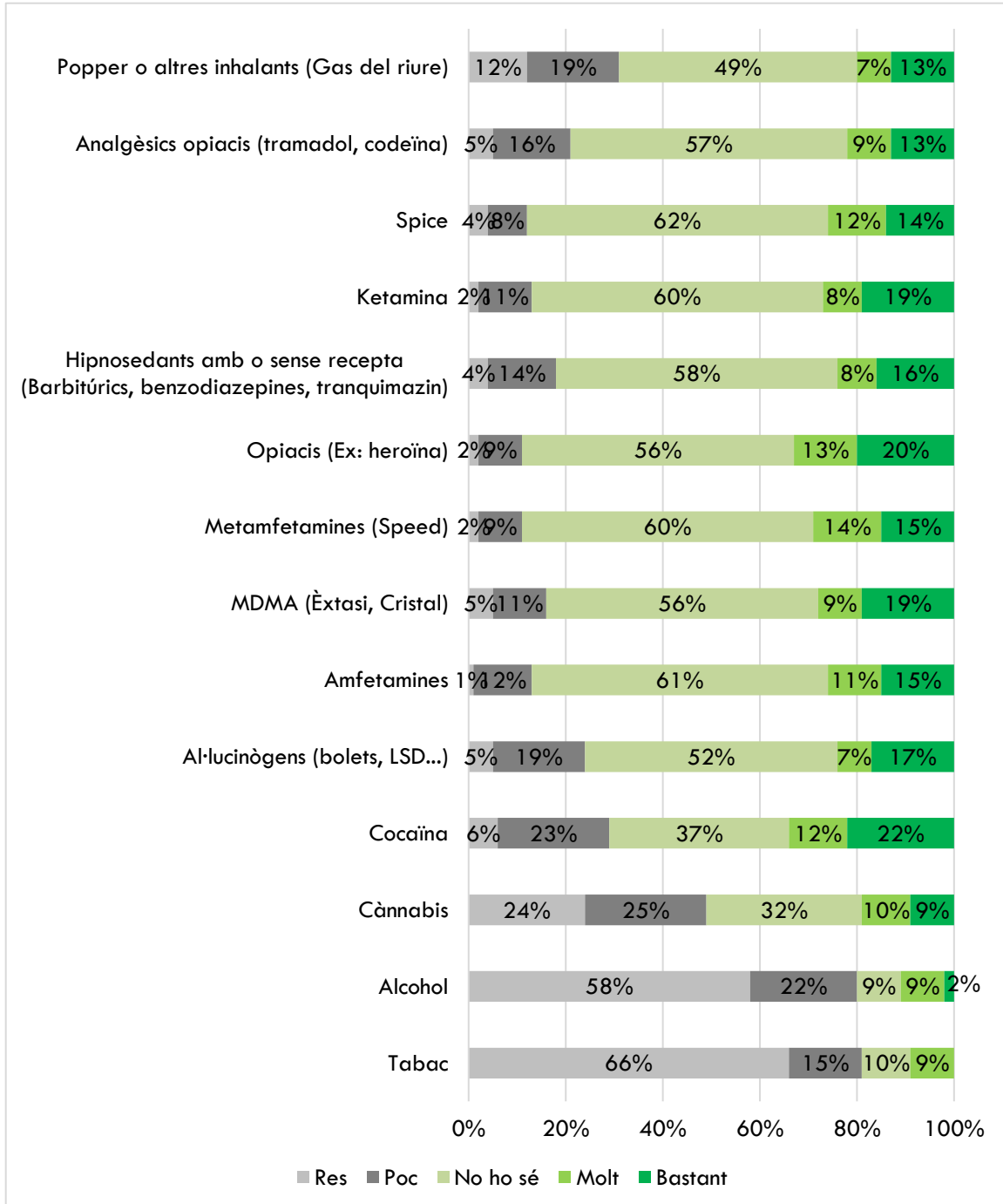

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla

Per últim, en relació amb les substàncies a Santa Eulària des Riu, la figura 34 mostra com de difícil creuen els joves enquestats que és accedir a les diferents substàncies al municipi. El 80% dels enquestats pensa que accedir a l'alcohol o el tabac és res o poc difícil, la qual cosa és important de cara a la Diagnosi. També és destacable que gairebé un 50% considera que és fàcil accedir al cànnabis; un 30% en el cas de la cocaïna. En la resta de substàncies el que s'observa és un gran desconeixement per part dels joves enquestats.

Figura 34. Creus que és difícil accedir a les següents substàncies a Santa Eulària des Riu?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari elaborat pel Pla

1.6.2. Altres addiccions comportamentals

A més del consum de substàncies, les anomenades addiccions comportamentals constitueixen una preocupació creixent en l'àmbit de la salut pública. Aquestes addiccions inclouen conductes com el joc amb diners (presencial i en línia), l'ús compulsiu d'internet i xarxes socials, el consum excessiu de videojocs, les compres compulsives o l'ús problemàtic de continguts pornogràfics. Tot i que no impliquen consum de substàncies, aquestes conductes poden generar dependència i provocar greus conseqüències psicològiques, socials i educatives, especialment en la població adolescent.

Les addiccions comportamentals fan referència a conductes que, tot i no implicar el consum de substàncies, poden generar dependència i un impacte negatiu a nivell personal, social, acadèmic i laboral. Aquestes addiccions solen estar normalitzades i, per tant, poden passar desapercebudes fins que la persona presenta símptomes greus: ansietat, irritabilitat, absentisme, endeutament, aïllament o dificultats de regulació emocional.

Les més comunes inclouen el joc amb diners, l'ús compulsiu d'internet i xarxes socials, els videojocs, les compres compulsives, l'addicció al sexe o pornografia. L'auge de les tecnologies digitals ha augmentat la prevalença d'aquestes conductes, especialment entre adolescents i joves adults, que són població especialment vulnerable.

1.6.2.1. Dades a nivell estatal

Referent a l' **Informe sobre Addiccions comportamentals i altres trastorns addictius de l'any 2024**, recull que el desenvolupament tecnològic i digital ha transformat profundament els hàbits socials, especialment entre els més joves. L'accés constant a internet, la proliferació de dispositius mòbils, la ludificació de l'oci i l'expansió de plataformes d'entreteniment han creat un nou ecosistema on emergeixen riscos associats a l'ús excessiu o compulsiu de determinades activitats no vinculades al consum de substàncies. En aquest nou escenari, les addiccions comportamentals (com el joc d'atzar, l'ús problemàtic d'internet, els videojocs o el consum de pornografia) han adquirit una presència creixent en les agendes de salut pública.

L'Estratègia Nacional sobre Addiccions 2017–2024 incorpora ja aquestes addiccions sense substància com a prioritats transversals, i l'Informe 2024 de l'Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions (OEDA) aporta evidència empírica sòlida sobre la seva magnitud, evolució i característiques sociodemogràfiques, a través de tres fonts principals:

l'enquesta EDATS (població general de 15–64 anys), l'enquesta ESTUDES (estudiants de 14–18 anys), i l'indicador d'admissions a tractament per addiccions comportamentals.

Joc d'atzar: entre la persistència i la regulació

El joc d'atzar continua sent l'addicció comportamental més estesa i amb major impacte sanitari. El 2024 un 53,8% de la població de 15 a 64 anys va participar en jocs d'atzar (presencial o en línia). Cal remarcar que s'observa una tendència general de descens, especialment en el joc presencial (del 63,6% en 2020 al 52,9% en 2024), tal i com es pot veure a la figura 35.

El joc en línia representa un fenomen de menor extensió (5,5%), però més freqüent entre joves homes (8,2% en homes i 2,7% en dones). L'edat mitjana d'inici ha augmentat lleugerament: 24,1 anys (presencial) i 27,5 anys (en línia), la qual cosa podria reflectir una major regulació i consciència social.

Una dada rellevant és que el 1,4% de la població compleix criteris de possible trastorn per joc (DSM-5), la qual cosa implica un risc clínic significatiu. Aquest fenomen es concentra majoritàriament en el Tipus III de jocs (apostes esportives, slots, pòquer), que al seu torn són els que impliquen una major despesa econòmica.

En adolescents, la prevalença global de joc (en línia o presencial) en els últims 12 mesos aconseguix el 21,5%, amb diferències notables entre sexes (29,4% en nois vs 13,3% en noies). L'edat d'inici és primerenca: al voltant dels 14,7 anys. Encara que el joc en línia segueix per sota del presencial, la seva pràctica va en augment, tal i com es pot veure a la figura 36.

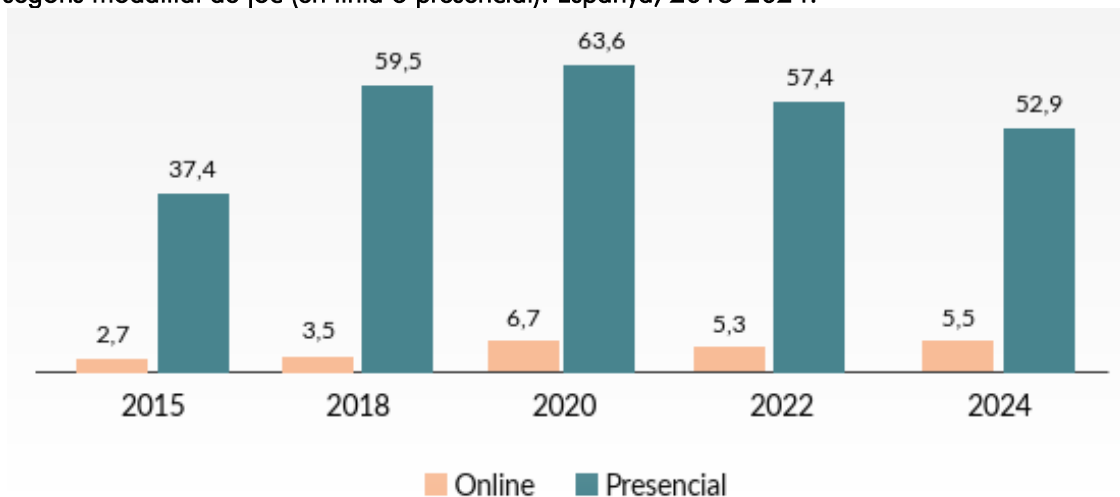
Figura 35. Prevalença de joc d'atzar en línia i/o presencial en els últims 12 mesos en la població de 15-64 anys, segons sexe (%). Espanya, 2018-2024.

	2018			2020			2022			2024		
	T	H	M	T	H	M	T	H	M	T	H	M
Nunca o no en los últimos 12 meses	39,8	36,5	43,1	35,8	33,2	38,5	41,9	39,6	44,3	46,2	43,9	48,5
Ha jugado a juegos de azar (online y/o presencial) en los últimos 12 meses	60,2	63,5	56,9	64,2	66,8	61,5	58,1	60,4	55,7	53,8	56,1	51,5

T: total, H: hombres, M: mujeres.

Font: OEDA. Encuesta sobre Alcohol i Drogues a Espanya (EDADES).

Figura 36. Prevalença de joc d'atzar en els últims 12 mesos en la població de 15-64 anys (%), segons modalitat de joc (en línia o presencial). Espanya, 2015-2024.

Font: OEDA. Enquesta sobre Alcohol i Drogues a Espanya (EDADES).

Ús problemàtic d'internet: una preocupació transversal

L'ús compulsiu d'internet s'ha consolidat com una conducta de risc amb impacte funcional, especialment entre joves. A través de l'escala CIUS, a la figura 37, l'informe identifica que el 3,6 % d'homes i el 3,7 % de dones de la població general presenta un ús problemàtic. No obstant això, aquesta xifra ascendeix al 11,7 % en joves de 15 a 24 anys, la qual cosa assenyala un perfil vulnerable en fase de consolidació vital i formativa.

En l'àmbit escolar, el 20,5 % dels estudiants mostra indicis d'ús problemàtic, amb major afectació en noies (25,9 %) que en nois (15,3 %). Aquesta tendència, ja observada en anys anteriors, evidencia un patró vinculat a l'ús intensiu de xarxes socials, consum emocional de contingut digital i menor percepció del risc. La podem veure a la figura 38.

Figura 37. Prevalença d'un possible ús problemàtic d'internet entre la població de 15 a 64 anys, segons sexe (%). Espanya, 2015-2024.

	Prevalença de possible uso problemático de internet (Puntuación CIUS≥28)		
	Total	Hombre	Mujer
2015	2,9	2,8	3,1
2018	2,9	3,1	2,8
2020	3,7	3,9	3,5
2022	3,5	3,4	3,6
2024	3,7	3,6	3,7

Font: OEDA. Enquesta sobre Alcohol i Drogues a Espanya (EDADES).

Figura 38. Prevalença d'usuaris d'internet amb risc elevat de tenir un possible ús problemàtic d'internet (puntuació CIUS ≥ 28) entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons sexe (%). Espanya 2014-2023.

	Total	Sexo	
		H	M
2014	16,4	14,7	18,0
2016	21,0	18,3	23,8
2019	20,0	16,4	23,4
2021	23,5	18,4	28,8
2023	20,5	15,3	25,9

Font: OEDA. Enquesta sobre Alcohol i Drogues a Espanya (EDADES).

Trastorn per ús de videojocs: ús massiu, afectació continguda

L'ús de videojocs és una pràctica generalitzada en l'adolescència: el 83,1 % dels estudiants ha jugat en l'últim any. No obstant això, com podem veure a la figura 39, només un 5,1 % compleix criteris de possible trastorn per ús (segons escala DSM-5), amb una evolució descendent des de 2019. Els nois presenten major dedicació horària, més relació amb videojocs en línia competitiu i major risc de desregulació del comportament lúdic.

El videojoc continua sent un canal privilegiat per a la socialització, l'entreteniment i l'evasió. Encara que la proporció de trastorns és baixa, el seu impacte pot ser sever en termes de fracàs escolar, aïllament social o conflictes familiars.

Figura 39. Prevalença de possible trastorn per ús de videojocs (DSM-5 ≥ 5) entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons edat i sexe (%). Espanya, 2019-2023.

	Total	Sexo		Edat				
		H	M	14	15	16	17	18
2019	6,1	10,4	1,9	7,5	6,5	5,3	5,5	5,9
2021	7,1	11,3	2,7	8,7	7,6	6,6	6,2	5,7
2023	5,1	7,7	2,5	5,8	5,1	4,9	4,6	5,9

Font: OEDA. Enquesta sobre Ús de Drogues a Ensenyaments Secundaris a Espanya (ESTUDES).

Consum de pornografia: generalització precoç i diferències de gènere

Per primera vegada, l'informe incorpora el consum de pornografia com a indicador. Com podem veure a la figura 40, de població general el 63,8 % ha accedit a aquest contingut alguna vegada en la vida; el 29 % ho ha fet en l'últim any i el 18,2 % en l'últim mes. La diferència per sexe és marcada: la majoria dels consumidors freqüents són homes.

Entre adolescents, a la figura 41, el 66,8 % ha consumit pornografia alguna vegada, i el 44,5 % ho ha fet en l'últim mes. De nou, s'observa una bretxa significativa entre nois (68,4 %) i noies (19,3 %), la qual cosa apunta a una major exposició i normalització entre els primers.

El consum massiu, primerenc i sense mediació educativa pot afectar la construcció de la identitat sexual, les relacions afectives i les expectatives d'intimitat.

Figura 40. Prevalença de consum de pornografia alguna vegada en la vida, en els últims 12 mesos i en els últims 30 dies en la població de 15-64 anys per sexe (%). Espanya, 2024.

Font: OEDA. Enquesta sobre Alcohol i Drogues a Espanya.

Figura 41. Prevalença de l'ús de pornografia entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys, segons edat i sexe (%). Espanya, 2023.

	Total	Sexo		Edad				
		H	M	14	15	16	17	18
Alguna vez en la vida	66,8	86,3	46,7	57,1	63,4	69,3	72,8	74,6
Últimos 12 meses	58,6	82,3	33,7	50,4	55,7	61,1	63,8	64,0
Últimos 30 días	44,5	68,4	19,3	37,1	41,1	47,2	49,1	49,8

Font: OEDA. Enquesta sobre Ús de Drogues a Ensenyaments Secundaris a Espanya (ESTUDES).

Factors estructurals i diferències sociodemogràfiques

Edat: els adolescents i joves adults (15–34 anys) concentren els majors nivells de risc, especialment en l'ús digital i el joc en línia.

Sexe: els homes presenten major prevalença en joc d'atzar i videojocs; les dones, major afectació en ús emocional d'internet, compres i xarxes socials.

Nivell educatiu: les addiccions comportamentals són més freqüents en persones amb nivells educatius més baixos, excepte en el cas d'ús de xarxes socials.

Freqüència: s'ha detectat una reducció de la freqüència setmanal i diària del joc en línia, i un augment de les pràctiques ocasionals o esporàdiques, especialment en dones. Aquesta tendència podria amagar patrons més subtils i socialment acceptats de consum addictiu.

D'aquesta manera, el panorama actual de les addiccions comportamentals a Espanya mostra una realitat complexa, multifactorial i en transformació. Encara que la prevalença general dels trastorns identificats és inferior a la de les addiccions amb substància, la seva normalització social, invisibilitat diagnòstica i creixent impacte funcional exigeixen una resposta ferma des de la salut pública, l'educació i les polítiques reguladores.

Recomanacions clau:

- Prevenir l'exposició primerenca a conductes addictives digitals des d'entorns escolars i familiars.
- Formar al professorat, sanitaris i famílies en la detecció precoç de conductes de risc.
- Impulsar campanyes de sensibilització amb enfocament de gènere i edat.
- Regular l'accés i la publicitat de jocs en línia, continguts sexuals i apostes.
- Reforçar la xarxa assistencial específica en addiccions comportamentals, incloent-hi serveis de salut mental infantojuvenil.

En definitiva, es requereix una resposta estratègica, transversal i basada en l'evidència, que reconegui l'especificitat de les addiccions sense substància i la seva estreta vinculació amb els estils de vida digitals contemporanis.

1.6.2.2. Dades a nivell autonòmic

A les Illes Balears, les dades recollides pel PADIB i altres organismes autonòmics confirmen les tendències estatals, amb un ús problemàtic d'internet i videojocs especialment preocupant entre adolescents i joves adults.

L'estimació de conducta addictiva vinculada a pantalles s'enfila per sobre el 18 % entre els joves de 12 a 24 anys. Així mateix, les dades mostren que només una quarta part dels menors fa un ús regulat d'internet i les pantalles.

Pel que fa al joc patològic, la seva prevalença és del 2,1%, amb major incidència entre els homes de 18 a 35 anys. Les compres compulsives es mantenen com una problemàtica present entre les dones joves.

Així doncs, a les Illes Balears, el Pla d'Addiccions i Drogodependències 2025–2032 dedica un eix específic a l'abordatge de les addiccions sense substància. Entre els objectius destaca:

- La detecció precoç de casos a l'àmbit educatiu.
- La formació per a famílies i professionals.
- La regulació d'espais digitals (publicitat, hores d'accés, continguts).

Dades addicionals del PADIB 2023 indiquen que:

- El temps mitjà de connexió diària de la població adolescent és de 6,1 hores en dies lectius i més de 8 hores en caps de setmana.
- El 45 % dels menors de 14 a 17 anys reconeix que no controla el seu ús de pantalles.
- Un 10 % dels joves declara haver intentat reduir l'ús d'internet sense èxit.

Pel que fa al joc, la combinació de videojocs i microtransaccions (loot boxes, monedes virtuals) és cada vegada més difícil de distingir del joc d'atzar.

A les Illes Balears, les addiccions comportamentals han anat guanyant pes com a problema emergent de salut pública, especialment entre la població jove. L'evolució recent mostra un augment en la pràctica de videojocs, ús compulsiu d'internet i, en menor mesura, del joc amb diners. Això es reflecteix tant en les enquestes de prevalença com en els indicadors d'atenció terapèutica.

Pel que fa a l'ús compulsiu d'internet, segons dades recents derivades de l'enquesta ESTUDES i l'informe estatal sobre trastorns del comportament, el 23,9 % de les noies i el 12,7 % dels nois de 14 a 18 anys a les Illes presenten un ús problemàtic d'internet, xifres lleugerament superiors a la mitjana estatal. Aquest ús excessiu es correlaciona amb altres conductes de risc, com el consum de cànnabis, alcohol o episodis de salut mental.

En la població adulta, si bé les dades específiques autonòmiques són escasses, s'observa una tendència creixent d'ús compulsiu, especialment entre joves d'entre 18 i 30 anys, amb una percepció social encara poc problematitzada però amb impacte clínic creixent.

Referent als videojoc i eSports, el 88 % dels joves balears ha jugat a videojocs durant l'últim any, amb una pràctica pràcticament universal entre els nois (98,5 %) i també molt estesa entre les noies (75,1 %). El 55,8 % han participat com a jugadors en eSports, mentre que un 42,1 % han actuat com a espectadors.

Un 28,6 % dels joves hi juga diàriament més de dues hores, i un 9,2 % afirma haver gastat més de 50 € en videojocs. Aquestes xifres són un indicador rellevant del potencial ús problemàtic. S'estima que un 6,1 % dels joves presenta un trastorn per ús de videojocs, amb diferències per sexe molt marcades (10,4 % en nois, 1,9 % en noies).

Tot i que a nivell estatal el 21,5 % dels adolescents participa en jocs amb diners, a les Illes Balears la prevalença és més baixa: només el 9,1 % ha fet apostes online, i el joc presencial entre joves també és molt inferior. No obstant això, les dades de tractament mostren que, quan hi ha afectació, aquesta pot ser greu i associada a altes pèrdues econòmiques i coaddiccions.

Pel que fa al tractament i atenció, segons la Conselleria de Salut i Consum (GOIB), el 2020 es van registrar 96 iniciacions a tractament per addiccions comportamentals a les Illes Balears. D'aquestes, el 90,6 % eren homes, i el tram d'edat més comú era de 18 a 25 anys (43 casos), seguit pels menors d'edat (22 casos).

Entre els motius de tractament, destaca:

- Joc presencial: 51 casos, especialment entre dones.
- Joc online: 25 casos.
- Vídeojocs: 10 casos, tots en menors de 18 anys.

Un 30,2 % dels usuaris tractats havia fet apostes d'entre 1.000 i 10.000 € en un sol dia, i un 21 % reconeixia deutes superiors als 10.000 €. A més, un 28,1 % presentava antecedents de salut mental.

El Projecte Home Balears ha informat que el nombre de persones ateses per addiccions sense substància s'ha multiplicat en pocs anys: de 63 persones el 2020 a 134 el 2021,

arribant a 595 casos el 2023. El 73 % d'aquestes persones acudien per addicció a videojocs o apostes.

Aquest increment d'atencions confirma una tendència preocupant i evidencia la necessitat de recursos específics per a l'abordatge d'aquestes addiccions entre joves i adults, amb especial atenció al perfil masculí jove i a la comorbiditat amb problemes de salut mental.

Les dades actualitzades mostren que les Illes Balears tenen una prevalença creixent d'addiccions comportamentals, especialment entre els joves. Tot i que el joc amb diners és menys freqüent que a la resta de l'Estat, el ús compulsiu d'internet i l'addicció als videojocs són molt més prevalents, especialment entre els homes joves. Aquestes addiccions van acompanyades sovint d'altres problemes com l'ansietat, la depressió, el consum de drogues i endeutament econòmic.

És urgent reforçar les polítiques públiques preventives, ampliar l'oferta d'atenció terapèutica especialitzada i millorar la detecció precoç, especialment en el sistema educatiu i sanitari.

1.6.2.3. Dades a nivell insular

Estan disponibles dues fonts de dades en relació amb altres addiccions comportamentals a l'illa d'Eivissa. En primer lloc, la més antiga és del 2013, amb l'Estudi sobre l'ús de les noves tecnologies en la població escolar de tercer cicle de primària d'Eivissa, elaborat pel CEPCA. Tot i que les dades poden estar certament antiquades, resulta interessant destacar una llista de fenòmens i les conclusions de l'estudi: els pares no són conscients dels riscos als quals s'exposen els seus fills.

En primer lloc, que pràcticament tots els nins i nines d'entre 10 i 12 anys es connecten a Internet, la majoria des de la seva habitació (el 68,6% tenia telèfon propi, percentatge superior a les dones). És un fenomen completament estès. El 14,43% dels joves asseguraven passar més de 3 hores diàries connectats durant el cap de setmana; però només un 5,4% dels pares ho reconeixia. Això fa veure que moltes vegades els progenitors no són conscients del temps que els seus fills passen davant una pantalla. El 57,4% d'ells no aplicava cap tipus de filtre o control al respecte.

Gairebé la meitat dels joves enquestats utilitzava Internet, entre altres coses, per entrar a xarxes socials i per jugar en línia. De fet, un 75% tenien algun compte a les xarxes. Entre aquests, un 27,7% dels pares no ho sabien. Dins d'aquesta interacció a les xarxes, un 10,9% assegurava haver-se sentit assetjat mitjançant burles, insults o amenaces. Només un 3,1% dels pares ho sabia.

També existeixen diferències de gènere. Ells passen més temps connectats. A més, el 38% accedeix a pàgines de majors de 18 anys, mentre que entre elles només ho fa el 17%. Respecte dels videojocs, els al·lots juguen amb molta més intensitat que les al·lotes: un 23,8% jugava més de tres hores diàries el cap de setmana, el 4,1% d'elles.

La segona font d'informació disponible forma part de l'estudi que recentment ha publicat el CEPCA (2022), i que ja s'ha analitzat respecte substàncies a l'anterior apartat. En primer lloc, destacar que un 8,2% dels enquestats havia jugat a jocs d'apostes en línia, un 5,9% en el cas dels que havien estat a sales de joc.

El segon gran apartat de l'estudi és l'ús problemàtic d'internet i situacions de risc a internet. És a dir, es demana per certes conductes a través d'aquest mitjà. Destacar, primerament, les diferències de gènere pel que fa a l'accés de la pornografia. El 72,6% d'ells havien entrat alguna vegada a veure-la; només el 43,9% d'elles. També existeixen grans diferències pel que fa al seu consum. Un 26,3% d'ells ho fan freqüentment o gairebé cada dia. Només un 5,5% d'elles.

Aquests patrons de gènere es manifesten també en altres conductes, com publicar i/o enviar fotos i vídeos seus de contingut íntim o sexual. Elles ho han fet alguna vegada fins a 8 punts percentuals més (18,9%). També reben en major mesura missatges de contingut íntim o sexual per part de desconeguts. Fins a un 36% d'elles ho han experimentat, per un 21,3% d'ells. Per últim, elles es senten més assetjades, amenaçades o víctimes de "ciberbullying". Gairebé el doble (20,8% elles i 10,5% ells).

A Eivissa, l'informe del CEPCA 2022 "Adolescents d'Eivissa: ni ho tenen clar ni ho tenen fàcil" proporciona una anàlisi detallada sobre els hàbits digitals dels joves de l'illa. Els resultats posen de manifest una alta exposició a entorns digitals i una prevalença elevada d'ús compulsiu de videojocs, xarxes socials i apostes en línia.

L'estudi destaca que el 78 % dels adolescents utilitza xarxes socials diàriament, amb un 18 % que reconeix tenir una relació problemàtica amb elles. La dependència a videojocs afecta un de cada quatre joves, i en un 7,6 % dels casos es manifesta com una addicció comportamental.

Aquestes dades revelen una realitat complexa: una elevada disponibilitat d'accés digital, una baixa percepció de risc, i una manca de recursos emocionals per gestionar el consum de pantalles. Aquesta realitat exigeix una estratègia coordinada entre àmbits educatius, familiars i sanitaris per prevenir i abordar aquestes conductes de risc des d'una edat primerenca.

Així doncs, a Eivissa, els informes del CEPCA i les entrevistes a joves i famílies evidencien:

- Baixa percepció de risc sobre les pantalles i el joc.
- Alta tolerància social a l'ús massiu del mòbil i videojocs.
- Mancança d'alternatives d'oci saludables i accessibles.

Les famílies expressen dificultats per posar límits, especialment quan els menors tenen dispositius propis. Les addiccions digitals solen anar acompanyades de problemes emocionals com baixa autoestima, ansietat social o aïllament. A més, els serveis d'atenció a adolescents detecten casos de retards escolars, absentisme, trastorns del son i irritabilitat, relacionats amb aquestes addiccions.

Dades clau a Eivissa (CEPCA 2022):

- El 22 % dels adolescents reconeix haver perdut hores de son per jugar o estar connectat.
- El 7,6 % presenta conductes clarament addictives a videojocs, xifra molt superior a la mitjana estatal.
- Les nenes mostren més risc de dependència a xarxes socials, mentre que els nens acumulen més hores de joc en línia.

D'aquesta manera, podem esmentar una sèrie de recomanacions per a la intervenció local per tenir en compte pel Municipi de Santa Eulària des Riu:

- Incloure tallers sobre ús saludable de pantalles a les escoles i instituts.
- Fomentar activitats d'oci alternatiu, especialment durant els caps de setmana.
- Campanyes de sensibilització per a famílies sobre addiccions comportamentals.
- Establir protocols escolars de detecció i derivació a serveis especialitzats.
- Impulsar la creació d'un observatori digital insular, que monitoritzi l'evolució d'aquestes addiccions.

1.6.2.4. Dades a Santa Eulària des Riu

Una vegada més, les dades de l'enquesta permeten analitzar el fenomen de les addiccions comportamentals al municipi. Començant pels jocs d'apostes, i a l'igual que s'ha constatat a través de les entrevistes, no sembla que sigui freqüent entre els joves del municipi. Com es veu a la figura 42, només el 4% dels joves han jugat algun cop a la vida. I tan sols el 2% ho fa de forma freqüent. Aquestes són unes prevalències molt inferiors a la resta d'Espanya.

D'entre aquest 4% que ha declarat haver jugat, el 25% havia jugat a la modalitat en línia o presencial, mentre que l'altre 50% ho havia fet de les dues formes. Els jocs jugats són el bingo, loteries, els jocs de cartes i les apostes esportives. Les xifres relatives a la quantitat màxima que s'han pogut gastar en un sol dia en els darrers 12 mesos mostren que el 50% va ser menys de 6 euros, el 25% entre 6 i 30 euros, mentre que el 25% restant entre 31 i 60 €. Destacar així mateix que tots els joves que han declarat haver jugat són homes, amb una mitjana d'edat d'11,75 anys.

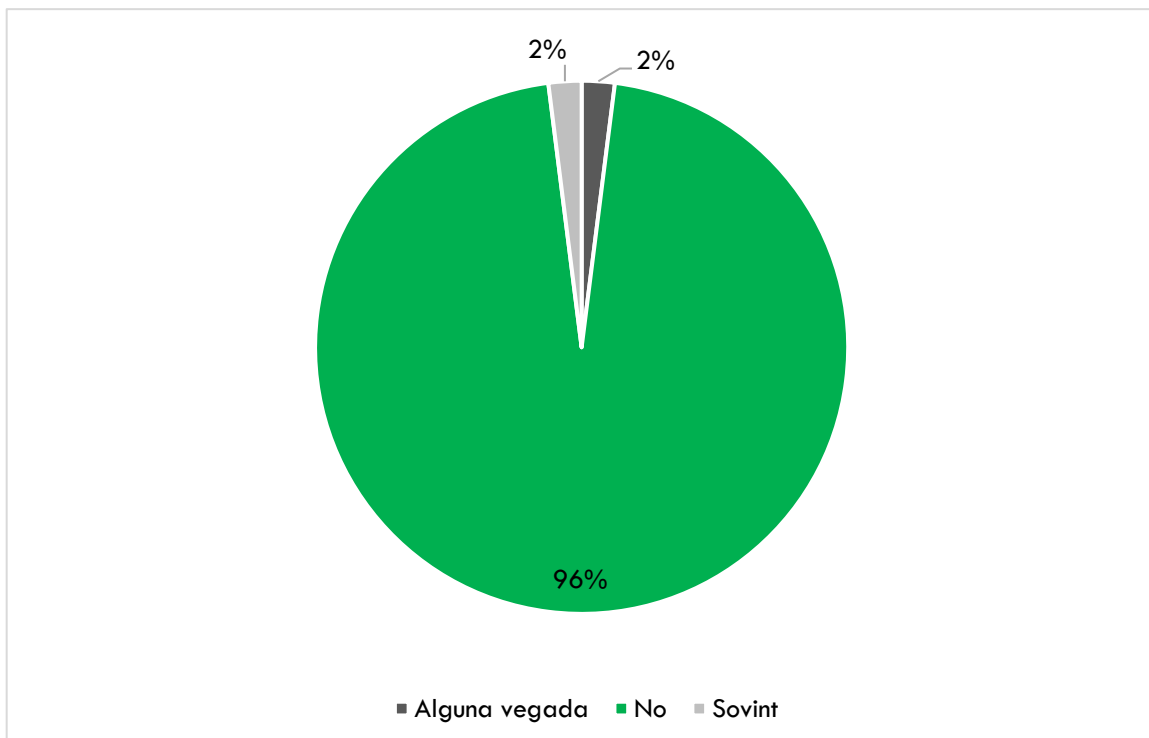

Figura 42. Has jugat a jocs d'apostes en els darrers 12 mesos?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

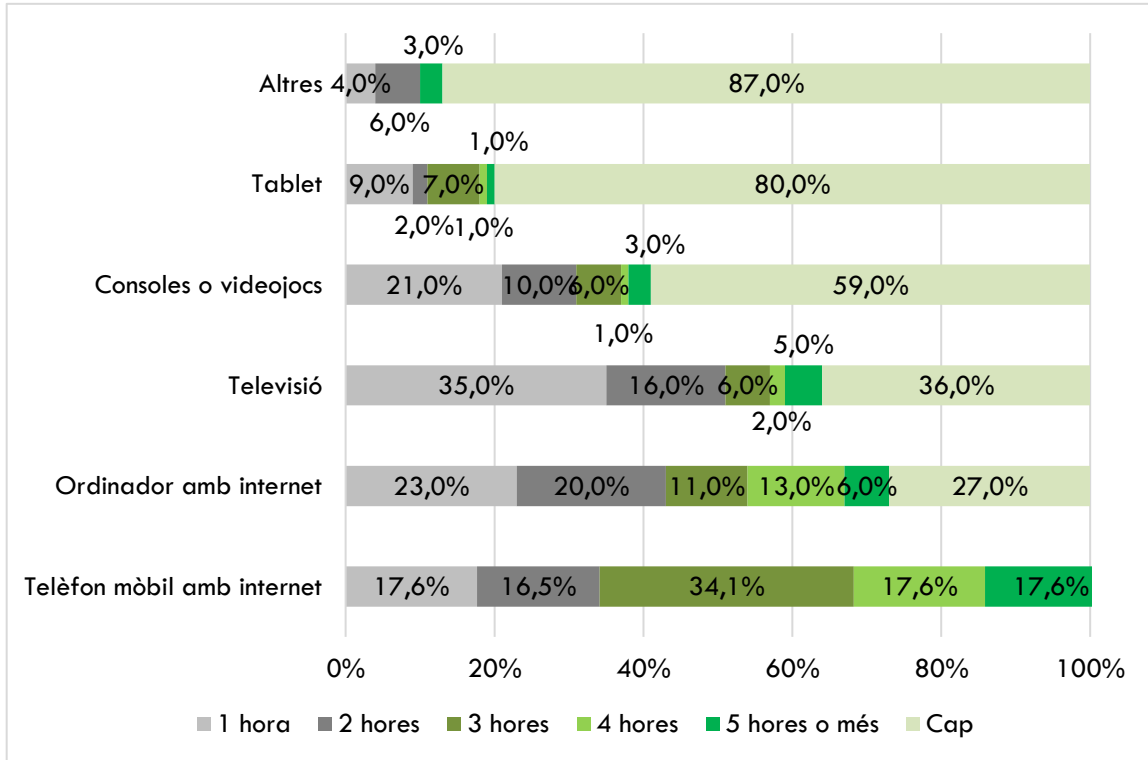
Amb més deteniment s'han d'analitzar les dades obtingudes respecte del seu consum de pantalles. Les figures 43 i 44 mostren les hores de consum diàries per diferents dispositius. El primer per dies entre setmana, el segon per dies de cap de setmana.

El primer a destacar és que els joves fan un gran ús de les pantalles. El dispositiu que més utilitzen és el telèfon mòbil. No hi ha cap jove que el faci servir menys d'una hora diària entre setmana. Sorprèn que el cap de setmana sí, un 7%. En conjunt, gairebé el 70% dels joves utilitzen el telèfon mòbil 3 hores o més cada dia entre setmana. Quasi 1 de cada 5 ho fa 5 hores o més. El cap de setmana aquesta proporció s'aproxima a quasi 1 de cada 4. Així, el conjunt d'ambdós gràfics mostren que són majoria els que fan un ús intensiu del telèfon mòbil.

En segona posició per quantitat d'hores és l'ordinador, la qual cosa s'entén també perquè s'ha convertit en una eina present en el dia a dia del seu estudi. Tot i així, l'augment de l'ús intensiu als caps de setmana és un símptoma que s'utilitza amb altres propòsits, més lligat als videojocs. Un 14% l'empra 5 hores o més al dia els caps de setmana.

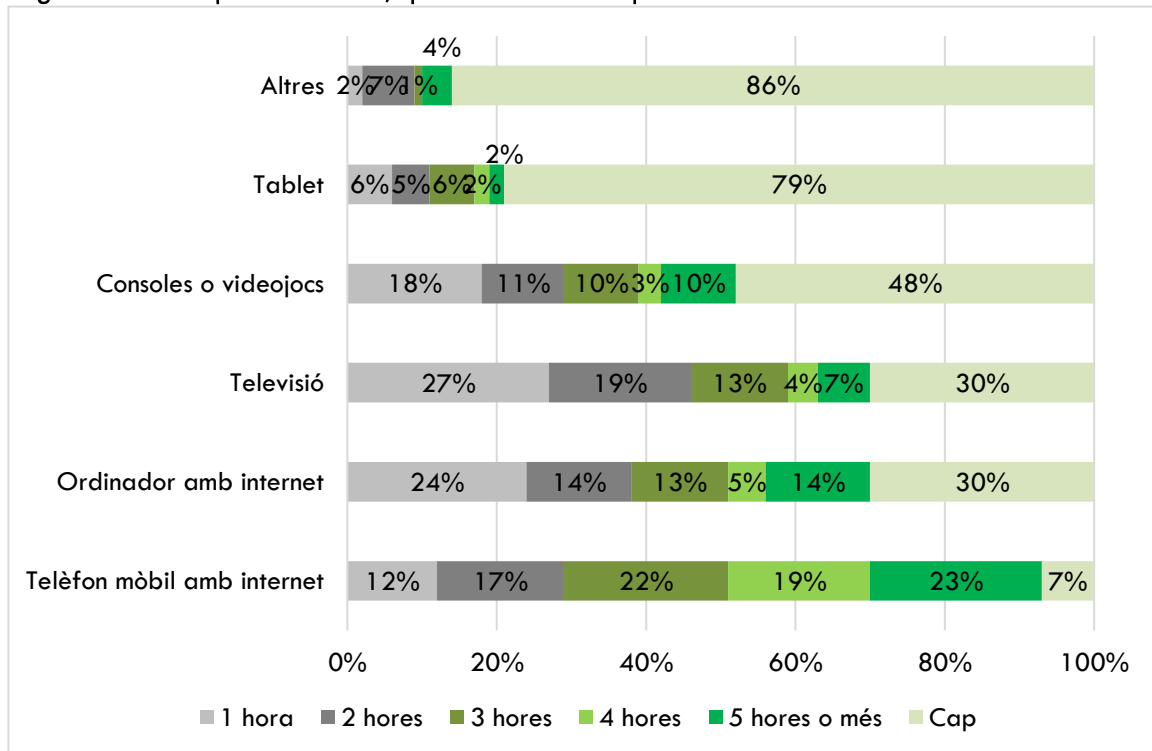
En tercer lloc es situa la televisió, amb un ús més moderat entre setmana. Un 71% dels joves només la veuen una hora o menys. Els caps de setmana el seu consum augmenta, veient-la 1 de cada 4 tres hores o més. Aquest patró diferenciat també es constata pel cas de les consoles o els videojocs. Si bé el 40% hi juga al menys una hora entre setmana, i "només" puja al 50% els caps de setmana, el seu consum és més intensiu. Quasi 1 de cada 4 hi juga 3 hores o més els dissabtes i diumenges. En menor mesura passen temps els joves davant la *tablet* o altres dispositius electrònics.

Figura 43. Entre setmana, quantes hores dediques cada dia a...?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

Figura 44. Els caps de setmana, quantes hores dediques cada dia a...?

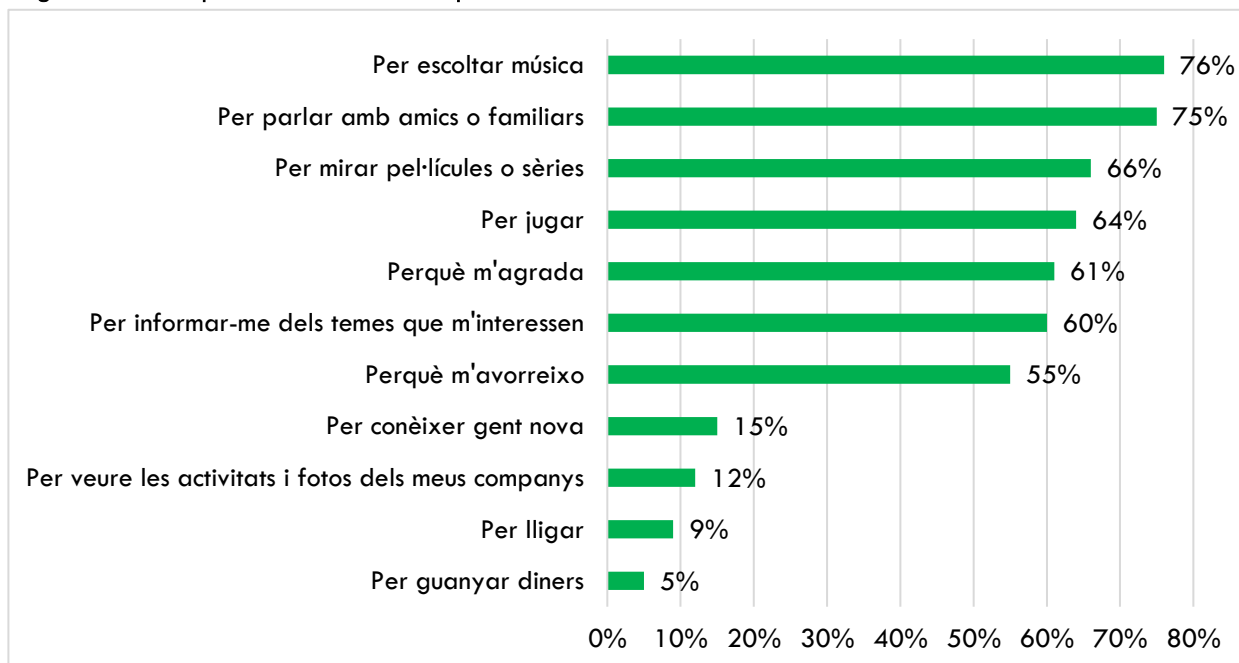

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

Si s'ajunten els consums de tots els dispositius, obtenim que de mitjana els joves passen 7,13 hores diàries davant la pantalla entre setmana i 8,62 hores el cap de setmana.

També estan disponibles dades sobre el motiu pel qual utilitzen les pantalles. Es pot veure a la figura 45.

Figura 45. Per quin motiu utilitzes les pantalles?

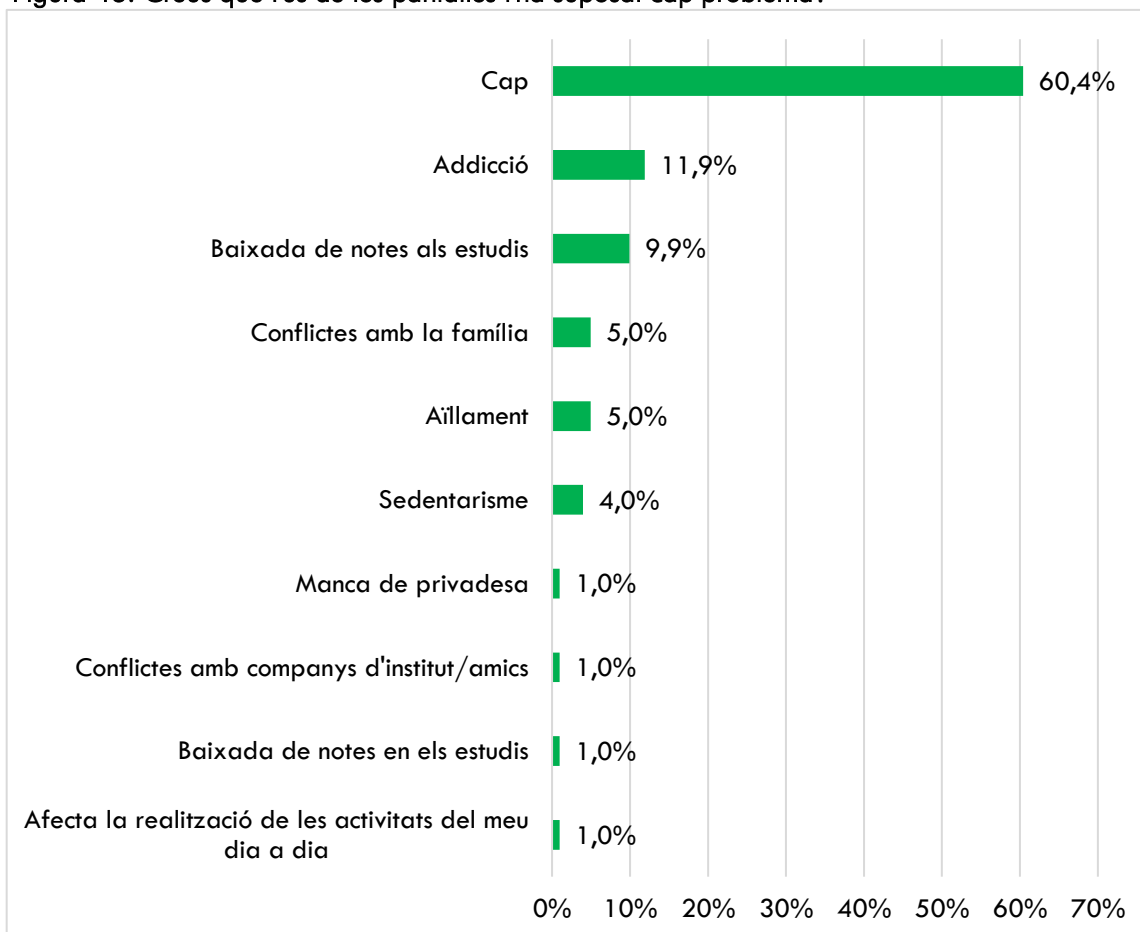

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

Les dades mostren que els motius principals pel qual utilitzen les pantalles és per canalitzar el seu oci. Així doncs, destaca la seva utilització per escoltar música, per mirar pel·lícules o sèries o per jugar. També és remarcable que l'utilitzen en gran mesura per parlar amb amics o familiars, amb la qual cosa, s'ha d'entendre que és una gran via per desenvolupar-se socialment.

Per últim, és rellevant que una gran majoria de joves ha expressat que l'ús de les pantalles no els hi ha suposat cap tipus de problema. Fins a gairebé un 60%. Es pot veure a la figura 46. Entre el 40% restant, destaca que un 12% reconeix que els hi ha generat addicció, mentre que un 9,8% pensa que el seu ús ha provocat una baixada de notes als seus estudis.

Figura 46. Creus que l'ús de les pantalles t'ha suposat cap problema?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

En conjunt, les dades sobre l'ús de pantalles constaten la necessitat de prendre molt seriosament aquest tema a l'hora de dissenyar les actuacions del present Pla.

Les darreres dades a analitzar de l'enquesta fan referència al consum de pornografia. A la figura 47 es pot constatar que una gran majoria dels joves (69%) declaren no haver-ne vist mai. Un 25% ho fa de forma ocasional, mentre que un 6% ho fa uns quants cops a la setmana.

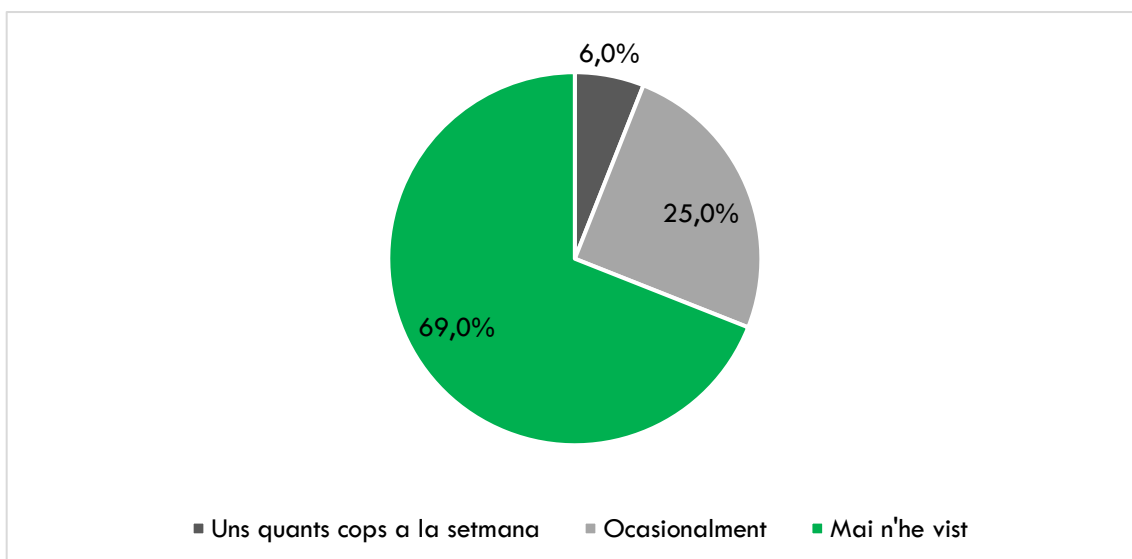
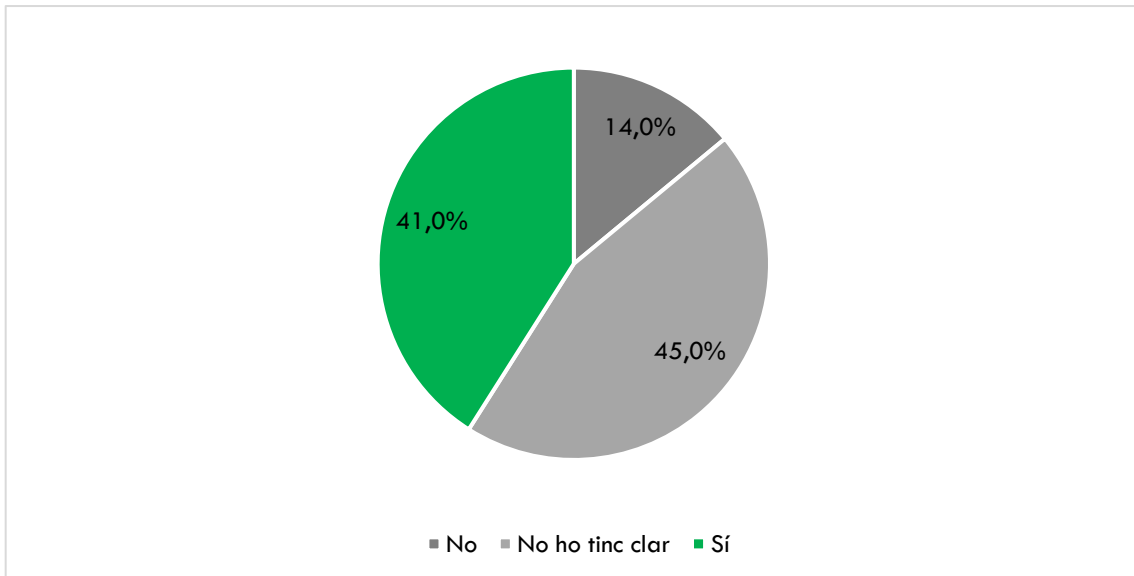

Figura 47. Amb quina freqüència veus pornografia?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

Entre aquells que han declarat haver vist pornografia al menys un cop a la vida, l'edat mitjana d'aquest inici es situa en els 12,55 anys. En darrer lloc, la figura 48 mostra en quina mesura els joves creuen que a la pornografia es troben escenes que atempten contra la integritat de les persones i que això pot tenir conseqüències negatives sobre les relacions sexuals dels joves.

Figura 48. Creus que a la pornografia es troben escenes que atempten contra la integritat de les persones i que això pot tenir conseqüències negatives sobre les relacions sexuals dels joves?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta elaborada pel Pla.

Les dades evidencien que existeix un gran desconeixement dels joves al respecte. Fins un 45% declara no tenir-ho clar. Una proporció lleugerament inferior considera que sí que té conseqüències negatives, mentre tan sols un 14% en pensa que no. Així doncs, hi ha feina per fer en aquesta matèria.

1.7. REVISIÓ DOCUMENTAL

L'Ajuntament de Santa Eulària des Riu ha proporcionat una sèrie de documents que ajuden a entendre millor el funcionament de Serveis Socials, els recursos dels quals disposa i les accions realitzades en els darrers anys en relació amb l'objecte de l'actual Pla, també des d'altres àrees de l'Ajuntament. A continuació es recull tota aquesta informació classificada en diferents apartats.

1.7.1. Recursos humans i materials

Serveis Socials de Santa Eulària des Riu és l'àrea encarregada de coordinar aquest projecte i qui s'ha encarregat fins ara de tractar la temàtica d'aquest Pla al municipi. En l'actualitat estan integrats, sota el nom d' "Acció Social" dins el Departament d'Igualtat, Transparència, Mobilitat, Participació Ciutadana, Acció Social, Litoral i Platges.

D'acord amb la memòria de Serveis Socials de l'any 2024, el servei disposa d'una plantilla de 23+ 11 persones. Es poden veure els perfils professionals a la taula 7.

Taula 7. Recursos humans de Serveis Socials.

Treballadores socials	Educadores socials	Psicòlogues	Auxiliars administratives	Auxiliars d'ajuda a domicili
9	7	2	5	11

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Memòria de Serveis Socials 2024.

D'altra banda, analitzant el pressupost municipal del proper 2025 de Santa Eulària des Riu, el programa d'Assistència Social Primària, dins de les actuacions de protecció i promoció social, compta amb una previsió de despesa de 4.324.037,55 €. Aquesta xifra es divideix en els següents capítols:

Taula 8. Distribució del pressupost de Serveis Socials.

Capítol	Despesa pressupostada
I. Despesa de personal	1.240.741,94 €
II. Despeses corrents en béns i serveis	1.585.067,31 €
IV. Transferències corrents	1.393.228,30 €
VI. Inversions reals	85.000,00 €
VII. A l'Administració General de l'Entitat Local	20.000 €

Font: Elaboració pròpia a partir de dades dels pressupostos previstos de Santa Eulària des Riu 2025.

1.7.2. Actuacions de prevenció

Una de les estratègies fonamentals del consistori ha consistit en realitzar, mitjançant el CEPCA, intervencions educatives de prevenció. Han estat dirigides a alumnes dels centres d'educació primària i instituts, famílies i monitors.

Un dels principals enfocaments del CEPCA és l'educació en salut, per a això desenvolupa programes dirigits a diferents grups de la comunitat. Aquests programes abasten des de la infància fins a la tercera edat, i estan dissenyats per a promoure hàbits saludables, prevenir malalties i millorar la qualitat de vida. Les activitats inclouen tallers, xerrades i recursos educatius que ajuden els participants a comprendre millor com cuidar la seva salut física i emocional.

Programes dirigits als Centres d'Educació Secundària

Quant als programes dirigits als instituts, de les intervencions educatives de prevenció desenvolupades pel CEPCA al municipi de Santa Eulària des Riu durant el curs 2024-25 destaca el Programa **"En parlam?"**, Consisteix en xerrades sobre temes relacionats amb la prevenció de conductes de risc en adolescents. Aquest programa s'ha ofert a tot l'alumnat de l'ESO i FP Bàsica. Les xerrades s'han centrat en temes com el consum d'alcohol i cànnabis, així com altres substàncies i l'ús de les xarxes socials i el mòbil, amb temàtiques triades pels propis estudiants. Cal esmentar també el programa **"Sextima!"** que aborda l'àmbit de l'educació afectiva-sexual. Es compon d'una xerrada de temàtica diferent per a cada grup de l'ESO; i els continguts s'adapten també per als grups de l'FP bàsica. Cal assenyalar que el programa és compartit amb professionals de l'ASEF i que ells imparteixen les sessions de 2n d'ESO. Referent a les dades dels instituts, al programa **"En Parlam"** i al **"Sextima!"** hi van assistir a l'IES Xarc un total de 377 alumnes en 35 sessions; i a l'IES Quartó del Rei un total de 397 alumnes en 46 sessions.

Tenen un enfocament coeducatiu i transformador, qüestionant i reflexionant sobre aquesta temàtica. Fet que ajuda a que construeixin un bon punt emocional per no caure en addiccions, ja que és essencial la millora de l'autoestima i la identitat personal, poder gestionar de manera saludable les emocions, construir relacions positives i xarxes de suport, fomentant el pensament crític davant models tòxics.

A més, a l'IES Quartó del Rei es van realitzar sis sessions de **"Noves masculinitats"** amb els grups de 1r, 2n i 4t d'ESO. També es va realitzar un taller de Gestió Emocional de 8 sessions amb els alumnes de 1r, 2n i 3r d'ESO, amb un total de 308 alumnes.

Aquest curs 2024-25, l'equip de professionals de CEPCA ha realitzat diferents programes en prevenció de violències masclistes als centres educatius del municipi (CEIP Puig d'en Valls, IES Quartó del Rei, CIPF Can Marines i IES Xarc). Entre els quals podem esmentar:

“Pilotatge Sextima Primària”, “Programa Sextima”, “ Sexe vs Porno”, “Bones relacions entre iguals”, “Noves masculinitats, igualtat i tolerància” i “Prevenió de violència de gènere” Han estat en total 900 alumnes assistents als programes. Els programes tenen diversos punts en comú, ja que en tots es tracta la prevenció de les violències masculines, educar en igualtat, trencant, doncs, estereotips i rols de gènere, fomentant les relacions afectives sanes i respectuoses, el consens i la comunicació.

El CEPCA també organitza tallers de prevenció de conductes de risc als instituts dirigits principalment als grups d'FP Bàsica i ALTER. Aquests tallers tenen una durada de dues hores i s'adapten a les demandes dels centres.

Programes dirigits a les famílies

Un altre programa rellevant és el “**Programa d'Assessorament Familiar**”, un recurs dirigit a les famílies que detecten que algun dels seus membres podria estar en contacte amb substàncies addictives. Qualsevol persona pot accedir a aquest programa a través del CEPCA, tant per contacte directe com per derivació des dels centres educatius mitjançant el programa de detecció precoç. Durant el curs 2024-25, trobem un total de 9 sessions dividides en “**Escola per a famílies**” a Santa Gertrudis, “**Programa Famílies FERYA**” a Quartó del Rei, “**Educació afectivo-sexual des de la família**” a CEIP Sant Carles, “**L’art d’educar**” a CEIP Sant Carles, “**Normes, límits i ús segur de NTIC**” i a CEIP S’Olivera i FAPA la “**Relació família-escola**”. Van assistir un total de 106 alumnes en 9 sessions.

Programes dirigits als CEIPs

Respecte als programes dirigits als CEIPs, un dels més destacats és el “**Programa Controla’t**”, orientat a alumnes de 4t, 5è i 6è de primària. Aquest programa escolar de prevenció universal aborda els riscos associats amb el mal ús de les noves tecnologies, com internet, videojocs i el mòbil. A més, s'ofereix formació als pares i mares dels alumnes per a dotar-los d'estratègies educatives sobre aquests temes. Cal dir que al CEIP Puig D'en Valls i al CEIP S’Olivera també s’han realitzat dues sessions a 5è i 6è sobre Educació afectiva-sexual i diversitat. Han participat els 8 centres escolars del municipi i un total de 1035 alumnes.

En conjunt, totes aquestes accions reflecteixen el compromís per millorar la salut pública mitjançant l'educació i la prevenció, oferint recursos i suport tant a joves com a les seves famílies, i adaptant-se a les noves realitats que afecten la població.

Cal dir que CEPCA ha realitzat propostes pel curs escolar 2025-26, en el qual treballaran per actualitzar i dinamitzar les activitats que ofereixen tant en el programa **“En Parlam”** com en el **“Sextima!”**, amb l'objectiu d'adequar els continguts a les necessitats i problemàtiques més importants dins de l'àmbit de la prevenció.

Entre els anys 2023 i 2025, l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu també ha impulsat des de diverses àrees actuacions preventives adreçades a la infància, l'adolescència i les famílies, amb l'objectiu de promoure hàbits saludables, reduir l'ús abusiu de pantalles i prevenir el consum de substàncies. Aquestes actuacions s'han desplegat en diferents àmbits —familiar, educatiu, comunitari i d'oci— i han comptat amb la participació de professionals especialitzats, centres educatius, serveis públics i entitats col·laboradores. A continuació, es detallen les principals línies d'intervenció desenvolupades:

1. Àmbit familiar

- **Tallers per a Famílies Digitals (curs 2024-2025):** sessions formatives sobre alfabetització digital i ús responsable de la tecnologia, impartides per Mariaje González Flor. Es van abordar temàtiques com els reptes digitals, la gestió del temps de pantalla, la seguretat digital i el benestar tecnològic en l'entorn familiar.
- **Conferències “Educar en l'atenció” (curs 2023-2024):** impartides per Catherine L'Ecuyer, centrades en els efectes de la tecnologia en el desenvolupament infantil i en estratègies per cultivar l'atenció i la connexió emocional en la criança.
- **Tallers per a famílies amb infants de 0 a 3 anys (cursos 2023-2024 i 2024-2025):** realitzats a l'Escoleta Menuts (Santa Gertrudis), dins del programa Escola de Família. Les sessions van tractar temes com l'afecte, el joc, el plor i el son infantil, amb l'acompanyament de professionals especialitzades en criança i salut.

2. Àmbit educatiu

- **Exposició “Que no t'atrapin” (curs 2024-2025):** mostra itinerant de 13 panells sobre els riscos de l'ús de pantalles i la salut mental juvenil, elaborada per les psicòlogues Dominica Díez i Núria Aragay. Es va exposar al Punt Jove, l'IES Quartó del Rei i al Palau de Congressos.
- **Obra teatral “Apag'm que m'encenc” (abril 2025):** representacions dirigides a l'alumnat de 5è i 6è de primària, amb funcions escolars i una sessió oberta a les famílies. Aquesta iniciativa reflexiona de manera lúdica sobre l'ús abusiu de pantalles i dispositius mòbils.

- **Programa del Policia Tutor (curs 2024-2025):** sessions preventives sobre l'ús responsable de les TIC, riscos digitals, ciberassetjament, privacitat, temps de pantalla i consum de substàncies. També inclou tallers específics sobre el consum de cigarretes electròniques i alcohol, impartits pel Policia Tutor i la Guàrdia Civil a l'IES Xarc.
- **Activitat pel Dia Mundial Sense Tabac (maig 2025):** organitzada als IES Quartó del Rei i Xarc, amb taules informatives, proves de cooximetria i material divulgatiu, amb la col·laboració del PADIB, l'AECC, el Centre de Salut i l'IES Algarb.

3. Àmbit comunitari i d'oci

- **Tallers de formació per a monitores de Punts Joves (2023):** impulsats després de detectar casos de consum precoç de substàncies com cannabis i vapors. La formació va ser realitzada pel CEPCA i es va centrar en estratègies preventives, coneixement de l'adolescència i eines d'intervenció socioeducativa.
- **Campanya #NoSiguisASE (festes populars 2024):** acció conjunta amb el PADIB per promoure el consum responsable d'alcohol entre joves majors de 18 anys durant les festes de Santa Gertrudis. Es va desplegar una taula informativa, difusió digital i presència institucional en el programa de festes.

4. Promoció de l'envelliment actiu i saludable i prevenció de la solitud no desitjada

El Programa d'Envelliment Actiu es planteja com una intervenció preventiva i de promoció de la salut, orientada a fomentar estils de vida saludables, l'autonomia personal i la participació social de les persones majors.

L'envelliment actiu, entès com un procés d'optimització d'oportunitats de salut, participació i seguretat, actua com a factor protector enfront del consum de substàncies i les addiccions comportamentals, en reforçar la xarxa social, el benestar emocional i el sentit de propòsit vital.

Accions 2023 -2024

- Taller majors actius i saludables
- Sa Taula d'es majors
- Cine- coloquio "*Cinema i records*"
- Rutas saludables "*Camina i recorda*"
- 2ª Edició de rutes "*Camina i activa't*"
- Taller de ceràmica "*Cultivant la creativitat*"
- Xerrades Guàrdia Civil "*Pla Major Seguretat*"
- Taller d'ús i maneig de telèfons mòbils "*Connectant Generacions*"
- Projecte Intergeneracional "*Ens Movem amb la gent gran*"
- Tallers cultural per a nets i majors
- Acuagym
- Jornades de petanca
- Xerrada- taller Nutrició Sènior
- Taller d'estimulació cognitiva "*Activem la ment*"
- Visita a l'Observatori de Puig d'És Molins
- Tallers de Centres Nadalencs
- "*Una mar de possibilitats*"

Accions 2025

- 2ª Edició Rutes Culturals Saludables "*Camina i Activa't*"
- Visita a l'Observatori de Puig d'És Molins
- Xerrada- taller Nutrició sènior
- Taller de Bon tracte
- Taller "*Activa't*"
- Taller de Benestar en el vestir
- Club de lectura
- Tallers de Whatsapp
- Classe d'informàtica
- Taller "*Imatges per a recordar*"
- 2ª Edició del Taller "*Connectant Generacions*"
- 2ª Edició del Programa APS en IES Isidor Macabich amb els majors de Puid d'en Valls
- Taller de màscares de Carnestoltes i festa de Carnestoltes en els 5 Clubs de majors
- Taller d'elaboració de mini cistells de flors seques amb motiu de les festes patronals

- Taller de ceràmica “Útils de fang”
- Taller d’estimulació cognitiva “Activem la ment
- Taller d’estimulació dels sentits i treball de les emocions
- Debats “Abans i ara”
- Col·laboracions amb la Residència Can Blai
 - Gerontolimpiades
 - Majors al carrer
- Una mar de possibilitats
- Celebració Dia Internacional de les persones majors

Dins les accions que duu a terme l’Ajuntament en l’àmbit del present Pla s’ha de destacar especialment el **Programa d’Integració Socioeducativa amb Infància i Adolescència en Risc Social**. Aquest és realitzat per part dels Serveis Socials Bàsics Comunitaris de Santa Eulària des Riu, en coordinació amb altres actors claus del territori: representants de col·legis i instituts, les AMIPAS, el Servei de Protecció de Menors, l’UCSMIA, la Policia Local a través dels policies tutors, l’àrea de salut, l’àrea de Joventut, l’àrea d’esports, el CEPCA, la UCA, etc. En conjunt, un treball en xarxa que permet actuar sobre la integració de la infància i adolescència en risc social des d’una perspectiva holística, eficient i comunitària. L’Equip d’Infància i Adolescència en Risc és l’espai formal on es reuneixen part d’aquests actors.

La població diana del programa són infants de 3 a 12 anys i adolescents entre els 12 i 18 anys i les seves famílies, moltes vegades en situació de risc social i/o vulnerabilitat. Cal esmentar que també es realitzen intervencions amb infants de 0 a 3 anys, que acostumen a ser intervencions conjuntes amb les Treballadores Socials. En aquests casos es realitzen coordinacions amb l’Equip d’Atenció Primerenca (EAP) i escoles infantils. Sovint les intervencions continuen una vegada són majors d’edat. El consum de drogues i altres addiccions comportamentals és un element que es té en compte al llarg del programa. Tant com indicador d’intervenció, com en els objectius i actuacions. No hi ha dubte que allunyar als i les joves d’aquestes conductes de risc afavoreix el bon desenvolupament de les seves capacitats i potencialitats, garantint la igualtat d’oportunitats. En aquest sentit, el treball dins del programa s’organitza en tres nivells. En primer lloc, a nivell individual i familiar. És a dir, informant i assessorant, fent un seguiment dels casos, tramitant derivacions a altres serveis i professionals, etc. Destacar, en segon lloc, el treball grupal i comunitari. Aquesta tasca es centra, entre altres coses, en projectes de sensibilització i promoció de l’organització de la comunitat per aconseguir una millora del nivell social. En tercer lloc, el treball de gestió del servei implica també la planificació,

elaboració, dinamització i execució d'activitats, programes o projectes de caire preventiu o per l'abordatge de determinades problemàtiques que afectin els menors i les seves famílies del municipi de Santa Eulària des Riu, com són les conductes additives que afecten el present Pla.

Des del curs 2023/2024, s'ha reforçat l'equip del programa amb la incorporació de tres noves Educadores Socials a la plantilla dels Serveis Socials. Aquesta ampliació busca enfortir l'atenció i el suport socioeducatiu a les famílies i als menors que formen part del programa, atenent de manera més eficaç les diverses necessitats del col·lectiu.

Quant als serveis de salut mental, mencionar que l'anteriorment denominat USMIJ (Unitat de Salut Mental Infantojuvenil), ha passat a denominar-se UCSMIA (Unitats Comunitàries de Salut Mental de la Infància i de l'Adolescència).

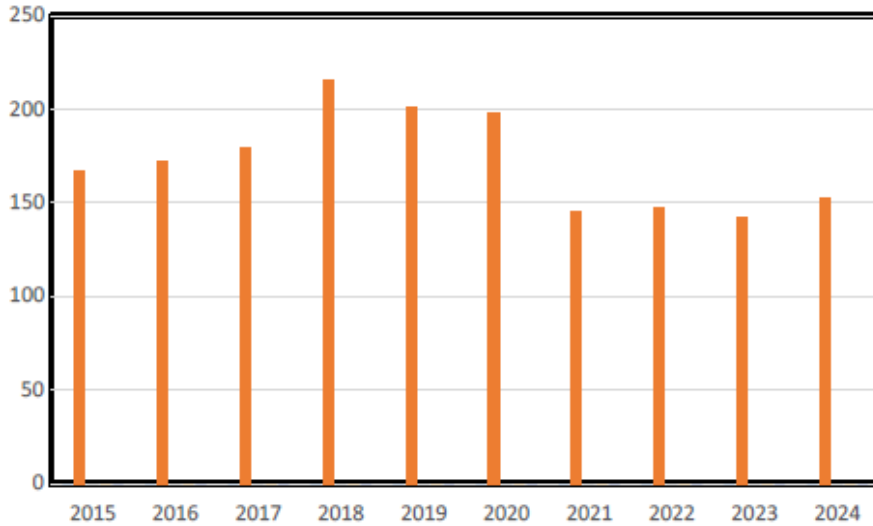
Paral·lelament, destacar també el **Programa d'Atenció Psicològica** que es du a terme des de Serveis Socials. El seu objectiu és, des d'un marc de treball de prevenció, atendre a la infància i l'adolescència i les seves famílies treballant l'abordatge de les emocions, el vincle de relació i les conductes manifestes de cada un d'ells fins a l'aprenentatge de pautes de convivència i resolució de conflictes.

A la Memòria del Programa de l'any 2024 dels Serveis Socials de Santa Eulària des Riu, reflectida a la figura 49, s'especifica que varen ser ateses un total de 153 famílies. Varen ser 97 famílies amb fills/es d'infància i 56 famílies amb fills/es adolescents. Respecte a l'any anterior va augmentar, lleugerament, l'atenció total, en 9 casos.

Cal destacar que a partir del mes d'abril es va posar en marxa el **Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)**, necessitat que es va detectar l'any 2020, i que té l'objectiu de donar atenció clínica als casos amb indicadors de depressió i ansietat. Les demandes són rebudes pel Servei d'Orientació Familiar (SOF), que realitza les primeres intervencions i realitza una primera valoració del seguiment, moment en el que pot decidir derivar al SAPS. Aquest Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS) mostra gran acollida i es considera un èxit la seva posada en marxa, ja que s'han atès 52 casos l'any 2024.

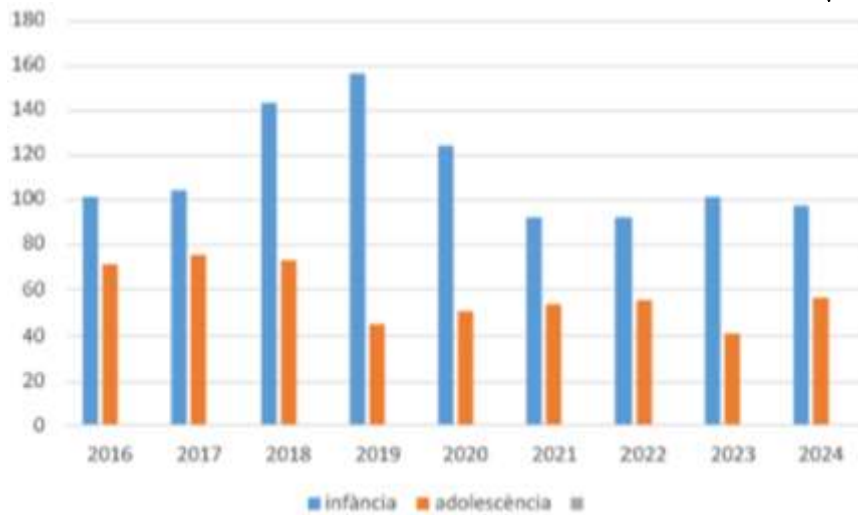
Com a dada significativa, cal mencionar que aquest curs escolar 2024/25, la Conselleria d'Educació ha implementat la figura del psicòleg educatiu als instituts i va propiciar una lleu disminució de les derivacions. Hi va haver 2 casos que les adolescents són ateses per aquest professional i els progenitors reben el seu seguiment des del SOF.

Figura 49. Evolució total del nombre de casos detectats al Servei d'Orientació Familiar (SOF).

Font: Memòria dels Serveis Socials de Santa Eulària 2024.

Figura 50. Evolució del nombre de casos detectats al Servei d'Orientació Familiar (SOF), per edat.

Font: Memòria dels Serveis Socials de Santa Eulària 2024.

Referent a l'atenció comunitària, l'any 2024 es van convocar totes les famílies del municipi al cicle de conferències "L'aventura d'educar en família". Va ser el XV cicle, amb les ponències següents:

- "Como tener una buena comunicació para entendernos con los hijos", a càrrec de la psicòloga Patricia Ramírez (patripsicòloga).
- "Educar sin gritar", a càrrec de la sociòloga Alba Castellví.

Seguint amb la Línia d'Atenció Psicològica Comunitària, dins el marc d'un treball de prevenció, van atendre la infància i l'adolescència i les seues famílies treballant l'abordatge de les emocions, el vincle de relació i les conductes manifestes de cada un d'ells fins a l'aprenentatge de pautes de convivència i resolució de conflictes existents.

Durant aquest curs acadèmic 2023-24 les reunions de coordinació del Programa d'Integració Socioeducativa amb Infància i Adolescència en Risc Social, en tots els àmbits, han seguit una temporalització regular.

També es fan actuacions i coordinacions amb:

- Secció de Protecció de Menors del Consell Insular d'Eivissa
- Guàrdia Civil
- Unitat Comunitària de Salut Mental de la Infància i de l'Adolescència (UCSMIA)
- Departament d'Esports
- CEPCA
- Unitat de Conductes Addictives (UCA)
- IB-Salut
- Fiscalia de Menors
- Departament de Joventut
- Equip tècnic de mesures judicials (Direcció General de Menors i Famílies)
- Servei d'Atenció als Jutjats
- Altres entitats educatives i de temps lliure
- Associacions (APFEM, APNEEF, AMADIBA, ASPANADIF, etc.)
- Servei de Prevenció i Tractament Psicològic de la Violència Filioparental de les Illes Balears

Referent als RUMI, al curs acadèmic 2023-2024, s'han notificat un total de 101 Registres de Maltractament Infantil, la majoria (44) d'alumnat procedent dels centres de secundària. S'han notificat 31 registres de nens i nenes de 6 a 12 anys (educació primària). A l'etapa de 3 a 6 anys, s'ha notificat 20 registres i 6 més a l'etapa de 0 a 3 anys.

1.7.3. Intervencions policials

La Policia Local de Santa Eulària des Riu disposa d'una Unitat de Policia Referent un dels objectius de la qual és intervenir en temes relacionats amb menors. Forma part de la Comissió Municipal d'Infància i Adolescència. L'Ajuntament ha proporcionat diversos informes en els quals s'inclouen xifres d'intervencions en menors relacionades amb l'objecte del present Pla. A més, els informes permeten veure que existeix una coordinació de la Policia Local amb serveis socials, col·legis, orientadors i caps d'estudi dels instituts.

D'entre la informació inclosa en aquests informes, destacar que s'han detectat en diverses ocasions a joves menors consumint alcohol, tabac i cànnabis en la via pública. Es remarca així mateix que les intervencions es solen realitzar en els mateixos joves reincidents, comprovant que no són tants els joves que incompleixen les normes.

Així doncs, aquests informes demostren que Santa Eulària des Riu es situa dins un patró que es repeteix a moltes localitats de l'Estat pel que fa a l'oci dels i les joves.

1.8. ENTREVISTES

Una eina metodològica fonamental de la present diagnosi és el conjunt d'entrevistes realitzades amb diferents agents clau del municipi. En total, 11 entrevistes s'han dut a terme. Aquests són els perfils entrevistats:

- Policia Local
- Coordinadora de l'Àrea de Joventut
- Tècnica de l'Àrea de Cultura
- Tècnica de Participació Ciutadana
- Coordinadora-treballadora social i educadores socials de Serveis Socials
- Tècnic de l'Àrea d'Esports
- Segona Tinent de Batllia
- Coordinadora del Centre de Salut
- Professor de l'IES Quartó del Rei
- Professor de l'IES Xarc
- Directora del CEPCA

El contingut exacte de les mateixes es pot trobar als annexos del present document. No obstant això, aquest apartat té per objectiu condensar les idees exposades per cada un i una dels entrevistats³. La informació es classificarà en diferents taules, cada una d'elles per un àmbit temàtic concret.

El primer àmbit a analitzar és l'opinió dels entrevistats respecte de la situació a Santa Eulària des Riu pel que fa a les drogues. A la taula 9 es poden trobar aquestes idees:

Taula 9. Opinió dels entrevistats respecte de la situació a Santa Eulària des Riu pel que fa a les drogues.

- El tema del consum sempre és preocupant perquè hi ha, però no és una qüestió alarmant perquè la situació està molt controlada. Respecte del cànnabis, es detecta el consum majoritàriament a partir dels 16-17 anys. Drogues més sintètiques és habitual entre adults, especialment en un context de festa. (E1)
- En joves de més de 14 anys el consum d'alcohol és habitual, especialment els caps de setmana. També s'ha detectat que fumen tabac i marihuana. Alguns han provat altres substàncies. (E2, E3, E6, E8, E9, E11)

³ L'entrevista/es a la/es qual/s s'ha exposat cada idea s'expressa entre parèntesis al final de cada una d'elles.

<ul style="list-style-type: none">• No existeix un problema greu d'addiccions ni a alcohol ni a drogues il·legals entre els joves. (E4)
<ul style="list-style-type: none">• En comparació amb fa 20 anys, actualment es consumeixen coses més fortes (per exemple, vàliums i tranquil·lizants) i a edats més primerenques (E5, E9).
<ul style="list-style-type: none">• Entre els adults existeix molta addicció a l'alcohol, així com a drogues modernes com amfetamines i altres tipus de pastilles. (E5, E9)
<ul style="list-style-type: none">• També molts adults consumeixen marihuana i cocaïna (E9)
<ul style="list-style-type: none">• El consum de drogues sintètiques és més puntual entre els joves a partir de 15-16 anys, tal vegada lligada més a un context de discoteca (E6, E8)
<ul style="list-style-type: none">• La situació a Santa Eulària des Riu és similar a altres municipis, no hi ha circumstàncies que gravin o alleugerin la situació. (E7, E9, E11)
<ul style="list-style-type: none">• Hi ha consum d'alcohol i altres drogues blandes degut a una falta d'oci, tot i que creu que la condició socioeconòmica de la família també importa. (E8)
<ul style="list-style-type: none">• El problema el veu en els joves en els quals la droga interfereix en la seva vida, amb consum habitual. Entén la curiositat de voler provar (E8)
<ul style="list-style-type: none">• Tot i que no afecti les seves vides, el consum diari està normalitzat i no és bo (E9)
<ul style="list-style-type: none">• A vegades és difícil treballar amb les famílies, ja que no veuen que el consum estigui malament. Les famílies amb tradició de toxicomania haurien de ser un grup d'incidència a part (E9).
<ul style="list-style-type: none">• De festa es combina molt alcohol i droga per aguantar, un patró que aprenen de joves i quan arriben als 40 es nota. (E9)
<ul style="list-style-type: none">• S'ha detectat entre joves el consum de barbitúrics i tranquil·litzants, els quals a vegades mesclen amb alcohol (no sempre en context de festa). Més endavant ho acaben consumint a casa. (E9)
<ul style="list-style-type: none">• Des de Serveis Socials també s'han trobat casos extrems de drogues al·lucinògenes, metamfetamines i ketamina. (E9)

- Utilitzen el consum com una forma d'automedicació. Per exemple, fumant marihuana per relaxar-se o evadir-se del fet que ho estan passant malament a nivell emocional (E11)

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes.

En segon lloc, a la taula 10 es pot trobar l'opinió de les entrevistades respecte de l'accés a les substàncies dins el municipi.

Taula 10. Opinió sobre l'accés a les substàncies a Santa Eulària des Riu.

- Els menors no tenen fàcil accedir a les diferents substàncies, ja que es fa una bona feina de camp i es duu a terme un control exhaustiu (sancions a establiments que venen a menors, control del botelló...). (E1)
- Resulta molt fàcil accedir a alcohol i tabac, ja sigui a través de contactes o falsificant el DNI. També existeix facilitat per accedir a la marihuana. (E2, E3, E5, E6, E9)
- És fàcil accedir a les diferents substàncies, tot i que depèn molt del context familiar i de les seves mesures de protecció i control. A Santa Eulària des Riu és on pot haver-hi més perquè és més gran, tot i que creu que la joventut està més protegida de les drogues il·legals que els adults. (E4)
- Es poden veure joves que sembla que consumeixen, així que ha de ser fàcil accedir-hi a elles, especialment a l'estiu amb les discoteques i el turisme. (E8)
- Les drogues sintètiques les adquireixen fora de Santa Eulària des Riu. (E9)
- Molts adquireixen les substàncies a través de xarxes socials com Instagram. (E9)
- Des dels Serveis Socials s'observa que la venda de drogues és una font d'ingressos a l'estiu per alguns joves. Els més grans utilitzen els més petits per distribuir. (E9)

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes

Més enllà de totes aquestes consideracions al voltant de les drogues, també resulta interessant analitzar les reflexions realitzades respecte d'altres addiccions comportamentals. S'inclouen en la taula 11:

Taula 11. Opinió sobre altres addiccions comportamentals.

<ul style="list-style-type: none"> • A les sales de joc es controla l'accés a menors. Prevenció en l'àmbit de les pantalles amb els menors mitjançant xerrades, tot i que caldria més feina amb els pares i mares. (E1)
<ul style="list-style-type: none"> • Hi ha un clar abús de les pantalles, inclús en horari escolar i des de la infància. Acostumats a la immediatesa, no aguanten activitats llargues (TikTok). La imatge pública i l'autoestima es veuen afectades. (E2)
<ul style="list-style-type: none"> • Les xarxes socials influeixen molt en el comportament dels i les joves. Les relacions personals substituïdes per relacions a través de xarxes. És per el suport del grup i fa als joves més vulnerables. (E3)
<ul style="list-style-type: none"> • El problema de l'ús de dispositius electrònics i jocs en línia és preocupant, ja des dels 6 anys. És el que més li preocupa. (E4)
<ul style="list-style-type: none"> • L'abús en el consum de pantalles és perillós, més encara si s'ajunta amb el consum de pornografia (es detecta des dels 8 anys) i el ciberassetjament. Els i les joves normalitzen actituds violentes, elles a més de passivitat i submissió. A més d'exposició a situacions de risc. (E5, E6, E8, E9)
<ul style="list-style-type: none"> • La dependència respecte de les pantalles és absoluta, és superior a ells i elles. (E6, E7, E8, E10)
<ul style="list-style-type: none"> • També s'haurien de tenir en compte els i les joves amb trastorns de la conducta alimentària, ja que no deixa de ser una addicció al menjar. (E6)
<ul style="list-style-type: none"> • Tot l'oci dels joves és a través de les pantalles, pràcticament no és físic. (E9)

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes

L'any 2020 va ser molt especial per tothom. L'impacte de la pandèmia de la COVID-19 sobre el conjunt de la societat va ser innegable. És per això que es va demanar als entrevistats si consideraven que la pandèmia havia provocat canvis al municipi respecte de la temàtica de la present Diagnosi. Les respostes obtingudes es sintetitzen a la taula 12.

Taula 12. Opinió sobre els canvis després de la pandèmia.

<ul style="list-style-type: none"> • Tal vegada s'ha reduït el consum de substàncies, però els joves són ara més addictes a les pantalles i amb més problemes de salut mental. (E1)
<ul style="list-style-type: none"> • Es detecten molts més quadres d'ansietat. Ara és més visible. (E2, E6)
<ul style="list-style-type: none"> • Els i les joves estan emocionalment més fràgils. Hi ha hagut una involució en el desenvolupament dels grups. També un increment molt fort de la violència dins les parelles de joves (E4).
<ul style="list-style-type: none"> • El consum d'òxid nítrós (gas del riure) ha agafat popularitat.
<ul style="list-style-type: none"> • Ha agreujat certes conductes com la <i>botellada</i>, el consum de pornografia en xarxes o els ciberassetjaments, cada vegada a edats més primerenques. També són més addictes a les pantalles, es relacionen només a través d'elles (E5, E9).
<ul style="list-style-type: none"> • Amaguen més l'ansietat i la incertesa amb les xarxes, el tabac, la televisió... Són vies d'evasió. (E6)
<ul style="list-style-type: none"> • Ha afectat en la seva capacitat d'interactuar. S'està intentant recuperar. (E7)
<ul style="list-style-type: none"> • Tot torna a ser com abans, amb la peculiaritat que tothom s'ho pren tot amb més força. Combinat amb una falta d'oferta d'oci, implica molt de pràctiques additives. (E8)

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes

En darrer lloc, s'ha demanat a les persones entrevistades que expliquessin les accions que es duen a terme des de l'Ajuntament, així com la seva opinió respecte de possibles actuacions a realitzar. Es recullen a les taules 13 i 14.

Taula 13. Accions que duu a terme l'Ajuntament.

<ul style="list-style-type: none"> • Control policial al voltant de les escoles i punts de venda (E1).
<ul style="list-style-type: none"> • Organització de moltes activitats per joves a través dels diferents Punts Joves (E2, E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Assessorament acadèmic i laboral a joves (E2, E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Des de Joventut es centren especialment en fomentar valors (mediambientals, feminisme, tolerància...) i prevenir actituds com el ciberassetjament. Es treballa sobre la base del que volen els i les joves (E2)
<ul style="list-style-type: none"> • Des de cultura es realitzen activitats de tot tipus, tant a realitzar per menors a títol individual (Ex: escola de música, clubs de lectura...) com per les famílies (Ex: festival de teatre). Acostumen a ser gratuïtes o de preu reduït. (E3)
<ul style="list-style-type: none"> • Es fan xerrades específiques des de l'Ajuntament respecte del tema de les pantalles conjuntament amb el CEPCA, però no arriben a tot el públic que volen (E4, E9).
<ul style="list-style-type: none"> • Als fills i filles de famílies desestructurades i en situació de risc se'ls hi ofereixen recursos socials des de l'Ajuntament (ex: reforç escolar, extraescolars, beques menjador...) perquè puguin veure altres ambients. (E5)
<ul style="list-style-type: none"> • Jornades i xerrades als col·legis i instituts del municipi sobre temes diversos, ja des de primària. (E5, E6)
<ul style="list-style-type: none"> • Col·laboració amb entitats com Projecte Home i derivacions a serveis com l'UCSMIA o el CEPCA (E5, E6, E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Consulta Jove: una consulta que fan les infermeres als dos instituts del municipi. (E6)
<ul style="list-style-type: none"> • Setmana del tabac; taller de deshabitució tabàquica (E6)

<ul style="list-style-type: none"> • Organitzar i promocionar activitats d'oci sa, subvencionant el seu cost si fa falta, tant si són activitats puntuals com a mitjà termini (E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Des de Serveis Socials es fa un acompanyament inclusiu amb els menors que consumeixen. (E9)
<ul style="list-style-type: none"> • L'Ajuntament ofereix 8 places al Programa ALTER (E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Des de l'Ajuntament es treballa perquè tots els nens acudeixin a fer esport i no siguin al carrer. S'ofereixen moltes disciplines a través dels clubs, a més d'organitzar fins a 15 escoles d'estiu. (E10)
<ul style="list-style-type: none"> • S'organitza la Fira de l'Esport perquè els nens coneguin els diferents esports que s'ofereixen (E10)
<ul style="list-style-type: none"> • Cada parròquia té un camp de futbol i una pista esportiva (E10).
<ul style="list-style-type: none"> • L'Ajuntament ofereix un servei d'atenció a famílies amb una psicòloga, tot i que moltes vegades les famílies no s'apunten.

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes

Taula 14. Opinió sobre accions que podria realitzar l'Ajuntament.

<ul style="list-style-type: none"> • S'han d'augmentar els recursos i el personal a Policia Local, Menors i Serveis Socials. (E1, E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Campanyes educatives per cada droga (E1)
<ul style="list-style-type: none"> • Reforçar la comunicació entre les diferents àrees de l'Ajuntament implicades en les accions (E1)
<ul style="list-style-type: none"> • Treballar més el tema de l'abús de les pantalles i el ciberassetjament als centres educatius i amb les famílies. (E2, E9)
<ul style="list-style-type: none"> • Treballar temàtiques a més llarg termini a través dels Punts Joves (E2)
<ul style="list-style-type: none"> • Accions dirigides a augmentar l'autoestima i tenir personalitat. Per exemple, amb activitats que permetin desenvolupar el sentiment de pertinença grupal. (E3)
<ul style="list-style-type: none"> • Treballar directament amb joves adolescents en l'àrea cultural (Ex: programació d'arts escèniques), tot i que manca personal. (E3)

<ul style="list-style-type: none">• És una qüestió de treballar de forma transversal. El que es podria millorar és la proximitat amb les associacions que tracten aquests temes i problemàtiques (activitats conjuntes). També amb les associacions de famílies (E4, E9)
<ul style="list-style-type: none">• Encadenar la implantació de les rutes saludables amb altres accions saludables, que permetin manejar el temps d'oci per una vida sana. (E4)
<ul style="list-style-type: none">• S'ha de prioritzar la formació, la prevenció i la conscienciació. Especialment de cara a millorar l'autoestima (E5, E7)
<ul style="list-style-type: none">• Oferir molta oferta esportiva i d'oci, perquè els i les joves tinguin un lloc on estar i fer coses. (E5, E6)
<ul style="list-style-type: none">• S'ha de treballar el desenvolupament de la percepció dels riscos en les substàncies consumides (E6, E7)
<ul style="list-style-type: none">• Ampliar l'espai disponible al Centre de Salut per realitzar més activitats (E6)
<ul style="list-style-type: none">• Contractar un psicòleg o un psiquiatre per tal de poder treballar a partir de tallers grupals, a la vegada que fes de pont entre l'Ajuntament i el Centre de Salut. (No hi ha psicòleg al centre de salut, i la UCSMIA està saturada) (E6)
<ul style="list-style-type: none">• Millorar la comunicació, perquè els i les joves siguin conscients de tots els recursos que tenen a la seva disposició (E6, E8)
<ul style="list-style-type: none">• Per conscienciar als xavals és important connectar amb la seva part emocional, desenvolupar situacions en les quals empatitzin (E8)
<ul style="list-style-type: none">• Impulsar un oci més heterogeni, no només esport, ja que a molta gent no li agrada (E8)
<ul style="list-style-type: none">• Tenir més en compte als alumnes d'FP Bàsica (E8)
<ul style="list-style-type: none">• S'ha d'invertir molt en la prevenció i en l'educació (E9)
<ul style="list-style-type: none">• Reprendre el projecte Escola de Família, per exemple, a través d'un projecte pilot amb les famílies dels més petits (E9)
<ul style="list-style-type: none">• El PMD ha de generar una línia comuna d'actuació. (E9)

- Recuperar la intervenció grupal, mitjançant un programa al qual puguin derivar a les famílies i veure que és una cosa que no només els succeeix a elles. Es podria començar per famílies amb nins de 3r i 4t de primària. També directament pels consumidors (E9)
- La manca de transport no facilita que l'oferta formativa arribi als joves. (E9)
- La UCSMIA està saturada. Tot i que és competència de salut, l'Ajuntament podria mirar de crear un servei alternatiu (E11).

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes

Destacar, així mateix, les aportacions recollides al voltant dels perfils més susceptibles de tenir comportaments additius. Aquesta informació contribueix sens dubte a entendre millor la problemàtica al municipi. Es pot trobar a la taula 15.

Taula 15. Opinió sobre els perfils més susceptibles de tenir comportaments additius

- Joves de 15 a 17 anys de famílies desestructurades i amb multiproblemàtica. (E1).
- Més possibilitats que sigui home (jove) (E2)
- Aquells insegurs, amb una autoestima baixa. (E3)
- El factor explicatiu clau és el maneig de l'oci i el temps lliure dins els grups d'iguals, més que el factor socioeconòmic. També la dispersió de la població al territori. (E4)
- Dos perfils. Un de famílies desestructurades, fins i tot amb consum a casa, i l'altre, nins i nines amb l'autoestima baixa. (E5, E8, E9)
- Aquells amb progenitors separats, on es produeix una laxitud de normes. (E6)
- S'està produint un canvi respecte del gènere: les dones estan sobrepassant en el consum als homes. (E6)
- La influència del grup és determinant, per això és important l'autoestima forta. (E6)
- Fills i filles de pares separats o que treballen tot el dia, fent vida pràcticament sols. Molt lligat al model econòmic d'Eivissa. (E8)

- El 80% de joves als quals s'atén des de Serveis Socials estan fora del sistema educatiu. (E9)

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes

1.9. CONCLUSIONS

Després de tota la informació presentada i analitzada al llarg del document, en aquest darrer apartat es presenta unes conclusions que sintetitzen els punts clau de la present Diagnosi, la qual servirà per guiar el desenvolupament d'accions que s'inclouran al Pla d'Actuacions.

1.9.1. Resum

Són moltes les peces que formen el trencaclosques que s'ha analitzat al llarg de tot el document. El fenomen de les addiccions és sens dubte molt complex. Com s'ha especificat amb els diferents models teòrics, molts factors s'han de tenir en compte. Des de factors individuals i micro, com poden ser les relacions socials i interpersonals, fins a factors macro com poden ser les institucions o la comunitat. La diagnosi permet entendre un poc millor tots aquests factors.

En primer lloc, s'ha de tenir clar quin és el context del municipi. Santa Eulària des Riu està molt marcat pel fort increment de la població que ha experimentat als darrers anys. De fet, només un 38% de la seva població ha nascut a les Illes Balears, tot i que entre els joves sí que existeix una clara majoria d'aquest grup.

La seva població es caracteritza per un pes relativament superior de les franges d'edat intermèdies, en comparació amb el seu entorn més pròxim. L'explicació resideix en la importància dels fluxos migratoris en aquestes franges. Uns fluxos caracteritzats pels nascuts fora d'Espanya i per la destacable presència d'habitants procedents de la UE-15 i la UE-28.

Totes aquestes dades, sens dubte, tenen repercussió en els factors esmentats. Especialment en el factor comunitari, ja que es pot inferir que la falta d'arrelament de la població al territori debilita els llaços socials entre els habitants del municipi. Així doncs, les actuacions han de fer especial èmfasi en treballar aquests llaços comunitaris.

Pel que fa la formació de la població, només un 15,9% disposa d'estudis universitaris. Una xifra que concorda amb un model econòmic basat en el sector serveis (hostaleria i comerç) i en la construcció. És a dir, sectors econòmics caracteritzats per uns requisits formatius relativament baixos. També per les prolongades jornades laborals, especialment en el període estival. Tot plegat pot arribar a afectar a la cura que els progenitors poden donar als seus fills.

La importància dels aturats és relativament petita, mentre que la renda bruta mitjana disponible per família es troba actualment lleugerament per sota de la mitjana de Balears.

En el context econòmic, destaquen en darrer lloc la importància dels autònoms en l'economia del municipi i l'alt preu dels béns immobles.

És dins d'aquesta realitat comentada del municipi que es produeixen el conjunt d'addiccions exposades al document. S'ha de recordar que el marc ampli de la Unió Europea es caracteritza en l'actualitat per un mercat de drogues cada vegada més potents i unes pautes de consum que s'estan fent més complexes. A més, les tecnologies de la informació i la comunicació s'han convertit en un element fonamental de la vertebració del mercat de les drogues, així com d'altres addiccions comportamentals.

En el context europeu, Espanya es caracteritza per un consum especialment alt de cànnabis, cocaïna, amfetamines i MDMA. Remarcant així la preocupació per l'augment del consum de benzodiazepines. Les dades per Espanya mostren una tendència a l'alça en el consum de substàncies entre els adults, tant a Espanya com a les Illes Balears. De fet, les prevalences de consum de les Illes es situen per damunt de les xifres estatals, especialment destacables en substàncies com el cànnabis.

Si es posa la mirada en els joves, la imatge resulta diferent a la dels adults. El consum de substàncies s'ha reduït en els últims anys, a excepció dels hipnosedants i les begudes energètiques. Les Illes Balears tenen unes prevalences de consum inferiors a les espanyoles. Tot i que això no es compleix en el cas de l'illa d'Eivissa, on el consum d'alcohol, tabac i cànnabis està molt més estès entre els joves. Les dades obtingudes a l'enquesta mostren un consum inferior al municipi, tot i que es presumeix un biaix a la baixa pel perfil d'edat dels que han respost la mateixa. Així, les dades de consum intensiu d'alcohol, que només tenen en compte als que ja han provat aquesta substància, ens proporcionen una imatge més realista.

Pel que fa a les addiccions comportamentals, el joc amb diners és menys important a les Illes Balears, a Eivissa i a Santa Eulària. Aquest fet s'ha constatat gràcies a les dades analitzades, però també gràcies a les entrevistes qualitatives: no es percep el risc al respecte.

No succeeix el mateix amb l'ús compulsiu a internet. Aquesta és una problemàtica cada vegada més important per tothom. Les dades ho mostren. Un de cada cinc joves té un problema greu amb aquesta addicció a nivell estatal, de la que moltes vegades ni els pares són conscients, ja que molts desconeixen l'ús real que els seus fills fan dels seus mòbils. Basta recordar les hores mitjanes que els joves han declarat passar davant una pantalla a l'enquesta. 7,13 hores diàries davant la pantalla entre setmana i 8,62 hores el cap de setmana.

Així doncs, la prevenció en l'ús compulsiu a internet ha de tenir un pes important en el pla. Més si tenim en compte que paral·lelament s'està reduint el consum de substàncies additives, el que ens pot indicar que aquest és un focus d'intervenció d'importància creixent. L'opinió dels entrevistats també reforça aquesta idea: després de la pandèmia els joves són més addictes a les pantalles, les quals generen fragilitat emocional en ells.

Pel que fa a les diferències en els patrons additius entre gèneres, s'ha de destacar que a tots els nivells el consum de drogues legals i il·legals és més elevat entre els homes, especialment en les pautes de consum més intenses o regulars o de drogues com la cocaïna. Les dones únicament destaquen en el consum d'hipnosedants i analgèsics opiacis a mesura que augmenta la seva edat.

Aquestes diferències es matisen entre la població adolescent. L'edat d'inici en el consum és similar en nois i noies, però el consum d'alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants és major entre elles. No és així amb les substàncies il·legals i les cigarretes electròniques. A les entrevistes s'ha constatat també aquesta tendència a la igualació en el consum dels diferents gèneres a l'adolescència.

Pel que fa a altres addiccions comportamentals, la importància del joc, tant presencial com en línia, és molt major entre els homes que entre les dones. Tant per les franges d'edat adultes com entre els adolescents. Unes diferències que s'escurcen si mirem als grups d'edat més majors.

En relació amb l'ús compulsiu d'internet, el risc de patir-ho és superior entre les dones que els homes, especialment entre adolescents. Quasi una de quatre joves a nivell estatal. No obstant, l'exposició als videojocs, també lligat a les pantalles, és àmpliament superior entre els joves homes que entre les dones. Elles també tenen més probabilitats, com posa de relleu l'informe de 2022 del CEPCA, de patir més situacions de risc a internet.

Totes aquestes diferències aquí resumides s'han de tenir en compte a l'hora de realitzar la proposta d'actuacions, ja que existeixen diferències de gènere que no es poden obviar.

Des d'un punt de vista qualitatiu, les entrevistes han permès recopilar un tipus d'informació que sovint escapa a les dades recopilades a través d'informes públics i enquestes. Com s'ha vist en el seu respectiu apartat, les opinions dels entrevistats són diverses. Tot i així, es poden extreure una sèrie de conclusions.

En primer lloc, la majoria consideren que el consum de substàncies entre els joves de Santa Eulària no és preocupant, sent similar al seu entorn més immediat. Destaquen l'alcohol i el tabac. El cànnabis es consumeix especialment a partir dels 16-17 anys. Entre els joves la presència de drogues sintètiques és reduïda; no així pels adults. Malgrat això, s'ha detectat la importància creixent de drogues més fortes en edats més primerenques,

barbitúrics i tranquil·litzants. Aquests, com altres drogues sintètiques, acostumen a mesclar-se amb alcohol i fins i tot s'utilitzen per automedicació.

Entre les causes que els entrevistats varen expressar com a responsables d'aquests consums, entre les diverses respostes destaquen la falta d'oci, la condició socioeconòmica de la família i haver viscut una separació al nucli familiar. És a dir, viure a una família desestructurada.

Així doncs, els factors de risc a nivell micro són els que predominen les explicacions sobre aquests comportaments. Un dels objectius del Pla ha de ser convertir-los en factors de protecció. Revertir la inseguretat personal i l'autoestima baixa mitjançant un empoderament de l'individu, sense deixar de banda la necessitat d'enfortir la comunitat. També treballant directament amb les famílies.

Respecte a l'accés a les substàncies, s'ha vist que existeix un cert consens entre les persones entrevistades de que és relativament fàcil accedir a elles. Detectant, així mateix, una tendència destaca a tot Europa: la importància creixent de les xarxes socials com a via per a la distribució. Les actuacions en matèria de prevenció de l'oferta hauran de tenir en compte aquest aspecte.

Pel que fa a altres addiccions comportamentals, la unanimitat entre els entrevistats va ser clara: és innegable el creixent problema d'addicció a les pantalles, inclús des d'edats tan primerenques com els 6 anys. Hi ha un clar abús d'elles, inclús en horari escolar. Aquest abús pot acabar desembocant en altres conductes de risc, com el consum de pornografia o el ciberassetjament. A més, l'entorn virtual és una gran font de problemes de salut mental i baixa autoestima. Les pantalles redueixen els llaços comunitaris i interpersonals, ja que el contacte en persona es substitueix pel contacte a les xarxes. El mateix succeeix amb l'oci.

En relació amb el joc amb diners, cap dels entrevistats va expressar preocupació. Es considera que és un fenomen molt marginal al municipi.

Des de Serveis Socials, com s'ha vist a l'apartat 7, fa temps que es treballa en la prevenció de les addiccions. El Pla de Drogues i Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu, a més de proposar noves actuacions, incorporarà les que ja s'han realitzat exitosament al municipi, com són el "*Programa En Parlem?*", els tallers de prevenció de conductes de risc, el "*Programa d'Assessorament Familiar*", el "*Programa Bon dia Salut*", el "*Programa Controla't*", el Servei d'Orientació Familiar (SOF), el Programa d'atenció psicològica o el Programa d'intervenció socioeducativa amb infància i adolescència en risc social.

Resulta també interessant tornar a destacar els punts dèbils de la Memòria d'aquest darrer programa al curs 2020/21. En concret, la falta de centres oberts, la falta de col·laboració per part d'alguns/es pares/mares en les intervencions socioeducatives, lligat a la falta de capacitat a l'hora d'establir límits en els seus fills i la falta de personal especialitzat dins el Programa per tal de donar resposta a les famílies en situacions de vulnerabilitat social.

Es proporciona una atenció insuficient i que no acaba de donar resposta a les necessitats i dificultats emocionals i/o mentals dels menors. En aquest sentit, també s'ha detectat una mancança de personal tant a nivell d'educadores, com ja s'ha comentat, però també a nivell de psicologia i de prevenció de l'oferta. El municipi disposa actualment només de dos policies tutors.

Cal accentuar també altres actuacions que duu a terme l'Ajuntament i que són molt rellevants pel Pla: l'organització d'activitats i formacions en valors per joves a través dels diferents Punts Joves, l'assessorament acadèmic i laboral per joves, les activitats culturals i esportives que s'ofereixen... Tot plegat és un factor de protecció macro molt important i que s'ha de tenir en compte. Malgrat això, no es pot oblidar que el municipi s'enfronta a una sèrie de limitacions pel que fa a la participació dels joves en les activitats.

En primer lloc, la seva distribució territorial dispersa, que dificulta els desplaçaments als llocs de realització de les activitats. En segon lloc, existeix un problema de comunicació amb els joves, a causa de la saturació d'informació a la qual tothom està sotmès amb les xarxes socials i noves tecnologies. És un repte que les publicacions a xarxes de l'Ajuntament arribin als joves. Per últim, s'ha de destacar que tal vegada és necessari diversificar les activitats que s'ofereixen per interpel·lar a més joves. En clau d'esports, aquesta diversificació passaria per ampliar l'oferta d'esports no federats.

Remarcar que a les entrevistes s'han pogut recollir una sèrie de recomanacions sobre accions que podria realitzar l'Ajuntament. Totes elles es tindran en compte a la fase de proposició d'actuacions.

1.9.2. Anàlisi DAFO

Per últim, l'anàlisi DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats) permet veure amb un ràpid cop d'ull els principals reptes als quals s'enfronta el municipi respecte de la temàtica tractada a la Diagnosi. Es pot veure a continuació:

Taula 16. Anàlisi DAFO.

Aspectes	Interns	Externs
Negatius	Debilitats	Amenaces
	<ul style="list-style-type: none"> • Dispersió de la població la qual dificulta la interacció social (factor de prevenció). • Possible falta de cohesió comunitària degut a la falta d'arrelament de la població. • Manca de personal en certs espais claus de la prevenció (Ex: policia tutor) 	<ul style="list-style-type: none"> • Context global d'addicció creixent a les pantalles. • Els efectes negatius de la globalització i els avenços en les tecnologies de la informació. • Saturació informativa a les xarxes, la qual cosa dificulta l'accés a la informació de l'Ajuntament.
Positius	Fortaleses	Oportunitats
	<ul style="list-style-type: none"> • Diversitat de programes de prevenció i promoció de la vida saludable dirigits a tota la població. • Xarxa d'espais joves. • Gran oferta d'activitats de cultura, oci i esport per totes les edats. • Projecte Ciutats Amigues de la Infància al municipi. • Existència del projecte Consulta Jove, dut a terme pel Centre de Salut. • Adhesió de l'ajuntament a l'Estratègia Nacional de Prevenció de la Salut per a tota la població. 	<ul style="list-style-type: none"> • L'existència del CEPCA com a organisme col·laborador. • Un nou Pla com a facilitador de la coordinació d'actuacions i actors implicats.

**AJUNTAMENT DE
SANTA EULÀRIA DES RIU**

Font: Elaboració pròpia.

PLA D'ACCIÓ

4.1. INTRODUCCIÓ

En un món globalitzat, la producció, la comercialització i el consum de drogues legals i il·legals han transcendit els límits d'un consum cultural "tradicional" per passar a formar part de les dinàmiques que regeixen la societat de consum i del lliure mercat. A més, les tecnologies de la informació i la comunicació (les xarxes socials, els mitjans digitals) han facilitat l'accés a les drogues, així com als jocs d'apostes i d'entreteniment en totes les seves formes, i aquest darrer s'ha convertit en un dels sectors de negoci de més creixement dels últims anys.

Els experts alerten d'un important creixement de les addiccions a la nostra societat, tant a conductes, anomenades addiccions comportamentals, com a substàncies. És un fet quantificat i que ja es considera característic de l'època en què vivim. La sobreexposició a les noves tecnologies, fenomen creixent, pot generar addiccions, i tot i que de moment afecten una part petita de la població, aquesta és cada cop més important.

L'augment del benestar de les darreres dècades en la nostra societat té algunes contrapartides, una d'elles és el fet de no potenciar gaire la capacitat d'afrontar i superar les adversitats, el que anomenem resiliència, ja que, per sort, no ens fa la mateixa falta que els feia als nostres avantpassats, que havien de sobreviure a guerres, postguerres i a la manca de recursos de tota mena. S'hi afegiria el fet que a les societats benestants hi ha una tendència a la sobreprotecció en l'educació dels fills, que disminueix la seva tolerància a la frustració. Els experts apunten aquestes circumstàncies com a possibles explicacions de l'important augment de tota mena d'addiccions.

En l'àmbit de la gestió municipal es considera necessari elaborar un Pla que contribueixi a l'assoliment d'una societat més crítica i lliure que sigui capaç de gestionar millor la relació amb les drogues i els altres comportaments susceptibles de generar addiccions. Un pla que sigui innovador i també que incideixi en els factors estructurals i els eixos de desigualtat social i doni compliment a l'ODS 3 Salut i benestar en el municipi de Santa Eulària des Riu.

Aquest Pla facilita a l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu la seva actuació, permet coordinar els recursos existents, planificar les actuacions i els circuits d'actuació i derivació, facilitant el treball als professionals implicats en totes les àrees, i plantejant a la societat en el seu conjunt, i particularment a les administracions públiques, la necessitat d'adaptar els plans i les polítiques de drogues a les noves realitats.

L'abordatge del consum de drogues i les addiccions comportamentals és un repte permanent que necessita una constant adaptació de les polítiques i les línies d'actuació amb l'objectiu d'oferir a la persona el servei que més s'adeqüi a les seves necessitats i situació des d'una perspectiva integral i centrada en la persona.

Cal promoure actuacions preventives que regulin la disponibilitat i l'accés a les substàncies, al joc d'entreteniment i a les apostes en línia; cal sensibilitzar i fer conscients, especialment els joves i els adolescents, dels riscos de determinades pràctiques de consum: consums episòdics intensius (intoxicacions), policonsum (alcohol, cànnabis, estimulants, etc.), ús de fàrmacs sense prescripció mèdica (hipnòtics, derivats opiacis, etc.), consum de noves substàncies psicoactives (NPS), usos d'eines digitals i consum vinculat a pràctiques sexuals determinades.

Per a dur a terme una tasca com aquesta resultava imprescindible realitzar, prèvia a la proposició de qualsevol actuació, una diagnosi que permetés conèixer a fons la situació del municipi. La seva lectura permet comprendre millor aquesta realitat i proporciona la base sobre la qual es desenvolupa aquest document.

En definitiva, la redacció del present Pla s'ha fet mitjançant un procés transversal i participatiu, el que permet que totes les àrees implicades es sentin propietàries del mateix, amb la finalitat d'aconseguir una eficaç implementació, efectivitat i sostenibilitat.

4.2. METODOLOGIA

Per entendre l'estructura del Pla resulta important explicar la metodologia que s'ha utilitzat per a la seva elaboració. El punt de partida de tot ha estat la Diagnosi realitzada. És només amb la imatge de la situació al municipi que es pot avançar des dels plantejaments més abstractes fins a les actuacions concretes.

Figura 1. Passes de la metodologia

Font: Elaboració pròpia

El primer que s'ha fet en aquest Pla d'Actuació és definir quina és la visió, la missió, els principis i valors del Pla. Es pot trobar a l'apartat 3 del present document. Seguidament, s'han presentat els diferents objectius generals del Pla. És a dir, els reptes amples als quals han de fer front les polítiques públiques en aquesta matèria els pròxims anys.

Els objectius generals es troben a la primera part de l'apartat 4. La segona part està dedicada a l'explicació de les línies estratègiques del Pla i els objectius específics continguts en cada una d'elles. L'apartat 5, per últim, exposa les diferents actuacions proposades per cada un d'aquests objectius específics.

Remarcar que en el procés d'elaboració d'aquestes actuacions s'ha tingut en compte el marc teòric i conceptual presentat a la diagnosi. A més, ha resultat fonamental la metodologia participativa empleada amb els diferents actors encarregats de desenvolupar el Pla en l'àmbit municipal. Les seves aportacions s'han incorporat al disseny operatiu del Pla.

4.3. MISSIÓ, VISIÓ I PRINCIPIS I VALORS DEL PLA

4.3.1. Missió

La missió marca la raó principal per la qual es fa el Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals a Santa Eulària des Riu.

Així doncs, la missió ha de ser promoure l'empoderament de les persones, les famílies i les comunitats en relació amb les drogues i els comportaments susceptibles de generar addicció, i fer front als determinants socials que influeixen en el desenvolupament dels trastorns per consum de substàncies i les addiccions comportamentals. És a dir, convertir els factors de risc en factors de protecció de les conductes addictives mitjançant el desenvolupament d'una sèrie d'actuacions coherents entre elles.

Com a entitat municipal, i en virtut de la Llei 4/2005, de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears, és responsabilitat de l'Ajuntament de Santa Eulària fer complir aquesta missió. És el garant de la salut pública en l'àmbit de les addiccions.

4.3.2. Visió

La visió marca a on s'ha de dirigir el municipi amb aquest Pla, com hauria de ser el municipi en aquest àmbit d'aquí uns anys. És a dir, les metes a assolir a mitjà i llarg termini.

El Pla ha d'augmentar la comprensió i el control dels determinants socials, així com el coneixement sobre les polítiques i les accions més adients i efectives per afrontar el fenomen i aconseguir un impacte positiu en la salut i el benestar de la població, vetllant per la qualitat de les seves actuacions des del punt de vista preventiu, assistencial i de reducció de danys, amb un plantejament global i potenciant el treball en xarxa i l'atenció integrada.

També ha de contribuir a fer que la ciutadania es pugui qüestionar i gestionar de manera saludable la seva relació amb les drogues i altres addiccions comportamentals, així com afrontar millor els problemes de salut i socials derivats. A més, ha de contribuir a capacitar professionals i agents per a la innovació en aquest àmbit amb un enfocament comunitari.

Per últim, el Pla ha de reforçar l'estructura organitzativa i millorar l'actuació dels diferents agents impulsant sinergies amb les administracions, les entitats, les associacions i la ciutadania per aconseguir millors resultats en termes de benestar i salut, promovent els principis de dignitat i equitat.

4.3.3. Principis i valors

En tant que les actuacions que s'hauran de desenvolupar en el Pla estan influïdes considerablement pels principis i valors explícits i implícits de les persones que estaran involucrades; identificar un articulat i coherent conjunt de principis i valors que han de regir el Pla revesteix vital importància.

Els principis i valors orienten la forma en què s'ha d'actuar davant les diferents situacions en les quals s'ha d'adoptar o proposar una actuació de conseqüències importants sobre els usuaris i les persones en general. Els principis i valors, d'altra banda, descriuen com la institució desitja que sigui la vida quotidiana del personal, mentre es procura la visió i es practica la missió.

Els principis i valors que regeixen el Pla són els següents:

- **Transparència:** informació a la ciutadania sobre els processos de presa de decisions i execució de la despesa pública.
- **Cultura de servei:** disposició de servir als usuaris amb eficiència, qualitat i calidesa.
- **Flexibilitat:** capacitat per a adaptar-se ràpidament a les circumstàncies a fi d'aconseguir una millor entesa amb els altres i adoptar les decisions més convenients per l'Ajuntament i ciutadania.
- **No discriminació:** totes les accions i estratègies desenvolupades en aquest Pla tindran en compte la diversitat cultural, les desigualtats socials i l'equitat en l'accés als serveis de totes les persones consumidores, independentment del país d'origen, ètnia, cultura o identitat de gènere. També es vetllarà pels drets de les persones amb trastorn per consum.
- **Protecció del menor:** seguint les pautes de l'ONU sobre els drets de l'infant, el Pla vetllarà per la seva protecció perquè el seu desenvolupament físic, mental i social sigui saludable.
- **Transversalitat:** la concepció del Pla és interdepartamental i va més enllà d'una perspectiva de salut. S'ha de treballar la coordinació entre els diferents actors implicats en la prevenció de les addiccions.
- **Vetllar pel compliment de la normativa vigent:** tenir cura del seu compliment i promoure nova normativa, si és necessari, per a minimitzar els efectes de l'ús de les drogues i altres addiccions sobre les persones menors d'edat i les seves comunitats.
- **Fomentar la corresponsabilitat, la coordinació i la participació:** mitjançant l'establiment de xarxes i coalicions comunitàries orientades a l'aprenentatge i a la

coproducció i la implementació d'estratègies d'intervenció i sistemes de recollida d'informació del propi territori.

- **Perspectiva de gènere:** el Pla incorporarà una mirada crítica i analítica de les desigualtats de gènere, i promourà accions equitatives que contribueixin a la igualtat real entre dones, homes i persones no binàries.
- **Interseccionalitat:** es reconeixerà que les persones poden experimentar múltiples formes de desigualtat i discriminació simultàniament (per raó de gènere, origen, classe social, discapacitat, orientació sexual, etc.), i s'abordarà aquesta complexitat en les polítiques i intervencions.
- **Evidència científica:** les actuacions previstes en el Pla es fonamentaran en dades contrastades, bones pràctiques i investigació científica actualitzada, afavorint la seva avaluació contínua i millora.

4.4. OBJECTIUS GENERALS I ESTRUCTURA DEL PLA

En aquest apartat s'analitza, d'una banda, els objectius generals del Pla. Aquests guiaran la posterior definició del Pla i la seva estructura, que es plasma en un seguit de línies estratègiques i objectius específics. Posteriorment es desenvoluparan propostes d'actuacions per cada un dels objectius específics.

4.4.1. Objectius generals

Els objectius generals del Pla de Drogues i d'Altres Addiccions comportamentals de Santa Eulària des Riu són:

1. Prevenir i reduir el consum de drogues a Santa Eulària des Riu educant per la salut, promovent estils de vida saludable i augmentant les alternatives al consum.
2. Incrementar l'edat d'inici del consum de drogues i dels comportaments susceptibles de generar addicció.
3. Contenir l'oferta de substàncies il·legals entre el conjunt de la ciutadania i de les legals, però restringides als majors de 18 anys, entre els menors.
4. Reduir la dependència i augmentar la conscienciació respecte a l'ús abusiu de les pantalles entre el conjunt de la població, i especialment entre els joves.
5. Disminuir les situacions personals, familiars i socials no desitjades relacionades amb drogues i addiccions comportamentals i els seus efectes adversos (conflictivitat, violència, exclusió, etc.).
6. Afavorir la reinserció social de les persones consumidores.
7. Contribuir a un augment de la coordinació i la comunicació interdepartamental de l'Ajuntament a l'hora de dur a terme polítiques de prevenció de les addiccions.

4.4.2. Estructura

El Pla s'estructura en 4 grans línies estratègiques i cadascuna conté entre 2 i 4 objectius específics rellevants, que agrupen conceptualment i clarifiquen les prioritats de cada línia estratègica. Aquests objectius específics contenen les actuacions que es proposen en aquest Pla.

Figura 2. Línies estratègiques del Pla.

Línia 1: Reducció de l'oferta

Desenvolupar estratègies i mesures orientades a reduir el volum global de substàncies en el mercat, tant les il·legals per al conjunt de la població com les legals en el cas dels menors. La reducció de l'oferta, en aquesta línia, també inclou mesures destinades a disminuir la capacitat de consum dels joves, com pot ser estendre la prohibició de l'ús dels telèfons mòbils més enllà de les escoles, incloent tots els espais municipals i les activitats organitzades per l'Ajuntament.

Línia 2: Reducció de la demanda

Promoure una reducció de la demanda de substàncies, així com de la resta d'addiccions comportamentals, mitjançant estratègies i mesures de prevenció. Aquestes es vertebran a través de diferents àmbits, com és l'educatiu, el lleure, la família i la comunitat.

Línia 3: Promoció de la inserció social i l'empoderament individual

Posar en valor a l'individu i la seva capacitat d'aprendre eines i recursos que el portin a empoderar-se socialment. Íntimament lligat, en aquesta línia resulta imprescindible incloure els objectius específics i actuacions vinculades amb la reinserció social de les persones consumidores.

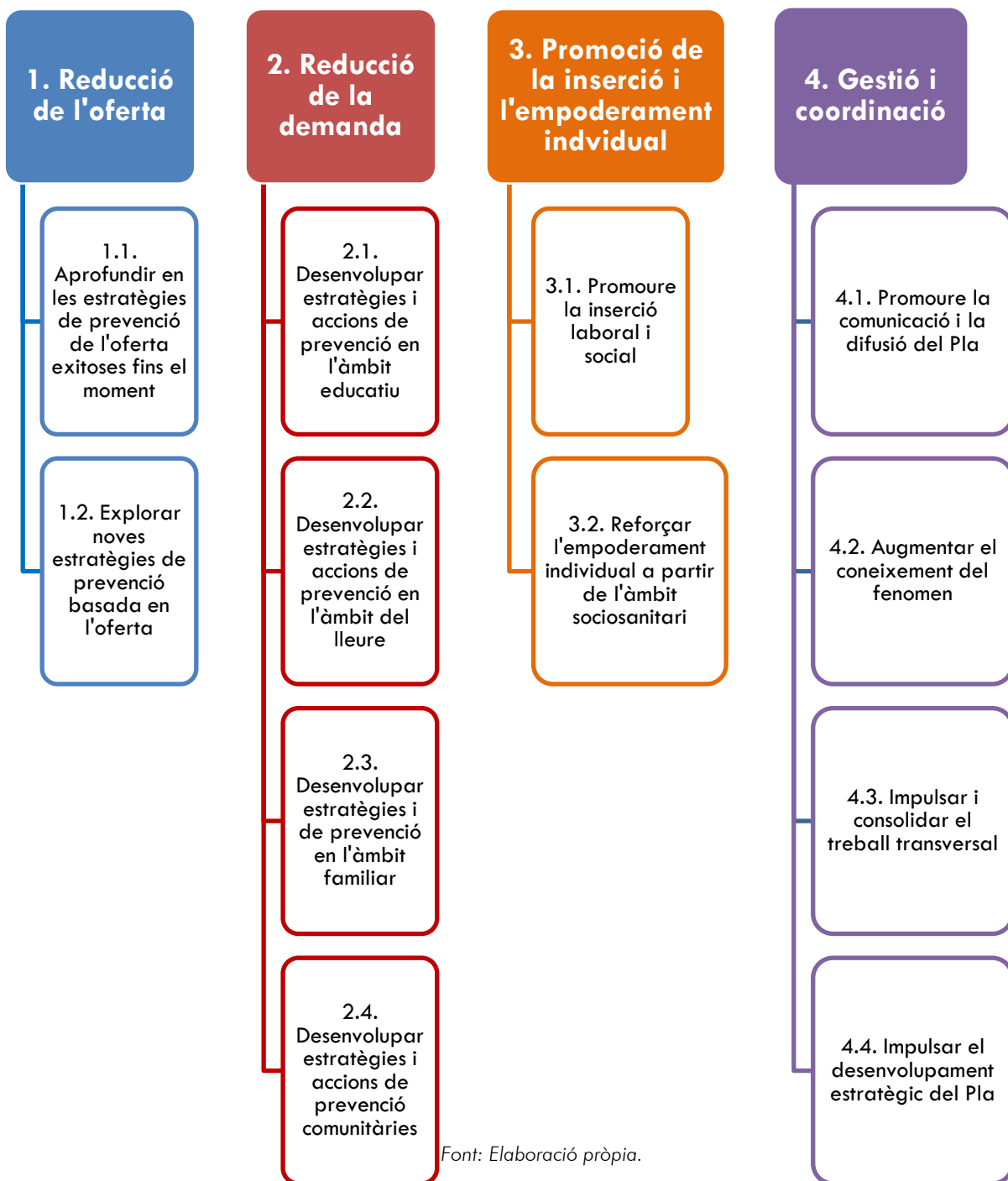
Línia 4: **Gestió i la comunicació**

Desenvolupar mecanismes que puguin afavorir la gestió interdepartamental d'aquest Pla, involucrant a tots els actors rellevants al dia a dia de la seva execució. També comporta realitzar periòdicament l'avaluació prevista del Pla. Per últim, la línia estratègica inclou la necessitat de millorar la comunicació entre els actors rellevants per tal d'estar al dia de les actuacions que es realitzen i la situació dels ciutadans que entren en contacte amb l'Ajuntament, així com la comunicació del Pla al conjunt de la població.

4.4.3. Objectius específics

Els objectius específics, dins de cada línia estratègica, són els que es mostren a continuació:

Figura 3. Objectius específics del Pla

Font: Elaboració pròpia.

4.5. PROPOSTA D'ACTUACIONS

A continuació es presenten, mitjançant un seguit de fitxes, les diferents actuacions proposades dins el present Pla. Aquestes s'organitzen en funció de la línia estratègica i l'objectiu específic en el qual s'inclouen.

4.5.1. Llistat d'actuacions

Les actuacions del Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu són fruit de diferents àmbits de treball:

- Les actuacions que actualment ja porta a terme l'Ajuntament del Santa Eulària des Riu, i de les quals s'ha valorat continuar amb la seva execució.
- La proposta de noves actuacions, fruit de les necessitats detectades per l'equip redactor del Pla arran de la Diagnosi realitzada.
- Les propostes realitzades en el marc del grup de discussió dut a terme amb els diferents tècnics i actors que estaran involucrats en l'execució del Pla.

La validació de les actuacions s'ha portat a terme amb l'Ajuntament i l'equip redactor, atenent a la disponibilitat pressupostària i de recursos humans disponibles, i alhora fent una projecció futura que afecta a aquesta disponibilitat pressupostària.

En aquest sentit, el Pla d'Actuacions no suposa una obligació del seu compliment, sinó una orientació de les polítiques a desenvolupar per als propers anys. El seu compliment estarà condicionat a les disponibilitats de pressupost i recursos humans i tècnics, d'una banda, però també al manteniment de les condicions estratègiques que facin encara aconsellables la seva aplicació. A mesura que s'avaluïn les actuacions i s'analitzin els canvis que es produeixen en l'àmbit de les addiccions, l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu ha de respondre a aquests canvis per adaptar-se a la realitat canviant.

En aquest sentit, un Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals no és un document estàtic que dibuixa una realitat i aquesta es manté inalterable durant anys. Al contrari, pretén ser un document d'orientació a partir d'un moment determinat, però que roman obert als canvis que es puguin produir. En la pàgina següent es relacionen les actuacions que es proposen, enquadrades en els objectius generals i estratègies definides, i es classifiquen segons el seu origen. Les que estan marcades en groc són actuacions que ja realitza actualment l'Ajuntament, mentre que les marcades en verd són les que es proposen com a noves.

1. Reduir l'oferta.

1.1. Aprofundir en les estratègies de prevenció de l'oferta exitoses fins el moment:

1.1.1. Policia Local

1.1.2. Policia Tutor

1.1.3. Augmentar el control sobre els establiments no aptes per menors d'edat

1.1.4. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica

1.1.5 Guàrdia Civil

1.2. Explorar noves estratègies de prevenció basades en l'oferta:

1.2.1. Campanya de difusió de la normativa sobre venda d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques a menors

1.2.2. Protocol municipal de seguretat digital en espais públics

1.2.3. Formar el personal que gestiona espais públics amb accés a TIC en l'ús segur d'internet i continguts digitals de risc

2. Reduir la demanda

2.1. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció en l'àmbit educatiu:

2.1.1. Realitzar xerrades i tallers als centres educatius sobre addiccions

2.1.2. Consulta Jove

2.1.3. Formacions al professorat sobre estratègies de prevenció de conductes de risc

2.1.4. Programa de Mentoria entre Iguals als Centres Educatius

2.2. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció en l'àmbit del lleure:

2.2.1. Dur a terme programes d'oci saludable per a tota la població mitjançant activitats socioculturals i esportives

2.2.2. Realitzar tallers sobre educació emocional als Punt Joves

2.2.3. Organitzar i promocionar activitats de lleure conjuntament amb associacions i entitats del municipi

2.1.5. Estendre la prohibició efectiva de l'ús dels telèfons mòbils en els centres educatius a tots els espais i activitats municipals educatives i de lleure

2.3. Desenvolupar estratègies i de prevenció en l'àmbit familiar:

2.3.1. Programa d'Assessorament Familiar

2.3.2. Servei d'Orientació Familiar

2.3.3. Reactivació de l'escola de família

2.3.4. Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)

2.2.4. Dur a terme cicles de tallers sobre addiccions per a joves.

2.2.5. Disposar d'un canal de comunicació col·laboratiu permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi

2.2.6. Campanyes de promoció d'hàbits saludables dirigides a la població en general

2.4. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció comunitàries:

2.4.1. Tallers grupals de drogodependència

2.4.2. Promoure estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves a través del projecte de Ciutats Amigues de la Infància a Santa Eulària des Riu

2.4.3. Formació en detecció precoç d'addiccions per a professionals de primera línia

2.4.4. "Entorn saludable": projecte de transformació d'espais públics i escolars com a agents preventius

2.4.5. Continuar amb les accions del programa d'envelliment actiu i contra la solitud no desitjada

2.4.6. Xerrades i tallers impartits per Guàrdia Civil

3. Promoure la inserció social i l'empoderament individual

3.1. Promoure la inserció laboral i social:

3.1.1. Intervencions individuals d'orientació

3.1.2. Suport habitacional a persones sense llar en situació de drogodependència

3.1.3. Programa municipal de treball per a persones en situació de drogodependència

3.1.4. Creació d'un grup de dones

4. Gestió i coordinació.

4.1. Promoure de la comunicació i la difusió del Pla:

4.1.1. Desenvolupar un pla de comunicació del Pla (intern i extern)

4.3. Impulsar i consolidar el treball transversal:

4.3.1. Reunions de coordinació entre els diferents agents implicats en la prevenció de les addiccions

4.2. Augmentar el coneixement del fenomen:

4.2.1. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població adulta

4.2.2. Realitzar enquestes sobre addiccions entre la població jove

4.4. Impulsar el desenvolupament estratègic del Pla:

4.4.1. Promoure la formació i la capacitació del personal al servei de l'Administració municipal implicada en el Pla

4.4.2. Avaluar anualment les actuacions realitzades en el Pla i elaborar plans de treball anual

4.5.2. Actuacions

S'han ordenat i classificat les actuacions en cada línia estratègica d'actuació, segons el seu objectiu estratègic. D'aquesta manera es fa més fàcil la seva localització i entendre a quins objectius estratègics respon l'actuació.

Així mateix, les actuacions segueixen la codificació amb la mateixa lògica que hem elaborat la codificació dels objectius i estratègies. Així, l'actuació 2.3.1. significa que s'estarà fent referència a la primera actuació en l'objectiu estratègic 3 de la línia estratègica 2.

Així, quan es fa referència a un codi d'actuació es podrà localitzar ràpidament on es troba en la relació de fitxes.

El contingut de cada fitxa és el següent:

- **Actuació:** codi i títol de l'actuació.
- **Contingut:** breu explicació de l'actuació.
- **Objectius:** objectius específics de l'actuació.
- **Calendari:** s'han els anys durant els quals es preveu executar l'acció.
- **Pressupost:** pressupost que s'hi hauria de destinar per part de l'Ajuntament. En cas de projectes continuats durant tot el període de vigència del pla el cost és de total dels 4 anys.
- **Responsables:** a qui correspon gestionar l'actuació.
- **Prioritat:** s'estableixen 3 nivells de prioritat, sent 1 la prioritat més alta i 3 la més baixa.
- **Indicador de seguiment:**
 - **Gestió:** indicador per mesurar el grau d'execució de l'actuació.
 - **Impacte:** indicador per mesurar els resultats sobre la problemàtica concreta que es vol atacar.
- **Grau d'execució:** indica si es tracta d'una actuació en execució o no iniciada.

- **Agents implicats:** altres administracions que intervenen en la gestió de l'actuació.

1. Reducció de l'oferta

1.1. Aprofundir en les estratègies de prevenció de l'oferta realitzades fins el moment

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.1.1. Policia Local

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Continuar amb les actuacions de la Policia Local en matèria de prevenció en el municipi de Santa Eulària des Riu.

En relació amb la tinença i el consum de drogues, s'apliquen els protocols establerts a la **Llei Orgànica 4/2015, de Protecció de la Seguretat Ciutadana**. En els casos de tinença que no constitueixen delictes contra la salut pública, es procedeix al decomís de la substància, s'aixeca l'acta corresponent i es remet al departament competent per a la tramitació de la sanció administrativa que pertorqui.

Quan els fets poguessin constituir una infracció penal relacionada amb delictes contra la salut pública, s'actua conforme al que disposa la **Llei Orgànica 10/1995, del Codi Penal**.

Pel que fa al consum d'alcohol i drogues vinculat a la conducció i a possibles delictes contra la seguretat viària o la salut pública, es duen a terme campanyes preventives en coordinació amb la **Direcció General de Trànsit (DGT)**, a més d'establir punts de verificació de seguretat ciutadana de manera habitual.

Des de la **unitat UMEF**, es realitzen xerrades informatives i reunions de caràcter preventiu de manera periòdica, amb l'objectiu de sensibilitzar l'alumnat i reforçar les actuacions de prevenció dins l'àmbit escolar.

Objectius a aconseguir:

Reduir la tinença i el consum de drogues en espais públics mitjançant l'aplicació dels protocols de la Llei Orgànica 4/2015 i actuacions policials de caràcter preventiu.

Responsables			
<ul style="list-style-type: none"> • Policia Local de Santa Eulària des Riu 			
Indicadors de seguiment	Gestió:		
	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'intervencions fetes pels policies locals en l'àmbit de les addiccions 		
Prioritat	Impacte:		
	<ul style="list-style-type: none"> • Reducció del consum i la tinença de drogues en espais públics 		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
Agents Implicats	2025-2029	Grau d'execució	En execució
			-

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.1.2. Policia tutor

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Mantenir i reforçar la figura del Policia Tutor, que com agent especialitzat, cooperi en la intervenció amb addiccions en l'entorn escolar.

Objectius a aconseguir:

Millorar el treball de camp a l'hora de detectar l'oferta de substàncies al municipi, així com establir un vincle de treball amb els perfils en risc.

Responsables

- Policia Local de Santa Eulària des Riu

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre d'intervencions fetes pels policies tutors en l'àmbit de les addiccions		
Prioritat	Impacte:		
	• Infraccions relacionades amb les addiccions per cada 100.000 habitants		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
Agents Implicats	2025-2029	Grau d'execució	En execució

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.1.3. Augmentar el control sobre els establiments no aptes per menors d'edat

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Augmentar la presència policial a les zones d'oci nocturn del municipi que permeti exercir un control sobre l'accés dels menors a certs establiments no aptes per ells, com discoteques o sales de joc.

Objectius a aconseguir:

Eliminar l'accés de menors a establiments no aptes per ells.

Responsables

- Policia Local de Santa Eulària des Riu

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre d'intervencions realitzades a establiments		
Prioritat	Impacte:		
	• Prevalença en el consum d'alcohol i tabac entre els menors d'edat		
	• Edat mitjana d'inici en el consum d'alcohol i tabac		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
Agents Implicats	2025-2029	Grau d'execució	En execució
			-

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.2.2. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica, aprovada el 21 de juliol de 2021. Per certes conductes gravades per l'Ajuntament, com el botellot, els infractors poden sol·licitar voluntàriament la substitució de la sanció econòmica per mesures educatives. Es tracta d'una eina que s'ha analitzat com a exitosa i per tant ha de formar part del Pla.

Objectius a aconseguir:

Substituir les sancions econòmiques per mesures educatives, afavorint així l'objectiu del Pla.

Responsables

- Serveis jurídics de l'Ajuntament, Departament de Benestar Social.

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Manténir la normativa		
Prioritat	Impacte:		
	• Nombre de sancions econòmiques substituïdes per mesures educatives		
Any d'execució	3	Cost associat	Sense Cost
Agents Implicats	2025-2029	Grau d'execució	En execució
			-

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.1.5. Guàrdia Civil

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Continuar amb les actuacions de la Guàrdia Civil en matèria de prevenció en el municipi de Santa Eulària des Riu.

La Guàrdia Civil desenvolupa en el municipi de Santa Eulària des Riu diverses actuacions en matèria de prevenció i seguretat ciutadana, principalment englobades en dos plans que es detallen a continuació:

1. Pla Director per a la convivència i millora de la seguretat en els centres educatius

Aquest pla consisteix en la realització de xerrades preventives dirigides tant a l'alumnat d'Educació Primària i Secundària com a les famílies d'alumnes i alumnes que estiguin interessades.

Els continguts d'aquestes xerrades aborden temes d'especial rellevància per a la comunitat educativa, com ara:

- Riscos d'Internet i xarxes socials
- Assetjament i ciberassetjament escolar
- Consum de drogues i alcohol
- Violència de gènere
- Delictes i discursos d'odi
- Protecció del medi ambient

2. Pla Major de Seguretat

El Pla Major de Seguretat és una iniciativa dirigida a persones majors de 65 anys, tan aquelles que són autònomes com les que compten amb un cert grau de dependència, així com als seus familiars i cuidadors.

Aquestes xerrades són impartides per un component de l'Equip Roca d'Eivissa juntament amb l'encarregat del Pla Major de Seguretat, i s'ofereixen a clubs de majors, associacions de la tercera edat i associacions veïnals, especialment en nuclis rurals on predomina una població d'edat avançada.

El contingut de les xerrades s'estructura en quatre blocs temàtics:

1. **Seguretat en la llar:** prevenció de caigudes, atenció a visites inesperades, i mesures bàsiques d'autoprotecció.
2. **Seguretat en la via pública:** adopció de mesures per a evitar situacions de risc.
3. **Prevenció d'estafes:** demostració de les estafes més comunes i com identificar-les.
4. **Atenció i cura:** orientació a familiars i cuidadors per a detectar possibles situacions d'abandó, maltractament o pèrdua de facultats, que puguin posar en risc la integritat de les persones majors.

Objectius a aconseguir:

- Fomentar la convivència, prevenir conductes de risc i promoure el respecte i la seguretat en l'entorn escolar.
- Millorar la seguretat i la qualitat de vida de les persones majors, promovent la seva confiança i autonomia mitjançant la prevenció i la informació.

Responsables

- Guàrdia Civil

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de xerrades impartides per la Guàrdia Civil en matèria de prevenció.
- Nombre total d'assistents a les activitats
- Percentatge de participació femenina/masculina en les accions formatives.
- Nombre de centres educatius participants (Primària i Secundària)
- Nombre de temàtiques abordades

	<p>Impacte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disminució del nombre de denúncies o intervencions policials en entorns escolars per fets relacionats amb menors. • Percentatge de famílies que afirmen haver adquirit eines o pautes per a millorar la supervisió i educació en seguretat digital, convivència i prevenció. • Percentatge de persones majors que manifesten haver adquirit coneixements sobre mesures d'autoprotecció en la llar i en la via pública. • Reducció de situacions de risc i exposició a ser víctimes de possibles delictes de les persones majors. 			
	Prioritat	1	Cost associat	Sense Cost
	Any d'execució	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents Implicats	Serveis Socials			

1.2. Explorar noves estratègies de prevenció basades en l'oferta

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.2.1. Campanya de difusió de la normativa sobre venda d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques a menors

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Elaborar una campanya d'informació i difusió de la normativa sobre venda d'alcohol i tabac a menors. Aquesta campanya anirà destinada principalment als establiments de venda d'aquestes substàncies i inclourà l'explicació de la normativa, del règim sancionador així com el disseny de material gràfic perquè es pengi als establiments. Entre aquests establiments es poden incloure bars, discoteques, supermercats i estancs.

Objectius a aconseguir:

Evitar que els menors puguin accedir a substàncies com el tabac, cigarretes electròniques o l'alcohol .

Responsables

- Policia Local de Santa Eulària des Riu

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre d'establiments associats a la campanya de comunicació

Impacte:

- Prevalença en el consum d'alcohol i tabac entre els menors d'edat
- Edat mitjana d'inici en el consum d'alcohol i tabac

Prioritat

1

Cost associat

15000

Any d'execució

2025, 2027,
2029

Grau d'execució

En execució

Agents Implicats Establiments de venda de Santa Eulària des Riu

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.2.2. Protocol municipal de seguretat digital en espais públics

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Elaborar un protocol municipal per monitorar i limitar l'accés a continguts digitals de risc en espais municipals públics (Punts Joves, biblioteques, aules TIC, etc.).

Objectius a aconseguir:

Reduir l'exposició no supervisada de menors a continguts addictius digitals. Garantir entorns municipals digitals segurs. Complir amb el PADIB en matèria de prevenció ambiental digital. Alineada amb l'estratègia de reducció de riscos ambientals i la promoció de la prevenció estructural.

Responsables

- Serveis Informàtics i Policia local

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Elaboració i aplicació del protocol

Impacte:

-

Prioritat

2

Cost associat

6.000 € (adaptació tecnològica, formació i difusió)

Any d'execució	2027	Grau d'execució	No iniciada
Agents Implicats	Departament de Joventut i Educació i departament de Benestar Social		

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Actuació: 1.2.3. Formar el personal que gestiona espais públics amb accés a TIC en l'ús segur d'internet i continguts digitals de risc

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Formar el personal que gestiona aquests espais en l'ús segur d'internet protocol municipal per monitorar i limitar l'accés a continguts digitals de risc.

Objectius a aconseguir:

Mitjançant la formació del personal, reduir l'exposició no supervisada de menors a continguts addictius digitals. Garantir entorns municipals digitals segurs. Complir amb el PADIB en matèria de prevenció ambiental digital. Alineada amb l'estratègia de reducció de riscos ambientals i la promoció de la prevenció estructural.

Responsables

- Serveis Informàtics, Departament de Cultura, Joventut i Educació

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de formacions realitzades

Agents Implicats	Impacte:		
	-		
	Prioritat	2	Cost associat
Any d'execució	2026, 2029	Grau d'execució	No iniciada
-			

2. Reduir la demanda

2.1. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció en l'àmbit educatiu

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.1.1. Realitzar xerrades i tallers als centres educatius sobre addiccions

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Donar continuïtat a les xerrades sobre prevencions que actualment es realitzen als centres educatius. És necessari adaptar-se a les noves circumstàncies, posant especial èmfasi a les xerrades sobre addiccions a les pantalles i el consum adolescent de pornografia. A més, les xerrades sobre pantalles s'haurien d'ampliar a més cursos d'Educació Primària, per tal de dur a terme una prevenció primerenca.

Objectius a aconseguir:

Efectuar una prevenció de les addiccions entre els joves per tal de reduir les prevalences de consum.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de xerrades realitzades (contant tots els diferents programes)

Impacte:

- Prevalences en el consum d'alcohol, tabac i cànnabis
- Hores al dia que els joves passen davant les pantalles

Prioritat

1

Cost associat

Sense Cost

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

En execució

Agents implicats: Centres educatius de Santa Eulària des Riu

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.1.2. Consulta Jove

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Servei de consulta presencial duta a terme per les infermeres del Centre de Salut als dos instituts del municipi (IES Quartó del Rei i IES Xarc). Es realitzen un dia a la setmana, resolent els diferents dubtes que puguin tenir els joves i enfortint habilitats preventives, com és la resistència a la pressió de grup.

Objectius a aconseguir:

Dotar d'eines de prevenció als joves de Santa Eulària des Riu.

Responsables

- Centre de Salut

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de joves atesos

Impacte:

-

Prioritat

1

Cost associat

Sense Cost

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

En execució

Agents implicats: Centres educatius de Santa Eulària des Riu

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.1.3. Formacions al professorat sobre estratègies de prevenció de conductes de risc

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

El professorat constitueix el grup professional que més hores passa amb els joves en el seu dia a dia. Resulta fonamental que disposi de les eines adequades per poder intervenir i prevenir possibles conductes de risc. Per això és necessari que rebin formació específica sobre la matèria. La formació del professorat s'organitza a través del Centre de Professorat d'Eivissa (CPE). L'Ajuntament ha d'acordar amb els instituts aquestes formacions, per tal que els centres educatius les sol·licitin al CPE. Aquestes formacions s'enquadren dins el Pla Quadriennal de Formació Permanent del Professorat 2024-2028.

Objectius a aconseguir:

Dotar d'eines de prevenció de conductes de risc al professorat dels centres educatius.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicador de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de formacions realitzades al professorat		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	2	Cost associat	Sense cost
	2026, 2028	Grau d'execució	No iniciada

Agents implicats: Centres educatius de Santa Eulària des Riu, CPE

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.1.4. Programa de Mentoria entre Iguals als Centres Educatius

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Implementar un programa de mentoria entre iguals on alumnes de cursos superiors (prèviament formats) donin suport, orientació i exemple positiu a alumnes més joves en temes relacionats amb les addiccions, ús responsable de pantalles, gestió emocional i presa de decisions.

Objectius a aconseguir:

Fomentar vincles positius entre joves. Reduir la incidència de conductes de risc. Potenciar el lideratge positiu i la responsabilitat social dins els centres educatius.

Responsables

- Departament d'Educació i Benestar Social, Centres Educatius, CPE

Indicador de seguiment

Gestió:

- Nombre de mentors formats i parelles de mentoria actives

Impacte:

- Canvi percebut en actituds i conductes segons enquestes internes als centres

Prioritat	2	Cost associat	8.000 Formació, materials i coordinació
Any d'execució	2026-2029	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	Centres educatius de Santa Eulària des Riu, CPE		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.1.5. Estendre la prohibició efectiva de l'ús dels telèfons mòbils en els centres educatius, a tots els espais i activitats municipals educatives i de lleure

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

En coherència amb el Pla Autonòmic d'Addiccions, que ja estableix la prohibició de l'ús dels telèfons mòbils als centres educatius, el Pla Municipal amplia aquesta mesura a tots els espais i activitats educatives de titularitat municipal.

Aquesta acció té com a objectiu fomentar entorns lliures de distraccions i conductes de risc associades a l'ús inadequat dels dispositius digitals, promovent així la concentració, la participació activa i les relacions interpersonals saludables entre els i les joves. La prohibició s'aplicarà de manera efectiva en equipaments municipals (biblioteques, Punts Joves, aules TIC, centres de formació, etc.) i en activitats educatives i formatives organitzades per l'Ajuntament, garantint la coherència i continuïtat amb les polítiques de prevenció autonòmiques.

Objectius a aconseguir:

Reduir la dependència a les pantalles entre els joves i afavorir la interacció social física.

Responsables

• Departament de Benestar Social			
Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre i % d'espais i activitats municipals educatives que han implementat la prohibició respecte al total		
Prioritat	Impacte:		
	• Hores diàries que els joves passen davant les pantalles		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
Agents implicats:	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Els departaments municipals que organitzin activitats educatives i de lleure.			

2.2. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció en l'àmbit del lleure

LÍNIA ESTRATÈGICA 2	
Actuació:	2.2.1. Dur a terme programes d'oci saludable per a tota la població mitjançant activitats socioculturals i esportives
Descripció/Objectius:	
<i>Breu descripció:</i>	
L'Ajuntament ha de donar continuïtat al servei d'activitats esportives i socioculturals que ofereix per als veïns del municipi.	
<i>Objectius a aconseguir:</i>	
Augmentar la participació de tota la població en activitats de lleure com a estratègia de prevenció de les addiccions, a més de reforçar els llaços socials d'interacció.	
	

Responsables			
<ul style="list-style-type: none"> • Departament d'Esports • Departament de Cultura • Departament de Participació ciutadana • Departament de Joventut 			
Indicadors de seguiment	Gestió: <ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats realitzades. 		
	Impacte: -		
Prioritat	1	Cost associat	Sense determinar
Any d'execució	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:	Centres educatius de Santa Eulària des Riu		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.2.2. Realitzar tallers sobre educació emocional als Punts Joves

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

La xarxa de Punts Joves de Santa Eulària des Riu constitueix un espai idoni on realitzar tallers sobre educació emocional amb els joves, amb l'objectiu que puguin adquirir les eines emocionals necessàries per contribuir a la prevenció de les addiccions.

Objectius a aconseguir:

Reforçar l'autoestima dels joves perquè actuï com a factor de protecció vers les potencials addiccions.

Responsables			
• Departament de Joventut i departament de Benestar Social			
Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de tallers realitzats		
Prioritat	Impacte		
	-		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
Agents implicats:	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Centres educatius de Santa Eulària des Riu			

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.2.3. Organitzar i promocionar activitats de lleure conjuntament amb associacions i entitats del municipi

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

L'Ajuntament ha de col·laborar amb les associacions i entitats del municipi que organitzen activitats de lleure i culturals. La promoció d'aquestes actuacions contribueix a comptar amb una oferta més diversa d'activitats i reforça els lligams comunitaris de la ciutadania de Santa Eulària des Riu.

Objectius a aconseguir:

Augmentar les alternatives de lleure disponibles per la ciutadania de Santa Eulària des Riu.

Responsables

• Departament de Cultura

• Departament de Participació Ciutadana			
Indicadors de seguiment	Gestió: • Nombre d'activitats realitzades per associacions i entitats del municipi amb la col·laboració de l'Ajuntament		
	Impacte -		
Prioritat	2	Cost associat	Sense determinar
Any d'execució	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:	Entitats de lleure del municipi		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.2.4. Dur a terme cicles de tallers sobre addiccions als Punts Joves

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Realitzar cicles de tallers als Punts Joves de forma continuada al voltant de substàncies i addiccions diferents i problemàtiques derivades (alcohol, tabac, cànnabis, vàpers, tranquilitzants, pantalles, ciberassetjament...).

Les xerrades a centres educatius acostumen a no ser suficients com a estratègia de prevenció amb els joves. Aquests tallers als Punts Joves han de ser dinàmics i comptar amb la participació dels joves. Que puguin expressar la seva opinió i les seves vivències en relació amb aquests temes, sortint així de la lògica de receptor passiu que es dona a les xerrades. A més a més, el vincle amb l'educador o dinamitzador de referència pot ser molt important en termes de prevenció. Per últim, aquestes xerrades poden permetre millorar a l'Ajuntament els patrons de consum dels joves i com accedeixen a les diferents substàncies.

Objectius a aconseguir:

Efectuar una prevenció de les addiccions entre els joves per tal de reduir les prevalences de consum.

Responsables

- Departament de Joventut

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de xerrades realitzades

Impacte:

- Prevalences en les diferents addiccions analitzades al Pla entre els menors d'edat
- Edat mitjana d'inici en el consum de les diferents addiccions analitzades al Pla entre els menors d'edat

Prioritat

1

Cost associat

Sense Cost

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

No iniciada

Agents implicats: -	
LÍNIA ESTRATÈGICA 2	
Actuació:	2.2.5. Disposar d'un canal de comunicació col·laboratiu permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi
Descripció/Objectius:	
<i>Breu descripció:</i>	
<p>La creació d'un canal col·laboratiu de comunicació permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi pretén facilitar que la ciutadania pugui saber tot el que es fa a Santa Eulària des Riu. L'Ajuntament aniria incorporant regularment totes les activitats que organitza però, a més, l'eina informàtica de què es disposi hauria de permetre que els usuaris poguessin introduir activitats (tant si són organitzadors com coneixedors d'aquestes). Seria molt important que és completés la difusió a través de les xarxes socials.</p>	
<i>Objectius a aconseguir:</i>	
Facilitar que la ciutadania s'assabenti de les activitats que es realitzen al municipi.	
	
Responsables	
<ul style="list-style-type: none"> • Departament de Comunicació • Tots els departaments que organitzen activitats dirigides al públic 	
Indicadors de seguiment	Gestió: <ul style="list-style-type: none"> • Creació i manteniment del canal de comunicació
	Impacte: -
Prioritat	1
Cost associat	24.000 €
Any d'execució	2025-2029
Grau d'execució	No iniciada

Agents implicats: Entitats de lleure del municipi i Departament de Participació Ciutadana

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.2.6. Campanyes de promoció d'hàbits saludables dirigides a la població en general

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Adherir-se a campanyes de conscienciació, prevenció i/o promoció d'hàbits de vida saludable a nivell nacional, autonòmic o insular.

Elaborar campanyes informatives que tinguin com a finalitat fomentar estils de vida saludables i reduir els factors de risc associats al consum de drogues i a les addiccions comportamentals (com l'ús problemàtic de pantalles, videojocs o apostes).

Aquestes campanyes busquen incrementar la consciència social sobre els riscos de les addiccions, motivar el canvi cap a hàbits de vida sans i afavorir una cultura de prevenció i autocura dins del municipi, contribuint a una comunitat més saludable, activa i lliure de dependències.

Aquestes actuacions es dirigeixen a la població en general i s'articulen mitjançant accions d'informació, sensibilització i educació per a la salut. A través de diferents programes i missatges, es busca enfortir els factors de protecció individuals, familiars i comunitaris.

Objectius a aconseguir:

Afavorir l'adopció d'estils de vida saludables i prevenir el desenvolupament de conductes addictives, tant relacionades amb el consum de substàncies com amb les addiccions comportamentals.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de campanyes implementades anualment.

Prioritat	Impacte:		
	<ul style="list-style-type: none"> • Increment de la implicació ciutadana en programes de salut i prevenció • Reducció sostinguda de comportaments de risc associats al consum i a les addiccions comportamentals. 		
	1	Cost associat	
Any d'execució	2027-2029	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:			

2.3. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció en l'àmbit familiar

LÍNIA ESTRATÈGICA 2	
Actuació:	2.3.1. Programa d'Assessorament Familiar
Descripció/Objectius:	
<i>Breu descripció:</i>	
Continuar amb el Programa d'Assessorament Familiar, un programa assistencial dirigit a estudiants que tenen indicis que algun dels membres de la seva família té contacte amb substàncies additives.	
<i>Objectius a aconseguir:</i>	
Donar un suport psicològic als estudiants i augmentar la prevenció i reducció de riscos en el consum de substàncies.	
	
Responsables	
<ul style="list-style-type: none"> • Departament de Benestar Social • Centres Educatius • CEPCA 	

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre d'hores de suport realitzades		
Prioritat	Impacte:		
	• Prevalences en les diferents addiccions analitzades al Pla		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
Agents implicats:	2025-2029	Grau d'execució	En execució
-			

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.3.2. Servei d'Orientació Familiar

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Mantenir el SOF coma eina d'atenció individual a les famílies. Aquest servei permet donar suport mitjançant l'orientació i l'assessorament a l'educació familiar, per tal de prevenir conflictes en les relacions de convivència i perquè puguin aprofundir en coneixements, habilitats, estratègies i seguretat en el seu paper diari d'educadors dels seus fills i filles.

Objectius a aconseguir:

Empoderar les famílies dotant-les d'eines de prevenció.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de famílies ateses

	Impacte:		
	-		
Prioritat	1	Cost associat	Sense Cost
Any d'execució	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:	Centres educatius, AMIPAS, IB-Salut		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.3.3. Reactivació de l'escola de família

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

L'actuació cerca la reactivació de l'escola de la família, entesa com a espai de trobada, aprenentatge i creixement en comú de totes les famílies que hi participen. Les temàtiques tractades giren al voltant de la criança i d'eines educatives a las llars.

A la diagnosi es constata la manca de recursos disponibles per les famílies a l'hora d'afrontar conductes addictives dels seus fills. Reactivar l'escola de les famílies és una actuació que pretén revertir aquesta situació proporcionant eines d'intervenció i coneixement als progenitors.

Objectius a aconseguir:

Donar informació als pares, les mares, els/les tutors/es, responsables legals dels/les infants per millorar la comunicació i la relació familiar i aprofundir l'objectiu d'un treball de prevenció.

Responsables

- Departament de Benestar Social
- CEPCA

Gestió:

Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de sessions realitzades a l'Escola de Pares i Mares 		
	<i>Impacte:</i> -		
Prioritat	1	Cost associat	12.000 €
Any d'execució	2026-2029	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	Centres educatius, AMIPAs		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.3.4. Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

El Servei Municipal d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS) està enfocat a la prevenció primària i la promoció de la salut mental infantojuvenil dins del municipi de Santa Eulària des Riu.

La finalitat del servei és la de prevenir comportaments de risc que afecten l'estructura de la personalitat i promoure el benestar psicològic i l'estabilitat emocional necessaris per al desenvolupament d'una societat sana.

Objectius a aconseguir:

Atendre la problemàtica social derivada de l'estat psicològic de la infància i l'adolescència del municipi. Prevenir situacions de risc personal, familiar i comunitari. Intervenir contra l'aïllament i la despersonalització. Promoure l'equilibri psíquic, afavorint l'autonomia personal. Oferir eines per prevenir conductes de risc.

Responsables

• Departament de Benestar Social			
Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de persones ateses		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	1	Cost associat	
	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:	Departament de Benestar Social de l'Ajuntament de Santa Eulària de Riu, Pediatria de l'IBSalut, els departaments d'Orientació dels centres educatius		

2.4. Desenvolupar estratègies i accions de prevenció comunitàries

LÍNIA ESTRATÈGICA 2	
Actuació:	2.4.1. Tallers grupals de drogodependència
Descripció/Objectius:	
<i>Breu descripció:</i>	
Dur a terme tallers grupals de drogodependència al Centre de Salut, és a dir, espais de trobada on persones en situació de drogodependència poden compartir les seves experiències i rebre el suport d'un professional de forma grupal.	
El Centre de Salut és un entorn idoni per realitzar aquests tallers, promovent l'empoderament d'aquest col·lectiu. El suport dels treballadors i treballadores del Centre de Salut serveix com a facilitador d'aquesta tasca. En aquests tallers també pot participar el personal del Departament d'Acció Social, fent formacions en àmbits com, per exemple, fer currículums o enfrontar entrevistes.	
<i>Objectius a aconseguir:</i>	
Empoderar a les persones en situació de drogodependència.	

Responsables

- Centre de Salut

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de tallers grupals realitzats

Impacte:

-

Prioritat

1

Cost associat

Sense Cost

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

En execució

Agents implicats:

Departament de Benestar Social

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació:

2.4.2. Promoure estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves a través del Consell de Participació Infantil i Juvenil de Santa Eulària des Riu (CIPJSE) vinculat a la Xarxa de Ciutats Amigues de la Infància d'UNICEF

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

El Consell de Participació Infantil i Juvenil de Santa Eulària des Riu (CPIJSE), que és l'òrgan de participació amb representants de cadascun dels centres educatius, vinculat a la Xarxa de Ciutats Amigues de la Infància d'UNICEF, constitueix un espai idoni per treballar estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves representants. A través de les seves reunions es pot treballar la temàtica perquè, mitjançant els representants, arribi a tots els joves.

Objectius a aconseguir:

Desenvolupar estratègies de prevenció comunitària amb els joves de Santa Eulària des Riu. Dret a la participació infantil i juvenil (com participar en les polítiques locals, creació d'un nou consell de

participació autònom, etc.) i protecció de la infància i la joventut en els espais municipals (identificació d'espais segurs, millorables i insegurs, propostes de millora, etc.).

Responsables

- Departament de Joventut

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre d'activitats realitzades		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	2	Cost associat	Sense Cost
	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:	Centres educatius i Consell d'Infància i Adolescència.		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.4.3. Formació en detecció precoç d'addiccions per a professionals de primera línia

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Desenvolupar formacions específiques per a professionals que treballen en contacte directe amb població vulnerable (educadors, monitors de lleure, tècnics de joventut, personal sanitari, cossos de seguretat), amb l'objectiu de millorar la detecció precoç de conductes de risc i problemàtiques relacionades amb les addiccions.

Objectius a aconseguir:

Millorar la capacitat de resposta primerenca davant situacions de risc. Establir circuits de derivació clars entre serveis. Alinear la resposta local amb els protocols recomanats pel PADIB. Alineada amb l'eix de prevenció selectiva i indicada i la necessitat d'implicar agents comunitaris en la detecció i resposta inicial.

Responsables

- Departament de Benestar Social, Coordinació amb el PADIB, CEPCA

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de professionals formats i nombre de sessions realitzades		
Prioritat	Impacte:		
	• Casos derivats identificats en estadis precoços		
Any d'execució	1	Cost associat	5.000 €
	2025, 2027, 2029	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	-		

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.4.4. "Entorn saludable": projecte de transformació d'espais públics i escolars com a agents preventius

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Identificar espais públics, patis escolars i entorns habituals de joves i infants per impulsar-hi accions de millora que fomentin hàbits saludables i redueixin factors de risc (ex: més verd urbà, zones esportives, eliminació de punts de consum habitual, col·laboració amb comerços per entorns lliures de publicitat d'alcohol o tabac).

Objectius a aconseguir:

Reduir els estímuls ambientals que afavoreixen el consum. Crear espais físics que fomentin la salut i el benestar. Aplicar els principis de "prevenció ambiental" del PADIB. En línia amb l'enfocament de creació d'entorns protectors, molt destacat en el Pla marc de les Illes Balears.

Responsables

- Departament d'Urbanisme, Benestar Social, Educació, Associacions Veïnals

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre d'espais transformats o millorats

Impacte:

- Canvis en la percepció d'inseguretat o risc associat als espais

Prioritat

2

Cost associat

12.000 amb contracte extern
Sense cost amb recursos interns

Any d'execució

2028

Grau d'execució

No iniciada

Agents implicats:

-

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Actuació: 2.4.5. Continuar amb les accions del programa de promoció de l'envelliment actiu i saludable i de prevenció de la solitud no desitjada

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Donar continuïtat a les accions del Programa de promoció de l'envelliment actiu i saludable i prevenció de la solitud no desitjada.

El Programa d'Envelliment Actiu es planteja com una intervenció preventiva i de promoció de la salut, orientada a fomentar estils de vida saludables, l'autonomia personal i la participació social de les persones majors.

L'envelliment actiu, entès com un procés d'optimització d'oportunitats de salut, participació i seguretat, actua com a factor protector enfront del consum de substàncies i les addiccions comportamentals, en reforçar la xarxa social, el benestar emocional i el sentit de propòsit vital.

Objectius a aconseguir:

Promoure un envelliment actiu, saludable i participatiu, prevenint situacions de solitud no desitjada i fomentant la inclusió social, l'autonomia personal i la qualitat de vida de les persones majors.

Responsables

- Departament Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre total de persones majors participants
- Grau de satisfacció de les persones participants

Impacte:

- Percentatge de persones majors que reporten millora en el seu estat general de salut
- Percentatge de participants que manifesten sentir-se menys sols

	• Increment del nombre de persones majors que participen activament en activitats comunitàries		
Prioritat	1	Cost associat	66.000 €
Any d'execució	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:			

3. Promoure la inserció social i l'empoderament individual

3.1. Promoure la inserció laboral i social

LÍNIA ESTRATÈGICA 3

Actuació: 3.1.1. Intervencions individuals d'orientació

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Realitzar intervencions individuals amb persones en situació de drogodependència, per tal d'informar de les possibilitats disponibles en matèria laboral i formativa. És a dir, donant a conèixer tots els recursos que tenen al seu abast per facilitar la seva reinserció. La proximitat territorial dels professionals constitueix una variable que pot contribuir a una intervenció més exitosa.

Objectius a aconseguir:

Afavorir la reinserció social de les persones en situació de drogodependència.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre d'intervencions realitzades

Impacte:

- Percentatge d'usuaris que troben feina o comencen nous estudis

Prioritat

1

Cost associat

Sense Cost

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

En execució

Agents implicats:

-

LÍNIA ESTRATÈGICA 3

Actuació: 3.1.2. Suport habitacional a persones sense llar en situació de drogodependència

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Gestionar l'accés a alternatives habitacionals pròpies per a les persones sense llar del municipi, com a estratègia per facilitar la seva reinserció social. La evidència científica ha demostrat que aquest tipus de suport resulta més exitós que altres estratègies de prevenció més convencionals.⁴

Objectius a aconseguir:

Facilitar la reinserció social de persones sense llar.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de persones sense llar beneficiades

Impacte:

- Percentatge d'usuaris amb reinserció exitosa

Prioritat

2

Cost associat

36.000 €

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

En execució

Agents implicats:

Consell Insular d'Eivissa i Mesa per a la prevenció de l'exclusió social

⁴ Evidència disponible a: https://www.emcdda.europa.eu/best-practice/evidence-summaries/permanent-supportive-housing-improve-housing-stability-vulnerably-housed-persons_en

LÍNIA ESTRATÈGICA 3

Actuació: 3.1.3. Programa municipal d'ocupació per a persones en situació de drogodependència

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Itinerari municipal d'ocupació destinat a persones en situació de drogodependència. Aquest programa ha de facilitar la reinserció laboral d'aquest col·lectiu a llarg termini, gràcies al desenvolupament de certes pautes de conducta que possibilita el programa.

Objectius a aconseguir:

Afavorir la reinserció laboral de persones en situació de drogodependència.

Responsables

- Departament de Benestar Social
- Ocupació

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de contractes realitzats		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	2	Cost associat	Sense determinar
	2026-2029	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	-		

LÍNIA ESTRATÈGICA 3

Actuació: 3.1.4. Creació d'un grup de dones

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

L'actuació consisteix en la creació d'un grup de dones, en el qual puguin posar en comú les seves experiències i neguits per treballar-los de forma comuna. A més a més, contribueix al reforç dels llaços comunitaris. El diferent perfil epidemiològic en relació amb les drogues, així com el paper que ocupen respecte a les cures dins de les famílies, fa que sigui necessari incloure aquesta actuació amb perspectiva de gènere.

Objectius a aconseguir:

Promoure el suport mutu entre dones i el reforç dels llaços comunitaris.

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Nombre de reunions realitzades

Impacte:

-

Prioritat

2

Cost associat

15.000 €

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

En execució

Agents implicats:

-

4. Gestió i coordinació

4.1. Promoure la comunicació i difusió del Pla

LÍNIA ESTRATÈGICA 4			
Actuació: 4.1.1. Desenvolupar un pla de comunicació del Pla (intern i extern).			
Descripció/Objectius:			
<i>Breu descripció:</i>			
L'Ajuntament ha de desenvolupar un pla de comunicació sobre el Pla de Drogues i Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu. Aquest ha de contemplar tant la comunicació interna dins l'Ajuntament com la comunicació externa de cara a la ciutadania.			
<i>Objectius a aconseguir:</i>			
Mantenir informat de l'evolució del Pla tant als treballadors de l'Ajuntament com al conjunt de la ciutadania.			
			
Responsables			
• Departament de Benestar Social			
Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Existència del Pla		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	1	Cost associat	15.000 €
	2026	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	Departaments municipals relacionats amb el Pla		

4.2. Augmentar el coneixement del fenomen

LÍNIA ESTRATÈGICA 4			
Actuació:		4.2.1. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població adulta.	
Descripció/Objectius:			
<i>Breu descripció:</i>			
Realitzar una enquesta sobre addiccions a substàncies i altres addiccions comportamentals entre la població adulta, ja que en el moment de realitzar la diagnosi no existien dades respecte a la situació a Santa Eulària des Riu.			
<i>Objectius a aconseguir:</i>			
Incrementar el coneixement sobre les addiccions a partir de dades empíriques basades en l'evidència científica.			
			
Responsables			
• Departament de Participació Ciutadana i departament de Benestar Social			
Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de persones que responen l'enquesta		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	1	Cost associat	15.000 €
	2026	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	-		

LÍNIA ESTRATÈGICA 4

Actuació: 4.2.2. Realitzar enquestes sobre addiccions entre la població jove.

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Realitzar enquestes sobre les addiccions entre la població jove, el més similar possible a la realitzada a la Diagnosi del Pla. S'han de realitzar en dos moments determinats. En primer lloc, a la meitat del període d'execució del Pla. D'aquesta forma, l'enquesta pot ajudar a corregir possibles desviacions respecte als objectius establerts al llarg del Pla. En segon lloc, en el moment de finalitzar el període d'execució del Pla, per poder avaluar l'impacte del conjunt d'actuacions proposades.

Objectius a aconseguir:

Poder utilitzar les dades obtingudes per avaluar l'èxit del Pla entre els menors d'edat al llarg del període d'execució del Pla.

Responsables

- Departament de Participació Ciutadana i Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de joves que responen l'enquesta		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	1	Cost associat	6.000 €
Agents implicats:	2027	Grau d'execució	No iniciada
Centres educatius de Santa Eulària des Riu, departament d'Educació i departament de Joventut			

4.3. Impulsar i consolidar el treball transversal

LÍNIA ESTRATÈGICA 4			
Actuació:		4.3.1. Reunions de coordinació entre els diferents agents implicats en la prevenció de les addiccions	
Descripció/Objectius:			
<i>Breu descripció:</i>			
L'Ajuntament, mitjançant les reunions de la Comissió Municipal d'Infància i Adolescència, ja realitza aquestes reunions de coordinació. Han de continuar, afegint també el seguiment de l'execució del Pla.			
<i>Objectius a aconseguir:</i>			
Facilitar la coordinació interdepartamental i consolidar el treball amb altres administracions supramunicipals.			
			
Responsables			
• Departament de Benestar Social			
Indicadors de seguiment	<i>Gestió:</i>		
	• Nombre de reunions realitzades		
Prioritat	<i>Impacte:</i>		
	-		
Any d'execució	1	Cost associat	Sense Cost
	2025-2029	Grau d'execució	En execució
Agents implicats:	Departaments municipals involucrats en l'execució del Pla, Projecte Home, CEPCA		

4.4. Impulsar el desenvolupament estratègic del Pla

LÍNIA ESTRATÈGICA 4

Actuació: 4.4.1. Promoure la formació i la capacitat del personal al servei de l'Administració municipal involucrat en el Pla

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

El treball de prevenció del present Pla ha de ser transversal. Per tant, es requereix que tot el personal al servei de l'Administració municipal implicat en l'execució del Pla estigui format i capacitat per realitzar la seva tasca. L'actuació consisteix en realitzar formacions sobre la temàtica del Pla a tots aquests actors.

Objectius a aconseguir:

Formar i capacitar al personal al servei de l'Administració municipal.

Responsables

- Departament de Benestar Social. (Agents implicats que podrien participar: Esports, Joventut)

Indicadors de seguiment	Gestió:		
	• Nombre de formacions realitzades		
Prioritat	Impacte:		
	-		
Any d'execució	2	Cost associat	3.000 €
	2026	Grau d'execució	No iniciada
Agents implicats:	Tots els departaments relacionats amb el Pla		

LÍNIA ESTRATÈGICA 4

Actuació: 4.4.2. Avaluar anualment les actuacions realitzades en el pla i elaborar plans de treball anuals

Descripció/Objectius:

Breu descripció:

Realitzar plans de treball anuals, amb els quals facilitar la programació de l'execució i la posterior avaluació del desenvolupament del Pla. A més, aquesta planificació i avaluació permet dotar al Pla de flexibilitat, modificant les actuacions que es considerin necessàries al llarg del període d'execució.

Objectius a aconseguir:

Facilitar l'execució òptima del Pla al llarg del seu període d'aplicació (2025-2029)

Responsables

- Departament de Benestar Social

Indicadors de seguiment

Gestió:

- Percentatge d'actuacions realitzades

Impacte:

- Percentatge d'indicadors de gestió assolits
- Percentatge d'indicadors d'impacte assolits

Prioritat

1

Cost associat

12.000 €

Any d'execució

2025-2029

Grau d'execució

No iniciada

Agents implicats:

Tots els departaments relacionats amb el Pla

4.5.3. Resum actuacions

A les següents pàgines s'inclouen un total de tres taules resum de totes les actuacions del Pla. Es presenten en base a 3 criteris diferents. En primer lloc, segons el període d'execució. En segon lloc, en base a la prioritat de l'actuació. I en tercer, i darrer lloc, al seu grau d'execució actual.

Taula 1. Resum de les actuacions en funció de l'any d'execució previst

Actuacions	2025	2026	2027	2028	2029
1.1.1. Policia Local					
1.1.2. Policia Tutor					
1.1.3. Augmentar el control sobre els establiments no aptes per menors d'edat					
1.1.4. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica					
1.1.5. Guardia Civil					
1.2.1. Campanya de difusió de la normativa sobre venda d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques a menors					
1.2.2. Protocol municipal de seguretat digital en espais públics					
1.2.3. Formar el personal que gestiona espais públics amb accés a TIC en l'ús segur d'internet i continguts digitals de risc					
2.1.1. Realitzar xerrades i tallers als centres educatius sobre addiccions					
2.1.2. Consulta Jove					
2.1.3. Formacions al professorat sobre estratègies de prevenció de conductes de risc					

2.1.4. Programa de Mentoria entre Iguals als Centres Educatius					
2.1.5. Estendre la prohibició efectiva de l'ús dels telèfons mòbils en els centres educatius a tots els espais i activitats municipals educatives i de lleure					
2.2.1. Dur a terme programes d'oci saludable per a infants i joves mitjançant activitats socioculturals i esportives					
2.2.2. Realitzar tallers sobre educació emocional als Punts Joves					
2.2.3. Organitzar i promocionar activitats de lleure conjuntament amb associacions i entitats del municipi					
2.2.4. Dur a terme cicles de tallers sobre addiccions als Punts Joves					
2.2.5. Disposar d'un canal de comunicació col·laboratiu permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi					
2.2.6. Campanyes de promoció d'hàbits saludables dirigides a la població en general					
2.3.1. Programa d'Assessorament Familiar					
2.3.2. Servei d'Orientació Familiar					
2.3.3. Reactivació de l'escola de família					
2.3.4. Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)					
2.4.1. Tallers grupals de drogodependència					

2.4.2. Promoure estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves a través del projecte de Ciutats Amigues de la Infància de Santa Eulària des Riu					
2.4.3. Formació en detecció precoç d'addiccions per a professionals de primera línia					
2.4.4. "Entorn saludable": projecte de transformació d'espais públics i escolars com a agents preventius					
2.4.5. Continuar amb les accions del programa de promoció de l'envelliment actiu i saludable i de prevenció de la solitud no desitjada					
3.1.1. Intervencions individuals d'orientació					
3.1.2. Suport habitacional a persones sense llar en situació de drogodependència					
3.1.3. Programa municipal de treball per a persones en situació de drogodependència					
3.1.4. Creació d'un grup de dones					
4.1.1. Desenvolupar un pla de comunicació del Pla (intern i extern)					
4.2.1. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població adulta					
4.2.2. Realitzar enquestes sobre addiccions entre la població jove					
4.3.1. Reunions de coordinació entre els diferents agents implicats en la prevenció de les addiccions					
4.4.1. Promoure la formació i la capacitat del personal al servei de l'Administració municipal implicada en el Pla					

4.4.2. Avaluar anualment les actuacions realitzades en el Pla i elaborar plans de treball anuals					
--	--	--	--	--	--

Taula 2. Resum de les actuacions en funció de la seva prioritat d'execució

Actuacions amb Prioritat 1
1.1.1. Policia Local
1.1.2. Policia Tutor
1.1.3. Augmentar el control sobre els establiments no aptes per menors d'edat
1.1.4. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica
1.1.5. Guardia Civil
1.2.1. Campanya de difusió de la normativa sobre venda d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques a menors
2.1.1. Realitzar xerrades i tallers als centres educatius sobre addiccions
2.1.2. Consulta Jove
2.1.5. Estendre la prohibició efectiva de l'ús dels telèfons mòbils en els centres educatius a tots els espais i activitats municipals educatives i de lleure
2.2.1. Dur a terme programes d'oci saludable per a infants i joves mitjançant activitats socioculturals i esportives
2.2.2. Realitzar tallers sobre educació emocional als Punts Joves
2.2.4. Dur a terme cicles de tallers sobre addiccions als Punts Joves
2.2.5. Disposar d'un canal de comunicació col·laboratiu permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi
2.2.6. Campanyes de promoció d'hàbits saludables dirigides a la població en general
2.3.1. Programa d'Assessorament Familiar
2.3.2. Servei d'Orientació Familiar
2.3.3. Reactivació de l'escola de família
2.3.4. Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)
2.4.1. Tallers grupals de drogodependència

2.4.3. Formació en detecció precoç d'addiccions per a professionals de primera línia
2.4.5. Continuar amb les accions del programa de promoció de l'envelliment actiu i saludable i de prevenció de la solitud no desitjada
3.1.1. Intervencions individuals d'orientació
4.1.1. Desenvolupar un pla de comunicació del Pla (intern i extern)
4.2.1. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població adulta
4.2.2. Realitzar enquestes sobre addiccions entre la població jove
4.3.1. Reunions de coordinació entre els diferents agents implicats en la prevenció de les addiccions
4.4.2. Avaluar anualment les actuacions realitzades en el Pla i elaborar plans de treball anuals
Actuacions amb Prioritat 2
1.2.2. Protocol municipal de seguretat digital en espais públics
1.2.3. Formar el personal que gestiona espais públics amb accés a TIC en l'ús segur d'internet i continguts digitals de risc
2.1.3. Formacions al professorat sobre estratègies de prevenció de conductes de risc
2.1.4. Programa de Mentoria entre Iguals als Centres Educatius
2.2.3. Organitzar i promocionar activitats de lleure conjuntament amb associacions i entitats del municipi
2.4.2. Promoure estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves a través del projecte de Ciutats Amigues de la Infància de Santa Eulària des Riu
2.4.4. "Entorn saludable": projecte de transformació d'espais públics i escolars com a agents preventius
3.1.2. Suport habitacional a persones sense llar en situació de drogodependència
3.1.3. Programa municipal de treball per a persones en situació de drogodependència
3.1.4. Creació d'un grup de dones
4.4.1. Promoure la formació i la capacitat del personal al servei de l'Administració municipal implicada en el Pla
Actuacions amb Prioritat 3
1.2.2. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica

Taula 3. Resum de les actuacions en funció del seu grau d'execució

Actuacions En Execució
1.1.1 Policia Local
1.1.2. Policia Tutor
1.1.3. Augmentar el control sobre els establiments no aptes per menors d'edat
1.1.4. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica
1.1.5. Guardia Civil
1.2.1. Campanya de difusió de la normativa sobre venda d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques a menors
2.1.1. Realitzar xerrades i tallers als centres educatius sobre addiccions
2.1.2. Consulta Jove
2.2.1. Dur a terme programes d'oci saludable per a infants i joves mitjançant activitats socioculturals i esportives
2.2.2. Realitzar tallers sobre educació emocional als Punts Joves
2.2.3. Organitzar i promocionar activitats de lleure conjuntament amb associacions i entitats del municipi
2.3.1. Programa d'Assessorament Familiar
2.3.2. Servei d'Orientació Familiar
2.3.4. Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)
2.4.1. Tallers grupals de drogodependència
2.4.2. Promoure estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves a través del projecte de Ciutats Amigues de la Infància de Santa Eulària des Riu
2.4.5. Continuar amb les accions del programa de promoció de l'envelliment actiu i saludable i de prevenció de la solitud no desitjada
3.1.1. Intervencions individuals d'orientació.
3.1.2. Suport habitacional a persones sense llar en situació de drogodependència
3.1.4. Creació d'un grup de dones
4.3.1. Reunions de coordinació entre els diferents agents implicats en la prevenció de les addiccions

Actuacions No Iniciades
1.2.2. Protocol municipal de seguretat digital en espais públics
1.2.3. Formar el personal que gestiona espais públics amb accés a TIC en l'ús segur d'internet i continguts digitals de risc
2.1.3. Formacions al professorat sobre estratègies de prevenció de conductes de risc
2.1.4. Programa de Mentoria entre Iguals als Centres Educatius
2.1.5. Estendre la prohibició efectiva de l'ús dels telèfons mòbils en els centres educatius a tots els espais i activitats municipals educatives i de lleure
2.2.4. Dur a terme cicles de tallers sobre addiccions als Punts Joves
2.2.5. Disposar d'un canal de comunicació col·laboratiu permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi
2.2.6. Campanyes de promoció d'hàbits saludables dirigides a la població en general
2.3.3. Reactivació de l'escola de família
2.4.3. Formació en detecció precoç d'addiccions per a professionals de primera línia
2.4.4. "Entorn saludable": projecte de transformació d'espais públics i escolars com a agents preventius
3.1.3. Programa municipal de treball per a persones en situació de drogodependència
4.1.1. Desenvolupar un pla de comunicació del Pla (intern i extern)
4.2.1. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població adulta
4.2.2. Realitzar enquestes sobre addiccions entre la població jove
4.4.1. Promoure la formació i la capacitat del personal al servei de l'Administració municipal implicada en el Pla
4.4.2. Avaluar anualment les actuacions realitzades en el Pla i elaborar plans de treball anuals

4.6. AVALUACIÓ DEL PLA

El Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu preveu dur a terme una avaluació continuada del procés d'implementació de les actuacions, el nivell d'assoliment de cadascuna d'aquestes i, fins on sigui possible, el seu impacte en l'àmbit de salut i social. L'avaluació serà en si mateixa una eina per al monitoratge, però també per a la dinamització del mateix Pla i per poder establir mesures correctores de les possibles desviacions que es puguin produir o per donar resposta a les necessitats emergents que es puguin identificar.

Es pretén recollir de manera periòdica informació objectiva, contrastada i valorativa del procés d'implementació i dels resultats aconseguits que faciliti la presa de decisions a tots els nivells de desplegament del Pla. L'avaluació continuada ha de permetre la reflexió sobre com es poden fer servir els facilitadors del sistema per superar les barreres identificades en el desplegament de les diferents accions.

L'avaluació també ha de contribuir a una millor governabilitat del Pla, especialment pel que fa a les accions transversals o interdepartamentals, identificant focus o àrees en els quals es pugui incidir per a la millora del sistema. A més, l'actuació 4.4.2 habilita a realitzar les modificacions necessàries en les actuacions previstes al llarg del període d'execució del Pla, per tal de poder adaptar-ho i arribar a uns resultats òptims.

Com es pot veure al conjunt de les fitxes, en la planificació de l'avaluació del Pla de Drogues i d'Altres Addiccions Comportamentals de Santa Eulària des Riu s'han definit indicadors de gestió i d'impacte per la gran majoria de les actuacions plantejades. S'ha de tenir en compte que els indicadors d'impacte s'han desenvolupat amb consonància als objectius generals definits pel conjunt del Pla. Un full de càlcul permetrà organitzar la informació relativa a tots aquests indicadors, facilitant aquesta tasca d'avaluació.

Això garanteix el fet de poder tenir informació del desplegament del Pla. Serà responsable de recollir les dades relatives als indicadors de cada actuació l'actor o actors encarregats de la gestió de l'execució de l'actuació. Aquests indicadors s'han de recollir, quan sigui possible, disgregats per variables com l'edat o el gènere, per enriquir l'avaluació amb dades importants sobre les persones destinatàries i poder incorporar altres perspectives.

Més enllà de l'avaluació quantitativa a través dels indicadors, resulta necessari avaluar les diferents actuacions des del punt de vista qualitatiu. Les següents preguntes pretenen guiar aquesta avaluació qualitativa:

- Està arribant l'actuació a la població destinatària?
- Existeixen dificultats per la correcta aplicació de l'actuació? Quines?
- S'està aplicant l'actuació tal com s'havia previst?
- La població destinatària, està valorant bé l'actuació?
- S'està complint la temporalització prevista per l'actuació?
- Realment s'aconsegueixen els objectius que s'havien definit?
- S'han destinat els recursos econòmics i humans necessaris per executar correctament l'actuació?
- Surt a compte dur a terme l'actuació (en termes econòmics i de recursos humans)? Es podria aconseguir el mateix amb menys recursos?

Per últim, destacar que l'actuació 4.4.2. permet avaluar el conjunt del Pla. Es faran tres grans mesures de compliment del Pla:

- Proporció d'actuacions executades sobre el total d'actuacions (%).
- Proporció d'actuacions amb indicadors de gestió que han arribat a l'estàndard establert (%).
- Proporció d'actuacions amb indicadors d'impacte que han arribat a l'estàndard establert (%).

A continuació s'inclou una taula resum dels diferents indicadors de cada actuació i els seus respectius estàndards, per tal de facilitar la tasca d'avaluació.

Una vegada finalitzat el període d'execució del Pla el Departament d'Acció Social de l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu haurà d'elaborar un informe final d'avaluació del Pla. Aquest informe haurà de guiar l'elaboració de futurs plans.

Actuacions	Indicador de gestió	Indicador d'impacte
1.1.1 Policia Local	· Nombre d'intervencions fetes pels policies locals en l'àmbit de les addiccions	· Reducció del consum i la tinença de drogues en espais públics
1.1.2. Policia tutor	· Nombre d'intervencions fetes pels policies tutors en l'àmbit de les addiccions	· Infraccions relacionades amb les addiccions per cada 100.000 habitants
1.1.3. Augmentar el control sobre els establiments o productes no aptes per menors d'edat	· Nombre d'intervencions realitzades a establiments	· Prevalença en el consum d'alcohol i tabac entre els menors d'edat · Edat mitjana d'inici en el consum d'alcohol i tabac
1.1.4. Continuar amb l'aplicació del protocol de mesures alternatives a la sanció econòmica	· Mantenir la normativa	· Nombre de sancions econòmiques substituïdes per mesures educatives
1.1.5 Guardia Civil	· Nombre de xerrades impartides per la Guàrdia Civil en matèria de prevenció. · Nombre total d'assistents a les activitats · Percentatge de participació femenina/masculina en les accions formatives. · Nombre de centres educatius participants (Primària i Secundària) · Nombre de temàtiques abordades	· Disminució del nombre de denúncies o intervencions policials en entorns escolars per fets relacionats amb menors. · Percentatge de famílies que afirmen haver adquirit eines o pautes per a millorar la supervisió i educació en seguretat digital, convivència i prevenció. · Percentatge de persones majors que manifesten

		haver adquirit coneixements sobre mesures d'autoprotecció en la llar i en la via pública. · Reducció de situacions de risc i exposició a ser víctimes de possibles delictes de les persones majors.
1.2.1. Campanya de difusió de la normativa sobre venda d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques a menors	· Nombre d'establiments associats a la campanya de comunicació	· Prevalença en el consum d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques entre els menors d'edat · Edat mitjana d'inici en el consum d'alcohol, tabac i cigarretes electròniques
1.2.2. Protocol municipal de seguretat digital en espais públics	· Elaboració i aplicació del protocol	-
1.2.3. Formar el personal que gestiona espais públics amb accés a TIC en l'ús segur d'internet i continguts digitals de risc	· Nombre de formacions realitzades	-
2.1.1. Realitzar xerrades i tallers als centres educatius sobre addiccions	· Nombre de xerrades realitzades (contant tots els diferents programes)	· Prevalences en el consum d'alcohol, tabac i cànnabis. · Hores al dia que els joves passen davant les pantalles
2.1.2. Consulta Jove	· Nombre de joves atesos	-
2.1.3. Formacions al professorat sobre estratègies de prevenció de conductes de risc	· Nombre de formacions realitzades al professorat	-

2.1.4. Programa Mentoria entre Iguals als Centres Educatius	· Nombre de mentors formats i parelles de mentoria actives.	· Canvi percebut en actituds i conductes segons enquestes internes als centres.
2.1.5. Estendre la prohibició efectiva de l'ús dels telèfons mòbils en els centres educatius a tots els espais i activitats municipals educatives i de lleure	· Nombre i % d'espais i activitats municipals educatives que han implementat la prohibició respecte al total	· Hores diàries que els joves passen davant les pantalles
2.2.1 Dur a terme programes d'oci saludable per a infants i joves mitjançant activitats socioculturals i esportives	· Nombre d'activitats realitzades	-
2.2.2. Realitzar tallers sobre educació emocional als Punts Joves	· Nombre de tallers realitzats	-
2.2.3. Organitzar i promocionar activitats de lleure conjuntament amb associacions i entitats del municipi	· Nombre d'activitats realitzades per associacions i entitats del municipi amb la col·laboració de l'Ajuntament	-
2.2.4. Dur a terme cicles de xerrades sobre addiccions als Punts Joves	· Nombre de xerrades realitzades	· Prevalences en les diferents addiccions analitzades al Pla. · Edat mitjana d'inici en el consum d'alcohol i tabac
2.2.5. Disposar d'un canal de comunicació permanent i centralitzat sobre les activitats de lleure al municipi	· Creació i manteniment del canal de comunicació	-
2.2.6. Campanyes de promoció d'hàbits saludables dirigides a la població en general	· Nombre de campanyes implementades anualment.	· Increment de la implicació ciutadana en programes de salut i prevenció · Reducció sostinguda de comportaments de risc

		associats al consum i a les addiccions comportamentals.
2.3.1. Programa d'Assessorament Familiar	· Nombre d'hores de suport realitzades	· Prevalences en les diferents addiccions analitzades al Pla
2.3.2. Servei d'Orientació Familiar	· Nombre de famílies ateses	-
2.3.3. Reactivació de l'escola de família	· Nombre de sessions realitzades a l'Escola de Família	-
2.3.4. Servei d'Atenció Psicològica Sanitària (SAPS)	· Nombre de persones ateses	-
2.4.1. Tallers grupals al centre de salut	· Nombre de tallers grupals realitzats	-
2.4.2. Promoure estratègies de prevenció comunitària i suport mutu amb els joves a través del projecte de Ciutats Amigues de la Infància de Santa Eulària des Riu	· Nombre d'activitats realitzades	-
2.4.3. Formació en detecció precoç d'addiccions per a professionals de primera línia	· Nombre de professionals formats · Nombre de sessions realitzades	· Casos derivats identificats en estadis precoços
2.4.4. "Entorn saludable": projecte de transformació d'espais públics i escolars com a agents preventius	· Nombre d'espais transformats o millorats	· Canvis en la percepció d'inseguretat o risc associat als espais

<p>2.4.5. Continuar amb les accions del programa de promoció de l'envelliment actiu i saludable i de prevenció de la solitud no desitjada</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre total de persones majors participants · Grau de satisfacció de les persones participants 	<ul style="list-style-type: none"> · Percentatge de persones majors que reporten millora en el seu estat general de salut · Percentatge de participants que manifesten sentir-se menys sols · Increment del nombre de persones majors que participen activament en activitats comunitàries
<p>3.1.1. Intervencions individuals d'orientació</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre d'intervencions realitzades 	<ul style="list-style-type: none"> · Percentatge d'usuaris que troben feina o comencen estudis
<p>3.1.2. Suport habitacional a persones sense llar en situació de drogodependència</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de persones sense llar beneficiades 	<ul style="list-style-type: none"> · Percentatge d'usuaris amb reinserció exitosa
<p>3.1.3. Programa municipal de treball per persones en situació de drogodependència</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de contractes realitzats 	<p>-</p>
<p>3.1.4. Creació d'un grup de dones</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de reunions realitzades 	<p>-</p>
<p>4.1.1. Desenvolupar un pla de comunicació del Pla (intern i extern)</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Existència del Pla 	<p>-</p>
<p>4.2.1. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població adulta</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Nombre de persones que responen l'enquesta 	<p>-</p>

4.2.2. Realitzar una enquesta sobre addiccions entre la població jove	· Nombre de joves que responen l'enquesta	-
4.3.1. Reunions de coordinació entre els diferents agents implicats en la prevenció de les addiccions	· Nombre de reunions realitzades	-
4.4.1. Promoure la formació i la capacitat del personal al servei de l'Administració municipal	· Nombre de formacions realitzades	-
4.4.2. Avaluar anualment les actuacions realitzades en el pla i elaborar plans de treball anuals	· Percentatge d'actuacions realitzades	· Percentatge d'indicadors de gestió assolits · Percentatge d'indicadors d'impacte assolits

5. BIBLIOGRAFIA

- Caib. (2025). *Sanitat detecta un augment del consum de cànnabis i alcohol entre adolescents*. Govern de les Illes Balears. <https://www.caib.es/>
- Cadenaser. (2025, març 14). *Creixen un 11,7% las personas atendidas por Proyecto Hombre en las Pitiusas en 2024*. Radio Ibiza. <https://cadenaser.com/baleares/2025/03/14/crecen-un-117-las-personas-atendidas-por-proyecto-hombre-en-las-pitiusas-en-2024-radio-ibiza/>
- Cadenaser. (2025, juny 25). *Proyecto Hombre atendió a un 18,7 % más personas por adicciones en 2024*. Radio Mallorca. <https://cadenaser.com/baleares/2025/06/25/proyecto-hombre-atendio-a-un-187-mas-personas-por-adicciones-en-2024-radio-mallorca/>
- CEPCA. (2018). *Estudio sobre consumo de drogas en la población escolar de Ibiza 2018*. https://www.caib.es/sites/padib/ca/observatori_autonomic_de_drogues
- Conselleria de Salut i Consum GOIB. (2020). *Indicadors sobre tractament i urgències per drogues i addiccions a Balears*. https://www.caib.es/sites/padib/ca/observatori_autonomic_de_drogues
- Conselleria de Salut Pública i Participació, Govern de les Illes Balears. (2025). *Pla Integral d'Addiccions Illes Balears 2025-2032*. <https://www.infosalut.com/salut-publica/promocio-de-la-salut-i-prevencio-de-la-malaltia/17228>
- Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas. (2023). *ESTUDES 2023. Enquesta sobre l'ús de drogues en l'ensenyament secundari a les Illes Balears*. https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/encuestas_ESTUDES.htm
- Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas. (2023). *Informe 2023 sobre trastornos del comportamiento relacionados con el juego y el uso de las TIC en población general y estudiantil*. Ministerio de Sanidad. https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/2023_Informe_Trastornos_Comportamentales.pdf
- Diari de Mallorca. (2022, 7 de febrer). *Projecte Home duplica l'atenció a les addiccions sense substància*. <https://www.diariodemallorca.es>

- Diario de Ibiza. (2025, abril 3). *Salut d'Eivissa alerta del consum elevat de cocaïna en casos de patologia dual*. <https://www.diariodeibiza.es/ibiza/2025/04/03/alto-consumo-cocaina-patologia-dual-ibiza-116014770.html>
- El País. (2025, febrer 9). *¿Por qué la Generación Z bebe menos?*. <https://elpais.com/sociedad/2025-02-09/alcohol-no-gracias-por-que-la-generacion-z-bebe-menos.html>
- Govern de les Illes Balears – Conselleria de Salut i Consum. (2021). *Informe d'admissions a tractament per addiccions comportamentals a les Illes Balears*. Observatori de Salut Mental i Addiccions.
- HuffPost Espanya. (2024). *Del 'dry January' a l'abstinència: la Generació Z es rebaixa el consum d'alcohol*. <https://www.huffingtonpost.es/life/salud/del-dry-january-famosos-abstemios-jovenes-vez-emborrachan-ha-reducido-gen-z-consumo-alcohol.html>
- IB3 Notícies. (2024, febrer). *Les joves balears igualen per primera vegada els homes en el consum de cànnabis*. <https://ib3.org/les-joves-balears-igualen-per-primera-vegada-els-homes-de-la-seva-mateixa-edat-en-el-consum-de-cannabis>
- Ministerio de Sanidad. (2022). *Encuesta sobre alcohol y drogas en población general en España (EDADES) 2022*. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas. <https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/encuestas.htm>
- Ministerio de Sanidad. (2023). *Encuesta sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias en España (ESTUDES) 2023*. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas. <https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/encuestas.htm>
- Ministeri de Sanitat. (2023). *Enquesta ESTUDES 2022-2023. Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues*. <https://pnsd.sanidad.gob.es/>
- Nou Diari. (2023, abril). *La Unitat de Conductes Addictives va atendre 714 persones a Eivissa durant el 2022*. <https://www.noudiari.es/local-ibiza/la-unidad-de-conductas-adictivas-atendio-a-714-personas-en-2022-el-38-por-consumo-de-alcohol/>

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. (2024). *Encuesta EDADES 2024. Encuesta sobre alcohol y drogas en España.* <https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/EDADES.htm>

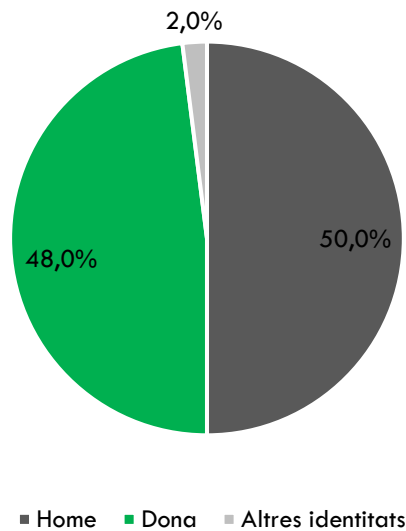
Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. (2024). *Informe sobre adicciones comportamentales y otros trastornos adictivos 2024: Indicador de admitidos a tratamiento por adicciones comportamentales. Juego de azar, uso de videojuegos, uso problemático de internet y otros trastornos adictivos en las encuestas de drogas en España EDADES y ESTUDES. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas, Ministerio de Sanidad.* <https://pnsd.sanidad.gob.es/>

Projecte Home Balears. (2022). *Memòria anual 2021.* <https://projectehomebalears.org>

5. ANNEXOS

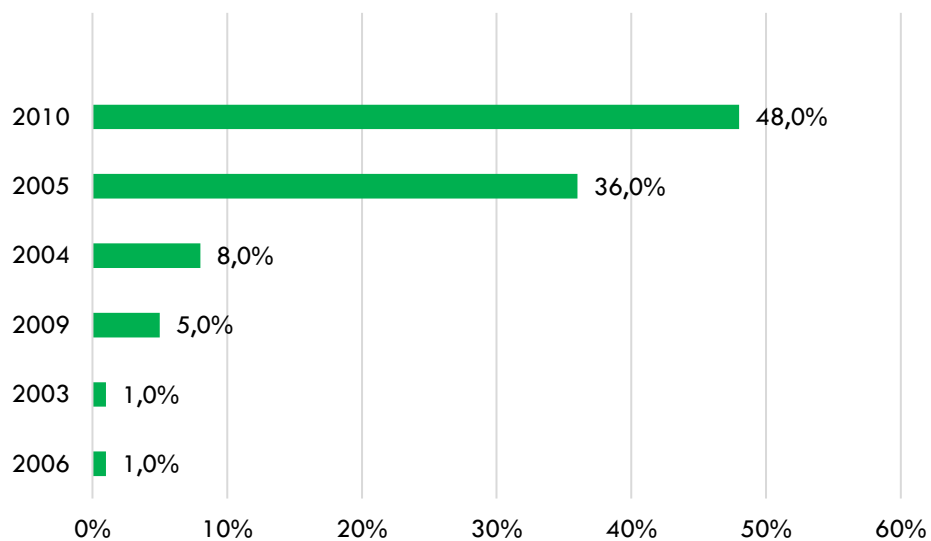
Annex 1: Perfil demogràfic dels joves que han respost l'enquesta

Gràfic 39. Quin és el teu gènere?

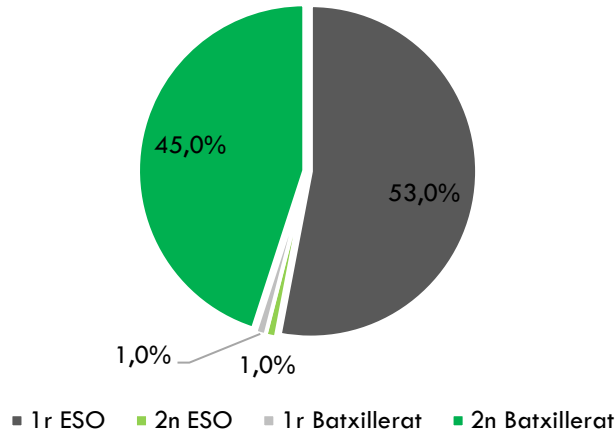
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Gràfic 40. En quin any vares néixer?

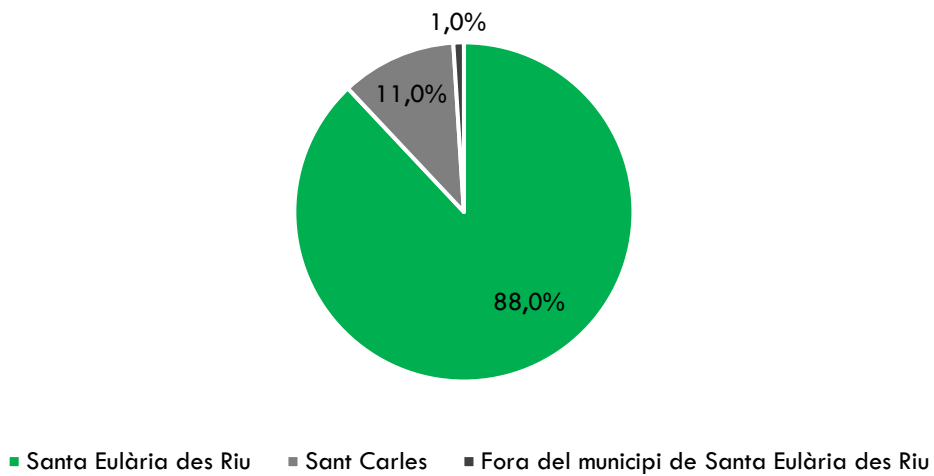
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Gràfic 41. A quin curs et trobes?

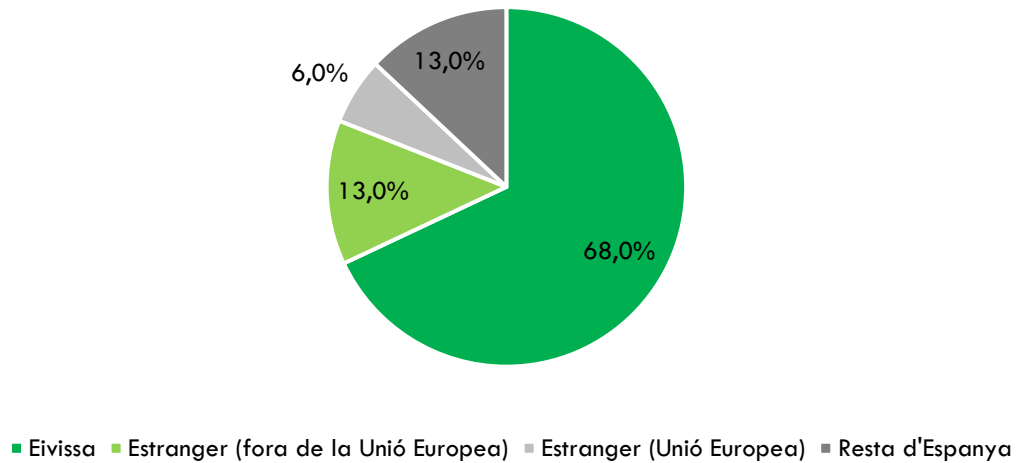
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Gràfic 42. A quin nucli de població resideixes?

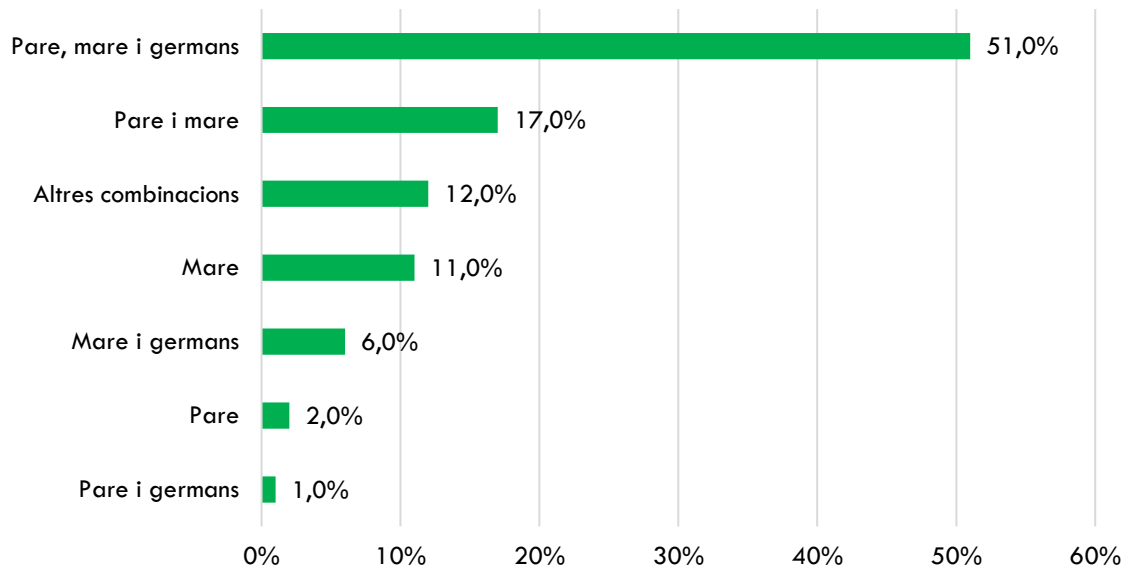
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Gràfic 43. A quin nucli de població resideixes?

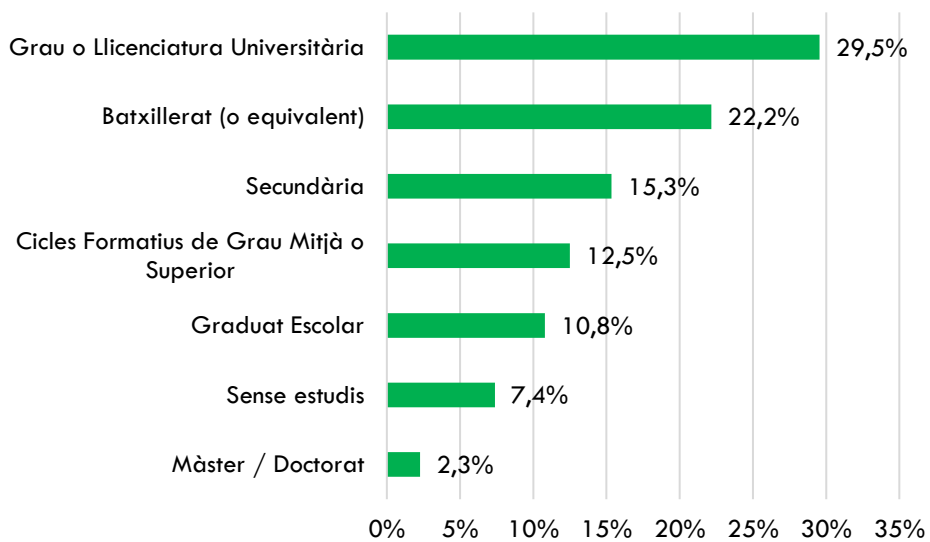
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Gràfic 44. Amb qui vius?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Gràfic 45. Quins estudis tenen els teus pares, mares o tutor?

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del qüestionari

Annex 2: Entrevistes

Entrevista 1: Policia Local

Descripció de l'entrevistat

Porta 19 anys treballant com a policia local. Els últims quatre en la unitat de menors. Es dedica especialment a la prevenció de situacions de risc en menors, actuant com a nexa entre els diferents actors implicats i l'Ajuntament. Treballa amb col·legis i instituts, coordinant-se amb els departaments d'orientació. Aquest treball es concreta en xerrades preventives i en un control de l'entorn de l'institut. També es coordina amb la fiscalia de menors i amb serveis socials.

La seva labor se centra en intervenir en situacions de risc en les quals estiguin involucrats menors. Ja sigui directament o a través del seguiment de les actuacions dutes a terme per la patrulla. Aquestes intervencions es poden centrar, per exemple, en situacions de conflicte dins de les famílies. O també controlant la via pública, evitant que es produeixin fenòmens com els botellons. En aquest cas es prevé el consum i s'informa les famílies per a poder fer un seguiment. Si aquestes famílies tenen contacte amb serveis socials, se'ls trasllada aquesta informació. Així, s'intenta que en el cas que les famílies estiguin en una situació econòmica delicada les sancions econòmiques es commutin per mesures educatives.

En principi la seva unitat està composta per dues persones. Són ell i la seva companya, però aquesta última està de baixa de llarga durada. Així que l'entrevistat està realitzant totes aquestes tasques ell només.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

L'entrevistat considera que sempre que es parli de drogues la situació és greu. Per això treballa perquè s'erradiqui un hàbit que és perjudicial per a adolescents i menors. El tema del consum sempre és preocupant perquè hi ha, però no creu que sigui alarmant perquè la situació està molt controlada.

Aquesta opinió la té com a policia local però també com a pare. Així, considera que la prevenció i la detecció de situacions de risc és fonamental.

Des del punt de vista policial la qüestió de la facilitat de l'accés a les drogues resulta una pregunta complicada, perquè evidentment ells no són consumidors. Encara i així, considera que els menors no tenen fàcil accedir a les diferents substàncies. Considera que es fa una bona feina de camp i es duu a terme un control exhaustiu.

Es prevé especialment el tema de la venda d'alcohol a menors. Sempre existeix el parany que un adult el compri per als menors, però així i tot es treballa sancionant als establiments que venen directament als menors.

Respecte al cànnabis, considera que el seu consum al voltant dels 14 anys és molt residual. Es detecten més situacions entre els 16 i 17 anys. Amb tots els menors també es duu a terme un treball de prevenció respecte al tabac.

Abans tenien molts problemes amb el botellot. Ara es detecta poc. Ja no hi ha avisos. O s'amaguen molt o hi ha poc. S'han d'amagar molt també per a porros en via pública.

Drogues com la cocaïna o l'èxtasi en menors es veu molt poc. Sí que és habitual entre adults, més a Eivissa. Si es fa un control i es deté a xavals que venen de festa acostumen a portar drogues.

Altres addiccions comportamentals

A les sales de joc es controla l'accés a menors. Si es recapta informació que es vulnera aquesta prohibició s'intervé. En el joc en línia considera que els pares han de jugar un paper molt important, prevenint que els joves puguin tenir diners en internet.

Respecte a les pantalles, es fa prevenció amb xerrades en els col·legis i instituts respecte a les TIC. Estan dirigides a alumnes de cinquè i sisè de primària i a alumnes d'ESO. Depenent de l'edat dels destinataris s'adapta el contingut. Als més majors, per exemple, se'ls parla dels delictes que poden cometre a través de les xarxes. S'hauria de treballar més amb els pares, però és difícil perquè no mostren excessiu interès a assistir a xerrades. El treball amb els joves se centra també a explicar tot el tema del control parental i el temps adequat que haurien de dedicar a les pantalles en funció de la seva edat. Com a policia local, per a realitzar totes aquestes xerrades rep formació específica.

Perfils més susceptibles de tenir comportaments additius

L'entrevistat explica que els últims 3 cursos sol ha treballat al matí. Així que es perd moltes coses que passen a les tardes. Quan treballava a les tardes tenia un perfil de més de 15-16-17 anys. Potser més de famílies desestructurades, amb pares separats que no presten la suficient atenció als seus fills. I ells s'aprofiten per a fer el que vulguin.

També destacaria als estrangers no acompanyats o menors sense pares tutelats pel Consell. En general destaquen aquells joves més vulnerables, amb pares amb problemes socials o famílies amb problemes econòmics, amb les quals serveis socials acostuma a tenir vincle. Molts són estrangers extracomunitaris. Els xavals acaben tots junts.

Encara que insisteix que es troba una mica desconnectat de la situació. Pel que ell pot dir, considera que en els centres educatius està molt controlat tant el consum com la venda. Tot el dia dona voltes als centres per a poder dur a terme la seva tasca.

Canvis després de la pandèmia

La pandèmia va prevenir el consum de substàncies, però potser ha tornat als joves més addictes a les tecnologies. Sí han detectat més problemes de salut mental. També es fa prevenció de consum de begudes energètiques.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

L'entrevistat considera que tot acaba sent sempre un problema de recursos. Porta un any reclamant una companya, ja que la seva està de baixa des de fa temps. Haurien de ser 3 i està ell tot sol. Creu que són necessaris recursos per a treballar la prevenció i que hi hagi control. Cada estiu estan igual, falten mans. Falta gent en menors, serveis socials...

Més enllà del tema dels recursos, considera que l'Ajuntament fa una bona feina, el màxim esforç possible. Joventut, serveis socials... la gent que treballa es deixa tot. Hi ha molta relació entre ells. Per exemple, amb Eva del Punt Jove.

Com a possible actuació, destaca que, en un taller de formació a Madrid, va veure que alguns ajuntaments realitzaven campanyes informatives de consum de diferents drogues molt interessants. Es repartien una sèrie de tríptics informatius específics per a cada tipus de droga: cànnabis, cocaïna... de totes les substàncies. És a dir, un document on es recull tota la informació rellevant d'aquella droga. Com puguin ser efectes adversos, riscos... Tot molt ben explicat. Ho lliuraven en centres educatius. Arran d'aquesta idea es posa de rellevància la importància de treballar coordinats entre les diferències àrees de l'Ajuntament. Un factor important per a l'èxit del pla. Així per exemple, aquesta campanya educativa, a més dels centres educatius, podria incloure al punt d'informació jove o al centre de salut.

Entrevista 2: Àrea de Joventut

Descripció de l'entrevistada

L'entrevistada és Tècnica de l'àrea de joventut de Santa Eulària del Riu. Porta 5 anys treballant a l'Ajuntament. Abans va començar en altres ajuntaments. Així que porta des del 2016 dedicant-se a aquest àmbit, tant com monitora d'oci i lleure, com d'informadora juvenil. Actualment porta la gestió del departament, treballant en l'àrea tècnica.

Santa Eulària té un centre d'informació juvenil. També tenen 3 punts joves i van camí d'un 4t. Tenen 5 parròquies i la idea és que hi hagi un punt jove en cadascuna. Ara mateix hi ha en Santa Eulària, Puig d'en Valls i Jesús.

Les activitats d'oci i temps lliure s'ofereixen en els punts joves d'11 (l'any que compleixen els 12) fins als 17 anys. I en el centre d'informació juvenil s'atén dels 12 fins als 30. També a les seves famílies. Igualment, la gent que ve és a partir de 16. Quan tenen dubtes sobre què estudiar, tema de treball... Actualment tenen un programa cada dissabte que s'ofereix a nens de 6 a 11 anys, previ al punt jove. També les escoles vacacionals de Pasqua i de Nadal de 3 a 11 anys. Les d'estiu s'organitzen des d'esports.

Actualment, incideixen en la tinença i consum de vàpers, ja que actualment han estat informats des dels centres educatius que els menors porten a classe i fan ús dels cigarrets electrònics o vàpers, en aquest sentit, volen intentar amb la policia canviar la norma i ús d'aquests dispositius.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

Quant a drogues com a tal, i segons el que comenten els monitors, s'ha vist que fumen tabac i marihuana. I alguns d'ells han provat altres substàncies. I després alcohol. Més que res pensa que és per la facilitat d'accedir a això. Perquè no els pregunten o perquè altres adults els compren. Perquè potser algun d'ells té 16 i s'ajunten amb gent de 18. L'accés és molt fàcil. Però no creu que sigui alguna cosa de l'illa, és una cosa genèrica. De marihuana no els ha preguntat directament als xavals.

Els monitors dels punts joves van enviar un email donant part de la situació en cadascun d'ells. En Santa Eulària, els usuaris que tenen entre 14 i 17 anys sí que fumen tabac i marihuana. També prenen alcohol, principalment els caps de setmanes. Pel que han pogut anar sentint. I algun també pren algunes substàncies més fortes. D'11 a 14 anys, almenys els que assisteixen al centre, no consumeixen cap substància. A Puig d'en Valls s'ajunten al parc a fumar marihuana i beure alcohol. Són les substàncies més consumides entre ells. En el punt de jove de Jesús són més petits. No fumen ni prenen cap substància. La majoria que són majors van a estudiar.

Altres addiccions comportamentals

En diferents reunions amb altres departaments, relatives a infància i joventut, es parlava que hi ha prou abús de les pantalles. Sobretot d'un mal ús. Utilitzen el mòbil en horari escolar, quan en teoria no haurien de portar-lo en classe.

A més, pugen coses en les quals posen molt el seu cos. No són conscients que el que pugen després els pot repercutir, per molt que ara els sembli normal. La informació és de tan fàcil accés, molts consumeixen pornografia. Molts estan en onlyfans. Molts venen la seva imatge perquè així aconsegueixen diners. Molt més les dones.

El problema amb les pantalles es veu des de la infància. Els controls parentals no basten. Afecta a les activitats que s'organitzen des de l'Ajuntament. Els xavals no volen activitats llargues. Estan acostumats a la immediatesa i al fet que tot sigui ràpid. No tenen cap paciència i es frustren.

Des del COVID s'ha vist també que els joves tenen molts més quadres d'ansietat. Per haver estat tancats i enganxats a les pantalles. Cal fomentar el bon ús.

També molt enganxats a Tiktok. Fins a xavals de 8 anys. Abusen en xarxes perquè fan coses que no fan en la realitat. En una escola d'estiu juvenil utilitzaven el WhatsApp per a ficar-se amb el xaval més vulnerable.

I el tema de la imatge: semblar perfecte. Idealitza una imatge. Les xarxes socials estereotipen cànons de bellesa i és un perill. Pot afectar molt a l'autoestima.

Respecte al que han comunicat els monitors, en Santa Eulària tenen una gran dependència amb els mòbils i les xarxes socials. Es passen gran part del dia amb els telèfons. Encara que estiguin en el punt jove fent activitats estan amb el mòbil. I això que han insistit molt, perquè els xavals sols volien anar al punt jove a jugar a la videoconsola. Anaven a jugar i res més. Ara només deixen 30 minuts per usuari. Perquè abans es tiraven 4 hores seguides. No tenen constància que estiguin amb jocs d'apostes. No s'han vist canvis després de la COVID.

Respecte a Puig d'en Valls, ara els ha donat per fer DNI falsos. Per a poder accedir a coses que d'una altra forma no podrien. Tant comprar alcohol i tabac com anar a discoteques. D'altra banda, tenen la PlayStation 5. Però el seu ús s'ha limitat al dissabte, perquè si no estarien tot el dia jugant.

Quant a Jesús, les consoles no les utilitzen. Al final depèn molt del monitor. Si el monitor té un perfil més dinàmic, esportiu, és més fàcil. Sí que és veritat que també estan molt al telèfon, però tampoc tot el dia. Com es veu, en Jesús és un perfil diferent.

Perfils més susceptibles de tenir comportaments additius

Depèn del grup que s'ajuntin. Sí que és veritat que en Santa Eulària i Puig d'en Valls, que és on més informació li donen, hi ha molts nois. Potser d'un grup de 10 potser 8 són nois i 2 noies. El que passa és que ara estan anant nous joves més petits que tenen unes característiques més innocents. Però sí que és veritat que en general van més nois que noies al punt jove. No sap per què passa això. Així que la informació que li donen és més de nois. Des de serveis socials podran proporcionar molta més informació, especialment l'educadora de carrer.

En el punt jove hi ha joves de tota mena. Al principi sí que hi havia nois de famílies més desestructurades. Però també venen altres perfils. Ara el perfil és molt més variat. La gent està veient que el punt jove és per a tothom. I es veu en el fet que ara participen joves que després els seus pares els venen a buscar. És a dir, que es veu una implicació. Amb altres nois, per exemple, que han arribat borratxos, en dir-li-ho a la família aquesta responia que ja no sabia què fer amb el xaval. És necessari actuar molt en les famílies. Els costa molt implicar-se, tret que sigui obligatori. Potser a través dels centres educatius. Ja que és difícil sortir de la rutina treball-descans.

Actuacions des de l'àrea de Joventut

Fomenten un munt de valors: participen en temes mediambientals, participen en dies internacionals com són el dia de l'erradicació de la violència contra la dona, LGTBI... Es centren en difondre valors. De respecte, tolerància, cohesió... Treballen d'aquesta manera. I de poder fer un oci sa. Per exemple, fan tallers de cuina, que no impliquin per exemple sucres. Així ells veuen que tenen capacitat de fer moltes coses. I després l'esport.

Però en quant a addiccions, sí que han fet alguna cosa relacionada amb el ciberassetjament. També van participar fent una programació sobre el dia sense tabac. Sobretot es treballa sobre la base del que els xavals van demanant. Fa temps que volen una xerrada sobre el suïcidi. Alguns monitors han escoltat comentaris en els xavals que poden semblar innocents, però que denoten que existeix un problema sobre aquest tema. És bo que amb la pandèmia s'hagi fet més visible.

Referent a les últimes actuacions, realitzen tallers sobre educació emocional, fet que ajuda a que els joves no trobin en les addiccions "una solució" als seus problemes. Així doncs, tracten al llarg de l'any, en els diferents casals diverses dinàmiques, debats i activitats artístiques orientades al treball de l'educació emocional.

Aquestes propostes permeten als i les joves identificar, expressar i gestionar les seves emocions de manera saludable. A més, de manera indirecta, sorgeixen en el dia a dia situacions i vivències que donen peu a converses espontànies sobre la importància de conèixer-se emocionalment, empatitzar amb els altres i afrontar conflictes de manera constructiva.

Afavorint el desenvolupament d'habilitats com la resolució pacífica de conflictes, la comunicació assertiva i la presa de decisions conscients, fonamentals per al benestar personal i la convivència en grup.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

Sobretot es podria treballar més el tema del ciberassetjament. Cal actuar en els centres educatius i amb les famílies. No es pot fer que els agents socials i educatius s'emportin tota la càrrega de l'educació. L'educació és 24 hores, les famílies han de jugar un paper important.

En els punts joves és molt important el monitor, ja que acaba actuant com un germà major. S'hauria de posar molt més en valor el paper que tenen els casals. Dins d'allí es podrien fer coses. Tema xerrades no. Una cosa activa i dinàmica, activitats d'impacte, no d'escoltar. En el punt jove es pot fer de manera implícita al llarg de l'any, superant les limitacions d'actuar una hora en l'institut amb una xerrada. Permet treballar en la línia dels valors comentada anteriorment.

Entrevista 3: Àrea de Cultura

Descripció de l'entrevistada

Treballa des de l'octubre de 2000 a l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu. Va començar com a tècnica de normalització lingüística, ja que és filòloga catalana de professió. Després per mancances de personal va anant agafant tasques de programació cultural. Va compaginant aquestes dues àrees. És de Santa Eulària des Riu.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues i altres addiccions comportamentals

No coneix directament la situació, sinó a través del que contenen altres tècnics. Des de Joventut sí que li comenten que hi ha consum d'alcohol i cànnabis. També de coses més fortes. La seva percepció és que hi ha molta influència de les xarxes socials en el seu comportament. I certa desestructuració de les relacions personals. Aquestes es substitueixen per relacions a través de xarxes. Són distorsionadores. Fan que potser no hi hagi relacions personals fortes d'autoestima i un grup de relacions personals de suport. Fa que siguin més susceptibles, més vulnerables. Situacions concretes no en coneix.

No sap directament si és fàcil o no accedir a aquestes substàncies. El que ha sentit és que hi ha facilitat d'accés. Pels comentaris que l'arriben: la gent veu com venen al carrer.

Així mateix detecta, parlant amb companys, que hi ha un problema amb les pantalles.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

Hi ha una premissa important que és que es necessita tenir una autoestima forta, tenir una sensació de poder personal important. Ser una persona segura. Això és el que s'hauria de treballar des del principi. Una persona insegura que necessita d'una opinió externa per validar-se, que necessita fer el que fa el grup per sentir-se acceptat és més vulnerable.

S'han de fer accions dirigides a augmentar l'autoestima i tenir personalitat. Dirigides a que la gent no sigui tan vulnerable. Ser conscient dels propis talents. Si hi ha un grup amb qui compartir aquests talents, amb coses que t'agraden, és més fàcil resistir-se a pressions externes. Tant adults com infants. No fer el que no vols per ser acceptat. Tenir la capacitat de decidir que interessa i que es vol per cada un. Per això es treballa amb família i escola a tots els nivells. És necessari sortir del paper de víctima o debilitat. La psicòloga de serveis socials també pot jugar un paper important en això.

Per això les activitats amb continuïtat són importants. Cohesionar a partir d'aquestes coses que agraden. Pot reforçar l'autoestima.

Actuacions des de l'àrea de Cultura per contrarestar la situació

El que estan fent des de Cultura és una sèrie d'accions que es poden considerar preventives, tot i que no tenen directament una relació amb les drogues. Per aportar oportunitats a infants i joves de tenir aquest suport interpersonal. Per exemple, activitats que es poden fer en família. Des d'edats molt primerenques. Així tenen aquesta oportunitat de fer activitats conjuntes en família. A nivell de programació cultural, per exemple, el festival de teatre. Tot l'any i al Nadal. S'organitzen tallers, totes les celebracions de festes... Totes les oportunitats que hi han s'organitzen tallers de diferents temes i continguts. Per exemple, gimcanes culturals o instal·lació de jocs més educatius, fora de videojocs. S'han d'oferir coses que puguin ser interessants fora del món digital. Aquest té tot el seu apartat positiu, però pot ser un perill i en alguns casos es converteix en addicció. Això serien activitats per famílies.

També es fan altres activitats dirigides a menors a nivell individual. Com per exemple, coses de formació. Tenen una escola municipal de música, clubs de lectura infantil i juvenil, tallers audiovisuals i de vídeos... Són activitats que permeten desenvolupar talents personals i tenir un grup de companys i amics que comparteixen aquest interès i talent. Demanden un cert esforç i compromís que allunyen de la immediatesa en la qual ens hem instal·lat. Es plantegen objectius a mitjà termini i que suposen un petit esforç i compromís.

També hi ha associacions culturals que ofereixen activitats de tot tipus, com tallers de teatre. Cada poble té, així mateix, una colla de ball pagès. Actuen com escola de ball tradicional. Tenen membres a partir de 6 anys. A una de Santa Eulària continuen quan són adolescents. També empreses privades, com a acadèmies de ball. Hi ha dues bandes de tambors i cornetes, però ara no estan funcionant. Associacions que fan bandes de percussió. A les AMIPAS ofereixen també aquest tipus de tallers. Un institut feia teatre, dibuix manga... Per aquí és una manera d'enfocar la prevenció. Abans d'arribar al consum, que ja has de fer un altre tipus d'intervenció. L'etapa més complicada és el pas a l'institut, quan comencen l'adolescència i entren en contacte amb gent que ja està consumint.

Des de serveis socials tenen coneixement de totes aquestes activitats. Altres activitats d'esport també són molt interessants, hi ha molta diversitat. Molts participen, així que no es pot considerar com una simple oferta complementària. A més hi ha continuïtat.

Algunes activitats són gratuïtes i altres tenen un cost (com l'escola de música, que té un cost mensual i existeixen bonificacions). Associacions normalment ho fan a nivell gratuït, perquè normalment reben el suport de l'Ajuntament. Hi ha una convocatòria d'ajudes.

Igual amb les AMIPES. Quan hi ha espectacles s'intenten mantenir preus populars, quan hi ha una despesa forta darrere de les activitats. Encara que sigui baix. Però majoritàriament les activitats són gratuïtes.

Cal remarcar que a les festes del poble, no hi trobem zona de barra ni venda d'alcohol, aquesta activitat queda restringida als locals que compten amb aquesta llicència. Les festes que si introdueixen zona de barra, són aquelles organitzades per associacions.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

Tenen pendent treballar més directament amb joves en l'àrea cultural. Per exemple, en la programació d'arts escèniques. A nivell d'infància i família tenen molta participació, però es despenen a l'adolescència. Un objectiu, que no s'arriba a fer per falta de personal i recursos. Una idea era fer un festival d'arts escèniques i juvenils. Amb tot una feina prèvia de preparació. Però no han arribat encara. Oferir un espectacle implica molta feina per aconseguir que els joves s'involucrin. Trobar una companyia de teatre coneguda, fer tallers... És una cosa que els agradaria molt fer, però són molt poques mans.

Entrevista 4: Àrea de Participació

Descripció de l'entrevistada

Va començar a treballar a l'Ajuntament de Santa Eulària del Riu en 2021. Primer com a tècnica de Joventut. Va treballar en diferents projectes que s'estaven realitzant ja allí. Quan va acabar va passar a participació ciutadana, des d'on ha tocat també temes d'igualtat i agenda 2030.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues i altres addiccions comportamentals

La seva percepció no és gens negativa. Santa Eulària és un municipi molt gran, té 5 parròquies i la població està molt dispersa. En el nucli sí que hi ha més concentració, es presenten més dificultats tant a nivell econòmic com d'oferta d'oci per a joves. Però no hi ha una percepció que hi hagi un problema greu d'addiccions. Ni a alcohol ni a drogues il·legals. Des que es va canviar de lloc el punt jove hi ha mínimes queixes pel moviment dels joves que es concentren voltant. No són molts ni són representatius de tots els joves. De fet, ja passava en l'altre.

Sobre l'oferta d'oci: el turisme que es fa és familiar. No hi ha discoteques grans ni turisme de borratxera. Això fa que hi hagi una oferta diferent d'oci.

Si es parla de dispositives electrònics o jocs en línia la cosa canvia. Ella treballa amb el consell de participació infantil i juvenil. Per això té contacte directe amb els joves, encara que sigui una mostra poc representativa dos membres de cada centre. Els nois tenen idea de què s'hauria de fer. Des de millorar l'edifici, recollida d'escombraries, bullying... Quan va sortir aquest últim va poder veure com es relacionen entre ells. Hi ha una inclinació cap a internar-se dins dels seus propis problemes. Hi ha molta separació dins dels grups. En reunions amb AMIPAS ha pogut saber que dins dels centres hi ha distintes realitats. Malgrat això i que hi ha 5 parròquies, els centres coincideixen a dir que després de la pandèmia hi ha hagut una involució en el desenvolupament dels grups. Els nois estan molt més retrets i s'han desenvolupat conflictes emocionals. Li ho van comentar les treballadores socials en una reunió sobre la infància del municipi. També hi ha hagut un increment molt fort de la violència dins de les parelles de joves i que no està reconegut com a violència. Són moltes coses diferents, però que estan relacionades. Són el resultat de molts factors. Emocionalment estan més fràgils. L'oferta és aquí. Però no hi ha control parental: o no tenen, o no volen o no coneixen eines per a controlar l'accés a les xarxes i internet.

Hi ha un problema seriós en aquest àmbit i és el que més els preocupa. També el consum de drogues òbviament, però més aquest tema. El consum és molt primerenc. Hi ha nens que amb 6 anys ja tenen accés lliure al mòbil. Hi ha xerrades específiques des de l'Ajuntament. Però no arriben a tots. Perquè els que ho necessiten són els que menys van. Aconseguir participació a l'illa és molt complicat.

Estan treballant a millorar això, consensuant amb les associacions. Exemple de la setmana LGBTI actual. Utilitzar els seus canals de participació i que participin. Va funcionar una miqueta millor, però així i tot no arriben a tot el públic que volen.

Cal destacar també que en l'edat adulta la pornografia reproduïx relacions violentes. La pornografia que majoritàriament es consumeix està feta per a reproduir la violència. Respecte al joc, no hi ha cases d'apostes en el municipi que ella sàpiga. Hauria de ser en línia, però desconeix la situació.

Accés a les substàncies

Pensa que és fàcil accedir a elles. Encara que depèn molt del context familiar i de les seves mesures de protecció i control. Però en general els nens es mouen amb bastant llibertat de moviments en estar en pobles. Per exemple, si vius en Jesús fas un volt pel poble i no tens una vigilància com la puguis tenir en una altra ciutat. Hi ha maneres d'aconseguir-les.

En la parròquia de Santa Eulària és on hi ha més població de joves i també on pot haver-hi més. A l'ésser un entorn urbà hi ha més mobilitat i menys vigilància. Vol pensar que en els locals en què es ven alcohol i tabac no es proporciona als menors. La policia local està sempre alerta per a evitar el trànsit entre els joves. Així que creu que en les 5 parròquies no es dona en excés entre ells.

A nivell de majors ja sí que és innegable que hi ha moviment d'estupefaents. Viuen a Eivissa. Però creu que la joventut està més protegida de les drogues il·legals. De les legals potser hi ha més oportunitat.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

Tenen de tot. Tenen famílies funcionals, però que estan desestructurades en l'emocional o en l'econòmic. No creu que la classe sigui un factor determinant per al consum. Sí que ho pot ser més l'entorn dels companys o el grup. Coneixent com són les famílies o els centres educatius, creu que tot és molt pla. No creu que el factor socioeconòmic sigui tan important. Té a veure més amb el maneig de l'oci i el temps lliure dins del grup que dels diners.

L'oferta d'oci és brutal. En el poliesportiu hi ha 23 clubs que ofereixen tot tipus d'esports, club de vela, escola de música plena, els 3 punts joves... Però hi ha una població a la qual no arriben. Nois que estan dins dels seus entorns i que, per la distància, sedentarisme o falta de motivació, no s'activen. No arriben a tota aquesta oferta d'activitats.

El fet de tenir la població disseminada afecta a tot, per exemple, a la participació. Es fa un gran esforç per organitzar activitats culturals i esportives en totes les parròquies, encara que es concentren en Santa Eulària. Dins de cada parròquia la població també molt disseminada. Genera un problema de transport important. Els nois depenen dels pares per a anar d'un lloc a un altre. Ha hagut de fer subgrups en les diferents parròquies per a ajuntar a uns altres. Les línies de bus van amb l'horari escolar i de zones molt puntuals. Els nois es queixen molt de com funcionen.

Canvis després de la pandèmia

El que està de moda és l'òxid nítrós (gas del riure). Pel que sap ho venen per les platges. Però el consum habitual creu que és el mateix.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

És un tema transversal. S'està pensant a treballar per a millorar la qualitat de vida dels ciutadans. Per això s'estan pensant projectes de millora de la salut. També cada any es duen a terme les xerrades amb les famílies per a evitar el consum de substàncies. Creu que estan en la línia. Potser el que hauria de millorar és la proximitat amb les associacions que tracten aquests temes i problemàtiques. Estan en contacte amb elles per diversos motius, però potser podrien programar activitats conjuntes impulsades per l'Ajuntament. Per exemple, al llarg del curs escolar amb els col·legis.

A part d'això, estan treballant en la implantació de les rutes saludables. Dins d'elles també haurien de poder encadenar-se amb altres accions saludables i que portin aparellat el maneig del temps d'oci per a tenir una vida sana.

La intenció és el treball transversal. Tots els esforços enfocats al mateix objectiu des de la seva àrea.

Entrevista 5: Segona tinent de Batlia

Descripció de l'entrevistada

Porta tota la vida a l'Ajuntament. És funcionària de carrera, havent coordinat al llarg del temps diverses àrees. Fins i tot ha exercit de secretària de l'Ajuntament.

Des de fa 3 legislatures es va presentar a les eleccions i actualment és Segona Tinent de Batlia. Porta diferents àrees: benestar social, participació ciutadana, mobilitat, gestió de litoral i platges, ISO i gestió de la qualitat, igualtat i transparència.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues i altres addiccions comportamentals

S'emmarca en una normalitat canviant. Perquè no és el mateix fa 20 anys que la situació que tenen actualment. A través del Departament de Serveis Socials, les educadores són les que estan en contacte amb els grups que es veuen pel poble, amb els col·legis... i sí que és veritat que estan transmetent que hi ha un consum. Abans podia ser el típic porro, ara és un consum de coses més potents i a una edat més primerenca. I això és el que preocupa.

És veritat que amb la pandèmia s'ha agreujat. Ja no sols amb el tema de drogues, sinó amb altres addiccions: botelló, pornografia en xarxes, ciberassetjaments... La pandèmia no ha beneficiat molt en tot això. La pandèmia ha portat coses dolentes que no se n'aniran i aquest és un bon exemple. A més, s'està demostrant que cada vegada aquest consum és a edats més primerenques.

No té noció de a quines substàncies més fortes es refereixen les educadores. En la Comissió d'Infància, feta l'última a final de curs i on estan representats APIMA, professors, alumnat, educadores... parlaven d'alguna mena de pastilles. També substàncies tipus vàliums, tranqüimazins... coses d'aquestes. De fet, una amiga farmacèutica li comenta que intenten anar a comprar el que sigui. Ho estan restringint molt.

Accés a les substàncies

L'alcohol sempre és més fàcil, ja que sempre hi ha un adult o un que sembla adult a tots els grups. I llavors en els supermercats no és complicat. Si n'aparentes 18, tret que compris una quantitat gran d'alcohol no et demanen el DNI.

Respecte al cànnabis, creu que és també molt accessible. No sols a Eivissa. Tots tenen contactes i saben com localitzar-ho.

Altres addiccions comportamentals

Fa un mes es va fer una jornada a càrrec de la Comissària Cap de València i un de Mallorca. La jornada estava dirigida a pares i fills i tractava el ciberassetjament. Va sortir també tot el tema de la pornografia. Els nens i joves estan utilitzant molt les pantalles. Encara que els pares posin límits com el control parental, és molt fàcil accedir.

A més, el tema de les xarxes canvia molt ràpid. Va explicar que a través d'aquestes, que sovint semblen inofensives, hi ha molts perfils falsos que els fan accedir al sexe gairebé sense voler. Segons explicava la Comissària, el ciberassetjament és aquí, però accedeixen tan ràpid i a edats tan primerenques, que la joventut ho veu amb normalitat. I després et trobes fenòmens com el de les *manades*. Per exemple, també a través de la pornografia. La veuen des de petits i creuen que és la manera normal de relacionar-se sexualment. Que és la veritat. I acaba derivant en assetjament sexual.

En relació amb les pantalles, s'acaben convertint en addictes a tot. La Covid no ha facilitat res. Tantes hores davant de la pantalla per a fer els treballs... s'habituen. S'han acostumat a no sortir, a no passar tant de temps amb els amics... Encara que ells diuen que no han perdut el contacte. Sinó que ara es relacionen més mitjançant les pantalles. I consideren que parlen més gràcies a això. De forma més individualitzada dins del grup, ja que tenen subconverses. En elles poden desmentir el que diu un d'ells. Es formen així discussions paral·leles. En persona s'haurien de dir les coses cara a cara. És una manera de relacionar-se més complexa. Potser per a ells és més fàcil i per això passen més hores.

Respecte a l'assetjament, resultava curiós que tots els pares assistents a les jornades estaven preocupats perquè els seus fills no sofrissin assetjament, però mai es plantejaven que els seus fills poguessin ser els que ho exercien sobre els seus companys.

Quan són assetjats els nens es tanquen en les pantalles, en les addiccions, es creen el seu món paral·lel, o se senten més forts si consumeixen com els altres... Han de mimetitzar amb el grup per a formar part. Vivim en una societat en què tot es fa en grup. Si no estàs en un no ets ningú. Si el teu grup fa alguna cosa el teu has de fer-ho.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

Pensa que hi ha dos perfils bastant definits. El perfil de fills de famílies desestructurades. En les quals pot fins i tot haver-hi consum a la casa... i per imitació, o perquè són famílies que no es preocupen, acaben consumint. Està normalitzat. L'altre perfil és el nen que no té aquesta capacitat d'autoestima i se sent inferior. Ha d'empatitzar amb els grups i amb el que estan fent.

El perfil de nen de família desestructurada, fins i tot en edats molt primerenques, des de l'Ajuntament els porten a reforç escolar, escola d'estiu, activitats extraescolars, beques menjador... per a treure'ls tot el possible de l'ambient familiar. Perquè és clar que mentre que no intercedeixi un jutge quan ja passa tot a majors, i pot haver-hi una retirada de la tutela, el xaval ha de ser aquí. Per aquests Serveis Socials treballa així.

Respecte als nens que tenen un problema d'autoestima, el seu problema és que tota l'estona han d'imitar, imitar... Rebre el *like* a les xarxes socials per a formar part del grup.

L'edat adulta és un tram molt més complicat. Sens dubte existeix molta addicció a l'alcohol. També a drogues modernes tipus amfetamines i els altres mil tipus de pastilles. També es barregen molt amb alcohol. Des del Centre de Salut podran explicar molt més.

Accions dutes a terme per part de l'Ajuntament

Des de l'Ajuntament fan moltes jornades, com les que ja s'han comentat. També les d'educar en família, en les quals es tracten temes molt seriosos per als nens i adolescents. També jornades en els col·legis. Es parla d'addiccions, pantalles, comportaments, alimentació... Es fan per a diferents edats, inclosa la Primària. Es va pensar que era important, ja que el salt a l'ESO és gran, i si no actuen abans, és com que arriben tard. En aquest sentit, treballen sempre des de la prevenció. Una vegada es detecta un problema, des de Serveis Socials ja s'activen una sèrie de recursos.

D'altra banda, treballen amb gairebé totes les associacions. Amb Projecte Home més amb adults. Des de Serveis Socials es fan derivacions. També treballen la patologia dual: esquizofrènia i consum de drogues. Hi havia una unitat que s'havia tancat i es vol tornar a obrir. També es deriva molt a la Unitat Infantil i Juvenil de Psiquiatria (USMIJ). Des de Serveis socials s'ha vist que han augmentat molt entre els joves els problemes de salut mental. Des de l'Ajuntament s'ha sol·licitat una agilitació del servei, ja que un jove amb aquests problemes no pot esperar els tres mesos de llista d'espera. És massa temps.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

És molt important la formació, la prevenció i la conscienciació. Al final als joves cal donar-los altres sortides, que estiguin motivats. Reforçar-los des de petits perquè tinguin aquesta autoestima perquè no necessitin les addiccions. És molt important.

També oferir molta oferta esportiva, tenir oferta sana, millorant les instal·lacions. En la mateixa línia, els Casals de Joves... Perquè els xavals tinguin un lloc on estar i fer coses. Que a més s'han fet de manera participativa. Els joves han dit el que volien. Són llocs que estan molt bé. Tenen diferents espais amb diferents horaris per a reunir-se, per a estar.

Al final és donar alternatives d'oci i fomentar la vida saludable d'acord amb les diferents edats. En totes les parròquies hi ha molt bones instal·lacions esportives. En Santa Eulària s'està redactant la Ciutat Esportiva que serà única a Balears. La joventut podrà anar i tenir moltes activitats.

Entrevista 6: Centre de Salut

Descripció de l'entrevistada

És la coordinadora del Centre de Salut, d'infermeres. És infermera des de fa 27 anys en la Unitat Bàsica de Sant Miquel, a la qual pertany Santa Eulària. Des de fa 2 és la coordinadora d'infermeria del centre de salut, juntament amb les seves quatre unitats bàsiques. Aquestes són Sant Carles, Sant Miquel, Sant Joan i Santa Gertrudis.

La visió que pot donar és sobre la Consulta Jove. És una consulta que fan les infermeres en els dos instituts del municipi (Es Quartó i el XARC). Ella està concretament en l'Institut de Sant Llorenç, que pertany a l'Ajuntament de Sant Joan, però que en termes sanitaris està en la mateixa Zona Bàsica de Salut. Respecte a les consultes que es fan en Urgències no té informació, perquè no està de cara a l'usuari.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

La informació que pot proporcionar és respecte als joves que visita per la Consulta Jove. És una consulta que personalment va tots els dilluns a l'institut que té de referència. Una de les preocupacions més importants dels adolescents que van a la seva consulta, que sempre és confidencial, tret que hi hagi un problema greu, que llavors sí que ha de donar part a l'institut, sí que hi ha un consum de substàncies. I a més a edats molt primerenques. Fins i tot xavals de 13 o 14 anys. Una de les coses és les sortides, les festes, els botellons, fins i tot dins de les pròpies cases.

El consum que més li estan comentant és sobretot el tema d'alcohol, marihuana i tabac. No tant el consum de pastilles. Són els que més preocupen. És un fenomen freqüent. Sota això hi ha altres problemes: ansietats, situació familiar complicada, relacions sexuals primerenques que els generen estrès i ansietat, problemes d'autoestima... S'ajunta una mica el tema.

El consum de drogues sintètiques pot ser més puntual que les consumeixin. Però xavals ja més majors, de 15 a 16 anys. Els que comencen amb 13-14 anys és sobretot les substàncies ja comentades. La beguda està molt lligada al cap de setmana: surten de festa i fan consum intensiu d'alcohol. Li ha arribat informació d'un xaval de 13 anys amb coma etílic. Ho van haver de portar a Urgències de l'Hospital fa un parell de mesos. És un tema preocupant.

Accés a les substàncies

Respecte a l'accés a aquestes substàncies, desgraciadament és molt fàcil. Un dels treballs que ella considera quan va als instituts a donar xerrades, comenta la necessitat d'evitar la pressió del grup. Els grups de l'institut són els mateixos que queden junts fora de l'institut.

En les zones on es mouen tenen moltes opcions d'aconseguir aquestes substàncies. Per exemple, ja saben que l'alcohol no el poden vendre a menors. Però si s'ajunten amb un amic major o un cosí l'aconsegueixen igual. Tira la llei tira el parany. Si ho volen ho aconsegueixen, és fàcil.

Altres addiccions comportamentals

Aquesta informació sobretot qui la maneja molt bé és el CEPCA, el Centre de Prevenció de Conductes Addictives del Consell d'Eivissa. Estan fent estudis sobre la pornografia i consum de pantalles.

Pel que l'entrevistada veu en la consulta jove, el tema de la pantalla és un problema gros. Els tutors ho comenten. Alumnes de formacions professionals que no poden entrar el mòbil al centre, perquè està prohibit i existeixen sancions, ho fan igualment. Tenen una dependència absoluta. És una mica superior a ells. Ho treuen entre classe i classe, això indica la dependència. No té informació sobre jocs d'apostes.

El tema de la pornografia també és un altre tema que està sorgint. Com la majoria no tenen un control parental en el tema dels mòbils, entren en pàgines on confonen el tema afectiu sexual amb la pornografia. De fet, els infermers del Centre de Salut van cada any als de 2n de l'ESO a donar tallers de "Sextima", que és com ho han anomenat. Parlen d'anticonceptius i altres i aquí sempre surten les preguntes de la pornografia. Ells la veuen com una cosa normal. Aquí que cal reconduir-los i explicar que precisament no és el lloc adequat. I per a això, el treball que està fent és anar als col·legis a 6è de Primària on aquí ja els parla de la part efectiu-sexual i de tots aquests dubtes que puguin tenir perquè, quan arribin a l'institut, no es trobin amb aquests dubtes i dificultats. Troba que és un treball interessant que intenta fer en la mesura de la possible amb els nois de Primària.

A Primària s'està quedant absolutament anonadada. Perquè li pregunten coses que ella ni remotament podia saber. De sisè de primària fan preguntes molt evolucionades. Sovint estan equivocats, però la inquietud està allà. Amb la qual cosa està molt bé que el personal de referència pugui ser present per a resoldre tots aquests dubtes.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

El perfil en principi pot ser qualsevol. Poden ser adolescents tant de famílies estructurades com desestructurades. És veritat que el que es troba són famílies amb pares separats, on a més els pares s'han tornat a casar, on hi ha fills de diferents pares que a vegades no es posen d'acord en el tema educació... El que no vol dir que tots els pares separats siguin així. Però sí que és veritat que quan no hi ha una unitat a l'hora de posar-se d'acord en normes tan bàsiques com les hores d'anar-se'n a dormir, o fins i tot les hores de veure el

mòbil o consumir televisió, o sortir, ella veu que és aquí on troba els problemes. Quan hi ha laxitud de normes. Per sota de tot això és on està apareixent tot el tema d'addiccions.

A vegades altres perfils estan vinculats a adolescents amb trastorns de la conducta alimentària (TCA). Són adolescents molt exigents, que potser no arriben a l'estàndard que se'ls exigeix a casa o que ells mateixos s'exigeixen. És un altre tema a tenir en compte, no deixa de ser addicció al menjar. Pot ser interessant lligar-ho a tema autoestima, consums i pantalles.

El perfil de consum de substàncies com a alcohol, tabac i marihuana solen ser... Fins i tot s'està adonant que les dones estan sobrepasant als homes. Això també és un altre aspecte a tenir en compte. I els perfils són persones amb normes laxes i limitades, la qual cosa ja ha comentat. Fins i tot la pressió del grup. També et pots trobar que un del grup sigui el que porta la veu cantant i els altres, amb la condició de no quedar-se enrere, al final acaba arrossegant als de famílies estructurades. Si no tenen una autoestima forta es deixen portar pel grup.

Una altra cosa important a tenir en compte és que el perill no el veuen. Perquè són xavals joves. Consideren la marihuana millor que el tabac. Són mites que s'han fet populars. Ells no veuen el perill aquí. És una mica treballar amb ells el posar-se en el futur. Com et veus d'aquí 15-20 anys? Veuen només el moment, el plaer... I el dia després què? Després hi ha altres xavals més tirats cap endavant, que potser no valoren els riscos, uns altres amb la personalitat més tranquil·la que sí que és veritat que ho entenen i es queden aquí com reflexionant també.

Canvis després de la pandèmia

Amb la pandèmia el que s'han trobat, després de reprendre les consultes, és molt el tema de l'ansietat. Molta por a tot. De fet, s'ha trobat a molts xavals que es rentaven les mans multitud de vegades per por d'agafar el virus. Un trastorn compulsiu de rentar-se les mans. Familiars o pares que fins i tot han estat ingressats, sobretot avis, i que han mort. Això ha creat molta por. Molta incertesa. I ho tapen amb les xarxes, tele, tabac... És tot el mateix. El tabac genera un núvol de fum que et despista, però després la realitat és la que és. Són vies d'evasió.

Els xavals que li arriben són derivats per l'orientador del centre escolar o el professor. Però després estan tots aquells que no arriben perquè no demanen ajuda o perquè no es detecten. Tant de bo poguessin detectar-ho tot. No tothom s'obre, i cal tenir molta paciència. Sempre des del màxim respecte, el no judici i la confidencialitat. Has de posar-te a la seva altura.

Accions dutes a terme per part del Centre de Salut

A part de les xerrades "Sextima", sobre les quals ja s'ha parlat, destacar altres accions com la setmana del tabac. Van fer taules informatives durant tota la setmana. També tenen un taller que donen als pacients que estan en procés de deshabituació tabàquica. Quan ja estan en la fase contemplativa de deixar de fumar. Només treballen amb tabac perquè el tema de marihuana ja seria més complex, es necessitarien altres professionals. Fan sessions durant un mes cada setmana. Unes sis sessions on tracten als pacients disposats a fer el canvi. A una de les sessions un metge els parla dels tractaments que hi ha i els acompanyaments. Això ho fan una vegada a l'any en el centre de salut. Això del "Sextima" ja seria per a instituts, per a gent més jove.

A nivell individual, amb cada pacient, en aquest cas adults (amb més de 14 anys), si es detecta algun cas així es treballa en el Centre de salut i després es deriva a la Unitat de Salut Mental o al CEPCA (acompanya a xavals amb qualsevol mena de dependència a Eivissa), o on vegin que el poden ajudar. Els infermers contacten amb el CEPCA per a derivar, és un altre recurs que és aquí. És molt potent.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

Sobretot tenen un problema d'espai en el centre de salut per a gestionar els grups. L'Ajuntament sap que hi ha aquest problema d'espai. Si tinguessin més espai podrien adaptar més activitats.

Amb el tema d'altres drogues seria necessari crear un vincle amb un psiquiatre o un psicòleg, que poguessin treballar per exemple amb tallers grupals. Ells, al cap i a la fi, són infermers. Però seria interessant incorporar especialitats. Un psicòleg els vindria de meravella. En el centre de salut no hi ha psicòleg, és un dels problemes als quals s'enfronten. Quan troben un adolescent amb aquests problemes han de fer una interconsulta amb la Unitat Infanto-juvenil i estan molt saturats. I potser triguen 3 mesos a veure un trastorn. Sí que és veritat que tenen l'orientadora de l'institut, però no és una cosa àgil. La burocràcia i la saturació fan que aquests temes tan importants no es puguin agilitzar. O bé els has d'enviar a urgències, que no és el que toca. Ja que si els envies ha de ser per una cosa puntual. A més, que als xavals cal fer-los un seguiment. Si els fas la interconsulta i han d'esperar tres mesos és massa temps. Per tot això, el tema del psicòleg és fonamental. Que sigui l'enllaç entre l'Ajuntament i el Centre de Salut.

Una altra opció és fer espais d'oci amb aquests xavals. A vegades el que ens troben és que no tenen lloc on passar el temps i l'acaben fent al carrer. Potser en el centre de salut

es podria tenir en compte. Una infermera podria dedicar un temps i espai per a fer aquest treball, al costat d'una psicòloga en el cas que la tinguessin.

També és important millorar la comunicació. Que els joves siguin conscients de tots els recursos que tenen a la seva disposició. Per exemple, que poden acudir a la seva infermera de referència a parlar d'anticonceptius. És un repte.

Entrevista 7: Professor IES Quartó del Rei

Descripció de l'entrevistat

L'entrevistat és professor de física i química a l'IES Quartó del Rei. És professor des de fa cinc anys i està a l'institut des de fa 3. Fa classes a 4t de l'ESO i primer i segon de batxillerat. Els més grans de l'institut.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

La seva opinió pel que veu en l'institut i pel carrer, que tampoc és que vegi molt perquè no es mou molt per Santa Eulària, és que la situació en el municipi és similar a la que passa en tota la joventut en general. No creu que hi hagi unes circumstàncies més greus o menys greus a Santa Eulària que en la resta de municipis. Hi ha consums, grupuscles de nois que es concentren en segons quines zones pel que té entès. En l'institut no ho ha vist tan evident, encara que li ha arribat algun comentari. Creu que en l'institut està més controlat.

També creu que la marihuana és la droga d'iniciació i la que més consumeixen en aquesta franja d'edat de l'institut. El primer any que va estar en l'institut sí que va veure a algun alumne sota els seus efectes, però a segon i tercer de l'ESO. La qual cosa resulta curiós, ja que són més petits. No recorda haver vist fumant als xavals.

Altres addiccions comportamentals

Creu que el 90% dels joves tenen problemes amb les pantalles. No pot dir més enllà, però és el que pensa. En la seva classe no deixa tenir el mòbil i creu que és una directiva del propi centre. Si ho utilitzen no és de forma consentida. Tracten que no ocorri.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

Pensa que és difícil identificar els perfils més propensos a tenir aquestes addiccions. Perquè pots pensar que els que tenen problemes a casa... Els que els pares no estan molt damunt. Semblés que tenen unes certes probabilitats més de fer abús de les pantalles i iniciar-se en el consum de drogues o consum d'alcohol. Semblés que existeix aquesta tendència, que els passa més a aquesta mena de nois. Però després altres perfils que no són estrictament així, que no tenen problemes a casa i cauen en els mateixos comportaments. No ho té clar, perquè no ho ha estudiat a fons la problemàtica.

Canvis després de la pandèmia

Sens dubte hi ha hagut un canvi en com interactuen. Hi ha hagut nens que ho han passat molt malament en la pandèmia. Perquè no tenien unes certes possibilitats. No és el mateix estar en una casa petitona que tenir espai, una terrassa. O si tens una casa de camp.

Que a més hi ha nens que necessiten venir al col·legi i a l'institut per a socialitzar. Perquè a la seva casa o fora de l'institut no tenen a ningú. Necessiten venir, per molt que pugui semblar contradictori i després diguin que l'institut és avorrit. Si no van a l'institut els estàs llevant mitja vida. I això ha afectat molts nens i nenes. A tots en general, però hi ha casos que han estat complicats. S'està tractant de recuperar tot l'anterior a la pandèmia: hàbits, sortides extraescolars, activitats multitudinàries... Es van deixar de fer i ara s'estan recuperant. Els van molt bé als nois. Així poden socialitzar en grup sense por, sense problemes, sense mascareta.

Accions dutes a terme per part de l'Institut

Pel que té entès es duu a terme alguna xerrada o algun taller, previ a la pandèmia... Sobre drogues, relacions sexuals... El típic. Creu que venien de part de l'Ajuntament.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

Les xerrades en l'institut són importants i útils, que alertin del perill de les drogues. Que gent que des de les seves experiències els compti, que encara que sembli que un porro no faci res et pot destrossar la vida... Això que el puguin veure els nois, a tenor de les experiències de xerrades sobre altres temes com pot ser la crisi dels refugiats, ajuda a sensibilitzar-los. Quan algú li compta les seves experiències en primera persona. Ells tenen una percepció que les drogues no són res. Fumar-te un porro fa riure, beure una mica, no passa res. Però no són conscients de tota la desgràcia que pot implicar en el mitjà-llarg termini. Ells quan ho viuen, quan els hi expliques en primera persona, estan després uns quants dies afectats. Aquest tipus d'activitats serien beneficioses. De conscienciació.

Entrevista 8: Professor IES Xarc

Descripció de l'entrevistat

L'entrevistat du a l'institut des del 2001. És professor de Física i Química. Té un coneixement ampli de l'institut, ja que ha donat classe a diverses generacions. Viu a Vila. Aquest curs ha donat des de 4t d'ESO a 2n de Batxillerat. Però ha donat a tots els cursos des de 2n d'ESO, quan comencen Física i Química.

També és el coordinador ambiental de l'Institut, promovent conductes de reciclatge.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

Respecte a l'alcohol, la situació a Eivissa en general i Santa Eulària en particular, creu que és conseqüència de la falta d'activitats. És una edat en la qual els alumnes ja no volen estar amb els pares. No hi ha gaires alternatives. O van a caminar pel passeig del port o al Punt Jove. La falta d'alternatives influeix en el consum d'alcohol i altres drogues blandes. El consum de drogues dures ja respon a una altra casuística. Aquesta falta d'alternatives, a part de la condició socioeconòmica de la família, és el que fa que els joves comencin a consumir.

A la seva generació potser començaven a consumir amb 16 o 17. Ara és un poc abans, entre 2n i 3r d'ESO. A aquesta edat comencen a fer botellada habitualment els caps de setmana. Entre setmana no veu que consumeixin alcohol. Així com altres drogues com l'haixix o la marihuana sí que poden haver-hi alguns que ho consumeixin entre setmana, l'alcohol no.

Pel que coneix les drogues sintètiques lligades a quan la gent va a les discoteques. Va més associat a la nit. No vas a la discoteca a fumar. No sap molt bé quines drogues, perquè coneix més les drogues de la seva generació. Però suposa que es continua consumint cocaïna i èxtasis. No sap però en quin format. No pensa que els alumnes de 13-14 anys estiguin amb això.

Eivissa, tret de la Vila, té municipis molt extensos. Els alumnes normalment no disposen de vehicle. Han d'intentar trobar la droga dins el propi municipi. Veu alumnes que està clar que consumeixen, així que no ha de ser gaire difícil. No té indicis de que els seus alumnes trafiquin.

Suposa que molta gent entra en el consum per amistats. Ell els intenta explicar. Però sobretot destacar la tasca que du a terme el CEPCA, la qual li agrada molt. La persona que fa les xerrades és molt directa i està molt preparada. No fiquin l'accent amb el tema de tastar, ja que potser tothom pot tastar, sinó en el consum habitual. Considera que allà està el problema. Té un alumne que va moltes vegades amb els ulls vermells a classe, i

no hauria de ser així. El problema és que el consum acabi interferint la vida normal. Ell entén la curiositat.

Moltes vegades l'alcohol, com és una droga legal, sembla que no és un problema. Però si vas a esmorzar i ja comences, i després a mig matí més... Després quan t'ho treuen és quan tens el problema. Creus que depens d'alguna cosa per poder viure.

L'accés no ha de ser excessivament difícil. Però tenint en compte que Santa Eulària és un municipi petit en el qual tothom més o menys es coneix, tampoc creu que hi hagi un gran tràfic. Creu que on es mou més quantitat és a les discoteques i amb els turistes. Tal vegada a l'estiu provoca que, com ha de ser un mercat que ha d'estar abastit, potser faci més fàcil accedir a les drogues. Però a l'hivern, tot i que no sigui difícil, no és el mateix.

Però insisteix en la falta d'oci. Els fills de companys tenen poca cosa a fer. S'avorreixen. També hi ha un problema de comunicació, de fer arribar la informació del que es fa.

Altres addiccions comportamentals

El tema de les pantalles és un problema important. Ell ha vist el canvi. Tenen molts alumnes, un 25%, que se'n va a dormir tard perquè es queden jugant a videojocs. Són addictes. Quan estan al pati, la gent no parla. Es posen amb el mòbil. Prohibeixes l'ús del mòbil a classe i ells a la mínima ho agafen. No només als jocs, sinó a qualsevol cosa que estigui relacionada amb pantalles. Nosaltres demanem als alumnes i n'hi ha que a lo millor estan 5-6 hores al dia davant d'una pantalla. És una xifra molt elevada.

Són conductes que em recorden a la sèrie *Blackmirror*. Hi ha un capítol on es produeix un assassinat i la gent es dedica a gravar-ho. Aquí he vist al mateix. A la carretera de Santa Eulària va haver-hi un accident i la gent gravava. A més, de cada 10 persones que veig amb cotxe 8 van mirant el mòbil. Adults. És brutal.

L'oci de joc dels xavals pràcticament no és físic. És tot virtual. No és dolent que hi juguin, però quan estan 5 o 6 hores davant és un problema. És curiós que ha canviat molt també i ara molts volen estudiar informàtica o disseny de jocs. És molt curiós. Entre classe i classe entres i la majoria estan jugant amb el mòbil, algun també xatejant. I ho fan tant homes com dones.

En teoria no poden treure el mòbil però ho fan. I si ho veuen l'han de requisar fins al final del dia. Dona lloc a situacions molt violentes, inclús amb els pares, que a vegades recriminen que no hi ha dret que els hi traguem. O li intentes treure el mòbil i se'n van de classe. Es posen molt violents. Molt. A l'entrevistat li recorda a la violència lligada a l'alcohol i la cocaïna. I això que només s'agafa el mòbil fins el final del dia. Fiquen l'excusa que els necessiten per quedar amb els pares, però és només una excusa.

No creu que els professors estiguin tan enganxats a classe, no es posen a mirar el mòbil. Com a eina de treball el fan servir, per exemple per passar llista. O per fer experiments virtuals fent servir aplicacions com el Kahoot. És una manera d'enganxar-los.

Tema jocs d'apostes no ho veu. Té molta confiança amb ells i no l'han comentat res. No tenen diners.

Respecte de la pornografia, és el primer contacte amb el sexe per a molts i té la sensació que condiona les seves actituds i pràctiques sexuals. Es pensen que el que veuen a les pel·lícules és la realitat. Reprodueixen pràctiques masculistes. Després a posteriori si estan enganxats o no no ho sap. Però tenint un accés tan fàcil... No coneix casos que hagin tingut problemes respecte gastar diners en pornografia.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

Respecte als alumnes que creu que consumeixen, que fumen haixix i marihuana, o bé són gent que fan pràcticament tota la vida sols, és a dir, els pares treballen tot el dia. O pares que estan separats i no veuen mai a l'altre progenitor perquè també treballa tot el dia.

L'entrevistat prové d'un entorn rural de València i creu que a Eivissa les coses són molt diferents. Tant pare i mare treballen molt, sobretot a temporada. I això fa que els fills estiguin desatesos. Pot ser que una persona que cau amb les drogues vingui d'una família bona, però si els pares es preocupen i li donen alternatives és més difícil.

El perfil dels alumnes que sí que hi cauen ja estan més a serveis socials, ja ho veus. O bé perquè venen d'una família en la qual els pares ja estan clavats en aquesta història de les drogues o perquè desatenen els seus fills. Hi ha menys control. És un perfil que ha vist més a Eivissa. A la llarga és com si et criessis sol. Els pares gairebé et coneixen. A la llarga ets més propens a caure en aquestes addiccions.

Dins aquest perfil s'inclou alumnes que els seus pares ja consumien. Si ja els pares tenen una certa actitud de cara a les drogues diferents, els fills han acabat inclús pitjor. Això sí que passa a totes bandes, no és peculiar d'Eivissa.

Canvis després de la pandèmia

Aquest any és com si tot ja hagués acabat. Tot torna a ser com abans, amb la peculiaritat que tothom s'ho pren tot amb força. És un factor a tenir en compte amb els joves. Han estat tancats durant molt temps en un punt clau de la seva vida. On tot el que fas, com relacionar-te, conèixer gent, el sexe... Quan ja pots fer-ho pot haver-hi menys control. Si a més tens poca oferta d'oci, implica molt de pràctiques additives.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

Respecte a conscienciar als xavals, és important contactar amb la part emocional, desenvolupar situacions en les quals empatitzin. Ell va fer el mateix amb un vídeo d'una campanya per estalviar aigua. Per exemple, si veus a qualcú enganxat a l'heroïna segur que no la proves. O a la coca base.

Una cosa que sí que hauria de fer l'Ajuntament és que s'articuli una oferta d'oci, no tant a lo millor més àmplia, sinó més heterogènia. L'única alternativa no pot ser l'esport. Veu que molts alumnes juguen a handbol, futbol, tenis... En alguna manera els evita entrar en el món de les drogues. Però no és l'única cosa que existeix. Hi ha gent que potser no li agrada l'esport, o no té la destresa. És necessari diversitat en l'oci. Quan era jove funcionaven les discoteques sense alcohol. També hi ha coses com els escoltes.

Hi ha molts tipus d'alumnes i persones. El més important és la motivació. Ell ho aplica a les seves classes, amb exemples de física i química que els puguin interessar. A Eivissa s'ha deixat de costat, no per deixadesa de les administracions, si no per les dimensions poblacionals a les quals està arribant l'illa. Hi ha molta més gent que abans. Santa Eulària ja és una ciutat i ha de tenir una oferta diversa.

Tenir en compte també que molta gent penjada quan acaba l'estiu. No ho veus tant a altres llocs que no estan tan concentrats econòmicament a l'estiu. Ha vist, sobretot a Vila, joves demanant diners pel carrer.

Els alumnes d'FP Bàsica, que van a classe per la tarda, són més conflictius. No se'ls ha d'oblidar, ja que poden ser els més propensos en caure en aquestes addiccions.

Entrevista 9: Serveis Socials

Descripció de les entrevistades

Entrevistada 1 (E1): és treballadora social i coordinadora del departament de Serveis Socials. Porta uns 23-24 anys com a treballadora social, 15 com a coordinadora del departament.

Entrevistada 2 (E2): és educadora social. Porta 16 anys en atenció primària. En els últims temps ha estat situada en la zona nord de Santa Eulària. S'encarrega de Sant Carles i Santa Gertrudis. També actua en la zona d'Es Canar, la qual inclou a l'IES Quartó del Rei i al Col·legi Venda d'Arabí. En els seus inicis va estar en la zona centre, quan el municipi era més petit i hi havia menys necessitats.

Entrevistada 3 (E3): és educadora social. Sobretot treballa adolescència, infància i famílies. El seu lloc està centrat en el nucli de Santa Eulària. S'encarrega així mateix de l'IES XARC i dels Col·legis Santa Eulària i Sant Ciríac. Totes fan el mateix treball però dividides territorialment.

E1: encara que facin les mateixes funcions, en estar en diferents territoris, cadascuna veu realitats diferents.

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

E3: creu que no és molt diferent de la mitjana de l'illa, però encara així és preocupant. L'accessibilitat que tenen és brutal, cada vegada a edats més primerenques. Comencen molt joves. A conseqüència d'això té adolescents que són joves, però ja tenen alguna addicció. Es nota. Pel que parla amb companyes d'altres municipis, la seva situació és semblant. És el dia a dia del seu treball.

E2: el que li preocupa bastant en la zona nord és que està molt normalitzat per part dels pares. Moltes famílies, per exemple, són consumidores habituals de marihuana. Els nens creixen en aquest entorn. L'accés és molt fàcil. El que anys enrere era preocupació per començar a fumar un cigarret als 13 anys, ara ha passat directament al consum de marihuana. Es treballa amb les famílies i a vegades elles intenten enganyar. No entenen que el problema no és la il·legalitat, sinó els perjudicis en termes de salut. Els centres demanen molt que es faci pedagogia amb els pares.

E3: el que diu E2 és molt important, perquè dins d'una Pla Municipal de Drogues on es contemplen diferents grups d'incidència, a part de la població general, sol ser això: famílies o joves. Les famílies amb problemes de toxicomania es van perpetuant amb els seus fills. Són famílies amb el consum normalitzat, ja siguin exconsumidores o consumidores actives. En les intervencions han vist moltes vegades que es posaven els

pares al costat dels seus fills. Treballar el tema del consum amb ells costa molt. Va més enfocat a evitar que els enxampin. Oculten la problemàtica. No hi ha un mínim grau de consciència de les conseqüències en termes de salut. Hauria de ser un grup d'incidència a part.

E1: molta gent funciona en el seu dia a dia, treballa, té família... consumint. Consum normalitzat.

E3: et diuen clarament que prefereixen que li ho donin ells que no ho comprin per aquí. Treballar amb una família partint d'aquest punt és complicat. No és fàcil donar les eines.

Consum i accés a les substàncies

E3: entre adults veu sobretot alcohol i també molts adults que consumeixen cànnabis. És el que més s'ha trobat. Altres drogues estimulants són més puntuals.

E1: I cocaïna també hi ha. Molta.

E3: professionalment no s'ho ha trobat tant, però hi ha nuclis familiars politoxicòmans que van barrejant totes les substàncies. Igual no se centren en només una, però han tingut un recorregut important per totes elles.

E2: el seu perfil és més o menys el mateix: alcohol i marihuana en adults. També cocaïna, però posant el límit als seus fills sobre aquest tema. Amb això sí que saben posar el límit. Heroïna són casos més comptats.

E1: els generalitzats són l'alcohol, el tabac, el cànnabis i la cocaïna.

E2: en Santa Gertrudis el consum d'alcohol és molt alt.

E1: el que fa molta gent és consumir alcohol i per a anar aguantant la baixada després consumeixen cocaïna. Està molt normalitzat en gent adulta.

E3: és un patró de joves que aprenen quan surten de festa. Genera una addicció en el cos que perpetuen en l'edat adulta. Necessiten més per a tenir el mateix efecte i cada vegada necessiten més. Hi ha gent que potser porta 15 anys amb aquest estil de vida i als 40 el noten. En els més joves potser el que més es consumeix és alcohol. Està molt normalitzat. El que s'ha detectat també és el tema dels barbitúrics i tranquil·litzants. És un problema la venda i accés a aquestes substàncies. L'enganxament a aquests sedants és preocupant sobretot per les mesclades que fan. A vegades el treball amb ells és fer-los veure el que estan fent, el què implica barrejar una ampolla de Jagger amb no sé quants *tranquimazins*. Que els pot deixar en coma. Busquen aquest efecte d'ensopiment i adormir-se. Aquesta mescla a vegades és en un context de festa i a vegades no. Moltes vegades se sol emmarcar en la festa, però cada vegada més comencen abans, s'enganxen

abans, i consumir-ho en un context de festa o d'oci no els basta. Passen aquesta línia i prenen les pastilles a casa.

E2: Per a dormir. Substitueixen el "famós" porro d'anar a dormir per prendre's una pastilleta.

E3: Cànnabis i drogues al·lucinògenes també. Cocaïna i altres drogues estimulants. S'ha trobat algun cas de metamfetamines, ketamina... Potser menys casos. Es desplacen fins fora de Santa Eulària per a trobar-les. Però entra al municipi. Ells saben on anar. Deixar clar que els casos que veuen són els casos extrems, que representen un percentatge concret de la població.

Altres addiccions comportamentals

E3: no té casos amb problemes de jocs d'apostes.

E2: Tampoc.

E3: Potser no ho tenen detectat.

E1: cal tenir en compte la maquineta típica de bar, que està en tots. Però no és una problemàtica que hagin detectat.

E3: respecte a les pantalles, és el seu principal mitjà de comunicació. Les seves realitats giren moltes vegades entorn de conèixer-se a través de xarxes, parlar i mantenir contacte a través de xarxes...

E2: trobes xavals que van fins i tot a la mateixa classe i no es diuen res. I després cadascun a casa des del *whatsapp* tal vegada es diuen coses boniques o s'insulten. En els instituts el que passa és que es genera el mal rotllo fora i quan es troben físicament és quan explota. Parlen amb ells i els hi expliquen.

E3: el problema al final no són les pantalles, sinó l'educació que reben. Ara ja tenen les generacions de nens petits i adolescents que ja tindran els seus 20 anys que han crescut amb el mòbil. Per a ells és un element més de la vida totalment normal. L'ús que fan ens pot semblar escandalós, però ells el veuen molt rutinari. Molt normal. Com estaran sense mòbil? L'accés que tenen a les xarxes és una prova que les polítiques d'accés és molt fàcil saltar-les-hi. Encara que tinguis 11 anys, et registres com que tens 16. És una realitat més. Cal educar molt a les famílies i als pares. Cal buscar l'ús menys nociu possible, perquè l'utilitzaran igual. Hi ha més sobreexposició també d'ells en les xarxes. Es difon molt el tema de l'accés a drogues a través de les xarxes, que encara que pugui semblar que són ximplés, és una eina més de treball que tenen. Addiccions a les pantalles pot ser que hi hagi. A vegades és difícil discernir si és un ús que ells l'han normalitzat o realment és una

addicció que ha de ser tractada per especialistes. A qualsevol adolescent li llevés el mòbil tres hores i li dona alguna cosa. És una realitat, senten que necessiten el mòbil per a estar connectats tota l'estona, actualitzant constantment les seves xarxes. Mostrar-se ells, veure que estan fent els altres. Si no contestes al moment es posen nerviosos.

E2: la seva realitat respecte a les pantalles és la mateixa. Respecte a la pornografia, en els últims anys ha desenvolupat la preocupació respecte que per a molts el primer accés al sexe i a l'educació sexual és a través de la pornografia. I és que això no és l'amor. Es pot parlar amb ells i elles i contenen unes històries... Ho han hagut de veure en la pornografia. I es recomanen les pàgines entre ells. Al final provoca que les primeres relacions sexuals siguin dramàtiques.

E3: hi ha diversos aspectes que es poden tractar. Va molt unit al tema de les pantalles. L'accés el tenen aquí, a mà. Saben perfectament com fer-ho. Com cada vegada tenen mòbil personal abans, han arribat a veure a nens de primària que es passaven la pornografia els uns als altres. Nens potser que no arriben a 8 anys. Molt petits. Que potser no entenen el que veuen però tenen accés. El preocupant és que es converteix en el seu primer professor d'educació sexual. Repercuteix en la joventut. Es veu una reculada en les noies sobretot, que cada vegada adopten actituds més passives i submises. De complaure a la parella.

E2: noies i nois, però sobretot noies, la seva carta de presentació per a començar a relacionar-se amb algun grup és mitjançant el sexe. A edats molt primerenques.

E3: i conductes de risc. Moltes noies no ho fan amb preservatiu. Destacar que les relacions són també molt agressives.

E2: derivat també de la pornografia.

E3: rols de gènere molt marcats últimament. Moltíssim.

E2: suma-li el tema de l'alcohol.

E3: l'edat mitjana en les primeres relacions sexuals també ha baixat molt. Ha vist molts casos de 10-11 anys. Hi ha un problema aquí.

Perfils més propensos a tenir aquestes addiccions

E3: el 80% dels xavals als quals atén estan fora del sistema educatiu. Molts d'ells majors d'edat. Van deixar els estudis. I dins del sistema educatiu hi ha també consum generalitzat. Es crea aquesta addicció que es torna en una cosa en la qual gastar els seus diners o ho deixen aquí, en un consum de cap de setmana en sortir de festa. Es prenen uns cubates i es fumen algun porro, però la resta del temps li ho dediquen a l'institut o a altres coses.

Després creixen i tenen un consum ocasional. Hi ha uns altres que sí que els ha afectat a deixar el sistema educatiu, encara que hi ha molts altres factors en joc que importen.

Factors que expliquen la situació

E3: hi ha diversos factors. Sí que és veritat que igual hi ha famílies en situació especialment vulnerable que han pogut tenir un accés més normalitzat a diversos tipus de drogues. Però al final és un problema molt general, independentment de la família de la qual vinguin. El 98,8% dels adolescents consumeixen, o ho han provat, o ho provaran. Vinguin d'una família més o menys estructurada. És una realitat. Igual que és una realitat que cada vegada comencen abans. Té a veure també amb l'accés. Abans era més difícil, les noves tecnologies ho han facilitat. Venen a través d'instagram. Ho han pogut veure elles mateixes i ho han denunciat. Ara tothom coneix a algú que ven o té accés en mitja hora. El fet de tenir-ho tan accessible és un factor més. Poden aconseguir en qualsevol moment el que sigui. Les tecnologies no han ajudat molt. Viuen a Eivissa, si en algun lloc ha d'haver-hi un Pla Municipal de Drogues és aquí. Més ara a l'estiu. Té adolescents que hi ha un vincle a l'hivern i a l'estiu desapareixen. S'estan buscant la vida per altres costats. Et crea una frustració professional. Creuen que estan venent encara, que no ho puguin demostrar. Costa molt acabar de fer una bona feina de rehabilitació o de reinserció.

E2: arriba l'estiu i desapareixen. No és que arribi l'estiu i consumeixin, sinó que és la seva font d'ingressos.

E3: fins i tot hi ha joves que ja no consumeixen tant i el que fan és vendre.

E2: són quatre mesos d'estiu intensos i ja es veuran a l'octubre. És una font molt fàcil d'ingressos. Ells mateixos ho diuen: per a què estaran treballant en un bar cada dia? Si en un cap de setmana treuen més.

E3: costa. Són majors d'edat molts. Aprenen a moure's.

E2: sí, a accedir als distribuïdors que els proporcionen la droga a ells. Que els utilitzen.

E3: això quan són menors, quan són majors a l'inrevés. S'espavilen i utilitzen als més petits. És un patró que es repeteix a gran escala. El més major capta a 5 o 6 xavals més petits. Es diuen a si mateixos Pablo Escobar. El més perillós és que cada vegada més veuen a aquests majors com un referent. Els mola. Perquè van amb la seva roba de marca, les seves coses.

E2: això en la zona de Sant Carles no ho ha vist. No ho utilitzen com a font d'ingressos a l'estiu.

Canvis després de la pandèmia

E3: el consum en plena pandèmia va disminuir, pel contacte que va poder tenir amb alguns adolescents. Estaven molt alterats. Però després veu més o menys el mateix consum de drogues.

E1: el consum de pantalles sí que s'ha agreujat.

E3: el que s'ha constatat amb les pantalles és que després de la pandèmia van començar molt petits. Famílies que potser estaven teletreballant potser li donaven el mòbil al nen perquè s'entretingués. Després ha estat un problema. Perquè a veure com li llevés després el mòbil al nen.

E2: nens que no estaven acostumats van passar a fer els deures directament amb la pantalla. Criatures que mai havien tingut accés a un ordinador. Que potser va ser bo en el seu moment, però això ja s'ha quedat aquí.

Com es treballa des de Serveis Socials

E3: dins dels recursos que tenen, limitats a nivell insular, el que fan sobretot és derivar a recursos especialitzats, com són el CEPCA o Projecte Jove. O a la UCA si són adults.

E1: el que es fa també és promoure activitats d'oci i temps lliure sa. L'ocupació del temps lliure d'una forma saludable. Activitats que ja es fan o que organitzen elles mateixes. Se'ls fa arribar la informació als usuaris. Se'ls hi fa l'acompanyament, per a saber que els interessa i es parla amb els responsables d'aquesta activitat.

E3: en tema de prevenció es fa això. Sempre que tinguin un xaval jove o una família amb xavals joves, intentar activitats preventives d'oci sa. Ja siguin esport o arts o el que vulguin. És important perquè aquest nen de 8 o 9 anys quan tingui 12 o 13 tingui aquest lloc saludable al qual recórrer. És més difícil que si algun adolescent ha tingut algun tipus de vinculació amb aquestes activitats després recaigui en una conducta totalment addictiva que li faci perdre el camí. Per això intenten vincular-los al que sigui, al que a ells els agradi. Promoure l'oci sa es refereix a això. Si les activitats són de pagament i tenen algun tipus d'indicador que és convenient que es realitzin, des de serveis socials se subvencionen. Tant per a activitats puntuals com per a activitats a mitjà termini, com és la matrícula d'un club de futbol.

E1: si no hi ha suport per part de la família, si es compromet poc a l'hora de pagar, o si té dificultats econòmiques, es cobreix des de serveis socials.

E3: intenten que prevalgui l'interès del menor. Perquè a vegades els pares arriben fins on arriben. No és una qüestió purament econòmica. Cal fer un treball amb els pares, però mentrestant el menor no pot quedar-se sense l'activitat. A part d'això, una vegada s'ha detectat una problemàtica, una addicció, un consum, es mouen en els recursos

disponibles. El punt fort és la prevenció. No és que després els derivin i ja està, sinó que van amb ells i els acompanyen.

E1: si no fas l'acompanyament no tindria sentit.

E3: i també és molt important la reinserció. Tornen quan són majors i volen estar en un entorn conegut. Els fan una orientació laboral o una cosa així. La reinserció és clau. Són joves amb una autoestima molt baixa, que no creuen que puguin fer una altra cosa que vendre això o l'altre. Estan fent el possible per a empoderar-los i donar-los eines. Que normalment estan molt sols en això. Bàsicament seria derivar.

E1: També tenen el programa ALTER, per a nois que es desvinculen o comencen a desvincular-se una miqueta i tenen dificultats dins de l'institut. No tenen una motivació important. Tenen 8 places. Combinen educació en l'institut un dia o dos a la setmana i formació en una empresa privada. Els acompanya una educadora social, que també els dona habilitats socials un dia a la setmana. També es fan derivacions a entitats com a Projecte Home o el CEPCA. Aquest curs s'han començat a fer amb el CEPCA tallers amb els pares de nens en infantil per a prevenir l'ús de les tecnologies, del telèfon mòbil. Era una prova pilot per a veure com funcionava. D'aquí han tret unes conclusions. La idea és continuar amb aquests tallers. Amb el CEPCA o amb algú que pugui treballar més específicament. També treballen en els Casals de Joves.

Accions a realitzar per part de l'Ajuntament

E1: el Pla en si serà un pilar molt gran. Permetrà estructurar la coordinació entre diferents agents i entitats municipals. Al final és una responsabilitat de tots, no sols de l'Ajuntament. S'ha d'incloure també a associacions de pares i alumnes.

E3: el Pla en si, a part de redactar activitats i coses que ja es facin, sí que cal invertir molt en la prevenció i en l'educació. Fa falta molta educació a les famílies des d'edats molt primerenques. Fa molt temps que vol fer l'escola de pares, o l'escola de famílies. On es toquin segons que temes. Com els que estàvem parlant abans, sexualitat, drogues, conflictes, habilitats... Beneficiaria molt. Seria interessant que s'emmarqués en el Pla Municipal de Drogues, encara que falten recursos i temps. Ella ho va intentar, però no li va donar temps. S'hauria de fer un projecte pilot amb les famílies dels més petits. Recuperar el grupal. Que a més les famílies comparteixen, veuen que no sols els passa a ells. Al final treballen molt individualment amb les famílies. Fa falta una cosa més concreta. Unes quantes sessions. El tema de les drogues preocupa molt als pares, però a vegades no saben com manejar aquestes situacions. Aquests primers consums inicials, quan proven... És una actuació molt preventiva, de la qual coixegen encara. Sí que tenen

coses, però fa falta una cosa més periòdica i accessible. Algun programa al qual es pugui derivar a les famílies per a temes concrets.

E1: per a treballar activitats amb les famílies.

E2: de manera grupal, com deia E3. Que puguin veure, que puguin compartir que no són les úniques famílies a les quals els passa. Perquè moltes vegades opinen entre elles i s'acaben ajudant.

E3: al final és una problemàtica comunitària. Que afecta a tots. Ella anava a començar amb unes famílies de 5è de primària. Va fer unes enquestes, tota una feina.

E2: Es podria fins i tot començar en 3r i 4t de primària. Amb famílies d'adolescents ja arriben tard.

E1: Sí, amb 8 anys ja comencen. Ja estan amb les pantalles, jocs...

E3: Al final és tenir una línia comuna d'actuació, en aquest sentit el PMD serà molt útil. Que tots els que formen part d'això estiguin implicats i vagin en la mateixa línia. També si la ciutadania veu alguna cosa pugui ajudar a denunciar. Aquí per exemple, el programa del policia tutor. Les seves actuacions van encaminades a reduir l'oferta, però falta personal. També és un pilar important, es coordina molt amb ell. A l'estiu està desbordat, deixa de ser policia tutor perquè necessita ser policia "normal". I és quan més ho necessiten, perquè els joves estan molt ociosos. Necessiten reforçar l'equip de policies tutors, perquè treballen molt mà a mà amb ells. Cadascun des del seu àmbit, però amb molts vessants en comú. La part més del post, de reinserció, s'haurien de fer programes per a joves i no tan joves. Venen de situacions difícils i després se senten bastant sols. Quan surts del consum i t'adones de la realitat que tens, molts han començat a consumir per a oblidar-se o per a acostar-se al seu grup d'amics. Quan deixen de consumir i després tornen, veuen que no tenen res, i recauen una altra vegada. Seria interessant desenvolupar un programa municipal, més pròxim. Que no hagin d'anar a la Creu Roja d'Eivissa. Ja ho fan, però falta més. També fer una cosa grupal, que s'ajuntin entre ells i puguin fer coses. Per exemple, taller de fer currículums, d'habilitació laboral...

E1: En el Club de Feina i l'Escola de Formació ja es fa. El que passa és que necessiten un seguiment molt intensiu.

E3: El problema no és només formatiu. A vegades vincular a aquests joves al mercat laboral costa. Van sortint programes d'ocupació, però això no és de competència municipal. S'han de tenir en compte les característiques d'aquestes persones. Costa. Cuesta incentivar rutines, vincular amb ells, sol haver-hi recaigudes... Perden treballs, genera frustracions... És un cercle viciós. Per això és molt important que en el post estiguin

acompanyats. Creu que ho estan fent. Almenys ho intenten, però al final necessiten un referent. Les seves famílies no ho són i no ho han trobat. Per exemple, per a treure's la cita de renovació del DNI. Coses del dia a dia, que tindran 20 anys, però no se saben manejar en coses molt simples. Tenir el primer treball, obrir-se un compte en el banc... Se'ls acompanya. Però si es pogués fer alguna cosa més estaria bé.

E1: A nivell formatiu hi ha una bona oferta, però a vegades és difícil. L'accés és complicat. Simplement perquè no hi ha un autobús que els porti. Si fan una FP en l'IES Balafia i no hi ha transport.

E3: Passava amb els cursos del SOIB. Posaven el requisit de tenir l'ESO. Molts dels xavals que atenen no la tenen. Una lluita que tenien era que els cursos no tinguessin cap mena de requisit.

E1: S'han començat a fer aquests cursos o tallers a l'Escola de Formació. Des de fa dos mesos. Un nivell molt bàsic perquè puguin adquirir habilitats mínimes. De com fer-se el currículum, un mínim maneig informàtic... Perquè sí que utilitzen les pantalles a nivell social, però no ho saben utilitzar per a inscriure's al SOIB. S'ha començat a fer. En l'FP bàsica hi ha oferta que no es cobreix perquè els nois no poden arribar a ella. Per la falta de transport. Un noi que viu en Sant Carles, per a arribar a Sant Jordi, a Arts i Oficis, és que no arriba. Hi ha un autobús que surt a les 8 del matí de Sant Jordi i un altre que torna a la tarda. Però és que no va directe. Ha d'anar a Santa Eulària, d'aquí a Eivissa i d'aquí a Sant Jordi. I ja arribarà. És inviable. Hi ha oferta formativa a l'illa que no es cobreix perquè els nois no poden arribar a ella. I això és molt greu. S'hauria de recollir com una feblesa o un problema molt important. La falta d'accés dels nois als recursos. No té sentit dedicar molts fons, pots dedicar tots els diners del món a crear recursos, però si els nois no poden arribar... És tirat.

E3: facilitar l'accés és primari. Més a aquestes edats. Moltes vegades han d'anar pel seu propi peu o per la seva força de voluntat. Imagina't si s'han de menjar dos autobusos. No va un adult imagina't un xaval. Això desmotiva. Que a vegades comencen i no ho acaben.

Entrevista 10: Àrea d'Esports

Descripció de l'entrevistat

L'entrevistat porta més de 20 anys treballant a l'Ajuntament. Va començar en la piscina municipal fent classes de natació. Des de fa 5 o 6 anys està en l'Àrea d'Esports, portant l'horari de les instal·lacions, parlant amb els clubs, etc...

Opinió sobre la situació a Santa Eulària del Riu pel que fa a les drogues

Com a tècnic d'esports pot dir que les instal·lacions a les tardes estan abarrotades de nens. Si no són aquí segurament estan consumint o coneixent gent que consumeix. Per això des de l'Ajuntament es treballa perquè tots els nens acudeixin a fer esport i no siguin al carrer. El tema de com estan respecte a les drogues no sap dir, des d'esports el que volen és que siguin aquí i no siguin al carrer. Ningú li parla de drogues.

Altres addiccions comportamentals

Lamentablement noten el tema de les pantalles. L'entrevistat també és entrenador d'atletisme a les tardes. Els nois quan entrenen, a la qual tenen un descans entre sèries, es posen amb el mòbil. Ja sigui amb Instagram, whatsapp... I si s'han d'anar al vestuari a fer-ho, ho fan. Estan enganxats a les xarxes socials. A l'estiu poden arribar a estar massa hores davant d'ella. Els pares són els primers que abusen i donen les pantalles perquè els fills no molestin.

Efectes de la pandèmia

La gent quan va tornar a fer esport ho va fer amb menys ganes. Els adolescents sobretot. També van tenir problemes els esports col·lectius pel tema del contacte. La piscina també va haver d'estar tancada. Els esports individuals com el tennis o l'atletisme el van notar molt, va pujar la seva participació. Però va costar recuperar l'actitud anterior.

Situació del servei d'esports ofert per l'Ajuntament

En les instal·lacions esportives falta espai. Els clubs demanen moltes més hores de les que poden oferir. A nivell d'espai, com hi ha bastants clubs en el municipi, tant en el nucli de Santa Eulària com a Puig d'en Valls, les instal·lacions cobertes, com són els pavellons, tenen molta més demanda de la que poden satisfer. Això vol dir que hi ha molt de nen i adolescent fent esport. Però ningú es queda fora. Ja que si no es pot oferir un pavelló cobert s'ofereix una pista exterior.

Totes les activitats s'ofereixen a través dels clubs, a excepció d'unes poques disciplines com poden ser el triatló o el tir amb arc. A l'estiu, a més de les escoles d'estiu, s'organitzen diversos campus esportius. Aquest any organitzat un total de 15. Duren una

setmana o dues i els preus són bastant assequibles. Uns 40€ a la setmana. Cobreixen tot el matí. La vela lleugera és més cara, 160€ dues setmanes. Els campus permeten suplir l'activitat dels clubs a l'estiu, que estan aturats. A més, si l'esport els agrada es poden enganxar després la resta de l'any. Ajuda al fet que no estiguin tot l'estiu al carrer o a casa davant de la pantalla.

Perfil dels usuaris del servei d'esports

Hi ha usuaris de tota mena. Els que no arriben per problemes econòmics reben ajudes a través de l'Ajuntament. Serveis socials subvenciona l'activitat. Fins i tot el propi entrevistat col·labora si fa falta, ja que considera l'esport com una família. I no vol que ningú es quedi fora.

L'esport és fonamental per a prevenir les addiccions, com ho són altres activitats com la música. Antigament els xavals eren al carrer jugant. Per això prefereixen que estiguin en una instal·lació esportiva fent coses que no al carrer sense fer res.

Tenen menys participació adulta. Organitzen activitats com a gimnàstica per a la tercera edat, gimnàstica de manteniment, pilates, ioga, taitxí, natació, aiguagim... A la tarda sí que hi ha clubs que acullen esports com el tennis. Es pot reservar una pista i jugar. Igual a futbol sala i handbol. Aquestes activitats no se subvencionen.

Paper de l'Ajuntament en la millora del paper preventiu de l'esport

Vol creure que cap nen es queda fora sense fer esport. El porta els horaris i intenta donar una solució a tot el que li sol·liciten. Disposen d'un acord amb els centres escolars: en cas que no hi hagi espai a l'Ajuntament es pot fer esport allà. Natació sí que és cert que està més saturat i hi ha més llista d'espera. Estan treballant en això. Perquè els nens que vulguin fer natació puguin fer-ho.

En general diria que és un gran percentatge dels nens i adolescents del municipi els que fan esport. L'Ajuntament organitza unes jornades amb els nens i els clubs. Són jornades alternatives d'esport, en les quals practiquen esports totalment nous. També jocs lúdics o balls tradicionals. També una fira de l'esport al setembre, perquè els nens coneguin els esports que es promocionen en el municipi i que alhora s'enganxin a ells. Són 32 clubs els que tenen en Santa Eulària. Durant 3 dies assisteixen tots els nens de primer accés dels centres escolars. Cada inici de temporada coneixen així tots els esports, i si hi ha algun que no fan, que s'animin si els hi agrada. Intenten que tots els nens coneguin la diversitat que ofereixen. No hi ha problemes de comunicació. Quan acaba la fira s'emporten un pamflet de l'esport perquè el portin a casa i li ho ensenyin als seus pares. També una guia que inclou tots els esports. Sempre es pot fer més, però creu que estan en el bon camí com a Àrea d'Esports.

A més, tenen les pistes de Tres Torres que estan plenes. Els nens que no vulguin fer esport poden anar allà i jugar a futbol, bàsquet... Són d'accés lliure. Això és en el nucli de Santa Eulària, però després en cada parròquia tenen mínim un camp de futbol i alguna pista poliesportiva, com pot ser a Puig d'en Valls. En Sant Carles tenen a més una pista coberta, on es fa alguna activitat com a gimnàstica rítmica. En Santa Gertrudis, a més del camp de futbol, tenen piscina i pistes poliesportives.

Creu que des de l'Ajuntament és difícil fer més per a atreure els xavals al fet que facin esport i no estiguin vagarejant. Hi ha seccions dels clubs que fins i tot faran formacions als matins als instituts. És difícil. Arriba un punt que és important el paper de les famílies. I els clubs també s'han d'involucrar en això.

Entrevista 11: Directora del CEPCA

Descripció de l'entrevistada i explicació de què és el CEPCA

L'entrevistada és directora del CEPCA des de fa 22-23 anys. Són un servei supramunicipal. Depenen del Consell d'Eivissa. Quan van començar era Consell d'Eivissa i Formentera, però ara el seu àmbit d'actuació és només l'illa d'Eivissa.

Es dediquen a la prevenció de consum de drogues i altres conductes addictives des dels inicis. El que ha anat ocorrent és que al llarg dels anys, i a mesura que ells han anat tenint més presència dins de l'àmbit educatiu de l'illa, han anat ampliant programes. No sols es dediquen a la prevenció d'això, sinó també programes de prevenció de la violència de gènere, igualtat, tolerància... En un moment determinat també els van encarregar la prevenció de la SIDA i ells van dir que no ho podien fer si no era a través de l'educació afectiu-sexual. També tenen un programa sobre aquest tema en tots els centres de secundària de l'illa.

Són un equip de 5 persones. Un administratiu, ella que és la directora i és pedagoga, dos psicòlegs i una educadora social. Treballen en els 5 municipis de l'illa a demanda. El que ho demanen. Sobretot treballen en l'àmbit educatiu, familiar i comunitari en el qual van demanant des dels diferents municipis.

La inserció no la treballen. Sí que fan intervenció amb joves consumidors. És un programa d'assessorament familiar, ja que quan treballes amb un menor és absurd pensar que intervindràs només amb el menor. De fet, si no intervenen amb la família no té massa sentit. El programa es diu "Assessorament familiar", ja aquí atenen joves consumidors. El perfil bàsic del que veuen és consumidors de porros de manera habitual, alcohol de manera puntual i altres substàncies encara de forma més puntual.

La part de tractament ja la fa l'UCA d'Eivissa, la qual depèn del Consell. Treballa amb tots els municipis de l'illa. Fa uns anys el Govern de Balears va transferir les competències al Consell d'Eivissa, a diferència del que passa a Mallorca.

Recursos dels quals disposa el CEPCA i serveis que ofereix

Els tenen una sèrie de programes que dissenyen i implementen ells, independentment que els ajuntaments ho demanin o no. Com van a través de l'àmbit educatiu, li ho ofereixen a tots els centres. Tots ells participen. A part d'aquests programes que són els bàsics, el que fan és que si un ajuntament els demana una cosa concreta miren de fer-la. Per exemple l'any passat, l'Ajuntament de Santa Eulària els va demanar fer un cicle de xerrades per a famílies d'infantil i el van fer.

En la plataforma IDIS es pot veure detingudament tots els programes que s'ofereixen des del CEPCA. Fan un programa en primària que es diu "Controla't", que s'ofereix ja des

del Govern a tota Balears. Un altre programa que es diu "En parlem?" i un altre que es diu "Sextima". Són els programes bàsics que s'ofereixen als centres de secundària. I a partir d'aquí, actuacions puntuals a disseny del que els demana cada centre.

En el programa "Sextima" treballen en xarxa unes 30 persones de l'àmbit de la salut, dels diferents centres de salut. El programa es fa de 1r a 4t de l'ESO. Des del CEPCA s'encarreguen de 1r, 3r i 4t i els centres de salut s'encarreguen de 2n de l'ESO.

Estudis, perfils i consums dels joves

També es dediquen a fer estudis de consum. L'últim que tenen publicat és de l'any 2018. Ara estan en l'estudi del 2022 que estan acabant. Estan amb l'extracció de dades. Han canviat la metodologia de l'estudi, ja no utilitzen una metodologia basada en el Pla Nacional de Drogues, ja que no li interessa per a res comparar-se amb altres zones. Es vol comparar amb ells mateixos. Més centrats en veure la seva evolució dins de l'illa.

Tampoc es disgreguen les dades per municipis, ja que la realitat és molt similar en tots ells. La globalització ha fet que els joves tinguin els mateixos problemes a tot el món. No hi ha grans diferències entre els problemes d'un nen d'Ohio i un altre de Sóller. No hi ha grans diferències a Eivissa. Només a vegades a Sant Joan, que està en el nord de l'illa i és un municipi més hippie. Potser es veu que l'experimentació amb drogues pertorbadores comença abans, però tampoc molt. Amb internet, la globalització fa que sigui tot més o menys igual en tots llocs. No hi ha diferències remarcables. Almenys ella ja no les busca. Les troba una pèrdua de temps. Al final no és l'important.

Un alumne de Cadis acaba anant a un institut igual al que va un en Santa Eulària. Estan connectats a les mateixes plataformes o van als mateixos locals. El municipi de Santa Eulària té pocs llocs on quedar. La gent de Santa Eulària ve a Eivissa. O a port, o a platja... Eivissa ciutat és realment el lloc on tots els adolescents de l'illa es mouen per a sortir. Quan no surten es queden pel poble de Santa Eulària. Però el municipi de Santa Eulària té molta dispersió, moltes parròquies. Els nens de Jesús, els de Puig d'en Valls o Santa Gertrudis no solen anar a Santa Eulària.

Els consums que més es troben és alcohol i marihuana en l'adolescència, ús problemàtic de pantalles... El programa "Controla't" el fan en 4t, 5è i 6è de primària. Però és un programa que realment es podria començar a fer abans. De fet, el curs passat es van començar a fer aquestes xerrades amb famílies amb nens en infantil. En 4t, quan arriben, ja hi ha un percentatge alt de nens que tenen telèfon, xarxes socials... Realment s'ha d'abordar en els primers anys de primària. Però clar, ells tampoc tenen la disponibilitat de poder fer aquest programa en altres cursos perquè no tenen el personal per a fer-lo. De fet, en alguns municipis, com per exemple en Sant Antoni i Sant Joan, aquest programa el desenvolupen amb els educadors d'aquest municipi. Són ells els que fan les

sessions. Són dues sessions per curs. Dos en quart, dos en cinquè i dos en sisè. Ho fan els educadors municipals. A l'Ajuntament de Santa Eulària en el seu moment li ho van oferir i van veure que no tenien recursos per a fer-ho. Així que ho assumeix el propi CEPCA. Com a servei supramunicipal des del Consell té un objectiu: que els programes arribin al 100% de nens i nenes de l'illa. En els municipis que la gent participa i col·labora amb els seus programes no els fan ells. Prefereixen la proximitat que vagin coneixent als seus educadors municipals. Però en aquells municipis que han dit que no ho fan ells mateixos. Perquè es desenvolupin en el 100% de la població.

Necessitats a Santa Eulària des Riu

Sempre són interessants els programes de desenvolupament de competències familiars. L'Ajuntament de Santa Eulària té un servei d'atenció a famílies amb una psicòloga. A part d'encarregar-se que altres professionals vagin al municipi i facin coses amb les famílies, ella també gestiona un servei d'atenció a adolescents i a pares i mares. Però est moltes vegades no és que no n'hi hagi, sinó que simplement les famílies no s'apunten a aquesta mena de recursos. És important remarcar-ho.

Santa Eulària com a poble té a més una bossa important de nois i noies amb bastants factors de risc. Hi ha una colla de Santa Eulària que és molt famosa. Serveis socials té aquí una bona feina amb famílies amb perfils de risc. Perquè són molt absents en aquest tema.

Això en Santa Eulària en concret. Després en altres llocs tenen una xarxa de punts joves per a nois que estan bastant bé. Fan moltes activitats. El seu fill de fet acudeix a elles en Jesús. El punt jove ha fet que es retardi que xavals de 13 anys el que no vagin a Eivissa. Que és on queden per a consumir alcohol. Es queden encara dins del seu propi *minipoble* al voltant del punt jove, que és un oci molt més sa i alternatiu. L'única cosa que li genera dubtes és que el punt jove de Santa Eulària no sigui insuficient i necessiti més, ja que concentra tota la població del municipi.

El que veu amb els adolescents, i el que perceben un munt, és que troben que utilitzen el consum com una forma d'automedicació. Especialment amb els porros, els quals utilitzen per a relaxar-se de la seva pròpia vida. En això estan veient consums precoços. Nens de 12-13 anys. A més solen ser consums altament abusius, es posen en situacions complicades. Aquí sí que veu que hi ha nois i noies que ho estan passant malament a nivell emocional i que no hi ha serveis per a donar-los. Els centres tant de primària com de secundària no poden atendre'ls i ningú ho fa. Existeix una Unitat de Salut Mental Infantojuvenil i et donen la primera cita 3 mesos després d'haver-te derivat. I després et veuen una vegada al mes o cada mes i mig, amb la qual cosa és impossible teixir un vincle amb el terapeuta. La Unitat està molt esgotada amb aquesta situació, perquè ells ja són conscients que les demandes que tenen sobrepassen de llarg el que poden assumir.

És una competència de salut, però moltes vegades els municipis poden intentar crear serveis alternatius que donin ajuda a això. Al final qui té recursos es pot permetre un psicòleg privat i qui no, no. No se solucionen segons quines coses. A part que aquests consums abusius estan relacionats moltes vegades amb els estats emocionals en general. Els nens que van creixent emocionalment ben desenvolupats, amb un entorn familiar d'un cert control i inspiració, pot ser que facin consums exploratoris i alguna vegada abusius, però no es converteix en un hàbit amb 14 anys. Estem parlant d'un altre nivell de preocupació que no és el mateix.

Una de les coses que han intentat posar en marxa també, que tant de bo puguin mantenir-ho en el temps, és la implantació de les consultes joves en els centres de secundària. A Eivissa tenen en tots els centres de l'illa. Una infermera va un dia la setmana a passar consulta i així pot també anar detectant coses amb els xavals. S'està convertint a poc a poc, pel fet que hi ha hagut canvi d'infermers, en un espai molt productiu.

Paper del CEPCA al Pla

La seva idea és continuar fent el que fan. Si Santa Eulària comença a fer una cosa de la qual ja fan, estarà encantada de poder dedicar el treball a fer altres coses. Té moltes idees al cap. Però fins a hora no s'ha fet. La seva idea és que els tres programes que ja estan implementant continuïn fent-ho igualment en els instituts. Tenen una relació amb els centres des de fa molts anys. Quan troben alguna cosa a qui van és a ells. Són el centre de referència per a ells en temes de drogodependència. Així que la seva presència al llarg del Pla ha de ser important. Una vegada sigui clar que es farà des del pla i hi hagi la garantia que es vagi a fer, ells deixaran d'actuar. No vol que els passi com un programa d'educació afectiu-sexual que és molt bo, però no l'executa ningú. Mentre no es facin efectivament altres programes, ells no deixaran de fer el que fan. Els programes del CEPCA al final són com uns programes de mínims. Li agradaria que es fessin moltes més coses. Però almenys així garanteixen que ho rebi el 100% de la població. Si l'Ajuntament ofereix xerrades en 4t de l'ESO, no el farà el CEPCA. Amb cada Pla de cada Ajuntament es posen d'acord a l'inici de cada curs. Perquè no hi hagi duplicitats però tampoc espais buits.